

+2 CD

CHIP

46

počítače • internet • komunikace

Test: domácí kino s DivX
• DVD přehrávače s podporou MPEG-4

**PLNÉ VERZE PROGRAMŮ
NA 2 CD**

Cinema 4D CE 6

- profesionální 3D studio v češtině
- modelování, vizualizace, animace

Ashampoo Mail Virus Blocker

- ochrana před e-mailovými viry
- blokování nebezpečných příloh
- ideální pro domácí počítač

Kerio Personal Firewall 4

- zabezpečí počítač před útoky z internetu
- prodloužená plná funkčnost

CD GRAFIKA

- vše pro počítačovou grafiku
- 3D modelování krok za krokem
- prohlížeče, nástroje, editory
- jak na digitální fotografii

Přehrávače videa z internetu gratis

- bezplatné alternativy k Windows Media Playeru
- softwarové playery na Chip CD

36

PŘÍSTUP ODEPŘEN

- triky a nástroje pro ochranu vašeho PC proti nebezpečí z webu
- boj proti virům, dialerům, spamu a cookies

118

XP-TRIKY

- tři kroky ke zrychlení vašich Windows o 30 %

156

Velký test: Grafické karty

- Cenově výhodné modely střední třídy.

52

Cena: 155 Kč • 225 Sk

9 771210 068005 11

inzerce

EDITORIAL

Hry a zábava hýbou naším Hoborem. Digitálnímu obrazu a zvuku věnují už i tradiční počítačové firmy stále větší pozornost. Zřejmě pochopily, že to jsou jediné dvě oblasti, prostřednictvím kterých mají šanci dostat se do našich domovů – posledního odbytíště, které při naplněnosti firemního sektoru ještě skýtá jisté naděje. Je tu ale jedna věc, která by paradoxně mohla další vývoj značně přibrzdit – hypermarkety. Už jsme si zvykli, že produkty počítačovézábavního průmyslu můžeme nakládat do svých nákupních vozíků při pravidelných projíždkách hypermarkety. Cena těchto produktů začala pomalu klesat a my jsme začali zapomínat, že existují autorizovaní prodejci. Pak ovšem nastoupily řetězce orientova-

né čistě na elektroniku a díky nejdravějšímu z nich, Electro Worldu, můžeme sledovat doslova cenovou revoluci. Přehrávač DVD s podporou více formátů včetně MP3 seženete už za méně než dva tisíce korun, podobné razantní zlevňování můžeme sledovat i u digitálních kamer, fotoaparátů, CRT monitorů apod. Pro zákazníka trend pozitivní, to bezpochyby. Firmy si ovšem mohou sáhnout na dno. Zaznamenávají sice nárůsty z hlediska počtu kusů prodaného zboží, co je však horší, nikoliv nárůst obrátu. Ten zůstává stejný, kvůli razantnímu stlačování cen řetězci někdy i klesá. Pro obor to asi dobře nebude. Na podporu, servis a další rozvoj zbude firmám méně peněz. Práce s rostoucími objemy prodeje bude přibývat, ovšem odpovídající finanční efekt se nedostaví. Se svými rozpočty budou muset zřejmě nakládat ještě efektivněji než doposud. A to mají ceny na našem trhu ještě stále kam klesat. Vy, kdo občas cestujete na západ od našich hranic, jste určitě zaznamenali, že při současném kurzu eura se notebooky, PDA, digitální fotoaparáty, kamery i další podobné druhy elektroniky stále vyplatí kupovat tam. ■ ■ ■ *jiri.palyza@vogel.cz*

OBSAH

AKTUALITY

6 **Mailbox**

8 **Brána technologií dokožán**

Reportáž z tchajwanského veletrhu Computex 2003.

12 **Hardware**

16 **Software**

20 **Internet**

24 **Invex 2003**

Jaké novinky přinesl letošní ročník brněnské počítačové výstavy Invex.

30 **Spektrum**

TÉMA

36 **Konkurence pro Media Player**

Test freewarových přehrávačů videa.

HARDWARE

46 **Univerzální DVD přehrávače**

Test hardwarových DVD přehrávačů s podporou formátů DivX a Xvid.

52 **Honba za „frejmy“**

Srovnávací test 22 grafických karet střední třídy.

62 **Krátkodobé testy**

Sony Ericsson GC75, Belkin OmniView E, ASUS MyPal A620BT Pocket PC, Canon PowerShot S50, ASK M2, LEVI LYNX eXpress 64, BlackoutBuster 800, Acer TravelMate 435LMi, Aficio AP400N, MSI Mega Stick 1.

INTERNET

78 **Kam kráčí internet?**

Jaká je u nás situace s internetovým připojením?

82 **Internetová pohostinnost**

Chip srovnává nabídky bezplatného webhostingu.

86 **WWWorkshop**

Zajímavé stránky na internetu zabývající se webovým designem.

88 **Google: známý neznámý**

Novinky na vyhledávacím portálu Google.

92 **Telefon, nebo herní konzola?**

Recenze hitu dnešní doby, nového mobilního telefonu Nokia N-Gage.

94 **Pivo na internetu**

Národ pivařů si může spoustu zajímavých informací o svém nejoblíbenějším nápoji najít také na internetu. Chip radí kde a jaké.

100 **Televizní weby aneb televize na internetu**

Nelíbí se vám některé televizní pořady? Dnes můžete prostřednictvím internetu přímo komunikovat s jejich tvůrci.

SOFTWARE

102 **Vítejte na palubě!**

Srovnávací test utilit pro vytváření instalačních sad.

108 **Visual C++ tentokrát vizuální**

Recenze nové verze vývojového nástroje Microsoft Visual C++ .NET.

110 **Výstřížky z konference**

Každoroční konference Siggraph vždy přinese mnoho novinek v oblasti počítačové grafiky. Stejně tomu bylo i letos v San Diegu.

Konkurence pro Media Player

Filmoví nadšenci mají na moderní přehrávače vysoké nároky. Tyto nástroje musejí umět přehrávat titulky, zobrazovat jednotlivé kapitoly a pracovat s různými zvukovými stopami. Otestovali jsme pro vás nejvýkonnější freewarové přehrávače a samozřejmě i originál od Microsoftu.

Univerzální DVD přehrávače

V počítačích se obrazové formáty MPEG-4 typu DivX nebo Xvid zabydly už dávno. Nabízejí totiž vysokou kvalitu obrazu při malých požadavcích na objem. Nyní začínají tyto nové formáty útočit i na hardwarové přehrávače. Otestovali jsme pro vás první generaci těchto nováčků. V následujícím textu se dozvíte, co od nich můžete očekávat.

Honba za „frejmy“

Grafická karta je jednou z nejrychleji zastarávajících komponent počítače. Uvažujete-li o tom, že svůj počítač „oživíte“ právě v této oblasti, asi vám přijde vhod náš srovnávací test aktuálních grafických karet. Otestovali jsme jich dvacet dva, a je tedy opravdu z čeho vybírat.

102

Vítejte na palubě!

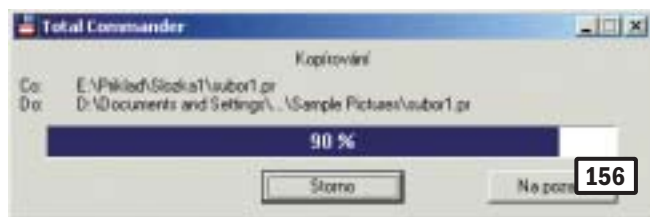
Snad každý současný programátor alespoň jednou narazil na problém šíření svého výtvaru. Velmi často je potřeba používat nejrůznější utility od jiných vývojářů, sloužící k vytváření instalací (instalačních souborů).

132

Kam jsem to vypálil?

Cédéčka, cédéčka, cédéčka... Cena optických médií je dnes už na tak nízké úrovni, že člověk skoro ani nemusí přemýšlet, jestli má opravdu smysl si na CD vše zálohovat. Některé kousky do sbírky získáme při zakoupení časopisů, občas si pořídíme nějaký audio CD, díky internetu a sítím peer-to-peer si můžeme stáhnout a vypálit téměř cokoliv a ještě k tomu – nejen během dovolené – nafotíme spoustu snímků. Sběrka se tak rozrůstá a je čím dál tím těžší najít mezi desítkami stříbrných kotoučů, byť sebelépe popsaných, to správné médium. Naštěstí existují užiteční pomocníci.

156

Odtučňovací kúra pro vaše Windows XP

Spouštění programů snad už nemůže být pomalejší, otevírání oken trvá věčnost a než se počítač restartuje, je dost času na to, abyste si uvařili kávu. Zní vám to povědomě? Pak je na čase, abyste provedli malou zeštíhlovací kúru. Ukážeme vám, jak své Windows XP zase zrychlíte a zbavíte zbytečného balastu.

Obsah Chip CD 11/03 najdete na straně 130.

Chip Vychází měsíčně ve vydavatelství Vogel Burda Communications s. r. o.

adresa redakce Sokolovská 73, 186 21 Praha 86 **poštovní styk** P. O. Box 77, 186 21 Praha 86
 telefon sekreteriát 225 018 566, 225 018 568, fax 225 018 500 **inzerce** 225 018 646,
 225 018 648, fax 225 018 600 **předplatné** 225 018 942

114 Zlomová osmička

Modelovací a animační program Cinema 4D uz přerostl „druhou třídu“ – jeho osmou verzi už můžeme směle řadit ke špičce ve 3D oboru.

118 Ochrana počítače zadarmo

Počítač připojený k internetu je vystaven nešetrným útokům. Chip vám poradí, jak se proti nim chránit, a zadarmo.

124 Nepodceňujte rizika internetu!

K nástrojům k ochraně počítače proti útokům z internetu patří i Kerio Personal Firewall. Otestovali jsme, jak si stojí ve srovnání s konkurencí.

128 CD Grafika

Obsah druhého příloženého CD, jehož trumfem je tentokrát animační program Cinema 4D CE 6.

130 Bezpečnost dat

Chip CD 11/03 je věnováno v tuto dobu tématu více než aktuálnímu – bezpečnosti.

132 Kam jsem to vypálil?

Srovnávací test programů pro tvorbu katalogů CD a DVD.

138 Modrý zobák na síti

Vybudovat pod Linuxem omezenou lokální síť na bázi Bluetooth není snadné, ale náš návod vám pomůže.

142 Hrubé síto?

Program Ashampoo Mail Virus Blocker je určen k blokování nebezpečných mailových příloh ještě před jejich příjmem e-mailovým klientem.

144 Od ochrany k administrování

Recenze ochranného systému OptimAccess 9.

148 Další silný stavitel

Vývojářský nástroj Borland JBuilder 9 přináší mnoho zajímavých novinek.

152 Krátké testy

Alcoholer v4.0b, AudioEdit Deluxe 2.3, Finanční analýza FIA 1.3, Corel Painter 8, TweakNow PowerPack 2003 1.6, Multi-Edit 9.0, Drive Image 7 (2002).

PRAXE

156 Odtučňovací kúra pro vaše Windows XP

Tipy & triky pro rychlejší práci v prostředí Windows XP.

164 Total Commander a uživatelé ve Windows

Nastavení Total Commanderu pro vyšší efektivitu.

166 Freewareový nástroj pro profesionály

Pracujeme s HTML editorem 1st Page 2000 2.0 Final.

MAGAZÍN

168 Boj o zlomky sekund

Telemetrie na závodních okruzích.

170 Pohled za humna

Události na finančních trzích IT.

174 Soumrak výstavnictví?

Názory a komentáře, tentokrát o výstavě Invex...

176 Canon versus Olympus nebo Olympus versus Canon?

...soubojí firem v oblasti digitálního focení, Windows Mobile, DVD rekordérech a GSM.

SERVIS

180 Konečně digitální zrcadlovka!

Soutěž o digitální kameru firmy Canon.

181 Knihy

Recenze knih Active Server Pages 3.0 a Naučte se Python.

182 Novinky na stříbrných discích a Geometrické pokračování

Novinky na trhu CD-ROM a recenze titulu Didakta – Geometrie 2.

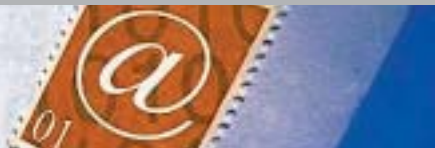
183 Ach jo, zase ta čeština

Recenze CD-ROM TS – Český jazyk 4.

184 Tíráž

186 Co si přečtete přístě

Mailbox

Vážená redakce,
píši ohledně článku o internetových obchodech v prázdninovém Chipu. Setkal jsem se ještě s adresou www.ABCelektro.cz, která má z internetových obchodů, co znám, nejnižší ceny spotřebičů a dopravu po celé ČR také zdarma.

S pozdravem Rostislav Šíma

Děkujeme za dobrý tip, tato oblast se vyvíjí velmi rychle, takže lze předpokládat, že od doby realizace a zveřejnění testu se objevila další řada zajímavých obchodů. Vzhledem k množství dopisů, kterými jste na téma internetových obchodů reagovali, šlo o „živé téma“, takže se k němu v některém z příštích čísel Chipu určitě ještě vrátíme.

Jiří Palyza

V pátek 26. 9. 03 jsem si koupil váš časopis Chip s CD přílohou. Před použitím CD jsem spustil antivirový program Avast, který byl naposledy aktualizován dne 25. 9. 03. Ten mě upozornil na obsažený virus „Win 32:Trojan-gen-UPX“. Tento program je umístěn na: `Zkuste\bond\download\...i_bpk_lte.exe`

Nevím, jestli je to opravdu virus a jak by se dostal na vaši přílohu CD. Proto prosím o prozkoumání a odpověď.

Pavel Hejda

Ve složce `zkuste\bond` jsou umístěny programy pro monitorování činnosti klávesnice, které některé antiviry považují za trojské koně – a ve své podstatě mají pravdu. Použití těchto programů je bezpečné a popisujeme je v tištěném Chipu 10/03 na str. 114, přičemž ten samý text najdete i na CD v rubrice `Zkuste` si sami – tedy přímo u těchto programů.

Pokud tyto programy nespustíte, není důvod se jich obávat a hlouběji se jimi zabývat.

Tyto informace o virových hlášeních najdete na CD v rubrice `Z redakce\Antivirová kontrola`. Proto doporučujeme vždy nejprve návštěvu této stránky.

Martin Kučera

Chcel by som sa vás spýtať, či neexistuje nejaký program na úpravu súboru uloženého v PDF.

Karol Malina

Na úpravu PDF je podle mne jen „velký“ Adobe Acrobat, tedy u současné poslední verze 6 varianta Professional. I tak jsou však možné úpravy jen omezené, u obrazů rozlišením a u textů tím, že text musí být v „korektním“ fontu, tedy buď v jednom ze dvou fontů dodávaných s programem, nebo ve fontu zabudovaném v PDF, na který máte licenci.

S pozdravem J. Chládek, Chip

Obracím se na vás s prosbičkou o pomoc. Nejprve jedno vysvětlení. Z ničeho nic mi začaly chodit z adresy MS Technical Services (qrxyptdv-kmcayh@advisor.msn.com) pravidelné záplaty na opravu chyb v operačním systému – či jak to nazvat. Jistě chápu, že zrovna u systému Windows jich nebude asi nikdy dost, ale rád bych věděl, jak to, že tak najednou a bez impulsu z mé strany.

A s tím souvisí také problém: I když si v té zprávě přečtu, že se na ni nemá odpovídat (a já to ani nikdy neudělal), stejně mi pak chodí upozornění na nedoručenou zprávu. Zkusil jsem různé spyware programy pro nalezení nečistot, ale jestli jde opravdu o oficiální e-mail z Microsoftu, tak asi nic nenajdou. Uvádím pro příklad dvě poslední adresy, ze kterých se e-maily vrátili:

bkakrygved@netmail.com, wwwmitbdnm@microsoft.com

David Urban

Poslední dobou se opravdu roztrhl pytel s dopisy od Microsoft TS. Ale bohužel to neznám, že by o vás měl Microsoft větší starost. Naopak vám doporučuji tyto dopisy mazat, protože jsou ve většině případů zavirované. Více podrobností najdete na adrese http://www.trendmicro.com/vinfo/virusencyclo/default5.asp?VName=WORM_SWEN.A. Doporučuji provádět update systému pouze ze stránek Microsoftu.

Petr Kratochvíl

Milá redakce Chipu. Mám jeden velmi naléhavý problém. Mám počítač s mnoha daty, používá ho více uživatelů. Mám k němu administrátorský přístup, ale pro větší bezpečnost se jako administrátor přihlašuji, jen když u PC nikdo není, a proto jsem si využil i jedno uživatelské konto s omezenými právy. Na PC jsou instalované Windows XP, já jsem ovšem zapomněl administrátorské heslo. Dá se nějak dostat do administrátorského profilu? Anebo existuje nějaká cesta, jak z počítače dostat potřebné heslo?

Peter

Řešení tohoto problému je několik, bohužel ani jedno z nich nelze označit za dobré. Jako nejjednodušší se jeví reinstalace (opravná instalace) systému. Při ní se vytvoří účet jménem ADMINISTRATOR s původním heslem.

Další možností je použití jedné z mnoha „utilit“, které lze nalézt na internetu. Bohužel neznám žádnou, kterou bych vám mohl doporučit, protože většina z nich buď nefunguje spolehlivě, nebo obsahuje viry a trojské koně.

Poslední možností je nová instalace systému, kterou bych ale opravdu označil za nouzovou.

Petr Kratochvíl

PLACENÁ INZERCE

Acer TM 242FX

příznivá cena

Intel Celeron 2.4 GHz
256MB DDR SDRAM
20GB HDD
CD-ROM 24sp.
14,1" XGA, 1024x768
brašna
332x294x39.9mm
3.27kg

24.500,-

bez DPH, s DPH 29.690,-

MIRONET 9400

tenký, lehký - vítěz testů

titul „Nejkrásnější notebook roku 2003“
4x ocenění odborných časopisů
Centrino, Pentium M 1.4 MHz
256MB DDR SDRAM
40GB HDD
VGA ATI M9-P 64MB
DVD+CD/RW, Wi-Fi, faxmodem
FireWire, USB 2.0
15,1" SXGA+ 1400x1050
330x273x29.9mm
2,7kg

40.975,-

bez DPH, s DPH 49.990,-

Odborný lokální servis

MIRONET na svém e-shopu nabízí skvělé ceny a navíc zajišťuje odborný lokální servis (záruční, pozáruční, upgrade PC při objednání komponent) na více jak 30-ti prodejních místech po celé ČR.

Výběr z 150 notebooků

Na www.mironet.cz nabízí 8 výrobců notebooků přes 150 modelů za ceny až o 24% nižší než jsou doporučené koncové. Ten nejlepší si vyberete přes přehledné porovnání parametrů.

www.mironet.cz, info@mironet.cz, tel. 234 700 800

MIRONET
COMPUTERS

inzerce

Výstava Computex 2003

Brána technologií dokořán

Počítače běžně používají DDR 400 paměti, společnost Transcend však již dodává DDR 466 a DDR 500 paměti. Moduly mají vlastní chladič, vyšší cenu, ale kdo potřebuje maximální výkon, má s nimi k dispozici první paměti certifikované pro přetaktování.

Do nevelké skříňe mini PC se vejde i systém s procesorem Athlon 64 FX. Jedině napájecí zdroj musel zůstat venku.

Ve dnech 22. až 26. září se v tchajwanské Taipei konal veletrh Computex, po německém CeBITu druhá největší počítačová výstava na světě. Průběh tohoto veletrhu opět naznačil, jaký kurz oblast IT v příštím půlroce nabere. Podívejme se proto zblízka, co asijsí výrobci chystají...

Kdo někdy zavítal do Brna na veletrh Invex, jehož termín byl letos Computexu blízký, má o dění na počítačových veletrzích dobrou představu. Na první pohled vypadal i Computex podobně – množství vystavovatelů, kteří ve svých stáncích prezentují to nejnovější, nejlepší a nejatraktivnější ze své nabídky. Na rozdíl od brněnské výstavy však na Computexu zastihnete hlavně výrobce, od největších až po ty malé, takže i rozmanitost vystavovaných zařízení je větší. Počet čtverečních metrů

výstavní plochy není oproti Invexu řádově větší, v žebříčku celosvětové důležitosti jsou však pozice těchto dvou veletrhů přece jen rozdílné. Geograficky je nám Tchaj-wan velmi vzdálený, přesto cokoli významného se tam v oboru odehraje, dříve či později zaručeně dorazí i do české kotliny. Opačně to však zpravidla neplatí. V Asii nalezneme nepřeberné množství výrobců a výrobků, které jsme na našem trhu třeba ještě neměli možnost vidět, zatímco jen málo u nás používaných pro-

duktů pochází odjinud. Proto je pro nás dění na tchajwanské scéně tolik důležité.

Pojďme k některým zajímavým rozdílům. Například při hledání zobrazovacích zařízení se na Tchaj-wanu setkáme téměř výhradně s LCD monitory, výjimečně pak s velkoformátovým plazmovým panelem. Na rozměrný CRT monitor v místním obchodě či kanceláři nenarazíte a totéž samozřejmě platilo i o výstavišti. V našem domácím, ale i firemním prostředí však stále běžně vidáme CRT obrazovky. Postupný přechod k LCD se zcela jasně děje už i v Čechách, podobné zaplavení trhu LCD panely však u nás ještě nějakou chvíli potrvá.

Zajímavý LCD panel byl například k vidění ve stánku firmy Albatron. Širokoúhlý 30" →

Grafická karta Abit Siluro FX5900 OTES. Je poháněna výkonným čipem GeForce FX 5900 a používá vlastní návrh odstředivého ventilátoru v kombinaci s mohutným chladičem. Za cenu obsazení jednoho PCI slotu navíc karta slibuje tichý a spolehlivý chod.

Dvě z mnoha designových variant mini PC systémů firmy Shuttle. Výrobce k sestavám nabízí i různé příslušenství včetně dálkového ovládání, přepravních brašen a barevných krytů. I z počítače se tak stává stylová záležitost.

Společnost Transcend, známá převážně jako výrobce pamětí, překvapila zajímavým modulem pro hardwarové, na systému nezávislé diskové pole RAID 1 pro dva IDE pevné disky. Za chodu je lze odpojit, přenést a po připojení se data zcela automaticky opět replikují.

→ panel s rozlišením VGA-wide (1280 × 768 bodů), s dobrým jasnem i kontrastem a s odezvou 16 ms má vestavěný televizní tuner, takže kromě monitoru výborně zastoupí i domácí televizor. To vše prozatím za cca 2000 dolarů. Neklesejme však na mysl, na jaro příštího roku se s otevřením nových továren chystá výraznější zlevnění produkce LCD panelů.

Naproti tomu mnou očekávaný boom videoprojektorů se nekonal. K vidění sice byly některé zajímavé modely, nebylo jich však mnoho a byly celkově v pozadí jiných výrobků.

Výrobci základních desek by podle všech indicií měli zažívat pravě žně. Platforma Intel nabízí nedávno uvedené procesory

s 800MHz sběrnici, která je pádným důvodem k výměně starších základních desek, a hodně se diskutuje i o přírůstcích firmy AMD v rodině procesorů Athlon. Oba 64bitové procesory – Athlon 64 i Athlon 64 FX – také vyžadují nové základní desky. Snad všechny firmy tradičně známé produkcí základních desek však za nejdůležitější novinky označily své nově uváděné mini PC sestavy.

Tyto zmenšené počítačové skříně dodávané rovnou s odpovídající základní deskou jsou na Tchaj-wanu velmi populární a výrobci cítí šanci v této oblasti vydělat nějaké peníze. Pravda, kterou ostatně žádný výrobce netají, totiž je, že v tuhé konkurenci se na samotných základních

deskách mnoho vydělat nedá – jsou složené z příliš mnoha komponent, výrobně nákladné a jejich ceny byly konkurencí stlačeny velmi nízkou.

Samozřejmě že k vidění byly i nové modely základních desek. Zpravidla s aktuálními čipovými sadami a kompletně vybavené všemi myslitelnými porty. Přesto však bylo těžiště pozornosti zřetelně na mini PC systémech, které jsou nabízeny pro všechny platformy a v nejrůznějších provedeních skříní, často s multimediálními funkcemi.

Dalšími komponentami, které vždy ukousnou velký koláč pozornosti, jsou grafické karty. Tradičně v nich dominují firmy nVidia a ATI Technologies a nejinak tomu bylo i na Computexu. Technicky dotáhla →

Základní deska MSI K8T Neo, příspěvek firmy MSI pro procesor AMD Athlon 64. V základní výbavě nalezneme USB 2.0 i IEEE-1394 porty, gigabitový Ethernet a Serial ATA RAID řadič.

Jeden z mnoha mini PC systémů, které se snaží zaujmout kupující kromě parametrů i atraktivním designem. Model MEGA651 pochází z dílny společnosti MSI.

Kromě mini PC systémů Qbic zůstala firma Soltek věrná i základním deskám. Na obrázku je deska SL-86SPV-RL s čipovou sadou Via PT880 pro Pentium 4 s podporou Hyper Threadingu, dvoukanálovým uspořádáním DDR 400 paměti a Serial ATA RAID řadičem.

Mini PC sestavy firmy MSI známe již z našich testů, na Computexu však výrobce představil další modely s výkonnějšími základními deskami, přepracovaným designem a rozšířenými možnostmi rozhraní.

→ společnost ATI firmu nVidia již dávno, nyní jí šlape na paty i v té důležitější oblasti – v prodejkách. Mnoho karet je osazeno čipy Radeon, které jsou snad ve všech cenových kategoriích považovány za podařenější. To se nVidii samozřejmě nelíbí a horečně piluje jak vyšší taktovací frekvence čipů, tak hlavně ovladače, jejichž dopracování vrátilo ATI zpět na výsluní. Daleko mimo okruh veletrhu je však často vedena debata o tom, co je přípustná optimalizace ovladačů a co již podvod na kvalitě zobrazení, jak tytéž postupy nazývají oponenti.

Na obzoru se také objevil prozatím malý mráček konkurence – grafický čip Volari od XGI Technology, hned v několika různých variantách. Uvidíme, zda se tento mráček jako již několik podobných opět tiše rozptýlí, nebo zda konečně nad královstvím nVidie a ATI zahřmí. Rozhodne o tom blízká budoucnost. Detailní výsledky grafických karet osazených jedním nebo dvěma Volari procesory zatím známy nejsou, specifikace

samotného čipu navrženého s plnou podporou DirectX 9 však vypadají velmi slibně. Doufejme, že XGI Volari nepotká osud Matrox Parhelie – technicky výborného, ale ve finále pomalého čipu.

K vidění bylo i mnoho z oblasti sítí. Bezdrátové řešení 802.11b (Wi-Fi) sítí je velmi populární a i menší výrobci dodávají nejrůznější síťové adaptéry a multifunkční routery, které se kromě technických parametrů snaží prorazit i designem a přidanou hodnotou, například sdílením síťových tiskáren. Vedle nich se současně objevují zařízení pro rychlejší a konečně již standardizovaný protokol 802.11g.

Tradiční, drátové sítě však neřekly poslední slovo a jako odpověď se stále častěji setkáváme s adaptéry podporujícími gigabitový Ethernet, přímo integrovanými na základních deskách.

Užitečné doplňky a periferie zastoupené v expozicích mají společného jmenovatele v použité komunikační sběrnici USB 2.0,

která zřetelně dominuje nad rozhraním IEEE 1394 (FireWire). Hodně periférií, jako vypalovací mechaniky, přenosné disky, ale třeba i televizní karty, se stěhuje ven z počítače, což je opět v souladu s oblíbenou koncepcí mini PC. Sběrnici USB 2.0 rozhraní nalezneme dokonce i v hodinčkách. Ty slouží jako přenosný flash disk, který je pak doslova stále po ruce.

Letošní Computex byl kvůli epidemii nemoci SARS z původního termínu v červnu přesunut na říjen. Můžeme se pouze dohadovat, nakolik to ovlivnilo skladbu vystavovatelů a počet představených novinek. Výstava samotná je jistě úspěšná – vždyť letos zvyšovala svou plochu o další výstavní halu -, situace v IT oboru však tak jasná není. Změny v preferencích výrobců například naznačují, že trh se základními deskami není zcela zdravý. Jestli se podobného překvapení dočkáme i v jiných oblastech, ukáže jedině čas.

■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

Nejen osobní počítače byly ve středu zájmu vystavovatelů, dostalo se i na serverové produkty, například v podobě dvouprocesorové desky K8D Master společnosti MSI, určené pro AMD Opteron.

Společnost Gigabyte předvedla kromě řady jiných i produkty určené pro bezdrátové sítě. Vyobrazený PC card adaptér slouží pro rychlý bezdrátový přenos sítí 802.11g.

inzerce

WD RAPTOR**Raptor nabízí více místa**

Společnost Western Digital oznámila, že zvyšuje přenosovou rychlost, výkon a kapacitu svých disků serverové třídy WD Raptor s rozhraním Serial ATA (SATA) a s rychlostí otáčení 10 000 ot./min. Disk nové generace nabízí kapacitu 74 GB a výkon, který zvyšuje technologii Ultra/150 Command Queuing (Ultra/150 CQ) a technologii RAFF (Rotary Accelerometer Feed Forward – kompenzace pomocí rotačních akcelerometrů).

HP PSC 1350**Kompaktní multifunkční zařízení**

Společnost HP uvádí na trh multifunkční zařízení HP PSC 1350. Díky jednoduchému ovládání je tento model vhodný především pro domácí uživatele. Umí tisknout, skenovat i kopírovat a má kompaktní design. HP PSC 1350 dosahuje rozlišení až 4800 dpi (volitelně lze tisknout šesti barevnými inkousty), a to rychlostí až 17 stran za minutu (černobíle) a 12 stran za minutu (barevně). Pro kopírování není nutné ho připojovat k osobnímu počítači. Zařízení obsahuje i sloty pro paměťové karty (Compact Flash, Smart Media, Sony MemoryStick, Secure Digital, Multimedia a xD-Picture Card), a tak tisknout fotografie je možné bez nutnosti připojení k počítači. Skenovat umí PSC 1350 barevně v rozlišení až 600 × 2400 dpi. Doporučená maloobchodní cena zařízení je 7189 Kč s DPH. Pro náročnější uživatele je k dispozici model PSC 2410 (rychlost tisku je až 21 str./min, je zde fax a barevný displej pro náhled snímků a cena je 11 990 Kč s DPH) a model PSC 2510 (má navíc například dokonalejší skenovací část a cena je 17 490 Kč s DPH).

UMAX POWERCAM 850**Pět megapixelů**

Umax PowerCam 850 je nejvyšší model nové řady digitálních fotoaparátů Umax. Má vysoké rozlišení 5,25 milionu bodů a třináásobný optický zoom. Model nabízí i plně manuální expoziční režim, možnost ručního nastavení bílé barvy, dva režimy měření expozice nebo ruční zaostření objektivu. Méně pokročilý fotoamatér zase využije některý z přednastavených scénických režimů. Kompaktní rozměry kovového těla dovolují fotoaparát nosit stále s sebou a zachytit tak každý zajímavý okamžik. Li-Ion akumulátor s nabíječkou je v ceně.

PALM TUNGSTEN T3**S větším displejem**

Společnost Palm představila dva nové „počítače do dlaně“, a to Palm Tungsten T3, který navazuje na úspěšný model T2 a který je určen pro náročné uživatele, a Palm Tungsten E, který je cenově dostupnější. Oba mají inovativní software. Tungsten T3 má větší displej a rozlišení (320 × 480 bodů), neboť pro zobrazení byla využita i plocha pro psaní graffiti. Použit se může vertikální i horizontální pohled. K dispozici je 64 MB paměti, rychlý procesor a vylepšená technologie Bluetooth. Cena T3 je 399 USD. Levnější (199 USD) je Tungsten E s displejem 320 × 320 bodů a s 32 MB paměti, ale bez technologie Bluetooth. K počítačům Palm se nyní dodává i řada doplňků, jako např. bezdrátová klávesnice, pera a kryty.

Panasonic

PT-L735NT

BEZ KABELŮ BEZ PROBLÉMŮ

Na stole vypadá asi opravdu provokativně. Jen tak bez signálového propojovacího kabelu.

Díky integrované **bezdrátové technologii** však žádný takový kabel nepotřebuje. S dodávanou bezdrátovou kartou v projektoru a druhou kartou v notebooku můžete prezentovat z kteréhokoli místa u stolu, bez přetahování kabelů se v prezentaci střídat či během vystoupení třeba přecházet po místnosti.

Vysoký světelný výkon 2600 ANSI lm a rozlišení XGA u takového projektoru asi očekáváte, ale určitě příjemně překvapí rychlý start – do 10 sekund od zapnutí přístroje můžete prezentovat. Novinkou je i možnost zadání osobního hesla, které projektor ochrání před případnými nenechavci.

Připoutejte se k publiku, ne k projektoru.

CANON DR-6080 A DR-9080C

Vysokorychlostní skenery

Nová řada vysokorychlostních skenerů Canon DR je určena pro rozšiřující se vrstvu podnikových uživatelů. Nové skenery z této řady – Canon DR-6080 a DR-9080C – skenují vysokou rychlostí ve vysoké kvalitě, mají schopnost skenovat formáty A3 a skener DR-9080C navíc podporuje 24bitové barvy. Díky těmto vlastnostem je lze uplatnit v oblasti inženýrství a územního plánování, ve vládních institucích a finančních organizacích i v jiných podnicích. Rychlost skenování zařízení DR-9080C dosahuje hodnoty až 90 str./min. v ČB režimu a 50 str./min. v barevném režimu a skener DR-6080 skenuje rychlostí 60 str./min. – oba poskytují rozlišení obrazu na výstupu až 600 × 600 dpi. K dispozici je řada volitelných doplňků.

EPSON PERFECTION 1670/1670 PHOTO

Čtou papír i fotografie

Dva nové stolní skenery Epson Perfection 1670 a foverzi Epson Perfection 1670 Photo má v nabídce firma Epson. Ve srovnání s předchozími modely, tedy s modely Epson Perfection 1260, resp. 1260 Photo, se vyznačují rozlišením 1600 × 3200 dpi, poprvé dosaženým v tomto segmentu. Díky nově vyvinuté lampě s větší světelnou intenzitou dosahují skenery i vyšší rychlosti skenování. Epson Perfection 1670 Photo naskenuje až tři negativy středního formátu (35 mm) najednou. Na své si přijdou především soukromí milovníci fotografií, protože oba skenery umožňují u naskenovaných obrázků obnovit barvy a odstranit prach. Skenery se připojují pomocí USB 2.0 a maximální plocha skenování je 216 × 297 mm.

AV MEDIA

komunikace obrazem

člen APTT

www.avmedia.cz

tel.: 261 260 218

FSC LIFEBOOK T

Přenosný obojživelník

Společnost Fujitsu Siemens Computers rozšiřuje své portfolio mobilních zařízení o nový produkt – o notebook Lifebook T, který spojuje vlastnosti typu Tablet PC a klasického notebooku a navazuje na koncept mininotebooku s dotykovým displejem (Lifebook B), který je nyní obohacen o nejnovější technologie – jde o Intel Centrino a Windows XP ve verzi Tablet PC s aktivním dotykovým displejem. Ultralehký notebook (hmotnost pouhých 1,7 kg) s mobilní technologií Intel Centrino lze pouhým otočením displeje změnit v počítač typu Tablet PC. Možnosti využití Lifebooku T se dále rozšiřují po připojení tzv. replikátoru portů. Doporučená cena konfigurace s 1,4GHz procesorem Intel Pentium M, 256 MB operační paměti, 40GB diskem a operačním systémem je 78 507 Kč bez DPH.

INTEL MOBILE PENTIUM 4

Hyper-Threading i v notebookech

Technologie Hyper-Threading, která umožňuje, aby procesor zpracoval v jednom cyklu více vláken, se objevila nejprve u procesorů Pentium 4 pro osobní počítač. Nyní Intel dodává i mobilní procesor Intel Pentium 4 s HT technologií a s taktem až 3,2 GHz a s menší spotřebou elektrické energie, umožňující nižší tepelné vyzařování, než je tomu u verze pro stolní počítače. Procesor spolupracuje s čipovými sadami Intel 852GME a Intel 852PM, využívá 533MHz systémovou sběrnici a podporuje zdokonalenou správu energie pro přenosné počítače, včetně technologií Enhanced Intel SpeedStep, Deep Sleep a Deeper Sleep.

PLACENÁ INZERCE

PENTAX for your precious moments

Optio S4

PenTec spol.s r.o., Velešlavínská 19, 162 00 Praha 6
tel./fax : 220610753 / 235364664, www.pentax.cz

LOGITECH Z A X

Šest nových reproduktorů

Společnost Logitech představila šest různých reprosoustav pro zvukové nadšence. Tři nové produkty jsou z řady Z, doplňují tuto sérii a poskytují špičkový zvuk i design. Jde o dva výkonné systémy 2.1 (Z-3 a THX certifikované Z-2200) a o nový systém 5.1 (Z-5300 se surround zvukem a certifikací THX pro hry. Všechny se vyznačují fázovými vložkami z leštěného hliníku, které poskytují průzračnost výškového reproduktoru (tweeteru) a bohatost a plnost odděleného driveru pro střední frekvence. Kromě toho Logitech představil úplně novou sérii produktů X, které byly vyvinuty s ohledem na cenu. X-620 je rozšířený reproduktorový systém se surround zvukem 6.1. X-220 je reproduktorový systém 2.1 a X-120 je reproduktorový systém pro PC nebo pro přenosné přehrávače CD či MP3 (cena je pouze 999 Kč bez DPH).

CREATIVE INSPIRE 7700

Nová „creativní“ multimédia

Na tiskové konferenci pořádané 2. října v Praze představila společnost Creative Labs hned třicet nových produktů snad ze všech oblastí své činnosti. Nejzajímavější bylo představení 7.1kanálových systémů pro oblast reproduktorů i zvukových karet. Reprosoustava Inspire 7700 nabízí celkový hudební výkon 92 W a jako novinku uvádí dvoupásmové přední reproduktory. Inovací je rovněž přímé připojení USB MP3 přehrávače MuVo do reproduktorů.

Zvuková karta Audigy 2 ZS jako nová vlajková loď nabídky poskytuje 7.1kanálový zvuk, technologii EAX 4.0 advanced HD s dále rozšířenou podporou efektů a zvukových prostředí a ve verzi Platinum Pro také externí konektorový box s množstvím rozhraní. Samozřejmostí je rozlišení 24 bitů a vzorkovací frekvence 96 kHz pro prostorový zvuk DVD-Audio. Mezi dalšími produkty nalezneme také externí zvukovou USB kartu Audigy 2 NX pro kvalitní prostorové ozvučení notebooku. K vidění dále byly přenosné reproduktory, nové MP3 přehrávače MuVo NX a harddiskový Zen NX s kapacitou 30 GB či miniaturní přehrávač MuVo2. Nezapomnělo se však ani na grafické karty s čipy GeForce FX, konkrétně na 3D Blaster 5 FX 5900 Ultra a 3D Blaster 5 FX 5600 Ultra s populárními čipy společnosti nVidia.

SONY LCD, ŘADA S

Supertenké LCD monitory

Monitory Sony z nové série S se pyšní velmi tenkým rámečkem, uživatelsky příjemným designem a jsou šetrné k očím. Jsou dostupné ve světle šedé a černé barvě, ve velikostech 19" (S93), 17" (S73) a 15" (S53). Monitory se dají uspořádat do multiobrazovky tak, že vytvářejí obrazovou stěnu vhodnou pro recepce nebo pro předváděcí plochy. Všechny výrobky řady S mohou být samozřejmě užívány jako stolní monitory. Jejich funkce Eco Mode minimalizuje

námahu očí nastavením jasů displeje na úroveň odpovídající okolnímu osvětlení v místnosti, dále snižuje spotřebu energie a prodlužuje životnost obrazovky.

Obrazovka má rychlou odezvu (16 ms u 17" S73), vysoké zobrazovací rozlišení 1,3 megapixelu (1280 × 1024) a vysoký kontrastní poměr 600 : 1 (u modelu S93; 500 : 1 u modelů ostatních) a široký zorný úhel, a to 170° horizontálně i vertikálně.

LAN PARTY

DFI® NFII ULTRA je celosvětový vítěz

Světově známá média doporučují... DFI®

© DFI www.dfi.cz

DFI® NFII ULTRA

- Socket A
- nVidia nForce 2 Ultra400 /MCP-T chipset
- podpora 400MHz FSB
- Dual DDR400 - 3xDIMM
- 5.1 AC97 zvuková karta S/PDIF In/Out
- Integrovaná ICS 10/100 Lan
- 2x IDE Raid 1,0,1,5
- 1x S-ATA • 3x IEEE 1394
- Diagnostic Led • ATX

DFI® 865PE

- socket 478
- Intel 865PE chipset /ICH5
- 400, 533, 800MHz FSB, podpora HT
- 8x AGP slot • Dual DDR 400 - 4x DIMM
- 5.1 AC97 zvuková karta S/PDIF In/Out
- Integrovaná 1Gb Lan
- 4x S-ATA, podpora S-ATA Raid
- 3x IEEE 1394 • ATX

RIDEA

distribution

Distributor značek DFI, Videoseven, Belinea, Genius, Manhattan, Intellinet

VELKOOBCHOD VÝPOČETNÍ TECHNIKY
RIDEA distribution s.r.o., Březencká 4808, 430 04 Chomutov
tel.: +420 474 699 000, fax: +420 474 622 761
gsm: +420 603 928 020, e-mail: prodej@ridea.cz

www.ridea.cz
http://shop.ridea.cz

Zoner Media Explorer šestý

Nová verze oblíbeného programu firmy Zoner software nezklamala a za příznivou cenu přináší opět řadu nových funkcí, cílených přímo na fanoušky digitální fotografie. Nové funkce jsou především v oblasti úprav obrazu (přiložený obrázek ilustruje užití klonovacího razítka) a archivování na externí media, za zmínku stojí i pokročilá správa barev. Konečná verze byla veřejnosti představena na Invexu a jistě o ní uvedeme i zasvěcenou recenzi.

-abe

Odstranění překážejícího předmětu pomocí klonovacího razítka

Altus VARIO 11

Pro menší a střední firmy je určen ekonomický systém Altus VARIO. Pracuje v prostředí operačních systémů Microsoft s databází MS SQL, jeho výhodou je kompatibilita s MS Office.

Novou verzi Altus VARIO 11 uvedla na trh pražská společnost ALTUS Development. Tato verze přináší nová rozšíření nad rámec ekonomických agend, umožňuje výměnu dat také mezi pobočkami (nejen v rámci firmy), což dovoluje provádět například centrální zpracování účetnictví, předávat zakázky z přenosného počítače do firmy. Možnost předávat doklady elektronickou formou přibližuje tento systém i firmám, které k vedení účetnictví používají externích služeb.

Všechny moduly systému Altus Vario spolu těsně spolupracují, ale každý lze používat samostatně. Vario se dodává v šesti kategoriích, všechny jsou softwarově shodné, což umožňuje i začínajícím firmám využít všech výhod tohoto softwaru.

Ve zkratce

Společnost **Novell** zdarma poskytne velmi malým firmám a domácím kancelářím řešení **Novell Small Business Suite Starter Pack**. Toto řešení je doslova síť v krabici a společně přináší celou řadu síťových služeb: přístup k internetu, elektronickou poštu, možnost spolupráce a bezpečnost. Kromě partnerského kanálu bude společnost Novell při distribuci Novell Small Business Suite spolupracovat také s poskytovateli aplikací. Ti by měli tento balík distribuovat zdarma spolu se svými vlastními produkty určenými pro malé firmy.

ding návrh na komplexní řešení problematiky mobilních terminálů v prostředí informačního systému LCS Noris. Softwarový modul **Mobilní terminály čárového kódu** je určen pro mobilní zpracování skladových procesů pomocí technologie čárových kódů v plně online režimu. Mobilní terminály s tímto softwarovým modulem dobře poslouží jakékoliv společnosti, která provozuje skladové hospodářství na bázi informačního systému LCS Noris a současně uvažuje o zavedení mobilního zpracování skladových procesů na bázi technologie čárového kódu.

obchodní procesy mezi cestovními kancelářemi a cestovními agenturami, které se za tímto účelem spojily ve sdružení **GRS Albatros**. Řešení bude kompletně založeno na platformě **Microsoft .NET**. Celý systém bude postaven na technologiích společnosti Microsoft. Aplikací server poběží nad operačním systémem Microsoft Windows 2003 Web Edition a databázovým serverem Microsoft SQL Server 2000. Aplikace bude naprogramována pomocí vývojového nástroje Microsoft Visual Studio .NET na platformě Microsoft .NET Framework 1.1.

správního informačního systému pro Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) a nyní ve spolupráci se zadavatelem optimalizuje produktivní provoz. Cílem tohoto projektu bylo nahradit předcházející provozní aplikace jednotným integrovaným systémem mySAP.

Firma **Toshiba** bude dodávat laptopy a tablet PC s aplikací Office OneNote 2003 od společnosti Microsoft. Začíná tak dlouhodobá spolupráce obou společností s cílem nabídnout uživatelům jednoduchou správu poznámek.

Společnost **Popron Consulting** ohlásila ve spolupráci se společností **Combitra-**

Společnost **Cleverlance** vytvoří informační systém, jenž zjednoduší

Společnost **HP** ukončila projekt implementace a dodávky ekonomicko-

Lokálně vyvinutý software pro sledování času a řízení projektů →

LCS NORIS NOW

Novinka v portfoliu produktů LCS

Pro zákazníky, kteří chtějí rychle implementovat robustní a spolehlivý ERP systém, je určena novinka společnosti LCS – LCS Noris Now. Jde o nově koncipovanou variantu známého a úspěšného systému LCS Noris, která by měla být optimálním řešením pro střední a větší dynamické společnosti, jež chtějí okamžitě využívat všech dostupných technologických možností a vytvořit si náskok před konkurencí i předpoklady pro další růst.

Snížení nákladů na pořízení základní konfigurace systému a zkrácení času potřebného na implementaci se podařilo docílit především předkonfigurováním některých modulů a vytvořením vybrané sady, kterou zákazník dostane za pevně stanovenou cenu. Následně má pak možnost řešení dále rozšiřovat (již za odlišných cenových a dodacích podmínek). Celé řešení LCS Noris Now (www.lcs.cz) bylo vytvořeno ve spolupráci s firmou **Datron**.

VOICE CALLBACK

Proč ztrácet čas čekáním?

Společnost Genesys Telecommunications Laboratories, samostatná dcera koncernu Alcatel, představila řešení Genesys Voice Callback, které volajícím zákazníkům umožňuje objednat zpětný hovor. Nemusí tak zbytečně čekat na lince na volného operátora kontaktního centra.

Genesys Voice Callback také snižuje telekomunikační poplatky, a to zejména při volání na zelenou linku či při meziměstských hovorech. Zákazníci si mohou vybrat zpětné zavolání ihned, nebo mohou specifikovat konkrétní čas, který jim vyhovuje. Firmy ale také mohou zpětným telefonátům přiřadit prioritu podle předem stanovených segmentačních pravidel. Například „zlatí“ zákazníci mohou být ihned směrováni na volného operátora, zatímco „stříbrní“ a „bronzoví“ jsou zařazeni do fronty čekatelů (navíc zpětné hovory mohou být centrálně řízeny a směrovány na nejhodnějšího operátora).

inzerce

VISUALSRM, VISUALSAN**Nové generace řídicího softwaru**

Malým a středním firmám pomůže zjednodušit a automatizovat prostředí pro síťové ukládání dat nový řídicí software EMC VisualSRM a EMC VisualSAN společnosti EMC.

VisualSRM zlepšuje kapacitu využití systému a jeho dostupnost. Jedná se o paměťový otevřený řídicí software, který je agnostický a umožňuje centralizované řízení ukládání dat v rámci všech hlavních paměťových platform a serverů v celé organizaci. VisualSRM podporuje celou škálu aplikací včetně databází Microsoft Exchange, Oracle, Sybase a SQL Server. Software VisualSRM je možné integrovat do jiných aplikací pro ukládání dat od dodavatelů zálohovacích a rámcových řešení, jako jsou IBM, VERITAS, HP, CA a BMC. VisualSAN snižuje složitost obsluhy a náklady středně velkých firem využívajících prostředí SAN. Správcům poskytuje přehled o všech prostředcích v rámci jejich sítě pro ukládání dat a nabízí síť vysoké kvality a o vysokém výkonu s možností její konfigurace. Obsahuje tři moduly: VisualSAN Network Manager, VisualSAN Configuration Manager a VisualSAN Performance Manager.

Software EMC VisualSAN je určen pro otevřené řízení SAN a podporuje síťové systémy pro ukládání dat EMC CLARiiON.

→ *time@work* úspěšně prosazuje na světových trzích společnost LLP. Nedávno získala nové implementační partnery ve Velké Británii, Skotsku, v Polsku, Turecku, Irsku a Austrálii a v současné době tak při distribuci softwaru *time@work* spolupracuje s 12 firmami ze čtyř kontinentů (Evropa, Asie, Afrika, Austrálie).

Software pro správu digitálních certifikátů **RSA Keon** získal status „NSS Approved“ (schválen společností NSS). Skupina **The NSS Group** je přední evropskou společností v oblasti nezávislého testování zabezpečovacích technologií a její zprávy týkající se infrastruktury veřejných klíčů (PKI) jsou považovány za věrohodné průvodce

trhem s řešeními PKI. Řešení **RSA Keon CA 6.5** bylo testováno společně s produkty společností Baltimore, BT Ignite, Safelayer, Chrysalis-ITS, nCipher, AEP Systems a SSH Communications Security (www.nss.co.uk/pki).

Společnosti **Autodesk**, **Intergraph**, **MapInfo** a **Laser-Scan** společně oznámily, že se zasadí o to, aby jejich komerční produkty lépe spolupracovaly s nejdůležitější otevřenou podnikovou databází **Oracle Spatial**. Každý ze čtyř výrobců vytvoří sadu Interoperability Kit, která zjednoduší přístup k datům a sdílení dat v příslušných aplikacích, zkrátí dobu implementace a zajistí dodržování otevřených standardů ve všech podnikových odděleních.

EDOCEO**Nové řešení e-learningu**

Společnost Trask solutions uvádí na trh nové flexibilní řešení e-learningu LMS eDoceo.

Learning Management System eDoceo je vytvořen tak, aby propojil proces učení s používanou technologií organizace, například s portály, řešeními ERP, HRIS, CRM a dalšími školicími systémy. Nové řešení e-learningu vzniklo na základě poptávky zákazníků po školicím systému podnikové třídy, který by bylo možné integrovat s existující infrastrukturou i s jinými systémy. Firma současně uvedla nabídku ověřování platnosti obsahu pro e-learning – „e-learning kompatibilní kurzy“. Zákazníkům a obchodním partnerům má tato nabídka zjednodušit implementaci kurzů pro LMS eDoceo a další systémy. Ověřuje kompatibilitu obsahu třetích stran se školicím softwarem a nabízí řešení, jak tuto kompatibilitu zajistit. Systém eDoceo je složen z autorského nástroje, Learning Management Systemu, dodávky a servisu vzdělávacích obsahů a aplikace Off-line Student. Získat jej lze prostřednictvím distribučního kanálu sítě eDoceo Partner nebo jako ASP řešení pro plný outsourcing e-learningu a vzdělávacích služeb. K dispozici je na platformách Microsoft Windows NT/2000, IBM AIX, Linux Intel a Sun Solaris. Podporuje databáze MS SQL, Oracle, DB2 Universal Database, Informix a MySQL. Aplikace Autor a Off-line Student jsou pak k dispozici pro pracovní stanice s operačním systémem Windows 9.x, NT, 2000, XP a Linux.

Širší výběr zpravodajství pro zaměstnanecké portály budou poskytovat podnikovým zákazníkům společnosti **Oracle a Yahoo!** Zákazníci budou mít přístup k více než stovce předem vytvořených aplikací, tzv. portletů, které stahují zpravodajský obsah z více než 2000 webových zdrojů odborných informací. Portlety Yahoo! mohou být agregovány, personalizovány a dodávány přímo uživatelům podnikových portálů, které jsou provozovány na serveru **Oracle9i Application Server**.

První verze produktů **StarTeam 5.3** a **CaliberRM 5.1** společnosti **Borland Software** jsou určeny pro globální trhy a nabízejí nové prostředky pro správu dat v různých světových jazycích. Vzájemná integrace a podpora

různých jazyků v rámci technologií **CaliberRM** a **StarTeam** rozšiřuje zaměření společnosti **Borland** na podporu všech fází životního cyklu aplikace, překonává globální bariéry, umožňuje větší spolupráci vývojových týmů.

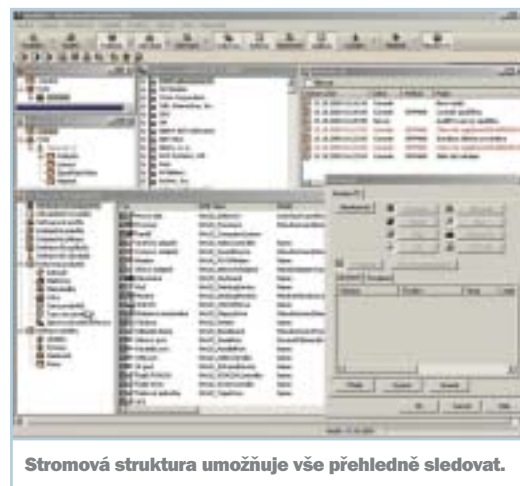
Scala Business Solutions vytváří collaborative ERP software – spojující internetovou technologii s tradiční ERP funkcionalitou – a činí tak globální obchod jednodušším. Ve spojení se společností **Scala** mohou globální firmy plně integrovat své ERP (Enterprise Resource Planning) systémy kdekoliv na světě, ať už v rámci pobočky, divize nebo ústředí firmy, a rozšířit je směrem ke svým partnerům a dodavatelům.

AUDITPRO 3.0**Vše pod kontrolou**

Firma **truconneXion** představila **AuditPro 3.0** s řadou nových funkcností a dva nové doplňkové moduly – „Monitor využití počítačů“ a „Evidenci majetku“.

AuditPro 3.0 tak kromě správy a evidence softwaru či hardwaru umožní sledovat i jejich reálné využívání a rozhodnout, zda uživatel skutečně dané vybavení ke své práci potřebuje. Monitor využití počítačů sleduje, které aplikace jsou na počítačích spuštěny, kým, kdy a jak často. Zároveň sleduje a zaznamenává, jak je využíván hardware – procesor, paměť, disk, využití sítě, CD-ROM. Nejde pouze o okamžitý obraz, ale o podrobnou dlouhodobou statistiku. Správce sítě tak získá dokonalý přehled o tom, nakolik kdo využívá výkon počítače a instalovaný software. Navíc je možné monitorovat spuštění tzv. „zakázaných aplikací“, které by zaměstnanci neměli používat.

Novinkou je evidence majetku. Stromová struktura dovoluje přehledně sledovat umístění jednotlivých objektů na úrovni budov, vybavení kanceláří, periferních zařízení k počítačům a mobilních telefonů. Tak je možné získat kompletní přehled o veškerém majetku firmy. Systém je univerzální a dovoluje strukturu evidence plně přizpůsobit požadavkům každé organizace.

Stromová struktura umožňuje vše přehledně sledovat.

inzerce

Nové stránky Radia 1

Radio 1 vzniklo oficiálně na jaře roku 1991, ale první vysílání proběhlo již na podzim roku 1990 během výstavy Totalitní zóna v podzemí bývalého Stalinova pomníku v Praze na Letné. Od začátku své existence prošlo Radio 1 hudebním vývojem od čistě rockových prvopočátků po nástup anglické kytarové scény a začátek taneční hudby. Dnes tvoří hlavní součást programu různé formy taneční hudby a alternativní rock. Svě stálé místo ve vysílání mají i menšinové hudební žánry – jazz, hard rock, reggae, world music, klasická hudba, hip hop.

První webové stránky Radia 1 vznikly v roce 1996, druhá verze se objevila o dva roky později, kdy byla zaregistrována doména radio1.cz. Třetí verze byla spuštěna v roce 2000. Aktuální stránky (www.radio1.cz) jsou v provozu od září letošního roku a od předchozích se odlišují v mnoha směrech. Naprosto jiný design se vyznačuje světlejšími a jemnějšími barvami, na webu již nenajdete stránky ve flashi. Velký důraz je nyní kladen na aktuálnost, denně se objevují nejen nové informace z hudebního dění, ale i čerstvá nabídka kulturních tipů. Posлуhači se též dovídají o hudbě nově zařazené do archivu rádia, a tudíž vědí, na co z hudebních lahůdek se mohou v nejbližší době těšit.

Ve stručnosti

V rámci pilotního projektu nabídnou společnost Datart v pěti nákupních centrech bezplatné Wi-Fi. Zákazníci v Teplicích, Ostravě a ve třech obchodech v Praze budou moci na příslušných místech využít bezplatné připojení k internetu.

Dne 1. října 2003 oznámil Český Telecom své rozhodnutí

neúčastnit se pilotního projektu testování modelu FRIACO, který byl vyvinut Fórem pro internet s cílem umožnit alternativním telekomunikačním operátorům paušální zpoplatnění originace volání k síti Internet pro české internetové uživatele. Jako důvody svého rozhodnutí uvádí Telecom „neúměrnou výši investic potřebných pro zajištění této služ-

Cybox v novém

Kromě Vltavy patří do portfolia společnosti InterShops mimo jiné též obchod **Cybox** (www.cybox.cz), který nedávno prošel výraznou obměnou. Obchod nabízející počítače a periferie, mobilní

telefony a digitální fotoaparáty se představil v novém designu, s novým logem a vylepšenou navigací. Novinkou je například možnost zobrazit nabídku zboží v režimu galerie – vybírat tak můžete podobně jako v regálu kamenného obchodu podle vzhledu zboží, a ne pouze podle strohého technického názvu produktu. Jen pár dní po nové podobě dostal Cybox i nové oddělení, specializované na prodej kancelářské techniky. V nabídce je široký sortiment telefonů a faxů, datových projektorů, tiskáren, kopírek a multifunkčních zařízení. Pozorný návštěvník obchodů Cybox a Vltava si možná všimne jisté pozoruhodné skutečnosti. Ač oba e-shopy patří do stejné rodiny obchodů, v sortimentu audio- a videopřístrojů si konkurují. Stejně zboží totiž nabízejí za rozdílné ceny. O vysvětlení této skutečnosti jsme požádali Pavla Knappa, výkonného ředitele firmy InterShops, který nám sdělil následující: „Cybox.cz je (zatím) stále provozován pod hlavičkou dceřiné společnosti Cybox Distribution, která má vlastní vedení na obchodní úrovni. Vytvořili jsme tak v oblasti audia a videa zajímavé vnitřní konkurenční prostředí, které přináší své ovoce – oba týmy, jak kmenový tým InternetShops, tak i partnerský tým Cybox.cz, se nepřímo hecují a vzájemně mezi sebou soutěží, což přináší lepší výsledky všem.“

by (FRIACO) v síti Českého Telecomu, jejich neperspektivnost v souvislosti s rozvojem dalších – zejména širokopásmových – služeb a velmi nízkou návratnost vložených investic.“

On-line nákupní server Tiscali Nákupy se rozšířil o kompletní nabídku bílého zboží. Jedná se zejména o chladničky, mrazničky, sporáky, mikrovlnky, myčky, prač-

ky a další spotřebiče pro domácnost. Ucelená nabídka tohoto zboží je dostupná na adrese: <http://bilezbozi.tiscali.cz>.

Zajímavý portál především pro zájemce o výuku cizích jazyků se nachází na adrese www.jazykovky.cz. Nabízí nejen rozsáhlý přehled jazykových škol, ale umožňuje i hledání konkrétního kurzu podle zadaných parametrů.

Stane se Sport.cz nejčtenějším sportovním zpravodajstvím?

Letos v lednu došlo k transformaci zábavního internetového magazínu Novinky.cz na plnohodnotný zpravodajský server a čas ukázal, že šlo o krok správným směrem. Díky nezanedbatelné podpoře portálu Seznam se Novinky staly nejnavštěvovanějším internetovým zpravodajstvím tuzemského webu. Na tento úspěch by měl navázat i nový web **Sport** (www.sport.cz), jehož obsah také tvoří redakční tým Novinek. Technické zpracování a provoz serveru Sport jsou v režii vývojového oddělení společnosti Seznam.cz.

Grafická podoba nového sportovního webu nezapře svého staršího sourozence, neboť od Novinek se liší jen rozdílným barevným tónováním (stejná je i poměrně vysoká rychlost načítání stránek). Největší chloubou webu Sport jsou bezesporu animované statistiky (pro jejich prohlížení je nutný přehrávač Macromedia Flash Player). V přehledné podobě jsou tak k dispozici informace o neřeberném množství údajů, což ocenění nejen fotbaloví odborníci nebo milovníci čísel, ale také sázkaři. Statistika jsou funkční pouze pro fotbal, ale do budoucna se chystá jejich rozšíření i na další sporty.

inzerce

Internet sice Cimrman nevymyslel, ale jako první tvořil „veby“

Jára Cimrman měl ke zveřejňování informací odjakživa kladný vztah. Vše začalo jeho slavným manifestem „Svou pravdu nebudeme skrývat“, ukrytým ve vycházkové holi. Později se velikán rozhodl k otevřené akci a svůj zpravodaj umisťoval na veřejné budovy. Do dějin tato akce vešla pod názvem „Akce vebl!“. Tyto a mnohé další informace z Mistrova písemného i vizuálního odkazu nyní najdete na webu **Cimrmanův zpravodaj** (www.cimrman.at), který byl slavnostně zpřístupněn veřejnosti v polovině září letošního roku.

Webové stránky ve stylu zažloutlých a tiskově nedokonalých novin ze začátku 20. století obsahují aktuální informace o souboru, jakož i „aktuality“ z let 1900 až 1908. Cimrmanův zpravodaj přináší představení členů divadelního souboru, popisy jednotlivých her včetně fotografií a speciálně vybraných audio- a videoukázek. Kategorie věnovaná fenoménu Járy Cimrmana, jejíž součástí je i Rejstřík Cimrmanových pojmů, obsahuje jeho přibližný životopis, výsledky Cimrmanovy literární soutěže a odkazy na weby inspirované jeho odkazem.

Skutečnou lahůdkou je ale zábavná sekce tohoto webu, která je přístupná pouze po správném doplnění slova do některé ze zlidovělých replik (hlášky se mění po každém znovunačtení stránky). Pro všechny znalce je zde připraveno Cimrmanovo zvukové Pekseso (PEKelně SE SOustřed), lehce netradiční Zábavně-naučná osmisměrka pro celou rodinu, po jejímž dokončení je hráč odměněn tematickým spořičem obrazovky, a literární soutěž Pište s Járou o dva lístky na představení DJC dle vlastního výběru.

Nový web o rallye

Zájem tuzemských motoristických fanoušků o rallye se zcela jistě zvedl se vstupem fabií do závodů mistrovství světa (WRC). Právě tomuto sportovnímu podniku je věnována podstatná část nového webu **MotorHome**

(www.motorhome.cz), který se

na internetu objevil na sklonku letních prázdnin. Základem obsahu magazínu je pravidelné denní zpravodajství ze světa WRC a překlady všech tiskových zpráv týmů. Na své by si zde měli přijít jak oddaní fanoušci tohoto motoristického sportu, tak i příznivci, kteří se přijdou na rallye podívat jenom občas anebo je tento sport zaujal teprve nedávno.

Ostřílené fandy rychlých kol by měly zaujmout články „K čemu všechny ty antény na střeše WRC“, „Dvacet minut s mechanikem WRC“, „Exkurze do lakovny Subaru“ nebo „Exkurze po servisní zóně týmu Peugeot“. To jsou místa, kam se běžný divák nedostane, a tyto reportáže jsou velmi navštěvované. Rekreační zájemci o rallye by neměli minout seriál „WRC od Adama a po lopatě“, ve kterém se seznámí se základními principy světového šampionátu.

Dobrý web

Koncem září se objevilo nové poradenské centrum **Dobrý web** (www.dobryweb.cz), jehož provozovatelé chtějí pomáhat firmám k tomu, aby jejich internetové stránky nebyly jen hezkou prezentací, ale skutečným pomocníkem v rámci marketingového mixu. Cílem je tedy zvýšit návštěvnost a účinnost stránek.

K tomu slouží série nástrojů, které Dobrý Web nabízí, a to včetně řízeného testování použitelnosti na skupinách uživatelů či analýzy umístění stránek ve vyhledávacích a katalogových serverech. Zmíněný web je společným projektem společnosti Internet Info (provozovatele webů Lupa, Root, Navrcholu, Slunečnice atd.) a uznávaného internetového konzultanta Marka Prokopa.

Po ochutnávce zajímavých a bezesporu přínosných informací následují prakticky na každé stránce Dobrého webu odkazy či formuláře, jejichž úkolem je dovést návštěvníka k objednání placených služeb. Postupně se ale rozvíjí také sekce bezplatných nástrojů, kterými je možné existující webové prezentace testovat a analyzovat. V každém případě ale již nyní Dobrý web nabízí podnikatelům a pracovníkům firemního marketingu informace o podnikání na internetu v tak uceleném rozsahu, jaký jinde na českém internetu zatím nemá obdoby.

Nové oddělení na Vltavě

Není to tak dlouho, co se v internetovém obchodním domě Vltava, dříve nabízejícím obvyklý sortiment knih a hudebních nosičů, začala prodávat elektronika. Před několika týdny ke stávající nabídce audio- a videotechniky přibýlo nové oddělení **ElectroHall** (www.electrohall.cz), ve kterém najdete domácí spotřebiče a tzv. bílou techniku. Zatímco zahájení prodeje audiopřístrojů mělo souvislost s hudebními nosiči (a prodej videotechniky navazoval na prodej filmových nosičů), najít souvislost mezi klasickým sortimentem Vltavy a ledničkami, pračkami nebo sporáky již není jednoduché. Zajímavostí je, že spuštění nového obchodu s domácími spotřebiči trvalo pouhých pět dní, a to včetně všech jednání s obchodními partnery, programování, grafiky, přípravy obsahu apod.

inzerce

Invex 2003

Tak jako k počítači patří Chip, k počítačovému výstavnictví stále ještě patří Invex. I přes časový tlak zapříčiněný naší uzávěrkou jsme se i letos zajeli podívat do Brna, co je nového, co se změnilo k lepšímu a naopak.

„Veletržní sleva“, „Odneste si dneska domů“, „Invexová sleva“ – s podobnými hesly se na Invexu zřejmě budeme setkávat stále častěji. Mnoho firem svou prezentaci doplňuje prodejem svých produktů

a některé firmy pojmají svůj stánek jenom jako prodejní. Logicky pak bylo u těchto stánků vždy o něco plnější než jinde. Typickým sortimentem byly doplňky k mobilům (různá pouzdra, držáky, šňůrky, baterie,

výměnné kryty apod.), hodně šla na odbyt vypalovací CD média a narazili jsme i na digitální fotoaparáty nebo u Microsoftu na širokou nabídku jeho hardwaru (zvláště myši a klávesnic).

Nokia N-Gage. Kdybychom měli v rychlosti odpovědět na otázku „Co si z Invexu pamatujete nejvíce?“, byla by to asi nová herní konzola od Nokie. Její podpoře věnovala Nokia opravdu hodně úsilí (a určitě i peněz), a tak na nás „jukala“ doslova na každém rohu. Její propagaci byla určena i exhibice vícenásobných mistrů světa v trikových skocích na kole – některé jejich kousky opravdu braly dech. Jinak N-Gage nijak neuchvátí – design z Hvězdných válek není praktický ani k telefonování, ani k psaní SMS zpráv. Mikrofon a sluchátko jsou umístěny na boku přístroje. Snad jen notoričtí vyznavači Gameboye v ní mohou najít zálibení, ovšem z tohoto pohledu jde – jemně řečeno – o drahý špás. (recenze viz str. 92)

Jedním z mála vystavovaných počítačů, které jsme na počítačovém Invexu viděli, byl HP Media Center PC m 270. Jde o PC s bohatou multimediální výbavou, nabízející kromě dnes obvyklých počítačových funkcí také možnosti domácího centra zábavy. Microsoft jeho prostřednictvím prezentoval své Windows XP Media Center Edition, které jsou vybaveny funkcemi pro přehrávání hudby a videa z CD/DVD i pevného disku, pro vytváření digitální hudby a pro katalogizaci a archivaci obrázků. Díky zjednodušenému postupu menu s většími grafickými prvky lze pracovat s dálkovým ovládáním.

inzerce

Mobilní telefony byly tématem, které se těšilo velkém zájmu; nakonec tuto techniku dnes už používá bezmála každý. U stánků s mobily bylo proto vidět také nejvíce návštěvníků. U Microsoftu a Eurotelu jsme mohli vyzkoušet tzv. Smartphone – telefony s instalovanými MS Windows Mobile for Smartphone s vlastnostmi známými spíše ze světa PDA. Můžete s nimi kromě vlastního volání provádět synchronizaci pošty, kalendáře, kontaktů, prohlížet internet, pracovat s digitálními obrázky apod. Mimochodem, Microsoft využil Invexu k oficiálnímu představení nové verze svého operačního systému Windows Mobile 2003.

Už i u nás se začínají hodně vystavovat „věčka“. Mezi novinkami v této kategorii se blýskla Motorola se svým MPX 200 – low-endem s operačním systémem MS Smartphone. Pěkný byl i duální Samsung SGH-E700 s TFT barevným displejem, pamětí pro 1000 kontaktů, foťáčkem s digitálním zoomem (foto vlevo). Jeho doporučená koncová cena je 14 499 Kč (dotovaný u T-Mobilu je za 8999 Kč).

Je sympatické, že firmy začínají myslet nejen na ergonomii, ale také na ekologii. Společnost Fujitsu Siemens Computers vyrobila a společnost Syconix do Brna přivezla první sériově vyráběný ekologický počítač Scenic E. Při jeho výrobě se snížil obsah olova na základní desce na pouhé 3 g. Díky termální regulaci bylo dosaženo také snížení spotřeby elektrické energie a snížení hluku, provoz větráku se optimalizuje podle teploty procesoru. Doporučená koncová cena počítače, splňujícího evropské ekologické předpisy plánované pro rok 2006, je 17 630 Kč bez DPH.

Majitelé menších bytů s omezeným prostorem by určitě ocenili pracovní stojan na výpočetní techniku s maximálním poměrem pracovní plocha/prostor (dole vlevo).

Firma ErgoView představovala praktické plexisklové stojany pro notebooky. Zvyšují umístění displeje do úrovně očí a vytváří nad klávesnicí odkládací prostor pro dokumenty.

Microsoft předváděl své inovované bezdrátové myši, jejichž kolečko je přizpůsobeno nejen svislému, ale i vodorovnému přetáčení (vpravo).

inzerce

O co méně bylo na InveXu vidět vystavovaných PC, o to více jsme naráželi na notebooky. Společnost Sony využila příležitosti a v době InveXu představila mimo areál BVV své nové dva modely notebooků: ultramobilní Z1 (nahore vlevo) a náhradu desktopu GRT (vpravo). Oba notebooky byly k vidění ve stánku distributora Sony, firmy Elvia Pro.

Umax přivezl celou řadu svých strojů, přičemž nejzajímavějšími exponáty byly modely VisionBook s širokoúhlými 17" displeji s poměrem 16 : 10. Jejich ceny bez daně se pohybují v rozmezí 55 až 80 tisíc korun.

THE BEST OF INVEK 2003

Redakce časopisů Computer, Computer World, Foto Video, Chip, Mobil, Mobility, PC World, Počítač pro každého, Stereo & Video

a Živě.cz letos počtvrté uspořádaly soutěž The Best of InveX, ve které se snaží upozornit na zajímavý výrobek, službu nebo nápad. Letos byly oceněny tyto výrobky:

Canon EOS 300D

Eurotel Data Nonstop

Fujitsu-Siemens Computers – Scaleo 800S

HP ScanJet 4670

Microsoft Exchange Server 2003

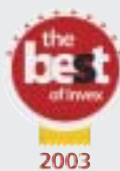
Motorola MPx200

Palm Tungsten T3

Sony DCR-PC330E

Technologie Centrino

Zoner Media Explorer 6 Professional

Jak by mohla na počítačovém veletrhu chybět spotřební elektronika! Vždyť oba obory do sebe „koušou“ už pěkně dlouho. Společnost Nepa přivezla Sharp Aquos, LCD panel s integrovaným televizním tunerem, Thomson předváděl své univerzální DVD přehrávače a rekordéry a v akci jsme mohli vyzkoušet i MSI Mega PC, počítač s designem domácí mikrovlnky (vpravo).

Jev na našich počítačových výstavách doposud nevidaný, ovšem na zahraničních už zcela běžný – multimediální technika na čtyřech kolech. Ani InveX už se neubráníl nájedu dunících monster, a tak jsme si mohli sednout za volant Chrysleru Cruiser a ocenit kvalitu zvuku z dílny JVC. V této oblasti v Brně počín zatím ojedinelý.

inzerce

Ve zkratce

Společnost **Nokia** vyhlásila „herní bitvu“ **ConnectCoder Game Battle 2003** pro svou mobilní herní konzolu Nokia N-Gage. Cílem této soutěže je najít nejlepší nápady na hry, které využívají on-line vlastností herní konzoly N-Gage. Soutěžící z celé Evropy, Spojených států a Kanady mohou poslat své nápady do 31. ledna 2004. Hodnotí se originalita, mobilita hry, kvalitní grafika, zábavné postavy, poutavý příběh a interaktivita. Tři nejlepší návrhy získají finanční odměnu 30 000 eur.

Společnost **Tecom** (Intel Premier Provider) vytvořila, úspěšně vyzkoušela a předvedla High Performance Cluster (HPC). HPC byl postaven z 50 běžných PC založených na platformě Intel; základem byl operační systém Linux (konkrétně jeho modifikace KNOPPIX). Komunikace byla zajištěna pomocí gigabitové sítě s použitím aktivních prvků společnosti 3Com.

Společnost **Cleverlance** uvede multiplayerovou RPG hru **Labyrinth**, kterou vyvinula ve spolupráci s **Eurotelem**. Hra na hraní ze světa fantasy umožňuje hráčům prožívat různá dobrodružství ve světě plném magie, nelítostných soubojů, magů a příšer. Samotná hra (v češtině) běží na herním serveru; pro hraní na mobilu podporujícím JAVU je potřeba spojení GPRS a inteligentní herní klient zobrazující průběh hry (od 1. října je v provozu beta verze).

Na čísle 841 122 122 byla nedávno uvedena do zkušebního provozu infolinka mobilních telefonů **Sam-sung**. Provozovatelem call centra se stala firma **AZ Telemarketing** z Jeseníku. Tzv. bílá linka (cenu volání platí v běžném tarifu volající) je přístupná po celý týden včetně víkendů od 7 do 19 hodin.

Mezi největší maloobchodní řetězce specializované na spotřební elektroniku patří ve střední a východní Evropě firma **Datart**. Od roku 2003 je součástí společnosti **KESA Electricals plc**, která působí v sedmi evropských zemích. Služba Datart Záruka nejnižší ceny garantuje zákazníkům nejnižší nákupní cenu na maloobchodním trhu po dobu patnácti dnů od data nákupu.

Asociace poskytovatelů internetových řešení – **Asociace.BIZ** – byla garantem konference „Firemní WWW služby“. V jejím rámci byly předány ceny vítězům soutěže **Web Top 100** s názvem „Best Web“. Na prvním místě se umístil Český Telecom, druhá byla společnost Eurotel Praha a třetí nejlepší byla vyhlášena webová prezentace firmy T-Mobile Czech Republic.

Třetím rokem po sobě označila za světového lídra na trhu se zabezpečovacím softwarem 3A (administrace/správa, autorizace a autentizace) firma IDC společnost **CA**. Podíl CA na celosvětovém trhu se zabezpečovacím softwarem 3A je 16 %, tržby CA z této oblasti se oproti celkovému průměru v tomto odvětví zdvojnásobily. IDC předpovídá, že celosvětové tržby za zabezpečovací software 3A dosáhnou v roce 2007 5,1 miliardy USD a souhrnná roční míra růstu bude 15,3 %. Očekává se, že tržby z této oblasti vzrostou z 753 milionů USD v roce 2002 na 2,6 miliardy USD v roce 2007.

Pardubická společnost **Infinity** dosáhla v prvním pololetí letošního roku obrátu 240,8 mil. Kč a zisku před zdaněním 5,78 mil. Kč. Infinity se mění z dřívějšího dodavatele hardwaru a souvisejících služeb na poskytovatele IT služeb s vysokou přidanou hodnotou.

Abacus Computer zařadil do svého portfolia PC komponent značkové paměťové moduly **Corsair**. Corsair je jedním z mála výrobců, kteří své paměťové moduly

Pavel Baudiš,
ALWIL Software

Chip: antivirový sloupek

Měsíc srpen byl zatím nejhorším a nejnějším měsícem v historii počítačových virů. Během několika dní zažili uživatelé internetu hned tři obrovské epidemie: tu první způsobil virus **MiMail** (mluvili jsme o něm před dvěma měsíci), následoval **Baster** a nakonec **Sobig-F** (oběma jsme se věnovali před měsícem). Červ Blaster napadl v krátké době dosud největší počet počítačů (hovoří se o více než milionu obětí), virus Sobig-F zase vyprodukoval největší množství infikovaných zpráv – odhady se pohybují u stovek milionů! Naštěstí tyto epidemie netrvaly moc dlouho – Blaster obsahoval chybu, díky které na svoji přítomnost na počítačích s Windows XP upozornil vynucenými restarty, Sobig-F se zase (podobně jako většina jeho předchůdců) k určitému datu – v tomto případě 10. září – sám přestal šířit. To, že se dodnes e-mailem rozesílá, je způsobeno pouze tím, že řada uživatelů má nastaveno zcela nesmyslné systémové datum...

Černý srpen jsme tedy přežili, i když řada z nás se zcela zahlcenou poštovní schránkou. A co následovalo pak? Překvapivě se dosud neobjevil **Sobig-G**, protože jinak jeho autor vypouštěl jednu variantu za druhou. Místo toho se ale 18. září objevil jiný velmi úspěšný virus – **Swen**.

VĚROHODNÝ SWEN

Jedná se o virus, který se rozesílá zejména prostřednictvím elektronické pošty. Je podobný některým variantám staršího viru Gibe. Virem vytvořené zprávy se buď tváří jako nedoručitelná zpráva, nebo (což je mnohem záladnější) jako zpráva zasláná bezpečnostní divizí firmy Microsoft a obsahující novou bezpečnostní záplatu. Swen dokonale využívá sociální inženýrství, a tak zpráva vypadá opravdu dost věrohodně. Po „virovém“ srpnu je navíc řada uživatelů značně vystrašena, a tak se tuto „záplatu“ okamžitě pokusí nainstalovat. Je proto důležité si uvědomit, že **firma Microsoft nikdy neposílá žádné aktualizace elektronickou poštou!** Po svém spuštění virus předstírá, že instaluje bezpečnostní záplatu do systému, a přitom se tam sám nainstaluje. Poté se pokusí ukončit procesy řady antivirových programů a firewallů. Z různých souborů na disku posbírá e-mailové adresy svých dalších potenciálních obětí a uloží si je do zvláštního souboru. Virus bohužel dost důsledně mění soubor registry a přidává spuštění sebe samého pro každé spuštění souboru typu EXE, COM, SCR, REG, BAT a PIF. Nastavuje také speciální příznak, který zakazuje manipulaci s registry programem Regedit. Pokud je tedy virus pouze smazán z disku a není provedeno jeho odstranění pomocí nějakého speciálního prostředku, může dojít k tomu, že na daném počítači nelze spustit vůbec žádný program a není jednoduché jej opět zprovoznit.

Virus ovšem provádí i další činnost – čas od času zobrazí falešné hlášení o chybě v MAPI32 a uživatelé se zeptá na e-mailovou adresu a údaje pro přístup k poště. Tyto údaje pak naštěstí využívá pouze k tomu, že z pošty odmazává své kopie, které „omylem“ poslal stejnému uživateli.

Kromě elektronické pošty se Swen, podobně jako řada jiných virů z poslední doby, snaží šířit i dalšími kanály: pomocí výměnné sítě KaZaA (ve formě archivu ZIP s atraktivními jmény), přes IRC (posílá sám sebe uživatelům programu mIRC), přes sdílené disky v lokální síti (pokouší se zkopírovat do nejrůznějších adresářů Startup, kde je pak automaticky spuštěn), či dokonce přes diskusní skupiny Usenet.

NEKONČÍCÍ PROBLÉM

Začátkem října se objevily dvě nové varianty tohoto viru, které ale nepřinesly žádnou velkou změnu – byly pouze změněny některé texty v původním viru a nově byl virus zabaleno programem UPX. Žádná z nich však naštěstí nezaznamenala větší úspěch při svém šíření. To však neplatí o původním viru, který je dnes nejrozšířenějším virem vůbec a který kvůli výše zmíněným změnám v systému způsobil při svém odstraňování velké problémy nejednomu uživateli a těžkou hlavu technické podpoře snad všech antivirových firem.

Konec září a začátek října již tradičně patří dvěma velkým antivirovým konferencím. Ta větší a starší – konference britského časopisu Virus Bulletin – se letos konala v kanadském Torontu a opět přinesla spoustu zajímavých setkání a informací. Ta menší a mladší je pro naše čtenáře daleko dostupnější – koná se každoročně v rámci brněnského Inxexu a vstup je na ni zdarma. Letos byl opět plný sál a není divu – přednášející opravdu patří k nejen naší antivirové špičce. Pokud jste tuto konferenci letos zmeškali, nevěšete hlavu – organizátoři slíbili, že se za rok opět v plném počtu sejdem!

Pavel Baudiš, ALWIL Software

Oskar: volání bez limitu

Od prvního října mohou firemní zákazníci společnosti Oskar volat ve svých firmách bez jakéhokoliv omezení. Nová služba VPN Firma bez limitu nabízí za paušál 300 korun měsíčně (bez DPH) možnost telefonovat mezi firemními mobily za „nula“ korun za minutu.

Každý firemní zákazník s tarifem Na jistotu nebo Na zisk si už nyní mohl za měsíční paušál 40 korun bez DPH pořídit ke každé firemní SIM kartě službu VPN Firma, která umožňovala volat mezi firemními mobily za korunu za minutu (bez DPH). Pokud si nyní připlatí na SIM kartu 260 korun, budou jeho zaměstnanci mezi sebou telefonovat zcela zdarma.

Služba VPN Firma bez limitu je součástí balíku Finanční asistent, zaměřeného na kontrolu firemních nákladů. Je konkrétním výsledkem průzkumu *Máte velké plány?* VPN Firmu bez limitu mohou zákazníci společnosti Oskar využívat až do konce roku 2004. Od 1. ledna 2005 budou všechny SIM karty s aktivovanou službou VPN Firma bez limitu převedeny zpět na základní VPN Firmu.

→ nejen vyvíjí, ale i vyrábí. Nakupovat lze rovněž prostřednictvím internetového obchodu www.netkolonial.cz.

Seminář s názvem „Odborná inventura pomocí čárového kódu“ uspořádalo ve spolupráci s **Fakultou strojní ČVUT** a společností **Combitrading České centrum průmyslového popisu**. Prezentováno bylo rovněž potřebné hardwarové i softwarové vybavení a praktické zkušenosti s touto formou inventarizace.

Do konce letošního roku nebude firma **GTS** zpoplatňovat objem přenesených dat. Pod názvem **GTS ADSL Home** nabízí dvě varianty služby při agregaci 1 : 50 (512/128 a 1024/256 kb/s). Služba **GTS ADSL Business** →

Epidemie T-Mobilu

Společnost T-Mobile připravila na podzim pro své firemní klienty sadu služeb, které jim umožní využívat mobilní telefon efektivněji.

Nový tarif T-Mobile Team Call umožní zákazníkům bezplatné volání v rámci firmy. Klient si jej může aktivovat pro libovolný počet SIM karet v rámci služeb Privátní síť (PS) či Privátní podniková síť (PPS). Za měsíční paušál ve výši 700 Kč je pak možné volání kolegům bez omezení po celý týden včetně víkendů.

T-Mobile rozšířil funkcionalitu služby Privátní podniková síť a nabízí tak Mezinárodní PPS, kterou od října mohou klienti využívat nejen v síti T-Mobile v České republice, ale také v síti EuroTel Bratislava na Slovensku (síť EuroTel Bratislava patří do mezinárodní skupiny T-Mobile International, díky čemuž mohou operátoři připravit svým klientům speciální služby); zákazník ale musí být klientem obou operátorů.

Další podzimní novinku, a to při uzavření Smlouvy významného zákazníka, připravil T-Mobile pro firmy, jejichž měsíční účty za volání se pohybují od 4000 korun výše. Pokud se firemní zákazník zaváže k minimální měsíční útratě v určité výši, získá výhodu v podobě dvojnásobného množství volných minut pro volání do sítě TMCZ na určitý počet SIM karet. Další novinka – T-Mobile Communication Centre – umožňuje klientům „v pohybu“ jednodušší připojení k datovým službám GPRS. Speciální software zároveň nabízí nástroje pro jednoduchou kontrolu rychlosti přenosu, ale také možnost snadno odesílat textové zprávy. Software je možné stáhnout z webových stránek T-Mobilu a bude standardní součástí balíčku se speciální datovou kartou T-Mobile, která je v prodeji od začátku října.

PLACENÁ INZERCE

Prodává se tak rychle, jak faxuje.

SUPER
EG3

Díky modernímu Super G3 33,6 kbps – nyní zabudovanému do všech laserových faxů – můžete fax odeslat za pouhé 3 sekundy*. To není rychle. To je mimořádně rychle.

FAX-L240

- ▶ Laserový fax s použitím běžného papíru A4
- ▶ Funkce kopírky
- ▶ Paměť na 256 stran*
- ▶ Kapacita papíru – 100 listů

FAX-L290

- ▶ Laserový fax s použitím běžného papíru A4
- ▶ Funkce laserové tiskárny a kopírky
- ▶ Paměť na 448 stran*
- ▶ Kapacita papíru – 100 listů

FAX-L360

- ▶ Laserový fax s použitím běžného papíru A4
- ▶ Funkce laserové tiskárny a kopírky
- ▶ Paměť na 400 stran*
- ▶ Kapacita papíru – 350 listů

www.canon.cz

*Měřeno pomocí standardního formuláře ITU-T. 1

you can
Canon

→ oproti tomu zahrnuje tři varianty při agregaci 1 : 20 (256/64, 512/128 a 1024/256 kb/s). Paušální měsíční ceny zůstávají beze změny, včetně služby GTS ADSL Plus za 999 korun. Pro tento balíček internetu a volby operátora snižuje GTS podmínku minimálního telefonního hovorného ze tří na dva tisíce korun měsíčně. Do konce roku bude služba GTS ADSL Plus zřizována bezplatně. Rovněž všichni stávající zákazníci přejdou na nové programy bezplatně. Noví zákazníci uhradí zřizovací poplatek ve výši 1190 Kč.

Společnost **PS-Pro**, výhradní distributor barevných tiskáren pro pracovní skupiny **Xerox Phaser**, snížila ceny tiskáren na tuhé inkousty řady **Phaser 8200**. Podrobné informace o slevách jednotlivých modelů naleznete na www.psp.pro.cz.

Prostřednictvím služby **M-Banka** mohou zákazníci společnosti **Oskar** obsluhovat svůj účet u **ČSOB** přímo z mobilního telefonu (zjišťovat zůstatek na svém účtu a jeho historii nebo podávat platební příkazy).

Společnost **ET NETERA** vytvořila a spustila internetové stránky Paláce Flóra (www.palacflora.cz). Web obchodního centra se vyznačuje především uživatelskou příjemností a novátorským přístupem k vyhledávání firem, služeb a zboží.

Letošní podzimní prezentační akce společnosti **Ricoh** jsou zaměřeny na „tisková řešení“. V průběhu října a listopadu se návštěvníci v Ostravě, Olomouci, Teplicích, Plzni, Hradci Králové, Praze, Českých Budějovicích a ve Zlíně seznámí s možnostmi využití tiskových řešení v praxi a novinkami roku 2003. Ricoh otevírá začátkem listopadu nové centrum v Brně v Kovářské ulici 19.

Pro měsíc září a říjen spustila společnost **Nextra** speciální kampaň na produkt **NEXTRA Nextlink Asymmetric** v rychlostních variantách 512/128 kb/s a 1024/256 kb/s. Asymetrický přístup k internetu o rychlostech 512/128 a 1024/256 (download/upload) je poskytován prostřednictvím technologie FWA 26 GHz. Při uzavření smlouvy na více než dvanáct měsíců je zřizovací poplatek shodný jako u služeb ADSL – 4900 korun. Měsíční paušál je stejný jako u služeb NEXTRA ADSLink Standard 512/128 a 1024/256.

Společnost **Czech On Line**, dcera společnosti Telekom Austria, podala žádost o získání statusu registrátora českých domén. Po uzavření smlouvy se sdružením CZ.NIC se stane registrátorem; kromě nabídky registrace domén pro koncové zákazníky a partnery nabídne COL větším společnostem také možnost stát se subregistrátory a získat tak přístup přímo k elektronickému systému registrací (a nabízet domény svým zákazníkům bez nutnosti registrovat se u CZ.NIC).

Od 29. září snížil nejmladší mobilní operátor u předplacené služby Oskarta a u většiny tarifů ceny za volání na Slovensko, Ukrajinu, do Ruska, Číny a Vietnamu. U Oskarty, u služby Tarifů nové generace (Řekni mi, Povídej, Nezavěšuj) a u tarifů Odepiš a Mezi námi bude minuta volání do Ruska a na Ukrajinu stát s DPH 7,35 Kč; minuta volání do Číny vyjde na 9,98 Kč, volání do Vietnamu na 17,33 Kč. Pro Tarifů nové generace a Oskartu se také snižuje cena za minutu volání na Slovensko (7,35 Kč s DPH), u tarifů Odepiš a Mezi námi se účtování pro volání na Slovensko nemění. Oskar snižuje ceny pro volání do zahraničí u tarifů pro firemní zákazníky (Na jistotu a Na zisk). Ceny klesnou podobně jako u služby Tarifů nové generace.

Ve výběrovém řízení na dodávku testovacích služeb pro vývoj aplikací přímého bankovníctví v **Komerční bance** →

Samoobslužný terminál IQT

V polovině září představila společnost IQ Terminal na tiskové konferenci samoobslužný platební a informační terminál a oznámila zahájení budování sítě těchto terminálů. Prvním partnerem pro umístění terminálů je společnost OMV ČR.

Terminál IQT spojuje telekomunikační, informační a obchodní služby s možností bezhotovostních platebních operací. Jeho možnosti jsou díky otevřenému technickému řešení velmi široké a závisí na jednotlivých partnerech, jaké konkrétní služby budou terminály do budoucna nabízet. Prostřednictvím terminálu lze provádět téměř jakékoliv obchodní operace. Je možné nakoupit na místě jakékoliv zboží a služby (např. koupit si vstupenky, jízdenky, letenky, koupit si dovolenou, uzavřít pojištění včetně okamžité úhrady a vydání dokladu o úhradě). Z terminálu mohou lidé posílat elektronickou poštu či SMS zprávy nebo si jeho prostřednictvím mohou dobít mobilní telefon, přičemž svůj telefon si budou moci tímto způsobem dobít i cizinci. Jeho prostřednictvím je možné provést veškeré bezhotovostní platby. Bankovním partnerem je v současné době ČSOB; platby jdou tedy na účet ČSOB a z něj na účet příslušného obchodního partnera společnosti IQ Terminal. Platby probíhají odděleně od veřejných sítí a jsou bezpečnější než placení přes internet; bezpečnost platebních operací je na úrovni bankomatu.

Se zástupci Ministerstva informatiky ČR je projednáno využití terminálů IQT jako koncových zařízení při realizaci státní informační politiky. Prostřednictvím terminálů budou moci občané získávat informace z portálu veřejné správy, podávat žádosti a platit za služby poskytované veřejnou správou nebo místní samosprávou.

První terminály IQT se objeví ve vybraných čerpacích stanicích OMV. Do konce roku budou terminály umístěny v 50 čerpacích stanicích, celkem pak bude u OMV osazeno 120 míst. V současné době jedná společnost IQ Terminal s dalšími partnery. V příštím roce by se mělo v ČR objevit kolem 1000 terminálů, a to v nákupních a zábavních centrech, v obchodních řetězcích, ve stanicích metra, u čerpacích stanic, na nádražích, v hotelech, na úřadech, v nemocnicích a na dalších frekventovaných místech.

Terminál IQT je postaven na operačním systému unixového typu (QNX 6.xx), skládá se z průmyslového počítače, monitoru s dotykovou obrazovkou, tiskárny cenin a tiskárny (A4). Je vybaven čtečkou čárového kódu, hybridní čtečkou platebních karet a klávesnicí pro zadání kódu PIN držitelů platebních karet. V současnosti se pracuje na zabudování skeneru a zařízení pro bezdrátové připojení Wi-Fi. Síť terminálů je napojena na dohledové centrum, autorizační centrum platebních karet a aplikační servery poskytovatelů služeb. Terminály se budou vyrábět v akciové společnosti METRA Blansko.

V příštím roce by se mělo v ČR objevit kolem 1000 terminálů.

Oprava – Pentax Optio 550

V minulém vydání Chipu byl pro vás připraven srovnávací test digitálních fotoaparátů, jehož součástí byla i tabulka technických specifikací testovaných aparátů. Bohužel jsme v ní chybně uvedli některé údaje o fotoaparátu Pentax Optio 550. Tento fotoaparát totiž fotografuje již od vzdálenosti 2 cm (uvedeny byly 3 cm), zvládá šest možností vyrovnání bílé barvy (uvedeny byly čtyři), maximální délka snímání videa je 10 min (uvedeno bylo 30 s) a přístroj umí snímky ukládat i ve formátu TIF. Čtenářům i firmě Pentax se omlouváme.

Pavel Trousil, testlab

V srpnu byl na trh uveden luxusní mobilní telefon Samsung SGH-E700, dvoubarevný, jednoduchý, elegantní, bez vnější antény. Má malý externí barevný displej OLED v chromovém rámečku, po otevření se objeví velký barevný displej TFT LCD s vysokým rozlišením a skvělou grafikou.

Samsung proniká na český trh

Jihokorejský Samsung se prostřednictvím svého výhradního dovozce začíná stále výrazněji prosazovat i na českém trhu (velký podíl na tomto úspěchu má spolupráce s nejmladším operátorem).

Podle Kamila Vacka z firmy Kibon Mobile, a. s., výhradního dovozce mobilních telefonů Samsung, je cílem společnosti změnit rozdělení trhu a připravit se na výraznější nástup značky Samsung v roce 2004. Podíl mobilních telefonů Samsung na českém trhu dosáhl podle statistik GfK 2,9 % (duben – květen 2003); ve střední a vyšší třídě již přesáhl 10 %. Do konce roku je cílem dovozce přesáhnout hranici 5 % celkové hodnoty trhu (v nejrychleji rostoucím segmentu mobilních telefonů se zabudovanou kamerou má Samsung 27% podíl).

HP tiskne levněji

V minulém čísle vyšel test levných barevných laserových tiskáren. Při výpočtu cen za výtiskovanou stránku jsme vycházeli z cen uvedených na webovské stránce firmy HP, které ale bohužel nebyly aktuální. Ve skutečnosti jsou tiskové náklady u tiskáren HP nižší, což činí tyto tiskárny samozřejmě atraktivnější. Jedna barvená stránka vyjde podle současných cen na **4,25 Kč** (místo 6,40 Kč) a černobílá stránka na cca **85 haléřů** (uvedli jsme 1,30 Kč). Za nedopatření se omlouváme.

-testlab

Lokální zastoupení Allied Telesyn

Firma Allied Telesyn, dodavatel síťových technologií, otevřela necelý rok po zprovoznění své bělehradské pobočky lokální zastoupení také v České republice.

Prvním regionálním obchodním manažerem pro Čechy a Slovensko se stal Vladimír Jelen (48), zakladatel české a slovenské pobočky firmy 3Com. Obchodní zastoupení v Praze bude podřízeno vídeňské pobočce. Allied Telesyn tak chce vyjít vstříc svým partnerům a zákazníkům a poskytnout jim přímou a lokální podporu (www.alliedtelesyn.com).

Královéhradecký TECHFILM 2003

Začátkem listopadu, konkrétně 3. až 6. listopadu 2003, se v Hradci Králové bude konat již 41. ročník Mezinárodního festivalu filmů o vědě, technice a umění TECHFILM. Organizátorem je akciová společnost Krátký film Praha a České vysoké učení technické v Praze.

Původně filmový festival se stal festivalem takzvaně „do kapsy“. Festivalové projekce se z klasických kinosálů přesunuly do poslušáren, kaváren či bytů. Během festivalových dní se konají i doprovodné akce, zaměřené na prezentaci nových trendů v oblasti IT. Techfilm 2003 (www.techfilm.cz) uvede přes 80 snímků z domova i zahraničí v mezinárodní soutěži a v sekci Panoráma, soutěž e-learningových kurzů, soutěž výukových produktů využívajících informační technologie „O křišťálovou tužku ministryně školství“, dětskou výtvarnou a literární soutěž „Jak se dělá věda“, již pátý díl projektu Techfilm 1900 – večerní projekce slavných celovečerních filmů z DVD nosičů, uvede 2. filmový seminář pro univerzitu třetího věku. Opět se otevře internetová festivalová kavárna, na své si přijdou příznivci seminářů, kulturních a společenských akcí.

STORMWARE SOFTWARE DEVELOPMENT

Ve dnech 12. 11. až 14. 11. 2003
STORMWARE ve Veletržním paláci na
specializované výstavě **SFAM EX 2003**

POHODA 2003

Komplexní ekonomický systém

Nejoblíbenější
účetní software
v České republice

WINLEX 2003

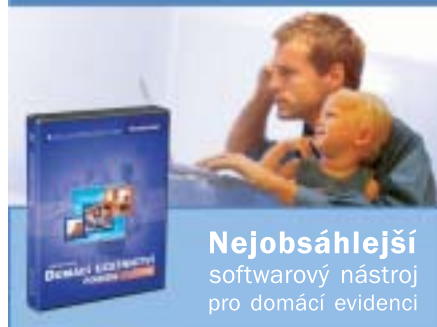
Právní systém pro podnikatele

Vždy aktuální
obchodní, daňová
a pracovněprávní
legislativa

FILIP 2003

Domácí informační centrum

Nejobsáhlejší
softwarový nástroj
pro domácí evidenci

Volejte **800 178 278** a objednejte si
DEMO CD ZDARMA

Jihlava, 567 112 612 info@stormware.cz
Praha, 224 941 057 praha@stw.cz
Brno, 541 242 048 brno@stw.cz
Bratislava, 02 64780293 info@stormware.sk

www.stormware.cz

→ zvítězila společnost **Cleverlance**. Realizace projektu spočívá v zajištění náročných testovacích procedur.

Ocenění **Modrý anděl**, udělované za podporu životního prostředí, získala společnost **OCÉ** a její multifunkční systém Océ VarioPrint 2070. Ocenění Modrý anděl je udělováno německým institutem jako ověření a osvědčení kvality (www.blauer-engel.de) produktů, které splňují vysoký ekologický standard.

Přední výrobci mobilních zařízení, společnosti **Ericsson**, **Motorola**, **Nokia** a **Siemens Mobile**, oznámili dokončení společně připravované technické normy pro službu Push to Talk over Cellular (PoC) založenou na technologii IP Multimedia Subsystem (IMS), jak ji definuje organizace 3GPP. Smyslem této normy je zamezit fragmentaci trhu a poskytnout koncovým uživatelům snadno použitelnou službu Push to Talk („zmáčkní a mluv“), a to kdekoli na světě. Norma byla vytvořena proto, aby uspokojila velký zájem trhu o službu Push to Talk a technologii IMS.

Telekomunikační operátor **Tele2** je nespokojen s kvalitou ADSL od Českého Telecomu a s novými podmínkami jeho poskytování, které jsou pro uživatele nevýhodné. Od 10. září zastavil nabízení této služby a do 31. října ukončí i vlastní provoz již zřízených přípojek.

Společnost **Siemens Business Services** prošla auditem, v jehož rámci získala certifikaci o zavedení a použití systému řízení jakosti podle norem ISO 9001: 2000.

Několik milionů korun investovala společnost **GTS** do nového dohledového centra telekomunikačního provozu, které otevřela na pražských Vinohradech. Dohledové centrum má urychlit a zjednodušit komunikaci společnosti GTS se zákazníky, především co se týká odborných dotazů či servisních požadavků na zákrok v případě poruch. Oproti původnímu dohledu sítě má nové centrum trojnásobnou plochu a bude zaměstnávat až o 30 % kvalifikovaných zaměstnanců více. Celkově zde najde uplatnění přibližně třicet zaměstnanců. Operátoři zákaznických linek budou poprvé sdílet pracoviště přímo s pracovníky technické podpory.

Společnost **Lucent Technologies** (LT) uzavřela dohodu s firmou **AT&T** s cílem vytvořit progresivní optickou technologii, která bude součástí inteligentní optické sítě nové generace od AT&T. Lucent Metropolis nabízí široké portfolio produktů, jež řeší přetížení sítě v městských aglomeracích a umožňuje poskytovatelům služeb zařadit do své nabídky nové vysokorychlostní a rentabilní služby (např. gigabitový Ethernet, virtuální soukromé sítě, sítě pro ukládání dat a digitální přípojky).

Společnost **GSMobil Group** se stala autorizovaným distributorem společnosti **Alcatel**, dříve **MPD**. Vedle už dlouhotrvající spolupráce s ostatními významnými výrobci tak obě firmy přistoupily k rozšíření spolupráce o distribuci kompletního portfolia mobilních telefonů a příslušenství Alcatel. →

Seminář LATES 2003

Třetí ročník semináře LATES 2003 pořádá 5. listopadu 2003 v dejvickém hotelu Praha společnost **KOMIX**.

Seminář je zaměřen na problematiku související s laděním a testováním softwarových aplikací ve spojení s praktickými zkušenostmi z konkrétních projektů v konkrétních firmách. Kromě přednášejících ze společnosti **KOMIX** vystoupí zástupci společností **Mercury Interactive**, **GE Capital Multiservis**, **KPMG**, **Hewlett-Packard** a **ŠkoFIN** a zástupci **VUT v Brně** se svými případovými studii vybraných projektů. Akce je určena pro vedoucí velkých projektů, osoby zodpovědné za kvalitu provozovaného nebo vyvíjeného softwaru, **CIO**, **COO**, **CFO**. V průběhu semináře bude ve vedlejší salonku probíhat praktická ukáзка testovacích nástrojů firmy **Mercury Interactive** a bezplatná poradenská služba v oblasti testování. Více na www.komix.cz.

MOOL hlavním partnerem portálu ePUSA

Ministerstvo informatiky ČR zahájilo testovací provoz portálu veřejné správy (PVS), <http://portal.gov.cz>.

Jednou z hlavních sekcí portálu je adresář s údaji o územních samosprávách, jejichž výhradním zdrojem bude projekt Ministerstva vnitra ČR, krajů a ostatních samospráv s názvem **ePUSA** (elektronický portál územních samospráv, <http://www.epusa.cz>). Tento projekt má za cíl být jediným garantovaným zdrojem informací o subjektech samosprávy a tím zamezit jejich duplicitnímu zjišťování orgány veřejné správy. Hlavním partnerem projektu **ePUSA** je portál **MOOL** (Města a obce online, <http://mesta.obce.cz>). Pilotní projekt na propojení portálů **MOOL** a **ePUSA** byl zahájen. Oba systémy budou sdílet společnou strategii aktualizace dat a správu účtů územních samospráv. Budou si vzájemně poskytovat veřejná data (zejména 17bodovou osnovu povinně zveřejňovaných informací). Portál **Města a obce online** bude také zajišťovat pro portál **ePUSA** komplexní provoz integrovaného archivu dokumentů vismo.

Vyhodnocení soutěže z čísla 9/03

Na zářijovém CD **Programy vybírá Chip** byla uveřejněna anketa, která se zabývala spokojeností čtenářů s obsahem a ovládním **Chip CD/DVD**.

J. Guziur z Nového Strašecí získává počítačovou sestavu **PROCA BRAVE Blue Line**, **J. Hauser** z Ústí nad Labem se může těšit na roční předplatné **Chipu** s DVD přílohou, tričko **Chipu** poputuje k **M. Kočárkovi**, **B. Vybíralové**, **B. Breburdovi**, **E. Zlatohlávkové**, **A. Haasovi**, **J. Lokajovi**, **I. Kovalčíkovi** a **J. Petrákovi**.

Ankety se zúčastnilo přes 5000 čtenářů, což považujeme za velký úspěch. Těsně před uzávěrkou došlo k hromadnému zaslání odpovědí na anketu ze tří IP adres a tyto odpovědi byly ze zpracování vyloučeny.

Martin Kučera, šéfredaktor **Chip CD/DVD**

Vyhodnocení soutěže V-klubu z čísla 9/03

Správné odpovědi na soutěžní otázky **V-klubu**: 1. Na úvodní stránce internetového obchodu www.eproton.cz najdete akční nabídku (b). 2. V internetovém obchodu www.eproton.cz najdete domácí kina a mikrověže japonské značky **AKAI** (d). K výhercům patří **T. Turek** z Ostravy 3, **I. Blahutová** z Rokytnice v Orlických horách, **P. Vévoda** ze Slavičína, **M. Růžička** z Litoměřic, **M. Augusta** z Kralovic a **V. Lain** z Prahy 2.

HLASUJTE PROSTŘEDNICTVÍM SMS ZPRÁV A VYHRAJTE FILM NA DVD!

Jakým způsobem hledáte zdroje a informace na internetu?

- A) Pomocí vyhledávačů.**
B) Na serverech z „hledaného oboru“.
C) Pomocí odkazů z časopisů.
D) Nevím, jak hledat, co potřebuji.

CHIP

Tři z vás vyhraji film na DVD.

Své odpovědi nám můžete poslat do 21. 11. 2003 SMS zprávou na číslo 9000103, a to ve tvaru: **VOGEL Chip11* y**
 Slovo **VOGEL** a příznak **Chip11** od sebe oddělte mezerou.
 Příznak **Chip10** a písmo odpovědi od sebe oddělte hvězdičkou nebo čárkou.
 Cena za odeslanou SMS zprávu jsou 3 Kč včetně DPH.
 SMS službu poskytuje společnost **NetKit**, s. r. o.
 Infolinka: +420 284 820 470

Výherci z č. 9/03: František Skandera z Damažic, František Jiskra z Prahy 4, Dagmar Vondrová z Kladna 4.

Personální změny

Česká pobočka společnosti **Oracle** jmenovala nového generálního ředitele. **Martin Illner** nahradil **Stiga Joergensena**, který funkci generálního ředitele Oracle Czech zastával od září roku 1999.

Novou výkonnou ředitelkou vnitřní a vnější komunikace **Českého Telecomu** se stala **Pavla Činátlová**, dříve společnost Setuza. Ve funkci nahrazuje **Milana Smutného**, který po svém ročním působení v Českém Telecomu z firmy odchází.

Ředitelem pražské pobočky firmy **Autodesk** byl jmenován dosavadní obchodní ředitel **David Palas** (1967); odpovědným manažerem pro Českou republiku se stává **Marek Čierný** (1964). Aktivit Autodesku na Slovensku bude nově řídit **Pavol Beleš** (1960) a výše zmíněná distribuční území zaštití **Jan Ferjenčík** (1958). Dosavadní ředitel českého zastoupení společnosti Autodesk **Josef Švenda** odchází do společnosti Oracle.

Generálním ředitelem společnosti Nokia Czech Republic, s. r. o., se stal **Matti Palomäki** (41). Ve funkci vystřídal Jukku Pietarinena, který se vrací zpět do Finska. Generálním ředitelem divize Nokia Mobile Phones pro Českou republiku byl jmenován **Victor Saeijs** (38).

Novou posilou oddělení marketingu společnosti ET NETERA se stal **Ondřej Čihař** (28).

Martin Illner

David Palas

Pavol Beleš

Jan Ferjenčík

Marek Čierný

Ondřej Čihař

→ Dárkový koš s výhodami pro nové zákazníky společnosti **Oskar** nově obsahuje balíček **Moje volné minuty**: 20 volných minut pro volání měsíčně zdarma. Zákazník, který si objedná tarif **Nezavěšuj**, může za rok provolat čtyři hodiny do všech sítí zdarma navíc (balíček nelze kombinovat s jinými výhodami z Dárkového koše). **Moje volné minuty** jsou dostupné i pro stávající zákazníky společnosti **Oskar**, kteří mají jeden z Tarifů nové generace: **Moje volné minuty** lze aktivovat za měsíční poplatek 80 korun bez DPH.

Abacus Computer se stal autorizovaným distributorem celého portfolia produktů společnosti **Supermicro** a jejím prvním OEM partnerem v České republice. Rovněž se stal autorizovaným distributorem základních desek značky **Soltex** a autorizovaným distributorem celého portfolia produktů společnosti **D-Link**.

Novou službu **ČSOB INFO 24** zavedla od 15. září 2003 ČSOB. Klienti se tak mohou během několika minut dozvědět o zaúčtování platby, kterou zadali v pobočce, elektronicky či telefonem, nebo kterou naopak obdrželi na svůj bankovní účet. Banka je o tom okamžitě informuje buď ve formě standardní či šifrované SMS zprávy, nebo prostřednictvím e-mailu. Služba **ČSOB INFO 24** je poskytována zdarma všem majitelům běžných účtů vedených v ČSOB.

Stříbrným partnerem společnosti Hewlett-Packard pro softwarovou platformu HP OpenView se jako první na Slovensku stala společnost **TEMPEST, s. r. o.**

Nový rozšířený druh technické podpory **Dell – GTS** (Gold Technical Support) představila společnost **Dell**. Dell – GTS nabízí přímý přístup k certifikovaným a špičkově vyškoleným technikům, kteří poskytují kompletní hardwarovou podporu, softwarovou podporu vybraných partnerů a vzdálenou podporu prostřednictvím nástroje **WebEx (24 x 7)**. Technická podpora nabízí pomoc při řešení problémů s produkty třetích stran; o průběhu řešení jednotlivých problémů je zákazník informován prostřednictvím pravidelných čtvrtletních zpráv.

Ve výběrovém řízení na dodání komplexního e-learningového řešení pro všechny zaměstnance ČSOB, vypsáním ČSOB, zvítězila společnost **Kontis**. Součástí podepsaného kontraktu je dodání nejnovější verze řídicího systému **Tutor2000**, která jako jedna z mála řešení na světě integruje **LMS (Learning Management Server)** i **LCMS (Learning Content Management Server)** funkcionalitu.

PLACENÁ INZERCE

tak se dělá software v termínu

software

Při spolupráci s Vámi precizně dodržujeme metodické postupy a máme celý proces vývoje software pod kontrolou. Na základě aktuálního přehledu o zpracovávaném projektu včas reagujeme a předcházíme tak problémům.

 UNICORN

WWW.UNICORN.CZ

CO NALEZNETE NA CHIP CD

Přehrávače

ZoomPlayer 3.1
 Bsplyer 0.86.500 CZ
 The Core Media Player 4.0 RC3
 VideoLAN 0.6.2
 Media Player Classic 6.4.6.5
 Media Player 9 CZ
 DivX Player Alpha 2.5

Dekódovací nástroje

GSpot 2.2
 FFDSHOW
 VobSub 2.23

Test freewarových přehrávačů

Konkurence pro Media Player

Filmoví nadšenci mají na moderní přehrávače vysoké nároky. Tyto nástroje musejí umět přehrávat titulky, zobrazovat jednotlivé kapitoly a pracovat s různými zvukovými stopami. Otestovali jsme pro vás nejvýkonnější freewarové přehrávače a samozřejmě i originál od Microsoftu.

Filmy může na svém počítači přehrávat každý uživatel Windows. Stačí mu k tomu Media Player, který je součástí operačního systému a je zadarmo. Tento nástroj od Microsoftu si ale neporadí s několika zvukovými stopami nebo s nesprávným poměrem stran.

Přesto existuje několik freewarových přehrávačů, pro které to žádný problém není. Proč tedy nepoužívat některý z nich? V našem testu vám ukážeme, že se vyplatí dát konkurenci šanci.

Kliknout na soubor a podívat se na film? Tak jednoduché to bohužel zase není – ani

u Windows Media Playeru, ani u dalších programů, které jsme testovali. V následujícím článku se dozvíte všechno, co musíte vědět, abyste si dokázali přehrát každý film v optimální kvalitě.

Většina filmů je ve formátu AVI. Tento formát (Audio Video Interleave; viz rámeček na str. 42) nepředstavuje film jako takový. Je to jenom jakási schránka obsahující obrazové a zvukové stopy. Každá stopa může být →

→ v jiném formátu. Například obrazová stopa je nejčastěji ve formátu DivX, zatímco zvuková stopa může být komprimována do formátu MP3. Abyste mohli přehrát obrazová data ve formátu DivX, potřebujete různé filtry, mj. tzv. dekodér DivX. Pokud si tento dekodér nenainstalujete, uvidíte pouze černou obrazovku. Přehrávače zpravidla dekodéry neobsahují. Místo toho využívají ke komunikaci s externími dekodéry rozhraní

DirectShow, integrované ve Windows (viz rámeček na str. 40).

Jakmile otevřete soubor AVI pomocí některého z přehrávačů, odešle přehrávač jeho obsah na rozhraní DirectShow, aby se mohl přehrát. Protože DirectShow netuší, které kodeky budou k přehrávání filmu potřeba, načte nejprve čtyřznakový kód souboru AVI (FourCharacterCode, FourCC). Tento kód představuje čtyřznakové označení použitého obrazového kodeku. Například DX50 znamená kodek DivX verze 5 nebo nějaký dekodér kompatibilní s DivX5. Seznam všech kódů FourCC najdete na www.fourcc.org.

Je-li nainstalován dekodér odpovídající kódu FourCC, použije se. Co se ale stane, jestliže je v počítači několik filtrů pro jeden kód FourCC? Dejme tomu, že máte kromě dekodéru DivX 5.05 ještě filtr FFDSHOW (viz rámeček na str. 43) a přehrávač PowerDVD 5.0 s dekodérem DivX. O tom, který filtr použije k dekódování obrazových dat, rozhoduje DirectShow podle tzv. hodnoty užitečnosti.

POŘADÍ DEKODÉRŮ: ZÁLEŽÍ NA HODNOCENÍ

Každý filtr, který si nainstalujete do Windows, dostane určitou hodnotu užitečnosti, vyjádřenou číslem v šestnáctkové soustavě. Hodnota 800000 například odpovídá hodnocení „*preferred*“, hodnota 200000 zase „*do not use*“. U jednoduchých přehrávačů toto hodnocení nemůžete nijak ovlivnit. Zpravidla totiž navrch získá filtr, který nainstalujete jako poslední.

Kvalitnější přehrávače dokáží systém hodnocení alespoň na čas vyřadit tím, že rozhraní DirectShow řeknou, který filtr má k dekódování použít. Platí to ale pouze během přehrávání jednoho filmu. Jenom vítěz našeho testu, program ZoomPlayer, umí ještě něco navíc: nabízí totiž možnost změnit šestnáctkový kód natrvalo (viz ukázka na str. 40). Uživatel si tak může vybrat, který filtr se bude pro daný formát používat.

V přehrávači si můžete vybrat i renderer. Renderer je filtr, který slouží k ovládní hardware a je odpovědný za zobrazení na monitoru. Zajímavý je výběr rendereru, pokud máte nainstalováno rozhraní DirectX 9. Součástí tohoto multimediálního rozhraní je totiž i nový Video Mixer Renderer 9 (VMR9). Ten dokáže hardware ovládat mnohem přesněji, takže umí například měnit jas a kontrast filmu nebo vytvářet snímky z filmu. →

VÍTEŽ TESTU

CENA: freeware

INFORMACE: www.inmatrix.com

Neustále v obraze: U tohoto přehrávače máte díky chytrému zobrazení přístup ke všem funkcím i v celoobrazovkovém režimu.

- + BOHATÉ MOŽNOSTI KONFIGURACE
- + MOŽNOST VYTVÁŘENÍ VLASTNÍCH FILTRŮ
- + POHODLNÉ OVLÁDÁNÍ
- + VYUŽÍVÁ FUNKCE DIRECTX 9
- JE NÁROČNÝ NA SYSTÉMOVÉ ZDROJE

ZOOMPLAYER 3.1 STANDARD

Komfortní přehrávač se zajímavými funkcemi

Tento nástroj nabízí nejlepší funkce pro přehrávání a lze ho plně konfigurovat. Pro profesionály je k dispozici i přístup k rozhraní DirectShow.

Především expertům nabízí ZoomPlayer rozsáhlé možnosti konfigurace, jako například manuální kombinování různých filtrů. Bez omezení je tato funkce k dispozici ale až v profesionální verzi (za zhruba 20 eur). Profesionální verze umí také přehrávat DVD se zvukovým filtrem aplikace PowerDVD a obrazovým filtrem aplikace WinDVD. Z obou DVD přehrávačů si tak vybírá to nejlepší.

I freewareová verze však má co nabídnout. Můžete si vybrat mezi starým rendererem ve Windows a lepším VMR9 (VideoMixer-Renderer 9). Screenshoty umí ZoomPlayer vytvořit jen pomocí VMR9, a to ještě ne ze všech formátů obrazu. Například se soubory VOB si nerozumí.

Velmi užitečná je funkce *Scene Cut Editor*. Pomocí ní můžete například přeskačovat reklamní přestávky v nahraných tele-

vizních programech. Stačí pouze jednou zadat začátek a konec reklamního bloku. ZoomPlayer si tyto hodnoty uloží do souboru CUT. Podle stejného principu funguje i *Chapter Editor*, pomocí něhož můžete označovat jednotlivé kapitoly.

Ovládání je propracované a při nastavování programu se mu nedá nic vytknout. Určité funkce můžete ovládat i pomocí kolečka myši. Tlačítkům na ploše programu a v ovládacím panelu lze přiřadit různé funkce. Přístup ke všem funkcím máte díky zobrazené nabídce dokonce i v celoobrazovkovém režimu.

Co se týče náročnosti na systémové zdroje, umístil se ZoomPlayer ve středu závodního pole. K přechodu na určité místo ve filmu potřebuje program podle aktuální vytiženosti systému až několik sekund. Chvilí pak trvá, než se objeví obraz, zatímco zvuk už je slyšet.

→ OD ZVUKOVÉ STOPY AŽ K TITULKŮM: KTERÉ FUNKCE JSOU OPRAVDU DŮLEŽITÉ

Kromě profesionálních funkcí jsme samozřejmě testovali i klasické funkce. Umí přehrávač měnit zvukové stopy během přehrávání filmu? Jak zobrazuje titulky? Jsou příslušné funkce již zabudovány do přehrávače, nebo potřebuje program nějaký externí filtr DirectShow? Kromě toho jsme od výkonných přehrávačů očekávali, že si poradí i s novými formáty OGM a Matroska, které jsou lepší než AVI (viz rámeček na str. 42).

Kvalitní přehrávače by rovněž měly umět měnit poměr stran (tzv. aspect ratio), aby se správně zobrazovaly i filmy, které nebyly vytvořeny pro zobrazení v poměru 4 : 3. To se týká souborů VOB, které se přehrávají v poměru stran 16 : 9.

Ve formátu VOB se ukládají filmové soubory na DVD. Dobré přehrávače tento širokoúhlý formát podporují. Využívají k tomu filtry komerčních softwarových přehrávačů DVD, např. WinDVD. Funguje to tedy, jenom pokud máte v počítači nainstalovaný přehrávač DVD.

Dále nás také zajímalo, nakolik přehrávač zatěžuje systém a zda dokáže přehrát

i poškozené nebo neúplné soubory AVI. Takové vady se vyskytují relativně často při stahování filmů z internetu.

Do testu jsme zařadili sedm freewarových přehrávačů. Vítěze testu a většinu ostatních přehrávačů najdete na Chip CD.

ZoomPlayer Standard 3.1: Vítěz testu potěší příznivce filmů pohodlným ovládním. Zkrátka ale nepřijdou ani profesionálové. Více najdete v rámečku na str. 37.

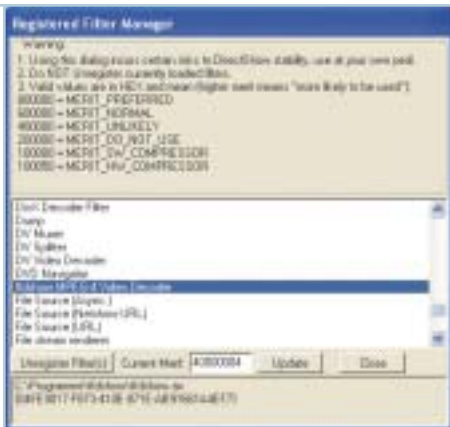
BSplayer 0.86: Tento mnohostranný přehrávač šetří systémové zdroje. V oblasti zvuku →

Program	ZoomPlayer 3.1	BSplayer 0.86.499	The Core Media Player 4.0 RC3	VideoLAN 0.6.0
Výrobce	Inmatrix	bst	CoreCodec	VideoLAN
Internet	www.inmatrix.com	www.bsplay.com	www.tcmp.org	www.videolan.org
Cena	freeware	freeware	freeware	freeware
 Celkové hodnocení (100 bodů maximum)	84	81	80	76
Zobrazení (30 %)	90	88	84	74
Formáty (30 %)	71	68	75	84
Ergonomie (20 %)	100	70	75	70
Výkon (20 %)	81	100	79	74
Shnutí	Neporazitelný v možnostech konfigurace a pohodlnosti ovládním, mnoho profesionálních funkcí.	Nenáročný na systémové zdroje, bohaté funkce, možnost propojení s plug-iny Winampu.	Velký počet funkcí, možnost propojení s plug-iny Winampu, nemá nápovědu, drobné vady.	Obsahuje všechny potřebné filtry, dokonce i MPEG-2, ale ovládním je příliš složité.
Zobrazení				
Změna poměru stran (aspect ratio)	originál, 4 : 3, 16 : 9, volně nastavitelný	originál, 4 : 3, 16 : 9	originál, 4 : 3, 16 : 9, volně nastavitelný	originál, 4 : 3, 16 : 9, volně nastavitelný
Zobrazení / úprava titulků	přes DirectShow / přes DirectShow	zabudované / zabudovaná	přes DirectShow / přes DirectShow	zabudované / zabudovaná
On Screen Display (OSD) / playlist	•/•	•/•	•/•	-/•
Vytváření / ovládním kapitol	•/•	•/•	-/•	-/•
Jas / kontrast / barvy / sytost	•/•/•/•	•/•/•/•	•/•/•/•	•/•/•/•
Zpomalené přehrávání / opakování / zrychlené přehrávání	•/•/•	•/•/•	•/-/•	•/-/•
Zoom	volně nastavitelný	50, 100 a 200 %	50, 100 a 200 %	-
Podpora formátů				
Funkce přehrávače DVD[*]	jen profesionální verze (20 eur)	nepodporuje	jen verze Premium (10 eur)	kapitoly, jazyk, titulky
Přehrávání poškozených AVI souborů (začátek + konec / jen začátek)	•/-	•/•	•/-	•/•
Podpora formátu Matroska / OGM	přes filtr / přes filtr	přes filtr / přes filtr	zabudovaná / zabudovaná	zabudovaná / přes filtr
Výběr jazykových stop AVI souboru	•	•	•	•
Přímý přístup k filtrům	•	•	•	•
Manuální výběr filtru DirectShow pro přehrávání	přes profily	pouze základní (DivX 5 pro DivX 3.11 - AVI, AC3)	manuální vytváření filtrů	neumožňuje
Možnost výběru rendereru zvuku / obrazu	•/•	•/•	•/•	•/-
Ergonomie				
Ovládním	jednoduché	složité	jednoduché	složité
Nápověda	podrobná nápověda na internetu s tipy pro experty	omezená, vysvětleny jsou jen některé zvláštní funkce	chybí	pop-up nápověda k jednotlivým funkcím
Ovládním pomocí klávesových zkratk	•	•	•	-
Možnosti konfigurace	ovládání pomocí kolečka myši a kláves, nastavení ovládacího panelu	ovládání pomocí kláves a příkazového řádku	ovládání pomocí kláves, rozšiřitelnost o další plug-iny	pracuje s plug-iny, příkazový řádek
Výkon				
Priorita procesu pro CPU	•	•	•	-
Vytížení systému P4 (2,5 GHz)	18,5%	16,7%	19,0%	17,7%
Vytížení systému P3 (866 MHz)	30,3%	22,8%	30,6%	33,7%

*Za předpokladu, že je nainstalován komerční DVD přehrávač.

www.asus.com

Funkce pro profesionály: V přehrávači ZoomPlayer můžete změnou hodnocení určovat, který filtr se má použít.

Media Player Classic 6.4.5.8	Media Player 9	DivX Player Alpha 2.1
Gabest	Microsoft	DivXNetworks
www.gabest.org	www.microsoft.com	www.divx.com
freeware	freeware	freeware
75	57	52
62	41	54
97	50	48
60	75	78
77	72	30
Stříživěji vybavený přehrávač, doplňky pro streamin- gové formáty, složitější ovlá- dání.	Nepodporuje několik zvuko- vých stop najednou, neumožňuje měnit poměr stran.	Nezobrazuje titulky ani další zvukové stopy, je málo výkonný.
originál, 4 : 3, 16 : 9, volně nastavitelný	neumožňuje	originál, 4 : 3, 16 : 9, volně nastavitelný
přes DirectShow / přes DirectShow	přes DirectShow / přes DirectShow	neumožňuje / neumožňuje
-/•	-/•	-/-
-/•	-/-	-/-
-/-/-/-	•/•/•/•	•/•/-/•
-/-/•	•/-/•	-/-/•
50, 100 a 200 %	50, 100 a 200 %	volně nastavitelný
kapitoly, jazyk, titulky	veškeré funkce	nepodporuje
•/•	•/-	•/•
zabudovaná / přes filtr	přes filtr / přes filtr	přes filtr / přes filtr
•	-	-
•	-	- / jen DivX
manuální vytváření filtrů	neumožňuje	-
•/•	•/•	-/-
složitě	jednoduché	jednoduché
chybí	podrobná nápověda k zák- ladním funkcím	kvalitní, srozumitelná nápo- věda na internetu
•	•	•
ovládání pomocí kláves a příkazového řádku	bohaté možnosti nastavení, knihovna médií	nelze prakticky nastavit, má jen málo funkcí
-	-	-
16,9%	18,2%	52,4%
31,7%	32,8%	79,9%

P4P800 Deluxe

- Intel 865PE+ICH5R chipset
- 800/533/400 MHz FSB
- Dual-channel DDR400 SDRAM
- 3Com Gigabit LAN
- AI Audio/Net/BIOS/Overclocking
- 8 x USB 2.0, 2 x IEEE 1394
- 2 x Serial ATA with RAID 0, 4 x ATA 133,
4 x ATA 100/66/33, RAID 0/1/0+1, JBOD

P4C800 Deluxe

- Intel 875P chipset
- 800/533/400 MHz FSB
- Dual-channel DDR400 SDRAM
- Intel Performance Acceleration Technology
- 3Com Gigabit LAN
- AI Audio/Net/BIOS/Overclocking
- 8 x USB 2.0, 2 x IEEE 1394
- 4 x Serial ATA, 2 x ATA 133, 4 x ATA 100/66/33,
RAID 0/1/0+1, Multi-RAID

A7V8X-X

- VIA KT400 chipset
- DDR400 SDRAM
- 333/266/200 MHz FSB
- AGP 8X
- 10/100 Mbps LAN
- 6-channel audio with S/PDIF digital out
- 6 x USB 2.0

A7V600

- VIA KT600 Chipset
- 400/333/266/200 MHz FSB
- DDR 400
- AGP 8X
- Gigabit LAN (AI NET)
- 2 x SATA with RAID 0,1
- 6-channel audio with S/PDIF digital out
- 8 x USB 2.0

ATComputers

ATComputers a.s.
Uhlirská 3, 710 00 Ostrava
Tel: 596 253 111
Fax: 596 241 219
www.atcomp.cz

LEVI International a.s.
Turanka 115, 627 00 Brno
Tel: 531 011 911
www.levi.cz

Volná místa
Obchodní zástupce
nebo pracovník PR
Zaslete životopis na adresu
sean_chen@asus.com.tw

→ a titulků nabízí zajímavé funkce, které byste jen stěží hledali u jeho konkurentů. Například je možné spustit zvukovou stopu a titulky odděleně od obrazové stopy a přesvědčit se nejprve, zda titulky a zvuk běží synchronně k obrazu. K vylepšení zvuku nabízí přehrávač dokonce DSP plug-iny (Digital Signal Processing) od Winampu. Pokud je zvuková stopa ve formátu AC3 od firmy Dolby, může si uživatel vybrat mezi několika různými filtry AC3.

I u titulků se může přehrávač pochlubit zabudovanými funkcemi. Zobrazení titulků se nastavuje přímo v programu, takže není potřeba žádný externí filtr DirectShow, jako např. VobSub (viz rámeček na str. 43). Přehrávač BSPlayer sice podporuje pouze čtyři formáty, tedy jen polovinu formátů podporovaných filtrem VobSub, ty dva nejdůležitější – .srt a .sub – ale nechybějí.

Funkce, které by z přehrávače BSPlayer dělaly i přehrávač DVD, bohužel chybějí. Při našem testu se nám nepodařilo soubor VOB ani otevřít. I když jsme předtím nainstalovali oba standardní přehrávače DVD (WinDVD a PowerDVD), jedině, co přehrávač zobrazil, bylo hlášení „Unknown file format“.

Co se týče náročnosti na systémové zdroje, je BSPlayer velmi skromný. To se projevuje zejména u pomalejších počítačů. Na našem P III spotřeboval mnohem méně zdrojů než jeho konkurenti.

Nepříjemné ale je, že jakmile jsme otevřeli kontextovou nabídku, začal se film „kousat“, a to ačkoli bylo dost volných zdrojů. Navíc je

Klidně i OGM: Součástí Core Media Playeru jsou funkce pro přehrávání formátu OGM.

kontextová nabídka příliš složitá. V režimu celobrazovkového zobrazení neumožňuje uživateli otvírat obrazové soubory přímo. Nejprve je třeba otevřít tzv. zjednodušenou nabídku. Naproti tomu odskoky na předem označené místo ve filmu fungovaly bez problému, stejně tak i zpomalené a zrychlené přehrávání.

The Core Media Player 4.0 RC3: Už i verze označovaná jako pre-final je dokonale připravená na práci s formáty, které obsahují všechno – několik zvukových stop, různé titulky a kapitoly. Přehrávač podporuje

všechny důležité formáty, jako AVI, OGM a Matroska, aniž by uživatel musel instalovat nějaký další filtr DirectShow.

Profesionálním funkcím se nedá prakticky nic vytknout. Zkušenější uživatelé mohou libovolně kombinovat filtry pro jednotlivé filmy. Mohou také bez problémů měnit poměr stran (aspect ratio). Bohužel to ale nefunguje kliknutím na tlačítko jako u přehrávače Zoom-Player. Místo toho si musí uživatel nejprve zobrazit tzv. Video Size Box. V něm ale najde všechny potřebné funkce. Ty se dají nastavovat i během přehrávání filmu na pozadí. →

CO SE DĚJE V ROZHRANÍ DIRECTSHOW PŘI PŘEHRÁVÁNÍ FILMU

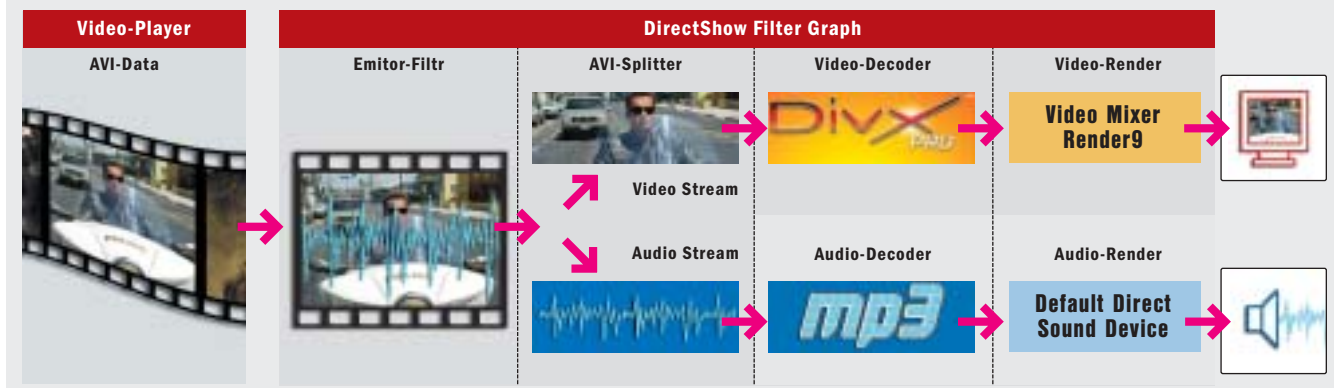
Správné přehrávání filmu nezajišťují zpravidla samotné přehrávače. Předávají film multimediálnímu rozhraní DirectShow, které je součástí DirectX. Na následujícím obrázku je znázorněno, co se děje při přehrávání filmu v rozhraní DirectShow.

V našem příkladu tvoří soubor AVI tok obrazových dat ve formátu DivX a tok zvukových dat ve formátu MP3. Aby se film mohl správně přehrát,

potřebuje DirectShow celkem šest různých filtrů.

Všechny filtry, které potřebuje k přehrávání filmu, vloží DirectShow do tzv. grafu filtrů. Graf filtrů je kombinace filtrů, které jsou uspořádány za sebou v určitém pořadí. Každý filtr plní jeden úkol a po jeho splnění předává film dalšímu filtru. Pro každý film vytváří DirectShow zvláštní graf filtrů. Jakmile se film přehraje, graf filtrů se zase vymaže.

V našem příkladu otvírá soubor tzv. zdrojový filtr (Source-Filter), který zjišťuje, o jaký typ souboru se jedná. Rozdělovač AVI (AVI-Splitter) od sebe oddělí toky obrazových a zvukových dat. Ty jsou pak v následujícím kroku odděleně dekodovány. Nyní nastupuje dekodér MP3 pro zvukovou stopu a dekodér MPEG-4 pro obrazovou stopu. Jako poslední vstupuje do hry renderer, který ovládá příslušný hardware.

➔ Přehrávač nezaostává ani ve zvuku. Spolupracuje s externími plug-iny, a tak umí přehrávat i ne zcela běžné zvukové formáty (Musepack nebo Monkey Audio). Verze Release Candidate 4, další kandidát na ostrou verzi, by měla obsahovat i filtr AAC pro soubory ve formátu ISO MPEG-4. Dokonce už i stávající verze umí využívat k vylepšení zvuku plug-iny od Winampu.

Stejně jako u přehrávače ZoomPlayer existuje i placená verze (stojí asi 10 eur), která nabízí kompletní výbavu pro přehrávání DVD. Umožňuje mj. kombinovat zvukové a obrazové filtry komerčních DVD přehrávačů. Vzhledem k tomu, že se zatím nejedná o ostrou verzi, vyskytly se během testu chyby, které neumožnily lepší umístění v testu. Například při přehrávání souboru AVI se titulky zobrazovaly dvakrát, jednou v přehrávači a jednou přes filtr DirectShow VobSub. Teprve když jsme filtr VobSub vypnuli, byly vidět už jenom jednou.

VideoLAN Client 0.60: Přechod z Linuxu na Windows zvládl přehrávač VideoLAN suverénně. Tento program dokáže přehrát všechno od DVD až po streamingové formáty. Navíc nabízí řadu filtrů pro následné zpracování a úpravy (post-processing), pomocí nichž lze dodatečně vylepšovat kvalitu obrazu např. úpravou kontrastu či jasu. Přehrávač VideoLAN má své vlastní dekodéry od AC3 přes DivX až po MPEG-2. Co se týče formátů, poradí si prakticky s čímkoli, a to i se soubory OGM nebo Matroska.

S tímto přehrávačem můžete přehrávat i DVD. Problémy nebyly s hlavním filmem, nicméně s menu si program neporadil.

Pro tento původně linuxový přehrávač je typické, že nenabízí pohodlné ovládání, na které jsme zvyklí u programů pod Windows. Změny poměru stran tak musí uživatel zadávat manuálně a potřebná nabídka je důkladně skrytá v menu *Nastavení*. Film se v novém poměru stran začne přehrávat až po restartování programu. Stejně složité je i ovládání programu. Už při otevírání souboru musí uživatel čelit rozsáhlé nabídce místo starého dobrého okna Průzkumníka. V celoobrazovkovém režimu lze program ovládat prakticky pouze pravým tlačítkem myši. VideoLAN totiž neumožňuje zobrazení přehrávače nebo alespoň lišty s tlačítky.

Pro titulky používá přehrávač svůj vlastní filtr. Ten sice nemá tolik funkcí jako VobSub, zato ale umí titulky synchronizovat a umožňuje uživateli měnit typ písma.

Media Player Classic 6.4.5.8: Pod jednoduchou slupkou starého známého přehrávače Media Player 6.4 se ukrývá výkonné jádro. Umožňuje dokonce i provádět základní nastavení pro přehrávání

www.asus.com

▶ SCB-2408-D/U

- 24X CD Read / 24X CD-R Write / 12X CD Write / 8X DVD Read
- FlextraLink™
- FlextraSpeed™
- iF Design Award Winner 2003
- National Award of Excellence

▶ DVD-E616P1

- 16X DVD Read / 48X CD Read
- Low Vibration Mechanism
- AI Auto Speed Adjustment Technology
- High-Speed DAE & VCD Data Extraction
- Black Panel Available

▶ CRW-5224A

- Internal 52X CD-R Write / 24X CD-RW Write
- FlextraLink™
- FlextraSpeed™
- DDSS II (2nd Generation Double Dynamic Suspension System)
- Black Panel Available

▶ CRW-5224A-U

- External 52X CD-R Write / 24X CD-RW Write / 52X CD-Read
- FlextraLink™
- FlextraSpeed™
- DDSS II (2nd Generation Double Dynamic Suspension System)

ATComputers

ATComputers a.s.
Uhlířska 3 710 00 Ostrava
Tel: 596 253 111
Fax: 596 241 219
www.atcomp.cz

LEVI International a.s.
Tuřanka 115, 627 00 Brno
Tel: 531 011 911
www.levi.cz

Job Vacancy:
Sales Representative
PR or Web Master
Send your resume to
sean_chen@asus.com.tw

ASUS
HEART OF TECHNOLOGY

Přepínání zvuku: Přehrávač Media Player Classic má vlastní modul k přepínání zvukových stop souboru AVI během přehrávání filmu.

→ DVD, například výběr jazyka nebo titulků. Přehrávač Media Player Classic (MPC) si rozumí i s filmy, které nejsou uloženy v souboru AVI. Má vlastní filtr pro titulky ve formátu RealVideo. U formátu Quicktime si lze vybrat renderer. Zabudovaný přepínač zvuku Audio Switch slouží k přepínání zvukových souborů během přehrávání filmů. Na výběr jsou také externí zvukové stopy, které jsou sice uloženy ve stejném adresáři, ale nejsou součástí schránky AVI. Před tzv. muxováním, tedy spojením obrazové a zvukové stopy, tak může uživatel ověřit, zda běží obraz i zvuk synchronně. V případě vícekanalového zvuku lze každému kanálu přiřadit určitý výstup (např. kanál 1 výstup „Front Left“).

Ovládání ale nepatří k nejjednodušším, což trochu kazí požitek z filmu. V celoobrazovkovém režimu chybí funkce OSD (On Screen Display) nebo alespoň lišta s tlačítky, která by se dala zobrazit podobně jako u ZoomPlayeru. Funkce pro přehrávání se sice dají zobrazit na dolním okraji obrazovky, ale pokud si nastavíte velký počet funkcí, například počítadlo rámečků, může se snadno stát, že zobrazené funkce budou překrývat polovinu obrazovky.

Složitá je i změna poměru stran. Zabudované profily jsou prakticky k ničemu. Například pokud se formát 4 : 3 zobrazuje na monitoru zkresleně, musíte si vytvořit vlastní profil a potřebné hodnoty zadat manuálně. Bez určitých znalostí je to velmi obtížné, což platí i pro manuální vytváření filtrů. U obou funkcí byste proto měli vědět, co děláte. Jinak se vám může stát, že přehrávaný film ani nepoznáte, protože obraz bude zkreslený a zvuk se bude z reproduktorů ozývat jen občas.

Media Player 9: Tento produkt z dílny Microsoftu obtěžuje hned po spuštění tím, že se bez ptaní začne připojovat k internetu. Na to jsme si ale u Microsoftu už zvykli. Zpomaluje to ovládání přehrávače, protože dokud se spojení nenaváže, nedá se prakticky nic dělat.

SROVNÁNÍ FILMOVÝCH FORMÁTŮ

STARÉ DOBRÉ „AVIČKO“ A JEHO MLADŠÍ KOLEGOVÉ

Kodeků obrazových a zvukových dat je spousta. Dokonce i v čerstvě nainstalovaných Windows byste jich našli dvanáct. Formáty typu AVI mohou v jednom souboru kombinovat různé obrazové a zvukové kodeky. Jedinou podmínkou je, že potřebné kodeky musejí být v počítači nainstalovány. V dnešní době existují kromě již poněkud obstarožního AVI i další formáty, které nabízejí mnohem širší možnosti. Představíme vám některé z nich, prozradíme, co umějí – a kterému z nich patří budoucnost.

AVI: Audio Video Interleave (AVI) patří k nejrozšířenějším formátům. Microsoft ho vyvinul

už v dobách Windows 3.1. Jeho věk je na něm dost znát, například podle omezení velikosti souboru na max. 2 GB. Je také náchylnější k chybám, což působí problémy při přehrávání. Požadavkům dnešní doby už neodpovídá ani chybějící možnost streamingu a neexistence podpory kapitol a menu. Navíc podléhá tento formát vlivům Microsoftu a nepodporuje všechny novější zvukové kodeky.

OGM: Nový formát OGM (Ogg-Media) byl vyvinut relativně

úzkou skupinou programátorů, protože AVI nepodporuje zvukovou stopu ve formátu OggVorbis. Přitom zvuk ve for-

matu OggVorbis zní při stejném datovém toku lépe než MP3. OGM nabízí všechny funkce, které by měl moderní multimediální formát mít. Ke standardu patří streaming a mechanismy korekce chyb. Větší slabinou tohoto formátu je specializace na formáty Ogg, tedy OggVorbis pro zvuk a OffTheora pro obraz. OGM sice v zásadě podporuje i další multimediální formáty, ale nástroje, které se dosud objevily na trhu, se stále zaměřují především na formáty Ogg. Proto není jisté, zda se OGM v budoucnu nějak výrazněji prosadí.

MKV: V květnu letošního roku byly zveřejněny první verze formátu Matroska pro audiovizu-

ální data jakožto výsledek open source projektu. Přestože je tento formát zatím v plenkách, ohromuje už nyní tím, že podporuje mnohem více formátů než AVI nebo OGM. Zvládá například kompletní škálu obrazových formátů MPEG. Díky struktuře souborů XML lze formát Matroska snáze přizpůsobovat novým požadavkům. Další vývoj je proto očekáván s napětím, zejména menu podobné výběrovým menu na DVD discích, které by mělo být součástí standardní verze. Budoucnost by tak mohla patřit tomuto formátu, nicméně dosud je k dispozici jenom minimum nástrojů a ne všechny funkce jsou už dostupné.

FUNKCE A SCHOPNOSTI FORMÁTŮ

Formát	Audio Video Interleave (AVI)	OggMedia (OGM)	Matroska (MKV)
Podporované formáty obrazu	všechny nainstalované kodeky, bez MPEG	všechny nainstalované kodeky, bez MPEG	všechny nainstalované kodeky, i MPEG
Podporované formáty zvuku	WAV, MP3, AC3, WMA, OGG	OGG, WAV, MP3, AC3, AAC	WAV, MPEG-1/2 Layer I-III, AC3, DTS, AAC, OGG
Více zvukových stop	•	•	•
Titulky	•	•	•
Kapitoly	-	-	•
Menu	-	-	•
Max. velikost souboru	2 GB	libovolná	libovolná
Korekce chyb	-	•	•
Streaming	-	•	•
Filtr DirectShow pro přehrávání	-(je součástí Windows)	DirectShow Ogg Vorbis filter collection	mkxds-v0.5.0
Informace	www.microsoft.com	www.xiph.org , http://tobias.everwick.com/	www.matroska.org
Zvláštnosti	velmi rozšířený, vysoká kompatibilita s běžným hardwarem a softwarem	specializuje se na zvukové formáty Ogg	vysoká flexibilita a rozšiřitelnost díky struktuře souborů XML

DŮLEŽITÉ DOPLŇKY PRO VÁŠ PŘEHRÁVAČ**S TĚMITO DEKODÉRY PŘEHRAJETE KAŽDÝ FILM****GSPOT 2.2**

Pokud nastanou při přehrávání filmu problémy, bez tohoto nástroje se neobejdete.

GSpot totiž analyzuje soubory AVI a další formáty a zobrazuje seznam všech kodeků, které jsou potřeba k jejich přehrávání. Dokonce umí zjistit, jestli jsou potřebné kodeky již nainstalovány a který z nich používá rozhraní DirectShow – to v případě, že máte v počítači několik kodeků. Pomocí zabudované renderovací funkce se můžete dokonce podrobně dozvědět, jak sestavuje DirectShow graf filtrů.

CENA: freeware

INFORMACE: www.headbands.com/gspot

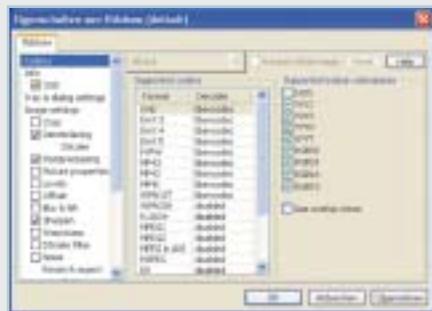
FFDSHOW

Aplikace FFDSHOW je filtr rozhraní DirectShow, který podporuje celou řadu obrazových formátů. Umí dekodovat filmy ve formátu DivX nebo XviD, aniž byste potřebovali jakýkoli další kodek. Stejně

jako VideoLAN využívá knihovnu kodeků libavcodec ze světa Linuxu. Jako filtr pro následné zpracování používá kód linuxového přehrávače mplayer. Po dekodování je tak program schopen zvýšit kvalitu obrazu zvýšením ostrosti nebo potlačením šumu.

CENA: freeware

INFORMACE: <http://cutka.szm.sk>

VOBSUB 2.23

Tento program je v podstatě univerzální filtr rozhraní DirectShow pro zobrazování titulků. Zvládá totiž téměř všechny formáty. Navíc s ním můžete titulky upravovat a vkládat je do souboru AVI. To ale zpravidla není nutné. Uložte jednoduše soubor s titulky do stejného adresáře jako film a zadejte stejný název. Program VobSub se spustí automaticky, jakmile začne přehrávač DirectShow přehrávat film.

CENA: freeware

INFORMACE: www.gabest.org

www.asus.com

▷ V9950 Ultra/TD

- The world's most advanced, precise and powerful GPU – NVIDIA GeForce FX 5900Ultra
- All-new CineFX™ 2.0 engine delivers cinematic special effects
- The fastest 256MB DDR memory with 256-bit bus and AGP 8X interface
- ASUS proprietary online GameFace technology
- Industry's best platform for DirectX 9.0 & OpenGL 1.4
- nView multi-display technology for various display devices connectivity
- High valued software bundle: ASUS DVD XP S/W player and the hottest 3D games

▷ V9560 Ultra/TVD/128

- NVIDIA GeForce FX 5600Ultra
- AGP 8X support
- High speed DDR video memory
- Crystal-clear video output to TV for large screen presentation or game play
- DVI output for easy connectivity to digital flat panel displays
- 2nd VGA supported with the bundled adaptor
- Video input supports real time video capture, high quality compression (MPEG II / I, AVI), and video editing
- Software bundle - Hot 3D games, ASUS DVD XP, CyberLink PowerDirector Pro, CyberLink Media Show

▷ V9520 Magic

- NVIDIA GeForce FX 5200
- AGP 8X support
- High speed DDR video memory
- Crystal-clear video output to TV for large screen presentation or game play
- Complete DirectX 9 and OpenGL 1.4

ATComputers

ATComputers a.s.
Uhlířská 3 710 00 Ostrava
Tel: 596 253 111
Fax: 596 241 219
www.atcomp.cz

LEVI International a.s.
Tuřanka 115, 627 00 Brno
Tel: 531 011 911
www.levi.cz

Job Vacancy:
Sales Representative
PR or Web Master
Send your resume to
sean_chen@asus.com.tw

ASUS
HEART OF TECHNOLOGY

→ Na rozdíl od ostatních programů v našem testu prohledává tento přehrávač pevný disk a pátrá po multimediálních souborech, které pak vkládá do tzv. knihovny médií. Bohužel právě u videosouborů to nefunguje stoprocentně, protože program podporuje pouze formáty WMV, AVI a MPEG. Údaje o jednotlivých videosouborech jsou přinejmenším u délky filmu správné. Průměrný bitrate ale zobrazuje téměř vždy nesprávně – buď nezobrazí nic, nebo jen bitrate zvukové stopy.

JAK JSME TESTOVALI

Jako platformu pro test přehrávačů jsme použili počítač Pentium 4 2,5 GHz s 512 MB DDR RAM a počítač Pentium III 866 MHz se 128 MB SDRAM. Na obou počítačích byly nainstalovány Windows XP a DirectX 9.

ZOBRAZENÍ

Jenom přehrávat filmy nestačí. Dobrý přehrávač by měl umět měnit poměr stran a správně zobrazit titulky. Měl by mít i další funkce pro přehrávání, jako například zrychlené nebo zpomalené přehrávání.

FORMÁTY

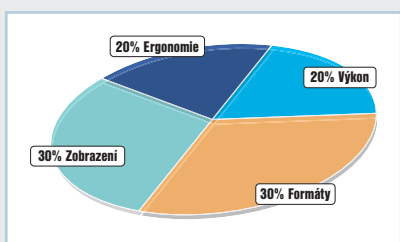
Přehrávač musí podporovat co možná nejvíce formátů, např. DVD nebo nové formáty typu OGM či Matroska. Pro optimální požitek z filmu je důležité, aby uživatel mohl sám rozhodovat, se kterými filtry má rozhraní DirectShow film přehrát.

ERGONOMIE

Uživatel by měl být schopen přizpůsobit přehrávač svým potřebám. Přitom ale musí ovládání zůstat jednoduché – a to i během přehrávání filmu.

VÝKON

Na obou počítačích jsme měřili nároky na systémové zdroje při přehrávání souboru AVI (obraz DivX, zvuk MP3). Uvedená hodnota odpovídá průměrné zátěži po deseti minutách přehrávání.

Verze 9 umí přehrávat DVD, ovšem za předpokladu, že máte nainstalován nějaký komerční DVD přehrávač nebo alespoň placený plug-in. Nabídka pro přehrávání DVD se ovládá jednoduše a přes kontextovou nabídku můžete vybírat kapitoly, titulky a zvukové stopy. Přehrát obyčejný soubor VOB uložený na pevném disku se ale Media Playeru nechtělo.

Zajímavá nastavení najde uživatel na záložce *Disk DVD – Upřesnit* v nabídce *Nástroje – Možnosti*. Můžete například nastavit zvukový filtr AC3, upřednostňovaný rozhraním DirectShow. Další funkce pro optimalizaci přehrávání nabízí přehrávač v nabídce *Rozšíření*, kterou lze zobrazit ve spodní části obrazovky. V ní lze pomocí posuvníků nastavovat např. odstín a sytost barvy nebo používat tzv. grafický ekvalizér.

S více zvukovými stopami (např. českou a anglickou) v jednom souboru AVI má Media Player problémy. Pokud nespustíte žádný externí filtr, přehrává jen jednu zvukovou stopu. Zvláštní je, že si nevybere tu první, nýbrž vždy tu poslední.

Další vadou na kráse je, že přehrávač neumožňuje změnit poměr stran. Celkově platí, že přehrávač z dílny Microsoftu je vhodný pouze k přehrávání normálních souborů AVI s jednou zvukovou stopou.

DivX Player 2.1: V balíčku s kóděrem DivX nabízí firma DivX Networks i svůj vlastní přehrávač. Ten se hodí pro přehrávání filmů ve formátu DivX, protože uživatel může využít konfiguraci dekodérů z kodeku DivX. V *Možnostech* se tak dají v případě potřeby upravovat jas, kontrast a sytost barev.

Celkově však převažuje negativní dojem. V našem testu se program projevil jako nemilosrdný požírač systémových zdrojů. S původním nastavením spolykal i na P4 (2,5 GHz) v průměru až 50 % volných zdrojů. V *Možnostech* se sice zatížení systému dá pomocí posuvníku snížit, ale i tak jen mírně klesne pod 30 %.

Největším nedostatkem je chabá podpora formátů. I po nainstalování dalších filtrů nepřehrává AC3 a neporadí si ani s titulky, ani s několika zvukovými stopami. V případě AC3 zobrazí pouze jednoduché hlášení „This file contains unknown audio data“ (Tento soubor obsahuje neznámá zvuková data). Nabízené možnosti – přehrát film bez zvuku nebo nepřehrát film vůbec – jsou poněkud nesmyslné. V případě několika zvukových stop v souboru AVI přehrává automaticky první stopu, těch ostatních si ani nevšimne.

Velká neznámá: Ani po instalaci filtru AC3 nechtěl přehrávač DivX Player 2.1 přehrát zvukovou stopu ve formátu AC3.

Přesto nemůžeme přehrávači DivX Player upřít několik silných stránek. Bez problému dokáže přehrát i videosoubory, z nichž je k dispozici pouze začátek, resp. pouze začátek není poškozený. I poměr stran se dá rychle a jednoduše měnit. Uživatel si ho může dokonce i sám definovat. Zábavné je i zrychlené přehrávání a „přetáčení“ zpátky. Přehrávač je dokonce tak rychlý, že celý film prohledá během několika málo minut. Funguje to i u souborů ve formátu VOB.

SHRNUTÍ

Náš test ukázal, že Media Player od Microsoftu neumí prakticky nic víc než přehrávat jednoduché soubory AVI. Pokud má film několik zvukových stop nebo titulky, je uložen v jiném formátu nebo nesouhlasí poměr stran, potřebujete jiný freewareový přehrávač. Konkurence je zkrátka lepší, protože nabízí promyšlené ovládání a řadu profesionálních funkcí. Kombinace pohodlného ovládání a možností konfigurace je optimální u programu ZoomPlayer, který v našem testu zvítězil. Dokonce i během přehrávání filmu máte přístup ke všem funkcím. Navíc můžete určovat, co se bude odehrávat v rozhraní DirectShow. Přesto jsme ani vítězi testu nemohli udělit známku „výborný“, protože některé funkce postrádá – například přehrávání DVD. To umožňuje výrobce pouze těm, kteří si zakoupí placenou profesionální verzi.

Ani další testované přehrávače nebyly o moc horší než vítěz. Každý z nich má své silné stránky. Uživatelům se slabším počítačem můžeme doporučit program BSPlayer. Pouštíte-li si filmy v jiných formátech než AVI, přijde vám vhod, že program The Core Media Player už v sobě má všechny potřebné filtry. Uživatelé, kteří nemají nainstalován žádný vhodný filtr obrazových dat, udělají dobře, když se rozhodnou pro VideoLAN – program, který byl původně vyvinut pro Linux.

■ ■ ■ Markus Mandau

inzerce

Univerzální DVD přehrávače

V počítačích se obrazové formáty MPEG-4 typu DivX nebo XviD zabydly už dávno. Nabízejí totiž vysokou kvalitu obrazu při malých požadavcích na objem. Nyní začínají tyto nové formáty útočit i na hardwarové přehrávače. Otestovali jsme pro vás první generaci těchto nováčků. V následujícím textu se dozvíte, co od nich můžete očekávat.

Vyrobci DVD přehrávačů z jihovýchodní Asie si s ochranou proti kopírování hlavu nelámou. Právě jim, např. firmě Yamakawa, vděčíme za to, že si dnes prakticky všechny běžné DVD přehrávače rozumějí i se zvukovými soubory ve formátu MP3.

Zhruba před třemi roky byla podpora MP3 a bezkonkurenční cena hlavním receptem na úspěch nováčků z Dálného východu. Podobné by to mělo být i u obrazových formátů

MPEG-4, tedy DivX a XviD. Jejich největší výhodou oproti kódování MPEG-2, které se používá u obrazových DVD, spočívá ve srovnatelné kvalitě při výrazně menším objemu dat. Tyto nové přehrávače jsou určeny především pro ty uživatele, kteří si chtějí vychutnávat kompaktní formát MPEG-4 na svých televizních obrazovkách, aniž by museli do svých obývacích pokojů stěhovat příliš hlasité a příliš velké multimediální počítače.

STRACH Z HOLLYWOODU: S KOMBINOVANÝMI PŘEHŘÁVAČI DIVX/DVD PŘÍCHÁZEJÍ ZATÍM JENOM VÝROBCI LEVNÝCH PRODUKTŮ

Soubory ve formátu MPEG-4 pocházejí samozřejmě z počítače – buď z výměnných burz na internetu, nebo z vlastní výroby. Vzhledem k ne vždy zcela legálnímu původu filmů ve formátu MPEG-4 je nepravděpodobné, že se s přehráváním DivX, resp. XviD v blízké budoucnosti setkáme i u značkových přístrojů. První pokusný balonek nicméně vypustili ve Spojených státech. Film „Terminátor 2“ je k dispozici i jako „Extreme Edition“ ve formátu HDTV s velmi vysokým rozlišením. Háček je →

→ ale v tom, že film je kódován ve formátu Windows Media 9 od Microsoftu. Ten zatím není podporován žádným stolním přehrávačem.

I s ostatními formáty si však zatím poradí pouhých šest přehrávačů. To, že se jedná o levné značky, se projevuje v kvalitě obrazu a zvuku. Ve srovnání s přehrávači zavedených výrobců je kvalita přehrávaných standardních DVD výrazně nižší (viz „Jak jsme testovali“ na straně 51). Pokud tedy uvažujete o „obyčejném“ DVD přehrávači, měli byste se poohlédnout spíše po nějaké osvědčené značce. Filmovým fanouškům, kteří si filmy stahují z internetu, jde ale především o aktuálnost a podporu různých formátů. Kvalita obrazu a zvuku tak stojí spíše v pozadí.

ZMATEK VE FORMÁTECH OBRAZU A ZVUKU

Co se týče kompatibility, je první generace univerzálních přehrávačů stále poněkud nezrálá. Projevuje se to především u obrazových formátů. Vzhledem k tomu, že neexistuje žádný zavedený standard, nepoužívá se jeden jediný obrazový formát MPEG-4, nýbrž celá řada jeho derivátů – např. DivX (3.x a 5.x), XviD nebo Real Media MP4. Společnost DivX Networks se sice snaží prosadit na trhu certifikaci tohoto formátu, ale to bude ještě nějakou dobu trvat.

I u zvuku existuje několik možností na výběr, např. Dolby Digital AC3, MP3 nebo Ogg Vorbis. Film ve formátu MPEG-4 tak může mít například obrazová data kódovaná ve formátu DivX a zvuk kódovaný ve formátu MP3, nebo obraz ve formátu XviD a zvuk ve formátu Ogg Vorbis. Zmatek působí i různé koncovky souborů. Proto jsme kladli velký důraz na kompatibilitu. Všechny testované přehrávače jsme konfrontovali s více než padesátkou různých variant MPEG-4. Jak to dopadlo, se dozvíte v textech vztahujících se k jednotlivým přehrávačům.

TIPY A TRIKY

JAK SPRÁVNĚ KÓDOVAT

Při kódování do formátů MPEG-4, tedy např. DivX nebo XviD, byste měli dodržovat tyto zásady:

- U kodeku (kódovacího a dekódovacího softwaru) nastavte, pokud to jde, možnost „**Home Theater Profile**“ s odpovídajícími parametry.
- U přehrávačů používajících dekódovací čipy RealMagic EM8500 nebo EM8550 od firmy Sigma Designs doporučujeme aktivovat místo profilu MPEG4 Home Theater profil „**Global Motion Compensation**“ (GMC). Toto vyhodnocování obrazu snižuje objem dat a zvyšuje kvalitu, například při pohybech kamery.
- Bitrate by obecně neměl být nižší než **3 Mb/s**.
- Filmy zaznamenané v režimu prokládaných pulsnímků (interlaced) raději převed'te do formátu **Progressive**. Vyhněte se tak problémům při jejich přehrávání.

Kiss DP-500: Vše o vítězi našeho testu se dozvíte v rámečku na této stránce dole. →

Zvláštní příslušenství: Síťový port přehrávače Kiss umožňuje streaming audia a videa.

VÍTĚZ TESTU

CELKOVÉ HODNOCENÍ: ■ ■ ■ ■

POMĚR CENA/VÝKON: **uspokojivý**

CENA: cca 9990 Kč

INFORMACE: www.kiss-technology.com

CHIP tip
listopad 2003
vítěz testu

KISS DP-500

Náskok díky síťovému portu

Díky síťovému rozhraní lze přehrávač přímo propojit s počítačem, takže pomocí dálkového ovládní můžete přehrávat soubory uložené na pevném disku. Umožňuje to síťové propojení dekódovacího čipu EM8550 od firmy Sigma Designs, které je velmi praktické zejména při prvních pokusech s kódováním (na výsledek se můžete podívat, aniž byste museli soubory nejprve vypálit na disk). Jako u všech čipů této modelové řady je kvalita

obrazu pouze uspokojivá. Z technického hlediska patří přehrávač DP-500 k těm lepším v našem testu. Co se týče kompatibility, určuje přehrávač firmy Kiss krok. Žádný další přehrávač se mu nevyrovná, pouze filmy ve formátu DivX 3.11 v rozlišení 720 × 576 pixelů a Real Media MP4 (interlaced) přehrává trhaně. Možnost rychlého přeskakování je sice jen jedna – zadáním přesného času, ale i ta má u delších filmů smysl.

Dekódovací čipy: Vlevo dosud nepoužívanější EM8500 od firmy Sigma Designs, vpravo nový čip ESS Vibratto.

→ **Umax Yamada DVX 6000:** Náš cenový tip vám představujeme ve zvláštním rámečku dole na této stránce..

Elta 8882 MPEG4: Tento elegantní přehrávač je stejně jako přístroje od firm LiteOn, Scott a Xoro založen na dekodovacím čipu EM8500 od firmy Sigma Designs. V době testování byl k dispozici nejnovější firmware, a tak přehrávač získal mírnou výhodu v kvalitě obrazu a kompatibilitě s různými formáty MPEG-4.

Pouze soubory ve formátu DivX 3.11 v rozlišení 720 × 576 pixelů a málo používaný formát Real Magic MP4 interlaced (po řádcích prokládané půlsnímky) přehrával trhaně. Zato jako jediný zvládl přepínání zvukových stop u souborů, které obsahovaly zvuk ve formátu AC3 i MP3 – i když potřeboval pár sekund na rozmyslenou.

Nedostatečná je zřejmě výstupní kontrola ve výrobě. Jeden ze dvou testovaných exemplářů si s normálními obrazovými DVD poradil jen občas, zatímco vypálené DVD přehrávaly oba přístroje bez problémů. Nejlepší kvalita obrazu byla přes separovaný výstup YUV. V testu obrazu i zvuku získal hodnocení „uspokojivý“. Naměřené hodnoty kvality

zvuku byly ze všech testovaných přehrávačů nejlepší, i když ve srovnání se standardními DVD přehrávači si zasloužily opět pouze „uspokojivou“ známku.

Scott DVD-Multiplayer 842: Od konstrukčně podobných přehrávačů firem Elta a Xoro se přehrávač firmy Scott liší jednou praktickou funkcí: tlačítka na dálkovém ovladači fluoreskují, což usnadňuje používání ve tmě. Navíc má výstup DVI-I (Digital Visual Interface Integrated), přes který

kromě analogových obrazových dat proudí i digitální data.

U digitálních dat se dají nastavit různé režimy. Uživatel si tak může zvolit optimální rozlišení pro svůj koncový přístroj. Předem nastavené jsou režimy HDTV s vysokým rozlišením „480p“ a „720p“ a režim „1080i“ určený pro beamery. Pokud v nabídce nastavení zabloudíte, můžete použít nouzový východ – stisknutím jediného tlačítka se rychle vrátíte k normálnímu PAL režimu přes kompozitní výstup.

O užitečnosti výstupu DVI-I lze ale pochybovat, protože „normální“ videa se dají do vysokého rozlišení HDTV převádět jen omezeně. Filmy ve formátu PAL se navíc přehrávají mírně trhaně, protože výstup DVI-I je bohužel pevně nastavený na obrazový opakovací kmitočet 60 Hz místo 50 Hz (PAL). Testem kvality obrazu a zvuku prošel přehrávač Scott s uspokojivými výsledky.

Z technického hlediska nám vadil především malý odstup signálu od šumu, který způsobuje vznik nesourodých barevných ploch. Relativně rychlé fázové chvění (8,1 %), tedy kmitočtová a časová nepřesnost digitálního zvukového signálu na výstupu, snižuje kvalitu prostorového zvuku. To může v nejhorším pří-

Škoda: Výstup DVI-I přehrávače Scott umí pouze obrazový kmitočet 60 Hz. Přehrávání filmů ve formátu PAL proto není plynulé.

CENOVÝ TIP

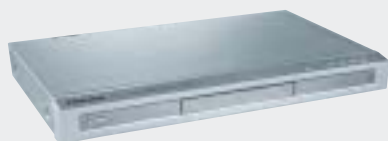
CELKOVÉ HODNOCENÍ: ■ ■ ■ ■ ■

POMĚR CENA/VÝKON: velmi dobrý

CENA: cca 4200 Kč

INFORMACE: www.yamada.de

CHIP tip
listopad 2003
cena/výkon

UMAX YAMADA DVX 6000

Nováček s velmi příznivou cenou

Nový čip ESS Vibratto poskytuje nejlevnějším z testovaných přehrávačů rozhodující výhodu. Ten totiž může kvalitou obrazu směle konkurovat běžným DVD přehrávačům. Přesvědčily nás zejména kmitočtové charakteristiky obrazu, proto jsme mu za subjektivní kvalitu obrazu udělili známku „dobrý“. Přehrávač je zatím ve stadiu vývoje, a tak nepřekvapí, že nepodporuje tolik formátů jako jeho konkurenti s čipem EM85x0. Filmy ve formátu DivX 3 přehrává trhaně, někdy až výrazně zpomaleně, u filmů

ve formátu DivX 5.05 se zvukem ve formátu MP3 VBR nejde zvuk synchronně s obrazem. Podpora GMC (viz rámeček Tipy a triky) by měla být zahrnuta do příští revize firmwaru. Hlučnost chodu je s 0,6 sonu/27,1 dB(A) v mezích únosnosti. Jako jediný nabízí přehrávač DVX 6000 zabudovaný dekodér vícekanálového zvuku, k němuž se dá přímo připojit sada surround reproduktorů s analogovým vstupem 5.1 (tedy běžná sada počítačových reproduktorů).

→ padě věst k tomu, že surround dekodér nebude schopen synchronizovat zvuk a film se bude přehrávat bez zvuku. Na analogovém zvukovém výstupu se velmi vysoký činitel harmonického zkreslení, dosahující při maximálním zesílení zvuku až 28,5 %, projevil jako slyšitelné zkreslení. Pro srovnání: u standardních hi-fi zařízení je za přijatelné považováno harmonické zkreslení do 2 %.

Problémy s přehráváním se projevují v asynchronním přehrávání obrazu ve formátu DivX 5.05 a zvuku ve formátu MP3. Obraz ve formátu Real Magic MP4 v režimu interlaced se přehrává trhaně. Podpora formátu DivX 3 nebyla v době testu dostupná.

LiteOn LVD-2001: Na přední straně přehrávače si nelze nevšimnout slotu pro PCMCIA karty. Pomocí adaptéru tak lze do přehrávače vkládat paměťové karty s hudbou z MP3 přehrávačů nebo s fotografiemi z digitálních fotoaparátů.

Výstup Scart byste ale na přehrávači hledali marně. Při testu by se nám byl hodil, protože jeden ze dvou testovaných exemplářů nepřehrával přes výstup S-Video barevně – zřejmě selhala kontrola kvality u výrobce.

Zdařilý je naopak elegantní a praktický dálkový ovladač s promyšleným uspořádáním tlačítek. Při přehrávání filmu ve formátu DivX 3, mimochodem v rozlišení 720 × 576 pixelů ne zrovna plynulem, chybí jakákoli možnost navigace. Přitom většina konkurenčních přehrávačů umožňuje alespoň odskoky po 1 minutě. Trhaně se přehrávaly i filmy ve formátu Real Magic MP4 interlaced, u filmů ve formátu DivX 5.05 se zvukem MP3 VBR (proměnný datový tok) nebyl zvuk synchronní s obrazem.

Co se týká kvality obrazu a zvuku, získal přehrávač LVD-2001 známku „uspokojivý“. Kmitočtová charakteristika obrazu prudce klesá již po několika minutách stejně jako u ostatních

Proslulá vlámská
malířská škola

Technika především

LEO
COMPUTER

bezplatná infolinka: 800 172 821

LEO Intellect 2400

3D hry, zábava
DVD, filmy
digitální foto
vypalování CD
střih videa
Internet

LEO Intellect 2400

- procesor Intel® Pentium® 4 2,4 GHz • paměť 256 MB DDR •
- HDD 80 GB, 7200 ot. • DVD 16x a CD-RW 52x/48x2 (combo) •
- grafická karta 128 MB GeForce FX 5200 TV výstup • 6-ti kanálové audio •
- síťová karta 10/100 Mb/s • faxemodem 56 kb/s • štečka paměťových karet
- 6 in 1 (SM, CF, MC, MS, SD, MD) • bohatá SW vybavení, MS Windows XP Home •
- záruka 2 roky •

21 790,- Kč bez DPH

(26 195,- Kč s DPH)
cena bez monitoru

www.leo-pc.cz

Na počítačích LEO jsou nainstalovány legální Microsoft® Windows®
<http://www.microsoft.com/pressy/howtotell>
LEO doporučuje Microsoft® Windows® XP

Intel®, Intel Inside®, Intel Inside logo®, Celeron®, Pentium® a Centrino™ jsou obchodní značky nebo registrované obchodní značky Intel Corporation nebo dceřiných firem ve Spojených státech amerických a dalších zemích.

Dostáváte-li výrobky jako nálof ceny a technické specifikace výrobků. Použité fotografie jsou pouze ilustrační.

Praktické: Přes slot PC card přehrávače LiteOn se pomocí adaptéru dají přehrát fotografie nebo hudba z paměťové karty.

Záplava tlačítek: Srovnání dálkových ovladačů od firem Kiss, Yamada, Scott, Xoro, Elta a LiteOn

→ konkurenčních přehrávačů, a to i u komponentního výstupu YUV. Roztřesení 7,7 % na digitálním zvukovém výstupu je také příliš vysoké. Běžné CD přehrávače dosahují maximálně dvou procent.

Xoro HSD 420: Přehrávač XORO nabízí jako zvláštnost dva nastavitelné vstupy pro mikrofon – ty ocení zejména fanoušci karaoke. V době našeho testu naopak chyběla podpora pro DivX 3. Při přehrávání filmů ve formátu Real Media MP4 interlaced občas dochází ke „kousání“. V kombinaci DivX 5.05 a MP3 VBR zase nesouhlasí obraz se zvukem.

Přehrávač Xoro má i některé technické nedostatky, projevující se zejména ve zvuku. Rušivě působí například vysoká hodnota rozčesání digitálního výstupu (7,8 %). Velmi vysoký činitel harmonického zkreslení 28,4 % při maximálním zesílení zvuku (2,4 V) na analogovém výstupu by mohl u citlivých osob vyvolat paniku. S 0,8 sonu/26,3 dB (A) je tento přehrávač ze všech testovaných přístrojů nejhluchnější.

SHRNUTÍ

Mezi slepými jednooký králem – tak by se daly stručně shrnout výsledky tohoto testu, i když jednooké jsme měli hned dva. Vítěz testu, přehrávač DP-500 firmy Kiss, nabízí jako jediný z testovaných přehrávačů streaming zvukových a obrazových dat mezi počítačem a přehrávačem. Pokud nemáte moc zkušeností s kódováním filmů, ušetří vám to zbytečně zkažené disky. Díky síťovému propojení se z něj může stát praktický doplněk k počítači, který zpravidla nebývá poblíž televize. Za takové pohodlí ale musí uživatel zaplatit relativně vysokou cenu – téměř 10 000 Kč

Oproti tomu se 4200 Kč za náš cenový tip, přehrávač Yamada DVX 6000, jeví jako přiměřená cena, zejména proto, že tento přehrávač nabízí i lepší kvalitu obrazu.

Testované přehrávače rozhodně nebyly bez vad. Například podpora formátu DivX 3 je zatím spíše nedostatečná. Vydávání jednoho upgradu firmwaru za druhým svědčí o tom, že první generace těchto přehrávačů je „bananaware“, který musí u uživatelů teprve dozrát. Kdo očekává bezvadné fungování přehrávače ihned po vybalení z krabice, měl by si ještě jednu nebo dvě generace počkat. ■ ■ ■ J. Reitberger a M. Rindl

Produkt	Kiss DP-500	Yamada DVX 6000	Elta 8882 MPEG 4
Orientační cena [Kč]	9990	4200	7350
Internet	www.kiss-technology.com	www.yamada.de	www.elta.de
Celkové hodnocení	82	78	78
Kvalita obrazu (35 %)	64	91	67
Kompatibilita (30 %)	100	73	93
Kvalita zvuku (25 %)	79	64	82
Výbava (10 %)	100	81	63
Poměr cena / výkon	dostatečný	velmi dobrý	uspokojivý
Shrnutí	Drahý vítěz testu se síťovým portem pro audio a video streaming	Nejlevnější přehrávač s nejlepší kvalitou obrazu	Tichý přehrávač MPEG-4 s kvalitním digitálním audiovýstupem
Výbava			
Rozměry (V × Š × H) [mm]	85 × 430 × 294	57 × 430 × 270	57 × 431 × 305
Dekodovací čip	EM8550, Sigma Designs	ESS Vibratto 5	EM8500, Sigma Designs
Zpomalené přehrávání	-	3 stupně, vpřed i zpět	-
Přehrávání od místa vypnutí	-	-	ano
Dekodér vícekanálového zvuku	-	Dolby Digital	-
Nastavení dekodéru vícekanálového zvuku	-	doba průchodu	-
Kompozitní / S-Video / komponentní výstup / scart	1 / 1 / 1 / 1	1 / 1 / 1 / 1	1 / 1 / 1 / 1
Analogový audiovýstup (stereo / 5.1)	1 / -	1.1	1 / -
Digitální audiovýstup (optický / koaxiál)	1 / 1	1 / 1	1 / 1
Zvláštnosti	Síťový port	-	-
Naměřené hodnoty obrazu			
Kmitočtový průběh obrazu [1]	87,2 % (RGB)	98,3 % (RGB)	88,3 % (YUV)
Hrany švů [2]	1,8 %	0,9 %	1,8 %
Linearita stupňů šedi [1]	98,9 %	98,3 %	99,5 %
Odstup jasu / barvy od šumu [1]	88,6 dB / 64 dB	80,3 dB / 61,9 dB	83,6 dB / 64,6 dB
Subjektivní kvalita obrazu	uspokojivá	dobrá	uspokojivá
Naměřené hodnoty zvuku			
Odchylna kmitočtového průběhu Dolby Digital [2]	0,2 dB	0,5 dB	0,7 dB
Zkreslení Dolby Digital [2]	0,043 %	0,036 %	0,05 %
Kvantizační zkreslení (SNR) [1]	99,3 dB	108,7 dB	94,7 dB
Roztřesení (kmitočtová a časová nepřesnost na S/PDIF) [2]	5,4 %	10,3 %	2,2 %
Subjektivní kvalita zvuku stereo (hudba)	uspokojivá	uspokojivá	uspokojivá
Subjektivní kvalita zvuku surround (film)	uspokojivá	uspokojivá	uspokojivá
Hlučnost přístroje při přehrávání DVD [2]	24,7 dB (A) / 0,5 sonu	27,1 dB (A) / 0,6 sonu	25,2 dB (A) / 0,5 sonu
Kompatibilita s kodeky			
DivX 3.11 (352 × 288 / 720 × 576 pixelů)	ano / trhá se	trhá se / trhá se	ano / trhá se
DivX 5.05 (bez GMC / s GMC)	ano / ano	ano / -	ano / ano
DivX 5.05 (s AC3 / MR3 VBR)	ano / ano	ano / asynchronní	ano / ano
Xvid (bez Qpel / s Qpel)	ano / -	ano / -	ano / -
Real Magic MP4 (progressivní / prokládaný)	ano / trhá se	ano / trhá se	ano / trhá se
Kmitočtový průběh obrazu			
Osa x v MHz, osa Y v dB. Čím přímější křivka, tím lépe (viz rámeček Jak jsme testovali)			

Poznámky: [1] Čím vyšší, tím lepší. [2] Čím nižší, tím lepší. [3] Podpora DivX 3 už je k dispozici.

Celkové hodnocení vychází z tohoto klíče: 100 - 90 bodů = 5 čtverečků, 89 - 75 bodů = 4 čtverečky, 74 - 60 bodů = 3 čtverečky, 59 - 45 bodů = 2 čtverečky, 44 - 20 bodů = 1 čtvereček, 19 - 0 bodů = žádný čtvereček

Scott DVD-Multiplayer 842	LiteOn LVD-2001	Xoro HSD 420
7990	6400	6400
www.scott.de	www.liteonit.com	www.xoro.de
73	72	70
64	67	70
80	80	67
72	60	71
81	94	75
dostatečný	dostatečný	dostatečný
Přijatelný přehrávač s nedořešeným výstupem DVI-I a svítícím dálkovým ovladačem	Přijatelný přehrávač se slotem pro PCMCIA karty a praktickým dálkovým ovladačem	Přehrávač se dvěma nastavitelnými vstupy na mikrofon pro karaoke
65 × 430 × 260	60 × 420 × 276	59 × 430 × 275
EM8500, Sigma Designs	EM8500, Sigma Designs	EM8500, Sigma Designs
3 stupně, vpřed	3 stupně, vpřed	3 stupně, vpřed
ano	ano	-
-	-	-
1 / 1 / 1 / 1	2 / 1 / 1 / -	1 / 1 / 1 / 1
1 / -	2 / -	1 / -
1 / 1	1 / 1	1 / 1
Výstup DVI-I	Slot pro paměťové karty	Funkce karaoke
87,5 % (RGB)	87 % (YUV)	88 % (YUV)
1 %	1,9 %	1,8 %
98,4 %	98,9 %	98,9 %
69,2 dB / 62,1 dB	80,2 dB / 66 dB	82,16 dB / 66,4 dB
uspokojivá	uspokojivá	uspokojivá
0,8 dB	0,2 dB	0,7 dB
0,45 %	1,3 %	0,39 %
98,2 dB	94 dB	103,7 dB
8,1 %	7,7 %	7,8 %
uspokojivá	uspokojivá	uspokojivá
uspokojivá	uspokojivá	uspokojivá
27,2 dB (A) / 0,7 sonu	25,9 dB (A) / 0,6 sonu	26,37 dB (A) / 0,8 sonu
- / - [3]	ano / trhá se, nelze přetáčet	- / - [3]
ano / ano	ano / ano	ano / ano
ano / asynchronní	ano / asynchronní	ano / asynchronní
ano / -	ano / -	ano / -
ano / trhá se	ano / trhá se	ano / trhá se

JAK JSME TESTOVALI

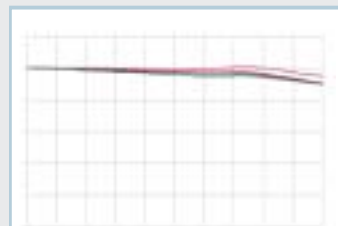
ROZHODOVALA KVALITA OBRAZU A ZVUKU I KOMPATIBILITA

DVD přehrávače s podporou pro MPEG-4 jsme testovali ve čtyřech kategoriích. Podle váhy jednotlivých kategorií jsme pak vypočítali celkové hodnocení.

KVALITA OBRAZU

Abychom mohli kvalitu obrazu přehrávače DivX/DVD správně ohodnotit, použili jsme jako srovnávací DVD přehrávač přístroj Panasonic DVD-S 35. Je to kvalitní značkový přehrávač, který se dá pořídit zhruba za 6400 Kč. Při hodnocení kmitočtového průběhu obrazu jsme vycházeli z hodnot naměřených u přehrávače Panasonic. Průběh čtyř křivek na diagramu (osa x v MHz a osa Y v dB) je důležitým měřítkem toho, jak je přehrávač schopen zobrazit jemné detaily přes různé výstupy. Rovné křivky znamenají, že přehrávač zvládá i jemné detaily. Čím více se křivky odchylují od vodorovné přímky, tím více trpí kvalita obrazu.

Kromě toho jsme měřili i odstup jasu a barev od šumu, podle něhož se posuzuje čistota a ostrost obrazu. Nízké hodnoty hran švů zajišťují ostré obrysy a linearita stupňů šedi zase ukazuje, nakolik přesně dokáže přehrávač oddělit intervaly jasu. Do celkového hodnocení kvality obrazu byl zahrnut i subjektivní dojem.

Kmitočtový průběh obrazu: Čím je křivka rovnější, tím lépe. Graf znázorňuje měření kmitočtového průběhu obrazu u referenčního DVD přehrávače Panasonic DVD-S 35.

KOMPATIBILITA

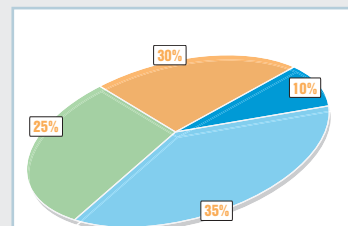
U přehrávačů jsme také testovali, zda dokáží komunikovat s různými typy médií (DVD-R/+R a CD-R/RW) a formáty souborů. Protože formát MPEG-4 není v současné době standardizován, zahrnuli jsme do testu přes 50 různých druhů souborů.

KVALITA ZVUKU

V této kategorii jsme přehrávače podrobili jednak subjektivní poslechové zkoušce, jednak různým měřením kvality digitálního a analogového zvukového výstupu. Stejně jako u měření kvality obrazu jsme i zde jako referenční přehrávač použili výrobek firmy Panasonic. Rozhodujícím kritériem bylo malé zkreslení a co největší odstup signálu od šumu. Důležitá byla i hodnota rozřesení signálu, tedy kmitočtové a časové nepřesnosti. Nízká hodnota svědčí o kvalitním prostorovém zvuku. Kromě toho jsme ve speciálním zařízení měřili i fyzickou hlučnost přehrávačů při přehrávání běžného DVD disku.

VÝBAVA

V této oblasti jsme hodnotili různé možnosti připojení a další doplňkové funkce, jako například zabudovaný dekodér surround a vícekanálového zvuku, ale i funkce typu zpomaleného přehrávání nebo pokračování od místa vypnutí.

Váha jednotlivých kritérií

Kvalita obrazu	35 %
Kvalita zvuku	25 %
Kompatibilita	30 %
Výbava	10 %

OBSAH

53

Co je na kartě a ke kartě

54

Jak jsme testovali: Podrobnosti o testech

58

Tabulka a shrnutí: Přehled výsledků testů

Srovnávací test 22 grafických karet střední třídy

Honba za „frejmy“

Grafická karta je jednou z nejrychleji zastarávajících komponent počítače. Uvažujete-li o tom, že svůj počítač „oživíte“ právě v této oblasti, asi vám přijde vhod náš srovnávací test aktuálních grafických karet. Otestovali jsme jich dvacet dva, a je tedy opravdu z čeho vybírat.

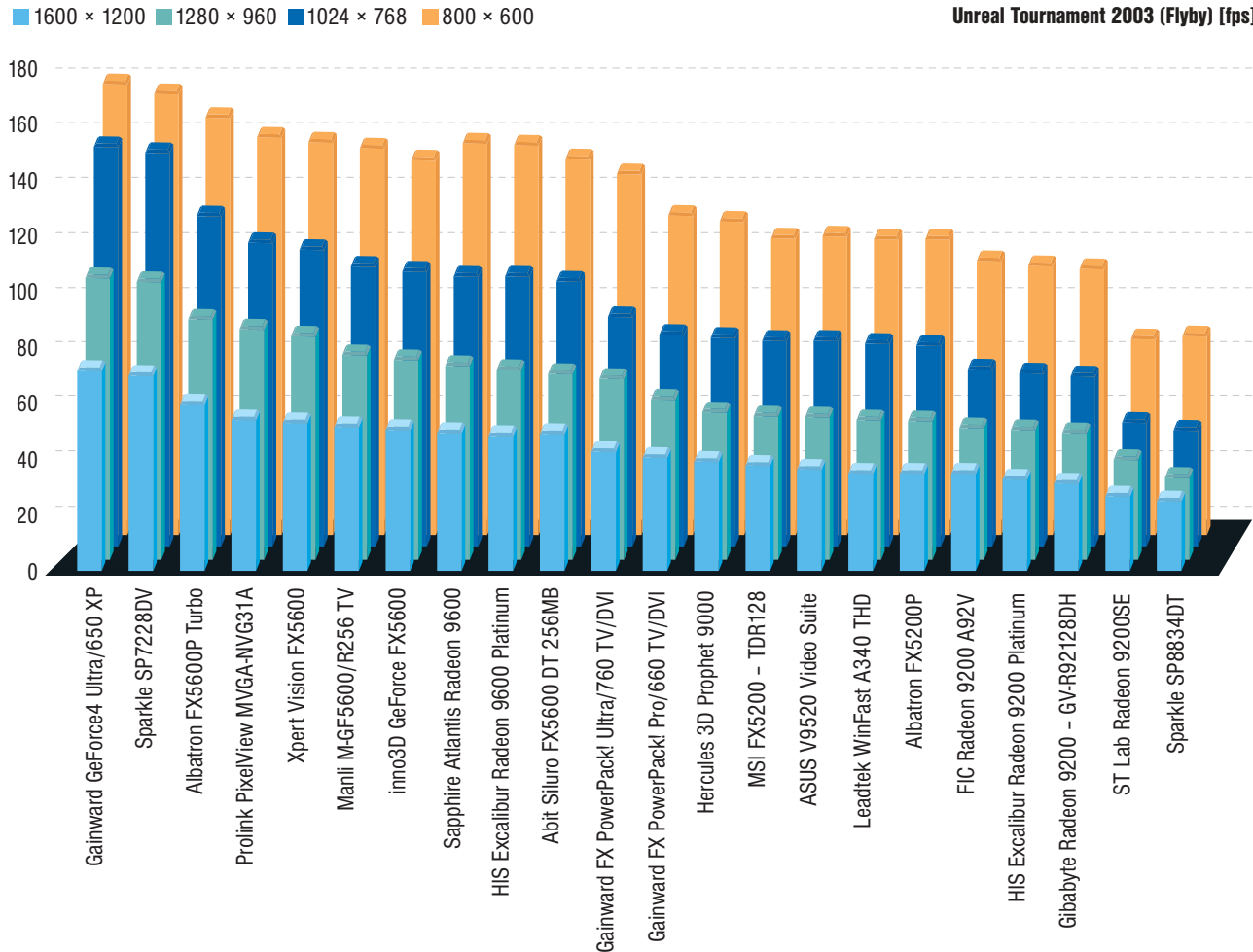
Výkon i několik let starého počítače většinou na běžné kancelářské aplikace stále ještě stačí. Velmi rychle se však vyvíjí oblast počítačových her - a zde se hodí jakýkoli výkon navíc. Moderní hry mají totiž většinou dost vysoké nároky a kdo se nechce ve vir-

tuálním 3D světě ploužit nebo používat potupně nízké rozlišení, nízkou škálu barev a potlačené detaily, musí čas od času investovat do grafické karty.

V nabídce jsou samozřejmě grafické karty, které nabízí opravdu hodně výkonu. Nemají

ovšem smysl ve starším počítači, protože ten by ani nebyl schopen jejich potenciál využít. A navíc jen malá část uživatelů je ochotna, nebo spíše schopna zaplatit za grafickou kartu cenu ve výši průměrného měsíčního platu. V našem testu jsme se tedy soustředili na grafické karty střední třídy s cenou přibližně do cca 5000 Kč s DPH, které se hodí do nového počítače, ale mohou v oblasti grafiky „aktualizovat“ i počítač starší.

Unreal Tournament 2003 (Flyby) [fps]

ATI A NVIDIA

Hlavními hráči v oblasti grafických čipů, označovaných také jako GPU (Graphics Processor Unit), jsou v současné době firmy NVIDIA a ATI. V grafických kartách střední

Ultra. Společnost ATI nabízí pro tento segment čipy Radeon 9200 a Radeon 9600.

Výkon ovšem nezáleží jen na použitém čipu, ale i na jeho frekvenci. Dalším důležitým faktorem je paměť (dnes typicky paměť

Na výsledcích je to dost znát, a proto si na to dejte při nákupu pozor.

GPU NVIDIA GeForce FX5200 a FX5600 a ATI Radeon 9600 podporují nové aplikační programové rozhraní DirectX 9 a OpenGL 1.4. Některé karty jsou založeny i na starších čípech NVIDIA GeForce4 Ti 4200. Jak se v našem testu ukázalo, z hlediska výkonu je to řešení stále velmi dobré, ale hlavní nevýhodou je to, že tento čip podporuje starší verze API, tedy OpenGL 1.3 a DirectX 8.1. Pouze tuto starší verzi podporují také čipy Radeon 9000 a 9200 firmy ATI.

Většina her a programů je sice zatím postavena na API DirectX 8.1 a OpenGL 1.3, ale letos a hlavně v příštím roce se začnou objevovat programy s podporou DirectX 9 (čeká se například na Half Life 2) a je možné, že některé na starších kartách ani nepoběží, nebo poběží pomalu. Ovšem jednoznačně zatím karty s podporou DirectX 9 doporučit nelze.

Výbava ke grafické kartě se dost podstatně liší. Dostanete buď jen ovladače na CD, nebo třeba i různé kabely, redukce a CD s hrami.

třídy se pak používají čipy NVIDIA GeForce FX5200 a výkonnější GeForce FX5600, popřípadě i jejich varianty označené jako

DDR SDRAM); opět záleží i na její frekvenci a také na šířce paměťové sběrnice - používá se totiž 128bitová, ale i pomalejší 64bitová.

CO JE NA KARTĚ A KE KARTĚ

Grafická karta se skládá především z grafického čipu, paměti a konektorů. Dnešní grafické čipy se skládají z milionů tranzistorů

Konektory pro připojení televizoru a senzor dálkového ovladače karty MSI.

a jejich spotřeba je dost vysoká – potřebují tedy i dostatečné chlazení. Některé verze se ještě obejdou bez aktivního chladiče, tedy větráku. Jde především o karty s čipem od firmy ATI, který má menší energetické nároky. Nevýhodou karet s aktivním chladičem je to, že produkují hluk, který se může po opotřebením ložisek ještě zvýšit.

Standardem je dnes 128 MB paměti DDR. V testu se ale objevily i karty s 64MB nebo 256MB pamětí - výkon to příliš neovlivňuje. I karty s 64 MB paměti podporují vysoké rozlišení, tedy většinou až 2048 × 1536 bodů, které se ovšem v praxi příliš nepoužívá.

Kromě standardního 15pinového konektoru D-Sub (tedy VGA výstupu) se samozřejmě stává i výstup DVI-I, který se hodí především k připojení LCD monitorů (obejde se tak analogový signál). Také televizní výstup najdete na všech testovaných kartách – výstup z karty tak můžete sledovat i na televizi nebo na jiném zařízení.

Kdo chce s video a DVI výstupem pracovat, musí se blíže zajímat i o to, jaké rozlišení potřebuje a jaké karta nabízí. Jsou karty, které mají omezeno rozlišení přes DVI (například na 1280 × 1024, jiné pak

JEN DVA KOHOUTI?

Nejen z našich testů by se dalo soudit, že grafické čipy vyrábí jen dvě firmy, a to NVIDIA a ATI Technologies, přičemž ATI se ještě dostala znovu pořádně do hry teprve nedávno. O kdysi zvučných jménech v oblasti grafiky, jako je S3, není slyšet. Je pravda, že ATI a NVIDIA mají největší podíl na trhu s grafickými kartami pro osobní počítače, ale jsou tu i další výrobci, jako například Matrox. Hodně se také používá grafika integrovaná do čipových sad. Z tohoto hlediska není tedy bezvýznamný ani Intel nebo firmy VIA Technology a SiS, které získaly technologie zakoupením firem, jež se vývojem grafických čipů zabývaly dříve. Posledně jmenovaná firma SiS se už pokusila zasáhnout i do trhu se samostatnými grafickými kartami a připravila čipy Xabre. V současné době už je ale v nabídce nenajdete. Ale S3 Graphics (patří pod firmu VIA Technology) se chystá na trh se svými čipy DeltaChrome, které vypadají slibně a měly by konkurovat čipům NVIDIA

podporují i 1600 × 1200) a videovýstup bývá omezen na 800 × 600 bodů. Na to je třeba dát pozor.

Některé grafické karty dokonce podporují i vstup videosignálu (funkce VIVO – Video In, Video Out), takže kartu

GeForce FX5800 nebo ATI Radeon 9800 a počítá se s provedením PCI Express. A jsou tu i další novinky, jako čip Volari firmy XGI Technology, opět s podporou DirectX 9. Tato tchajwanská firma (XGI je zkratka eXtreme Graphics Innovation) využila vývojářů čipů Trident a na trhu by měly být různé verze od supervýkonné Volari Duo přes rychlou Volary V8 až po řešení pro běžné použití (Volary VS) i mobilní počítače (Volary XPS). Uvidíme, zda se těmto firmám podaří prosadit ve vysoce konkurenčním prostředí, kde jsou přitom v podstatě významné jen dvě firmy. Ty samozřejmě neusínají na vavřínech a s vývojem neskončily. Ohlášeny jsou už novinky v podobě čipů NVIDIA GeForce FX 5700 (NV36) a GeForce FX 5950 (NV38), což by měla být nejrychlejší karta na trhu. ATI nemůže zůstat pozadu – má grafický čip Radeon 9600XT (RV360) a Radeon 9800XT (RV360). Výkonnostní dostihy se tedy určitě nezastaví.

Další výbava záleží na konkrétním výrobci nebo na tom, o jakou verzi karty jde. Často je součástí dodávky redukce DVI – D-Sub, aby bylo možné k jedné kartě připojit dva monitory s konektorem D-Sub. Obvyklá je i redukce z S-Video na kompozitní video, popřípadě i kabely S-Video nebo video. Karty s funkcí VIVO mají i kabely a redukce, které umožňují video vstup a výstup. Ke kartě MSI dostanete dokonce i dálkový ovladač.

Také softwarová výbava se může u karet dost lišit. Zatímco k některým obdržíte jen CD s ovladači, k jiným dostanete třeba DVD přehrávač (WinDVD, PowerDVD), programy na zpracování videa (PowerDirector, Win Cinema, Win DVD Creator) nebo i zajímavé herní tituly, které už stojí za pozornost. Zpravidla se ale jedná o karty dražší.

JAK JSME TESTOVALI

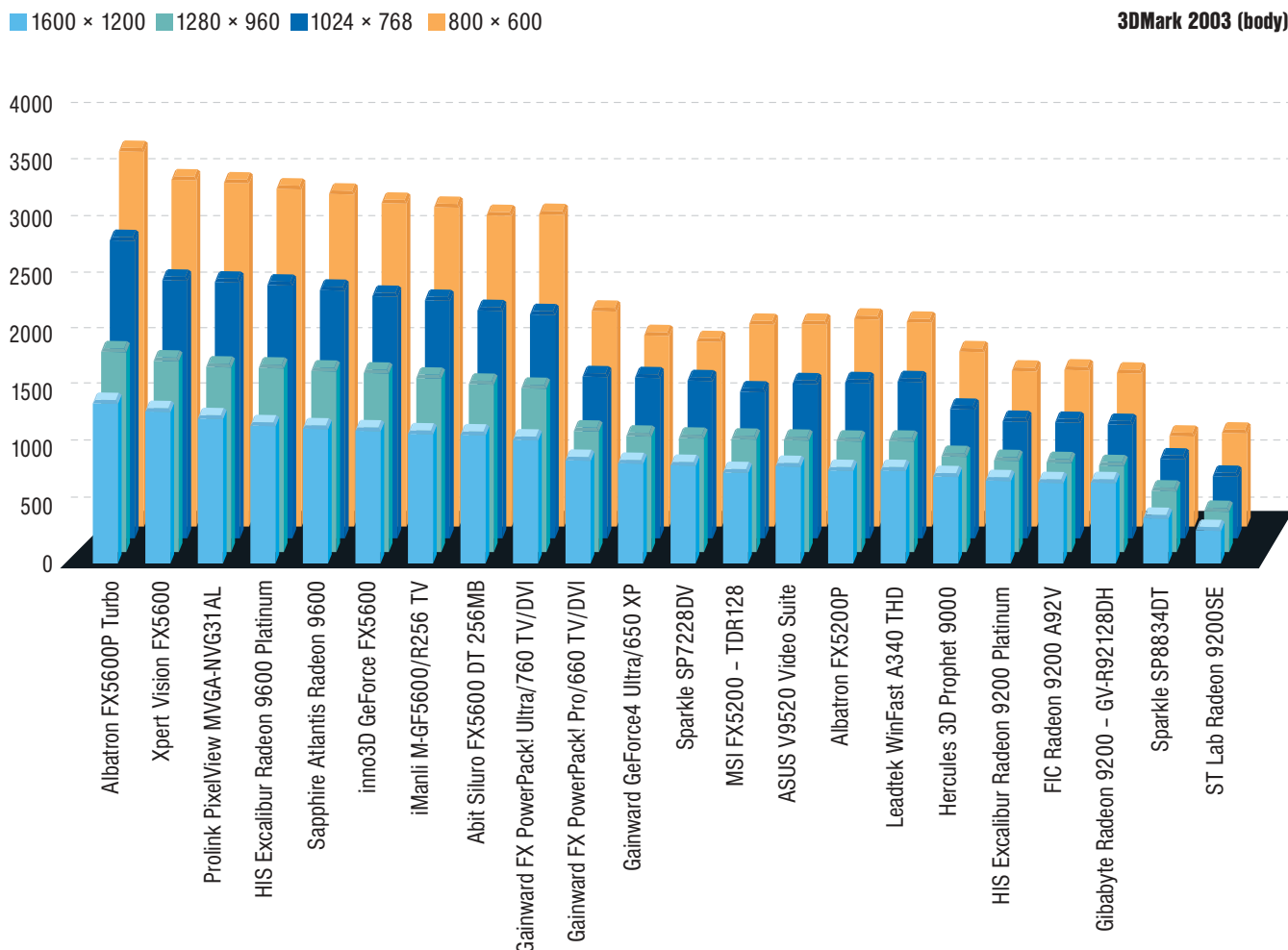
Grafické karty jsme testovali v základní desce Intel s čipovou sadou Intel 875P. Vzhledem ke stanovené třídě grafických karet jsme použili i středně výkonný procesor, tedy Pentium 4 s frekvencí 2,4 GHz a 512 MB paměti. Jako operační systém jsme zvolili MS Windows XP a největší ovladače firem NVIDIA (45.23) a ATI Technologies (CATALYST Windows XP 3.8). Testy jsme prováděli v několika rozlišeních.

Použili jsme známé syntetické testy i několik testů herních. Jde o testy 3DMark

můžete použít i ke grabování videa, tedy například k nahrávání z analogové videokamery, videa a podobně. Kdo tedy touží po této funkci, musí se zajímat o karty tohoto typu.

inzerce

3DMark 2003 (body)

Typické konektory grafické karty – DVI-I, video a D-Sub (VGA).

všech testů najdete na našem Chip CD, protože tabulky plné čísel nejsou zrovna přehledné a záživné.

DVAADVACET GRAFIK

Pojďme tedy k jednotlivým grafickým kartám. Firma **Abit** vybavila svou grafickou kartu Siluro čipem GeForce FX5600 a hned 256 MB paměti, což kartě zajistilo dobrý, nadprůměrný výkon. V balení jsou i kabely nejrůznějšího typu, softwaru ale mohlo být více. Cena karty však bohužel o něco překročila náš limit, a je tedy už dost vysoká.

Firma **Albatron** nám zapůjčila dvě grafické karty – jednu postavenou na čipu NVIDIA GeForce FX5200 a druhou na čipu FX5600. Druhá jmenovaná má v názvu slovo Turbo (frekvence jádra je 325 MHz, paměť tiká dokonce na 600 MHz) a na výkonu to bylo znát. Karta se tedy dostala na přední místa výkonostního žebříčku – většinou skončila na třetím místě, v 3DMarku 2003 byla dokonce první. Kromě výkonu nabízí i slušnou hardwarovou a softwarovou výbavu, ale je dražší. Druhá karta Albatron je levnější, ale její výsledky jsou o dost slabší.

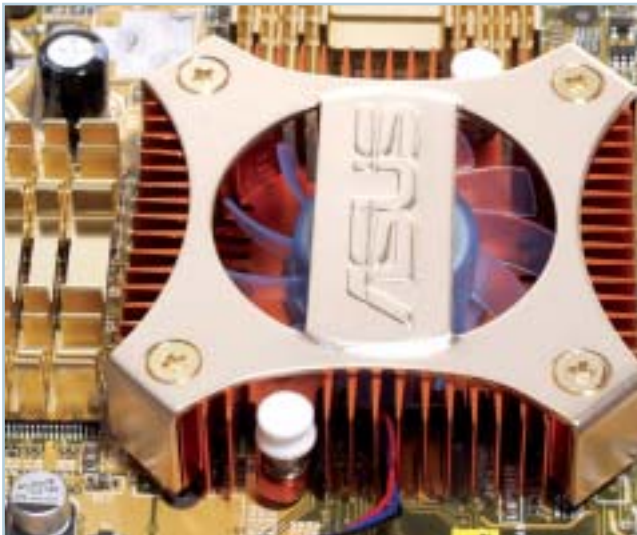
2001SE build 330 (viz obrázek na předchozí straně) a 3DMark 2003 build 330 (podporuje už i DirectX 9), jejichž výsledkem je číslo – samozřejmě čím vyšší, tím lépe.

Novinkou v oblasti testů je Aquamark 3 firmy Massive Development, opět zaměřený i na nové rozhraní DirectX 9 (využívá pixel a vertex shadery verze 2.0), ale kompatibilní i se staršími kartami (DirectX 7 a 8). Aquamark je založen na engínu Krass, který se používá v různých hrách. Test je to poměrně náročný a jeho výsledkem je jednak údaj o fps (frames per second), tedy

průměrném počtu snímků, který je možné vykreslit za sekundu, jednak číslo, které hodnotí celkový grafický výkon sestavy. Dalším použitým testem pak byl test Code Creatures, jehož výsledkem je opět počet fps v různých rozlišeních.

Mezi herní testy, které jsme použili, patří Quake III Arena, Unreal Tournament 2003 a Serious Sam II. V těchto testech se karty mohou ukázat při provozování reálných a často hraných her a výsledkem těchto testů je opět známý údaj fps – samozřejmě čím větší, tím lepší. Podrobné výsledky

Některé karty potřebují ventilátor, jiné si vystačí s pasivním chlazením.

Grafická karta V9520 Video Suite firmy **ASUS** je založena na čipu GeForce FX5200 a je velmi dobře vybavena. Má dva DVI konektory a funkci VIVO, takže je připravena i na vstup videa. Příslušné redukce a software jsou k dispozici. Softwarová výbava je skutečně bohatá a najdete v ní i hodnotné herní tituly. Výkonnostně skončila karta zhruba uprostřed.

Videooutputem disponuje i grafická karta firmy **FI** s čipem ATI Radeon 9200. Kabelů a redukci najdete v krabici s kartou opravdu dost, ale hodil by se i nějaký program pro zpracování videa. Na CD jsou jen ovladače, DVD přehrávač a utilita pro změnu výkonu.

Firma ProCa má v nabídce karty značky **Gainward**, postavené na čipech firmy NVIDIA. Jako nejrychlejší z nich se ukázala karta s GeForce4 Ti4200. Obsadila řadu prvních míst, méně se prosadila jen v testech 3DMark 2003 a Aquanox 3, které už využívají DirectX 9. Karta také podporuje vstup videa. Druhé dvě karty skončily výkonnostně většinou ve středu pole, rychlejší je samozřejmě model s GeForce FX5600.

Grafická karta značky **Gigabyte** je poměrně levná, ale nenabízí příliš vysoký výkon. Využívá GPU Radeon 9200 a má 128 MB paměti a běžnou hardwarovou a softwarovou výbavu. Výhodou je tříletá záruka.

Ačkoliv je karta **Hercules** 3D Prophet 9000 založena na slabším čipu Radeon 9000, díky tomu, že jde o verzi „Pro“, se jí

ABACUS®
COMPUTER

PC ABACUS Arch 8700TCA

PC Abacus Arch 8700TCA a procesor Intel® Pentium® 4 s technologií HT. Udělejte více za méně času.

Výkonný multimediální počítač pro vypalování všech formátů DVD, stříh digitálního videa, editaci digitálních fotografií, domácí kino a hry.

Procesor Intel® Pentium® 4 2,8 GHz s technologií HT, 512 MB DDR RAM, grafická karta GeForce FX 5600, HDD SATA 120 GB, DVD LG se zápisem DVD-RAM a DVD±R/RW, zvukový kodek 5.1, wi-fi karta, Intel® Gigabit LAN, USB 2.0, FireWire, LCD LG 17", bezdrátová klávesnice a myš, repro Creative.

Počítač řady Abacus Arch 8700 získal ocenění Editors' Choice v PC Magazine červenec/srpen 2003.

Abacus Electric, s.r.o.

Planá 2, 370 01 České Budějovice
tel.: 387 203 373, fax: 387 203 378

Abacus Praha, s.r.o.

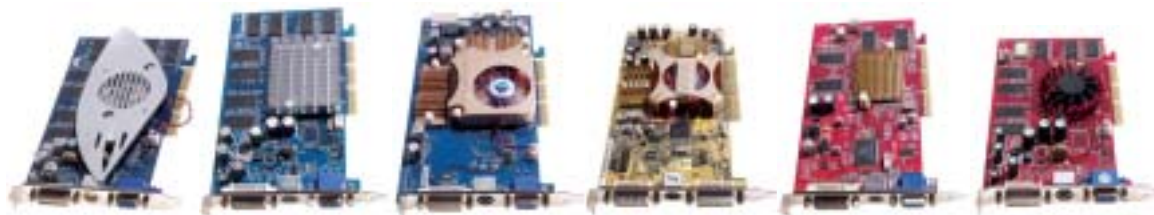
Brdlíkova 1F/289, 150 00 Praha 5
tel.: 222 581 438, fax: 222 581 438

Abacus Ostrava, s.r.o.

1. máje 128, 703 00 Ostrava-Vítkovice
tel.: 595 630 350, fax: 595 630 360

Intel, Pentium, Intel Inside a Intel Inside logo jsou obchodní známky nebo registrované obchodní známky společnosti Intel Corporation nebo jejich zastoupení ve Spojených státech amerických a dalších zemích.

NÁZEV	Abit Siluro FX5600 DT 256MB	Albatron FX5200P	Albatron FX5600P Turbo	ASUS V9520 Video Suite	FIC Radeon 9200 A92V	Gainward FX Power-Pack! Pro/660 TV/DVI Golden Sample
VÝROBCE	Abit	Albatron	Albatron	ASUSTeK	First International Computer	Gainward
POSTYTL	eXtra Point	Albatron	Albatron	Levi	First International Computer	ProCA
ZÁRUKA	24	24	24	36	36	36
CENA v [Kč s DPH]	5640	3148	5490	4587	3904	3321
CELKOVÉ HODNOCENÍ	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
VÝKON + PRŮM. POŘADÍ	★★★★★ 9	★★★★★ 16	★★★★★ 2	★★★★★ 15	★★★★★ 16	★★★★★ 11
VYBAVENÍ	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
GPU (TYP, FREKVENCE)	NVIDIA GeForce FX5600, 325 MHz	NVIDIA GeForce FX5200, 250 MHz	NVIDIA GeForce FX5600, 325 MHz	NVIDIA GeForce FX5200, 250 MHz	ATI Radeon 9200, 250 MHz	NVIDIA GeForce FX5200, 260 MHz
CHLADIČ	aktivní	pasivní	aktivní	aktivní	pasivní	aktivní
PAMĚŤ (KAPACITA, SBĚRNICE, FREKVENCE)	256 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 600 MHz	128 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 440 MHz
KONEKTORY	D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video, DVI	2 × DVI, S-Video (VIVO)	D-Sub, S-Video (VIVO), DVI	D-Sub, S-Video, DVI
PŘÍSLUŠENSTVÍ	S-Video kabel, redukce S-Video - kompozit, videokabel, redukce DVI - D-Sub	videokabel, redukce S-Video - kompozit	videokabel, S-Video kabel, redukce S-Video - kompozit	2 × redukce DVI - D-Sub, redukce S-Video - video IN/OUT	redukce DVI - D-Sub, 2× video kabel, 2× S-Video kabel, redukce S-Video - video (IN/OUT)	redukce S-Video - kompozit, redukce DVI - D-Sub
SW VÝBAVA	ovladače, WinDVD, Graphic Max 2.0	ovladače, WinDVD, WinDVD Creator	ovladače, WinDVD Creator, Duke Nuken, Game Pack	ovladače, ASUS Smart-Doctor, VideoSecurity, Digital VCR, DVD XP, PowerDirector ME, MediaShow SE, VR Aquarium, Morrowind, Black Thorn, Worms Blast	ovladače, WinDVD, Tuner	ovladače, BIOS fash utility, EXPERTool, WinDVD 4

dařilo držet se často i u středu výkonostních výsledků. Výbava karty je slabší a zahrnuje jen DVD přehrávač a redukci S-Video.

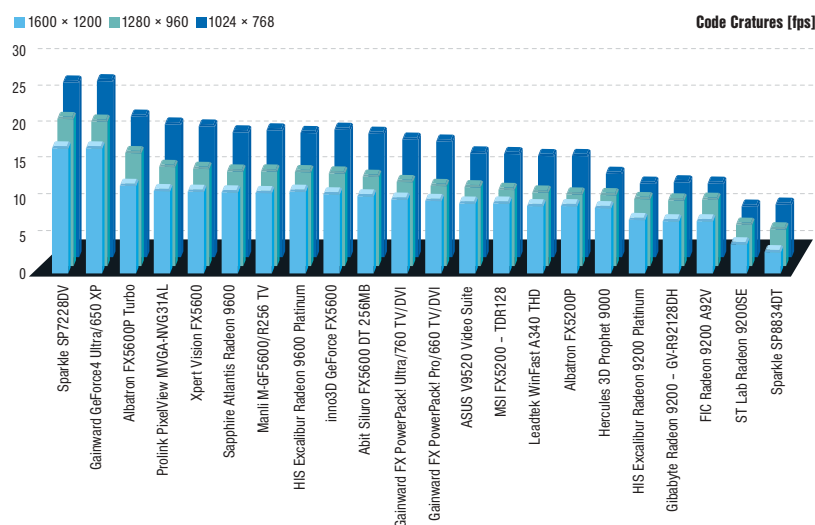
Grafické čipy firmy ATI využívá ve svých kartách Excalibur i firma **Hightech Informaton System**. Vyzkoušeli jsme jak model s čipem Radeon 9200 a videovstupem (vyu-

žije ho dodaný program PowerDirector), tak model s čipem Radeon 9600, který je výkonější (velmi dobře dopadl v testu Aquamark 3). Softwarová výbava obou karet je slušná.

Karta **Inno 3D** využívá čip GeForce FX5600, paměť je dost rychlá, a výsledky testů tedy dopadly dobře. Dostanete k ní i hru Comanche 4, přehrávač DVD WinDVD, program WinDVD Creator a obvyklou kabeláž.

S kartou **Leadtek WinFast A340 THD** byla v krabici i slušná dávka „kablíčků“ a bohatá softwarová výbava - hry, DVD přehrávač a utilita pro změnu frekvence. Čip FX5200 sice podporuje DirectX 9, ale příliš výkonný není, takže karta se v testech do první půle výsledků nedostala.

256 MB paměti se může pochlubit karta **Manli M-GF5600/R256 TV**, založená na GPU NVIDIA GeForceFX 5600. Na kartě najdete obvyklé výstupy a v krabici klasickou výbavu - redukci S-Video - kompozit a CD s ovladači a softwarovým DVD přehrá-

Gainward FX Power-Pack! Ultra/760 TV/DVI	Gainward GeForce4 Ultra/650 XP Golden Sample	Gigabyte Radeon 9200 - GV-R92128DH	Hercules 3D Prophet 9000 Pro	HIS Excalibur Radeon 9200 Platinum	HIS Excalibur Radeon 9600 Platinum	inno3D GeForce FX5600
Gainward	Gainward	Gigabyte	Guillemot	Hightech Information System	Hightech Information System	InnoVISION Multimedia
ProCA	ProCA	ELAP	eXtra Point	ELAP	ELAP	Levi
36	36	36	36	24	24	24
5397	4714	2623	3233	3343	4795	4874
9	3	17	12	16	6	8
NVIDIA GeForce FX5600, 300 MHz	NVIDIA GeForce4 Ti4200, 250 MHz	ATI Radeon 9200, 250 MHz	ATI Radeon 9000 Pro, 275 MHz	ATI Radeon 9200, 250 MHz	ATI Radeon 9600, 325 MHz	NVIDIA GeForce FX5600, 325 MHz
aktivní	aktivní	aktivní	aktivní	pasivní	aktivní	aktivní
128 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 512 MHz	128 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 500 MHz	128 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 550 MHz
D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video (VIVO), DVI	D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video (VIVO), DVI	D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video, DVI
redukce S-Video - kompozit, redukce DVI - D-Sub	redukce DVI - D-Sub, S-Video - VIVO	redukce DVI - D-Sub, kabel S-Video, video	redukce S-Video - kompozit	redukce DVI - D-Sub, kabel S-Video, redukce S-Video - video (IN/OUT)	redukce DVI - D-Sub, S-Video kabel, redukce S-Video - kompozit	redukce DVI - D-Sub, kabel S-Video - kompozit
ovladače, BIOS fash utility, EXPERTool, WinDVD 4	ovladače, BIOS fash utility, EXPERTool, WinCinema	ovladače, V-Tuner, hra WillRock, PowerDVD 5	ovladače, PowerDVD	ovladače, PowerDirector 2.5 VE, PowerDVD XP, Ballistics	ovladače, PowerDVD XP, PowerDirector VE, Ballistics, Zanzarah, 6 in 1 Game Collection	ovladače, WinDVD 4, 3Dmark 2003, Comanche 4, WinDVD Creator, dema her

PLACENÁ INZERCE

GIGAMAX®

maximální výkon
na spolehlivém základu

Výkon nebo cena? Nyní už nemusíte vybírat!

Servery GIGAMAX na serverové platformě INTEL® s procesory Intel® XEON™

GIGAMAX server RS-II.22

2x Intel® XEON™ 2,4GHz 533FSB, platforma Intel® Bryson SE7501BR2, 1GB RAM ECC reg., 4x HD 36GB ST U320 10000ot., disková kapacita 110GB v konfiguraci RAID 5 SCSI, server chipset Intel® E7501 **cena bez DPH 91.690,-**

Intel, Intel Inside a Pentium jsou registrované ochranné známky společností Intel Corporation.

On-line konfigurátor, aktuální ceny a seznam prodejců najdete na

www.gigamax.cz

ELAP Brno, Řípská 5, 627 00, tel.: +420 548 427 711-5, e-mail: obchod.brno@elap.cz
ELAP Praha 10, Záběhlická 31/1230, tel.: +420 272 191 412-4, e-mail: obchod.praha@elap.cz

www.elap.cz

NÁZEV	Leadtek WinFast A340 THD	Manli M-GF5600/R256 TV	MSI FX5200 - TDR128 (MS-8907)	Prolink PixelView MVGA-NVG31AL (W/128M,VIO,DVI)	Sapphire Atlantis Radeon 9600	Sparkle SP7228DV
VÝROBCE	Leadtek Research	Manli Technology Company	MSI	Prolink Microsystems	Sapphire Technology	Sparkle Computer
POSTYTL	Levi	eXtra Point	Levi	100MEGA Distribution	eD' system Czech	ELAP
ZÁRUKA	24	24	36	24	24	24
CENA v [Kč s DPH]	3867	3999	3904	4720	5307	4111
CELKOVÉ HODNOCENÍ	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★
VÝKON	★★★★★ 16	★★★★ 7	★★★★★ 14	★★★★ 4	★★★★★ 5	★★★★★ 3
VYBAVENÍ	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
GPU (TYP, FREKVENCE)	NVIDIA GeForce FX5200, 250 MHz	NVIDIA GeForce FX5600, 325 MHz	NVIDIA GeForce FX5200, 250 MHz	NVIDIA GeForce FX5600, 325 MHz	ATI Radeon 9600, 325 MHz	NVIDIA GeForce4 Ti4200, 250 MHz
CHLADIČ	aktivní	aktivní	aktivní	aktivní	pasivní	aktivní
PAMĚŤ (KAPACITA, SBĚRNICE, FREKVENCE)	128 MB DDR, 128b, 400 MHz	256 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 500 MHz	128 MB DDR, 128b, 400 MHz	128 MB DDR, 128b, 513 MHz
KONEKTORY	D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video (VIVO), DVI	D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video (VIVO), DVI
PŘÍSLUŠENSTVÍ	redukce DVI - D-Sub, redukce S-Video - kompozit, S-Video kabel, video kabel	kabel S-Video - kompozit	dálkové ovládání, redukce S-Video - video, redukce DVI - D-Sub	videokabel, redukce S-Video - S-Video IN/OUT	S-Video kabel	redukce DVI - D-Sub, S-Videokabel, redukce S-Video - video (IN/OUT)
SW VÝBAVA	ovladače, hry GunMetal, Big Mutha Truc-kers, WinFastDVD	ovladače, PowerDVD XP	ovladače, MSI Multi-media Center Deluxe II, Morrowind, Ghost Recon, Duke Nuken, VirtualDrive Professional, RestoreIT!, WinDVD 5.1	ovladače, capture driver Amcap	ovladače	ovladače, PowerDVD XP, Power Producer ME

PŘETAKTOVÁNÍ

Tak jako je možné vyždímat z procesoru přetaktováním nějaký ten výkon navíc (většinou zvýšením frekvence sběrnice), lze podobným způsobem také zvýšit výkon grafické karty. Pomineme-li hardwarové úpravy, je možné vyššího výkonu dosáhnout zvýšením frekvence grafického čipu a zvýšením frekvence paměti. Jde to po úpravě pomocí ovladačů, popřípadě pomocí prográmků, které dodávají výrobci karet, nebo pomocí různých utilit, které je možné stáhnout zadarmo na internetu. Ovšem stejně jako v případě přetaktování procesorů ani přetaktování grafické karty není samozřejmě bez problémů.

Zvýšení frekvence totiž může vést k nestabilitě systému a k přehřívání. Nástroje pro přetaktování většinou umožňují postupné zvyšování frekvence a také testování stability, aby se zjistilo, co karta ještě „snese“. Je na každém, zda mu zvýšení výkonu stojí za riziko nižší stability, poškození karty a ztráty záruky.

vačem. V testech se karta držela v první třetině, takže její výsledky nejsou špatné.

Velmi bohatou výbavu má grafická karta **MSI FX5200-TDR128**. Ke kartě totiž dostanete i dálkový ovladač, kabely a redukce a opravdu hodně softwaru (hry, užitečné programy). Škoda že karta nemá i videovstup. Výkon není kvůli použitému čipu FX5200 příliš vysoký, cena je vzhledem k výbavě dobrá.

Videosignál umí zpracovat grafická karta **Prolink PixelView** s čipem GeForce FX5600. V dodávce je kabel pro vstup a výstup videa, ale jen jednoduchý program AmCap pro zpracování videa. Výkon karty je výborný (paměť pracuje na 500 MHz), výhodou je i podpora DirectX 9.

Karta **Sapphire Atlantis Radeon 9600** s pouze pasivním chladičem je nejrychlejší z karet založených na čipu firmy ATI. Dařilo se jí především v testu Aquamark 3. Je ale dost drahá a výbava je přitom slabá – dostanete k ní jen S-Video kabel a ovladače.

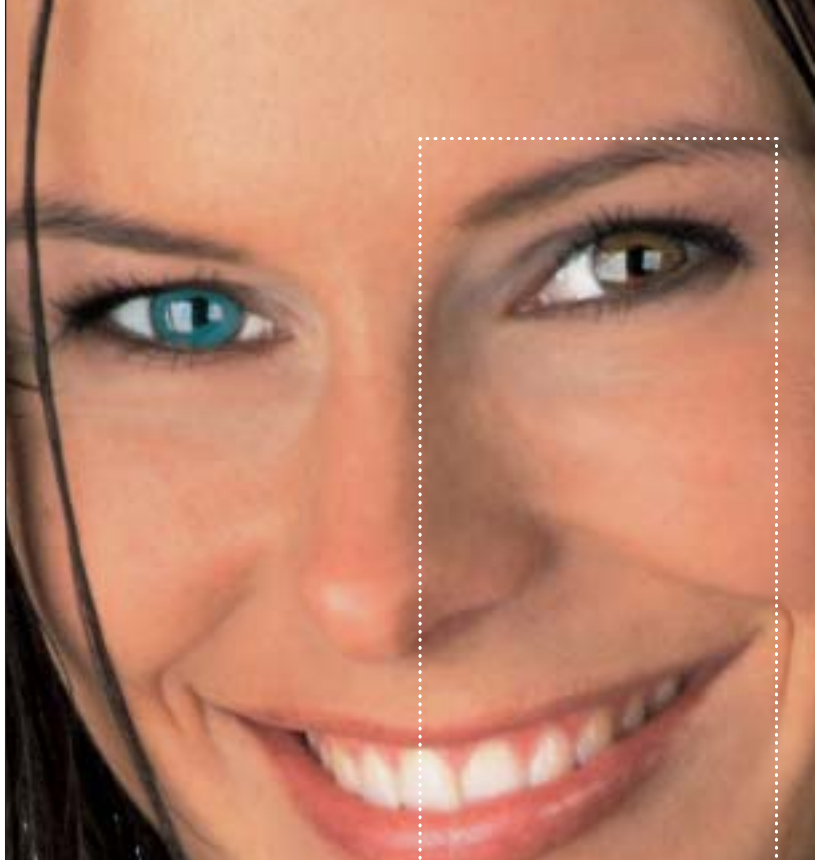
Sparkle SP8834DT	ST Lab Radeon 9200SE	Xpert Vision FX5600
Sparkle Computer	Sunsway	XpertVision
ELAP	eXtra Point	ProCA
24	24	24
2416	1910	4714
21	20	4
NVIDIA GeForce FX5200, 250 MHz	ATI Radeon 9200SE	NVIDIA GeForce FX5600, 325 MHz
aktivní	pasivní	aktivní
128 MB DDR, 64b, 333 MHz	64 MB DDR, 64b	128 MB DDR, 128b, 500 MHz
D-Sub, S-Video, DVI	D-Sub, S-Video, Video	D-Sub, S-Video, DVI
S-Video kabel, redukce DVI - D-Sub	S-Video kabel	S-Video kabel
ovladače, PowerDVD Player Trial	ovladače	ovladače

Vyzkoušeli jsme i dvě karty firmy **Sparkle**. V jedné z nich předvedl čip GeForce4 Ti4200, že stále stojí za to uvažovat o tomto řešení, i když jistou nevýhodou je podpora pouze DirectX 8.1. Karta má navíc videovstup a příslušné kabely. Druhá, cenově zajímavá karta Sparkle SP8834DT má čip NVIDIA GeForce FX5200 a pomalou paměť, takže výsledky jsou hodně slabé.

ST Lab Radeon 9200SE je velmi malá karta s pasivním chladičem, postavená na čipu Radeon 9200SE. Má také malou a pomalou paměť a jako jediná nedisponeje výstupem DVI, což ale nemusí každému vadit. Cena je velmi nízká, ale „nízké“ jsou i výsledky testů.

Výčet karet zakončíme modelem **Xpert** Vision FX5600, což je rychlá karta postavená na čipu FX5600. Výbava karty je slabší, výsledky výborné, cena těsně pod hranicí limitu.

Tomu, kdo chce velký výkon v dnešních hrách a oželí podporu DirectX 9, doporučujeme karty Gainward GeForce4 Ultra/650 XP Golden Sample a Sparkle SP7228DV – jsou rychlé a mají i videovstup. Kdo chce kartu, která mu poslouží i v době rozmachu her DirectX 9, a uvažuje i o zpracování videa, tomu doporučujeme rychlou kartu ProLink PixelView MVGA-NVG31AL s čipem NVIDIA GeForce FX5600. Kdo dává přednost řešení od ATI, pro něj je tu rychlá karta HIS Excalibur Radeon 9600 Platinum. ■ ■ ■ Pavel Trousil

DOKONALÁ VĚRNOST BAREVNÝM DETAILŮM

OLIVETTI d-Color MF20

barevný kopírovací stroj/tiskárna/
skener, rychlost 31 str./min. č/b,
20 str./min. barevně, formát až A3+,
zoom s krokem po 0,1 %, 2 typy
kontrolerů pro kancelářské nebo
profesionální grafické prostředí,
vynikající ostrost kopií a tisku,
jemné odstupňování polotónů,
efektivní síťová zpráva, ochrana
provozu pomocí PIN kódů

olivetti

◀◀COMPLET, spol. s r.o.

autorizovaný dovozce a distributor Olivetti Tecnost
U Nikolajky 15, 150 00 Praha 5, tel.: +420 251 177 411
fax: +420 251 562 031, obchod@complet.cz
www.complet.cz

Sony Ericsson GC75

Data kartou

Datování prostřednictvím sítí GSM bylo v prostředí České republiky poměrně dost dlouho vyhrazeno těm movitějším uživatelům. Nicméně díky rozšiřující se konkurenci mezi jednotlivými operátory se podařilo docílit cen, které jsou již akceptovatelné pro širší skupinu uživatelů. Využíváte-li například tarif Eurotel Data Nonstop, je pro vás datování prostřednictvím GPRS neomezené a HSCSD na dobré cenové hladině.

Nejčastějším způsobem využívání datových služeb je jistě mobilní telefon. Ten se však hodí zejména pro příležitostné připojení; pro trvalé spojení není optimální volbou. Ať už z toho důvodu, že mobilní telefon zpravidla používáte také pro hlasová volání, což například při spojení prostřednictvím IrDA bude činit potíže, nebo z toho důvodu, že mobilní telefon je nutné stále dobíjet. Pokud se k danému telefonu nedodává datový kabel, který má zdířku pro napájení, telefon se dříve či později vybijí. Uživatelé notebooků mají v tomto výhodu, mohou využít řešení na bázi PCMCIA karet. Podívali jsme na tento způsob řešení v podání společnosti Sony Ericsson.

Sony Ericsson GC75 je 16bitová PCMCIA karta typu II. Prostřednictvím GC75 můžete na svém notebooku využívat datových spojení typu CSD, GPRS 4+1 (Multislot class 10) a HSCSD 4+1. Toto řešení nabízí oproti mobilnímu telefonu řadu výhod, jako je například nulová péče o napájení.

Pro zprovoznění karty stačí málo – nainstalovat ovládací program GC75 Manager a pomocí průvodce Dial-Up Networking Wizard vytvořit datový účet či účty. Dial-Up Networking Wizard budou znát uživatelé mobilních telefonů Sony Ericsson. V balení je přiložen papírek, na kterém jsou uvedeny základní údaje pro nastavení (IP adresy a přístupová hesla). Vytvoření datového účtu by tedy nemělo činit žádné potíže. Přiložený informační papírek jsem ocenil. Když jsem tvořil datový účet, neměl jsem přístup k internetu, a bylo by tedy obtížné jinak zjišťovat nutné parametry.

Prakticky veškeré ovládání probíhá přes GC75 Manager, ale lze využít i ikonky v systémové liště. Tato ikonka podává základní informace o stavu signálu, přítomnosti GPRS sítě (trojúhelník)

a registraci/autorizaci do ní (vyplněný trojúhelníček). Poklepete-li na ikonu pravým tlačítkem myši, můžete například uskutečnit datové spojení nebo právě probíhající spojení skončit. Podrob-

SONY ERICSSON GC75 PC CARD

PCMCIA karta pro datové spojení prostřednictvím GSM

Podporovaná GSM pásma 900/1800/1900 MHz

Spotřeba 900 MHz – 2 W; 1800/1900 MHz – 1 W

Datová spojení GPRS (4+1), HSCSD (4+1), CSD (9,6 nebo 14,4 kb/s)

GPRS třída GPRS Class 10

Rozměry 85,6 × 54 × 5 mm

Hmotnost 38 g

Výrobce Sony Ericsson

Zapůjčil GSMobil Group, a. s.

Záruka 24 měsíců

Cena s DPH 11 943 Kč

Belkin OmniView E

Jedna hlava pro dvě těla

Vnabídce společnosti Belkin, která vyrábí nejrůznější příslušenství a doplňky k počítačům, nás zaujalo zařízení OmniView, které umožní šetřit peníze a prostor tam, kde se pracuje s více počítači. Vypůjčili jsme si proto k otestování přístroj s poněkud nesrozumitelným označením F1DB102P. Jeho funkce je na rozdíl od jména velmi jednoduchá – přepí-

ná jeden monitor s klávesnicí a myší mezi více připojenými počítači. Na jednom počítači lze testovat chování hardwaru nebo programů, zatímco druhý poslouží pro jejich řízení nebo třeba psaní recenze. Obě „pracoviště“ se s použitím přepínače vejdou na jeden stůl, nepotřebují druhý monitor a ani operátor nemusí přebíhat od jednoho k druhému.

Přepínač, jehož dvojitou verzi jsme dostali k otestování, vypadá přesně tak jednoduše, jak by se dalo očekávat. Nabízí dvojici vstupů pro monitor, PS/2 klávesnici a PS/2 myš, zatímco k němu připojíme jednu sadu pro vlastní řízení. Napájení si přepínač odebírá z připojené klávesnice; i když má vyveden zvláštní konektor, není externí napáječ potřeba a ani se k přepínači nedodává. V ceně nejsou bohužel zahrnuty a nedodávají se ani propojovací kabely, což může způsobit nepřipravenému uživateli velký

OMNIVIEW E MODEL F1DB102P

Přepínač pro řízení dvou PC.

Řídicí konzola 15pin D-Sub VGA, PS/2 klávesnice, PS/2 myš

Řízené počítače 2x 15pin D-Sub VGA, 2x PS/2 klávesnice, 2x PS/2 myš

Napájení volitelný adaptér 9 V, nutný jen pro přepínání VGA bez klávesnice

Šířka pásma 400 MHz

Maximální rozlišení obrazu 2048 × 1536 bodů

Rozměry 178 × 29 × 96 mm

Hmotnost 260 g

Výrobce Belkin

Poskytl Consito

Cena s DPH 2990 Kč

nější informace o aktuálním spojení najdete přímo v GC75 Manageru. Zde se dozvíte dobu aktuálního připojení, odeslané a přijaté bajty. Je škoda, že chybí celkové statistiky – nelze například zjistit, kolik dat bylo celkem přeneseno. Mobilní telefony Sony Ericsson to ale normálně umožňují. Je však dost pravděpodobné, že novější ovládací software tuto funkci přinese.

Jestliže nemáte SIM kartu vyčleněnou jen na datování, narazíte na problém s „normálními“ hlasovými hovory. Ty nelze přijmout, lze je jen přesměrovat na jiné číslo. Pokud píšete často SMS zprávy a psaní na mobilním telefonu z duše nenávidíte, GC75 vám udělá radost. Zprávy lze pohodlně psát na klávesnici počítače. Příjemce je možné samozřejmě vybrat ze seznamu. Jednotlivé zprávy můžete archiovat jak na SIM, tak přímo v počítači. Dále lze prostřednictvím karty posílat faxy (class II, group 3, 9,6 kb/s).

Karta je jako většina mobilních telefonů Sony Ericsson schopna pracovat ve třech GSM pásmech – 900, 1800 a 1900 MHz. Tedy ani na cestách by vás neměla zklamat. Pokud karta využívá spojení přes pásmo 900 MHz, má spotřebu 2 W, u pásma 1800/1900 MHz je pak spotřeba pouze 1 W.

Pochválit musím konstrukci karty. Karta totiž po zasunutí do PCMCIA slotu zcela zmizí, nic nevyčuhuje. Tedy vlastně ano, anténka. Nicméně anténka je velice snadno oddělitelná. V případě, že se s notebookem někam potřebujete přesunout, stačí vytáhnout jen anténku. Anténkou také můžete otáčet v rozsahu 360°.

Jelikož se jedná o datové řešení v podání PCMCIA, odpovídá tomu i cena. Jestliže však využíváte datová spojení prostřednictvím GSM sítě často nebo je-li to vaše hlavní spojení, investice se vyplatí. Zvýšení uživatelského komfortu je opravdu nutné pochválit, ale samozřejmě také zaplatit. Nakonec dodám, že kartu jsem zkoušel skoro dva měsíce – a bez problémů. Testování probíhalo v prostředí Windows XP Professional na notebooku IBM ThinkPad T30. ■ ■ ■ Adam Nosek

problém. K připojení VGA výstupů obou počítačů se použijí běžné, nejlépe stíněné prodlužovací kabely, k propojení PS/2 portů přepínače a obou počítačů však potřebujeme speciální kabely se zástrčkou na obou stranách, které v běžných prodejnách neseženeme. Musíme se proto spolehnout na prodejce přepínače a originální kabeláž.

Po propojení již není třeba nic instalovat ani konfigurovat, na monitoru se po zapnutí objeví obraz počítače číslo jedna a s ním můžeme i pracovat. Pro přepnutí na druhý počítač použijeme tlačítko na těle přepínače nebo klávesovou kombinaci. Přepínač totiž naslouchá stiskům kláves a po dvojitém stisku Scroll Lock lze šipkou zvolit druhé pracoviště, v případě víceportových verzí přepínače má smysl i přímá volba počítače číslem. Pro demonstrační nebo monitorovací účely je určen klávesami aktivovaný režim automatického cyklování vstupů s desetisekundovou prodlevou. Přepnutí vstupů je velmi rychlé, prodlevu prakticky způsobuje pouze přizpůsobení obrazu na monitoru, které v případě rozdílných grafických režimů na obou počítačích může zabrat několik sekund.

Přepínač s kvalitními kabely nepředstavuje pro kvalitu obrazu žádné omezení, jeho šířka pásma 400 MHz naprosto dostačuje grafickým kartám, maximální použitelné rozlišení tak je 2048 × 1536 bodů s obnovovací frekvencí 85 Hz.

Přepínač OmniView E se nám jeví jako užitečná pomůcka, která v některých případech dokáže významně pomoci. Je však třeba zvážit souhrnnou cenu přepínače a kabelů, která se může vyrovnat nákladům na pořízení druhého monitoru, čímž by se zamýšlená úspora vytratila. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

DXT Computers

ZNACKOVÉ POČÍTAČE

SLEVY **PODZIMNÍ AKCE**
až -30% *ještě lepší ceny*

SPLÁTKY **0%**
VELICE VÝHODNĚ

VÝBER Z PC SESTAV:

DXT WORKSTATION AMD Duron 1.4GHz operační paměť 115MB DDR pevný disk 40GB 420MHz, 400 2.27" 33 grafická karta 40 21MB, 58 1D 100MHz, 100MHz, LAN 2000, 2000, 2000, 2000 6.990,-	DXT DVD MASTER AMD Athlon XP 2000+ operační paměť 115MB DDR pevný disk 40GB 420MHz, 400 2.27" 33 grafická karta 40 21MB, 58 1D 100MHz, 100MHz, LAN 2000, 2000, 2000, 2000 9.490,-	DXT GAMES 007 AMD Athlon XP 2400+ operační paměť 115MB DDR pevný disk 40GB 420MHz, 400 2.27" 33 grafická karta 40 21MB, 58 1D 100MHz, 100MHz, LAN 2000, 2000, 2000, 2000 11.990,-	DXT IRIDIUM 3000 Intel Pentium 4 3.0GHz operační paměť 115MB DDR pevný disk 40GB 420MHz, 400 2.27" 33 grafická karta 40 21MB, 58 1D 100MHz, 100MHz, LAN 2000, 2000, 2000, 2000 16.450,-
---	--	---	---

DOPRAVA ZDARMA
EXPRESNĚ PO CELE ČR DO 24h

SESTAVÍME VAM ZNACOVÝ POČÍTAČ PŘESNĚ NA MÍRU

ZISKANO PRESTIZIJNI OCENENÍ:

Celorepublikový expresní servis
Profesionální služby

... A VÍCE NEŽ 10.000 POLOŽEK ZA EXTRÉMNĚ NÍZKÉ CENY!

271 742 467

PRÁHA 60 - Korymbeč 38, Tel.: 271 742 467, 46, 56, fax: 271 742 134 - **BŘNO** - Kamenec 1, Tel.: 771 806 787, 600 165 746 - **LIEBEC** - Masovna 33, Tel./fax: 485 188 644, tel.: 658 824 768 - **PLZEŇ** - Křišťálová 35, Tel.: 377 485 358, 99 2134 - **VÍDEŇ 483**, Tel.: 577 421 491, fax: 577 421 491, tel.: 693 647 332 - **ZNOJMO** - Husarova 15, Tel./fax: 587 307 823 - **DISTRIBUČNÍ** - 28. října 215, Tel./fax: 596 033 908, tel.: 633 538 190 - **OLOMOUČ** - Kroměřížská 13, Tel./fax: 585 423 898 - **HRADČEK KRÁLOVÉ** - Prácheňská 695, Tel.: 498 633 754 - **LITVÍ B. LÁZEŇ** - Husarova 15, Tel.: 475 308 313 - **KARLOVY VARY** - Bulharská 66, Tel./fax: 353 640 630 - **ČESKÉ BUĐEJOVICE** - Husarova 508, Tel.: 777 774 798 - **TÁBOR** - Křišťálovská 343, Tel.: 381 258 982 - **MARŠANOVSKÉ L.** - Kubeškovice 808, Tel.: 384 827 807

www.dxt.cz

Vibrant

VM7K9DA
17" plochá obrazovka
1600x1200/75Hz
Hf: 30-95KHz
vel. bodu 0.25mm
OSD, TCO99

L5CTT
15" TFT LCD
1024x768/75Hz
vel. bodu 0.297mm
350-1, 16.7 mš. barev
černošedibílá, TCO99

VM9K9DA
19" plochá obrazovka
1600x1200/75Hz
Hf: 30-95KHz
vel. bodu 0.25mm
OSD, TCO99

L17AMTN
17" TFT LCD
1280x1024/75Hz
vel. bodu 0.264mm
500-1, 16.7 mš. barev
černošedibílá, TCO99

Distributor: AB s.r.o., Pujmanová 1221, 140 00 Praha 4, tel.: 241 731 503-5, www.abi.cz

ASUS MyPal A620BT Pocket PC

Můj kamarád Asus

V čísle 10/03 jste si mohli přečíst o lehkém „předěáčku“ MyPal A600 firmy ASUS. Na něj navazuje další počítač do dlaně, MyPal A620, který si zachovává malé rozměry a hlavně nízkou hmotnost, přitom má některé funkce navíc a také nový operační systém. Mezi nové funkce patří přítomnost slotu pro karty CompactFlash Type I a II. V PDA zařízeních se sice nyní kvůli malým rozměrům více prosazují karty SD, zatím je však více zařízení v provedení CompactFlash.

ASUS MyPal A620 využívá rychlý 400MHz procesor Intel PXA255. Má také dost paměti – 64 MB. Nová verze operačního systému firmy Microsoft – MS PocketPC 2003 (nebo také Windows Mobile či – chcete-li – Windows CE 4.20.1081) – je společně s aplikacemi

z „kapesního“ balíku Office a dalším softwarem v 32MB paměti Flash ROM. Nová verze Windows přináší spíše kosmetické úpravy, větší pozornost byla věnována bezdrátovým technologiím Bluetooth (Bluetooth manažer) a Wi-Fi, novy je Windows Media Player 9 a přibyla hra Jawbreaker. Potěší i aplikace SmartKeeper pro zálohování obsahu paměti na flash kartu.

Displej je velký a dobře čitelný, i když jako brilantní ho označit nelze. Práce se zvukem je u Pocket PC samozřejmostí – ASUS má mikrofon, reproduktor (poměrně hlasitý) i výstup na sluchátka. Tlačítko pro spuštění nahrávání zvuků není ale podle mne zrovna ideálně umístěné (je na horní straně vpravo). Pod displejem je navigační tlačítko a čtyři tlačítka pro spuštění nadefinovaných aplikací. Rolovací tlačítko na boku chybí.

ASUS MYPAL A620BT POCKET PC

Výkonné PDA zařízení.

Operační systém MS PocketPC 2003

Procesor Intel PXA255, 400 MHz

Paměť 32 MB Flash ROM, 64 MB RAM

Displej TFT, 3,5", 240 × 320 bodů, 65 536 barev

Rozhraní Type II, FIR, výstup na sluchátka, USB, Bluetooth

Baterie Li-Ion 1300 mAh

Rozměry 125 × 77 × 13,3 mm

Hmotnost 148 g

Výrobce ASUSTeK Computer

Poskytl AT Computers

Záruka 2 roky

Cena s DPH 14 627 Kč

Canon PowerShot S50

Kompaktní megapixely

Digitální fotoaparáty získávají stále větší podíl na trhu a také se stále zdokonalují. Firma Canon má ve své nabídce kompaktní fotoaparát S50 z řady PowerShot, který disponuje rozlišením hned pěti megapixelů – takových přístrojů zatím na trhu není mnoho.

Jeho tělo je kovové a tím i odolné; v podstatě je stejné jako u starších modelů S30 a S40. Velký posuvný kryt chrání optiku přístroje a jeho odsunutím se fotoaparát i zapíná. Na horní straně PowerShotu S50 je koleč-

ko, kterým se vybírá režim snímání. K dispozici je jich opravdu hodně (celkem 13) – od zcela automatického snímání přes poloautomatické až ke speciálním režimům, jako je režim sériového snímání, režim „portrét“, „krajina“, „noc“ nebo „sport“. Další tlačítka jsou celkem šikovně umístěna, a tak je ovládání a nastavení pohodlné a rychlé. Ale ovládání není na tomto přístroji tím nejzajímavějším – tím je jistě rozlišení.

Pět megapixelů se samozřejmě zdá pro kompaktní fotoaparát celkem zbytečných. Pro běžné použití totiž stačí řekněme 2 – 3 megapixely. Ale poté, co si prohlédnete první snímky, se vám asi zalíbí množství detailů, které na nich najdete. Výstupy jsou opravdu pěkné a ostré.

Větší rozlišení také umožňuje vytisknout nebo nechat udělat snímek na papír většího rozměru (A3, možná i více) a výhodou je samozřejmě také to, že si můžete dělat výřezy a celkem v klidu můžete použít jen zajímavou část snímku, která si stále zachová slušné rozlišení. To si s fotoaparátem s nižším rozlišením dovolit nemůžete.

CANON POWERSHOT S50

Kompaktní digitální fotoaparát s vysokým rozlišením.

Obrazový snímač CCD, 5 megapixelů

Maximální rozlišení 2592 × 1944 bodů

Zoom 3x optický, 4,1x digitální

Ohnisková vzdálenost 35 – 105 mm

ISO 50 – 400

Čas závěrky 15 – 1/1500 s

Světelnost objektivu f/2,8 – 4,9

Zaostřování TTL 9bodový AiAF systém

Displej TFT, 1,8"

Záznamové médium karta CF, Type I, II (32MB karta v dodávce)

Formát záznamu JPEG, RAW

Rozhraní USB (PTP), A/V OUT (PAL/NTSC)

Rozměry 112 × 58 × 42 mm

Hmotnost 250 g

Výrobce/poskytl Canon

Cena s DPH cca 20 000 Kč

Na levé straně je infraport, ale co je důležitější, verze MyPal 620BT má i Bluetooth rozhraní pro bezdrátovou komunikaci například s mobilním telefonem. To je jistě výhodou tohoto přístroje.

V dodávce je adaptér a kolíbk, která se připojuje přes USB rozhraní. PDA můžete dobíjet přímo, nebo přes tuto kolíbk. Kryt displeje MyPal nemá, ale dostanete k němu celkem hezký obal. Pro synchronizaci slouží program ActiveSync 3.7 a pro PC program Outlook 2002.

Na tomto modelu firmy ASUS je zajímavá především jeho hmotnost, uvážíme-li, že

má slot pro karty CompactFlash. Ten se hodí například pro rozšíření o Wi-Fi kartu, pro niž je nový systém MS Pocket PC 2003 připraven. Cena 12 000 Kč bez DPH je celkem příznivá a v ceně je i lokalizace.

■ ■ ■ Pavel Trousil

Další výhodou je to, že s pětímegapixelovým fotoaparát, už patrně nějakou dobu vydržíte, protože vám jeho funkce a hlavně kvalita snímků budou vyhovovat. Pořídíte-li si dvou- nebo třímegapixelový fotoaparát, lze předpokládat, že za nějakou dobu budete pokukovat po něčem lepším.

PowerShot S50 a vysoké rozlišení mají ale samozřejmě i své nevýhody: snímky v nejvyšším rozlišení totiž zabírají dost místa. Můžete to však řešit zvolením nižšího rozlišení a vyšší komprese, nebo pořízením větší paměťové karty – používané karty CompactFlash v tomto směru nabízejí dost možností. Pro toho, kdo potřebuje snímky na web nebo je chce posílat elektronickou poštou, je ale asi 5 megapixelů zbytečných. Co mi trochu vadilo, je skutečnost, že makrosnímky pořídíte až ze vzdálenosti asi 20 cm. Ochudíte se tak o možnost vyfotografovat z bezprostřední blízkosti nějaký zajímavý detail. Celkem dlouho (asi 5 sekund) fotoaparát nabíhá. Naštěstí ho nemusíte vždy úplně vypnout a zasunout kryt optiky – může být v režimu standby. Ostření pak podle světelných podmínek trvá od půl do řekněme jedné a půl sekundy.

Kromě snímků lze samozřejmě zaznamenávat videosekvence (320 × 240) i se zvukem, i když omezení délky (na 3 minuty) je na škodu. K fotografiím si pak můžete přidávat zvukové poznámky. Z dalších funkcí lze zmínit přímý tisk (tisknout můžete bez použití PC přímo z fotoaparátu), různé efekty při fotografování nebo rozpoznání orientace fotografie.

Napájení zajišťuje Li-Ion baterie, která se nabíjí v dodané nabíječce. Tento typ baterie se používá i v jiných zařízeních firmy Canon. Výdrž je dobrá a při běžném použití se vám asi nestane, že byste se ocitli bez proudu. V dodávce jsou i propojovací kabely a software.

Canon PowerShot S50 je určen pro náročnější uživatele, kteří chtějí vysoké rozlišení, využijí manuální ostření, vyvážení bílé a podobně, přitom však nechtějí nosit fotoaparát větších rozměrů a vyhovuje jim kompaktní provedení. Musí se smířit s tím, že nemohou použít externí blesky, předádky a další vymoženosti. Vyšší je samozřejmě i cena.

■ ■ ■ Pavel Trousil

Sezóna v plném proudu s KME.

KME

Skříně KME:

- vyrobeno z kvalitních materiálů SECC 0.8 mm
- zaoblené hrany, povrch upraven SECC metodou
- kovové záslepkové pozice mechanik a karet
- barevně laděné kryty CD/DVD mechanik v standardu
- čelní vyvedení portů USB, Audio, IEEE1394 a IrDa
- kvalitní zdroje v2.03/ATX12V 300W, 350W, 400W

Autorizovaní prodejci:

100 MEGA s.r.o., tel.: +420 296711671, obchod@100mega.cz, www.100mega.cz • **100 MEGA Distribution s.r.o.**, tel.: +420 548220077, objedh@100megadistribution.cz, www.100megadistribution.cz • **eDsystem Czech, spol. s r.o.**, tel.: +420 597444111, info@100edcz.cz, www.100mega.cz • **ELKO TRADING, s.r.o.**, tel.: +420 548214912, +420241443838, +420558662518, info@elko.cz, www.elko.cz • **FAN COMPUTER BRNO, s.r.o.**, tel.: +420545218881, info@fan.cz, www.fan.cz • **SWS a.s.**, tel.: +420 577640170, rod@sws.cz, www.sws.cz • **ASBIS SK s.r.o.**, tel.: +4212448771007, info@asbis.sk, www.asbis.sk • **ELKOCOMPUTERS, s.r.o.**, tel.: +421465430717, elko@elko.sk, www.elko.sk • **LIBRA Electronics Slovakia, a.s.**, tel.: +421 2 63810687-8, sekretariat@libra.sk, www.libra.sk, **KONSIGNA o.s.**, tel.: +420 495537952, hradek.kralove@konsigna.cz • **T.S.Bohemia s.r.o.**, tel.: +420 585157440, obchod@tsbohemia.cz, www.tsbohemia.cz

ASK M2

Kilogram za sto tisíc

Jakmile v krátkých testech zaměříme pozornost na nějakou oblast, začnou se z ní hrnout nové a zajímavé přístroje, které by jinak naší pozornosti unikly. To se stalo i v případě digitálních projektorů. K již otesto-

vaným přístrojům se přidal další zajímavý projektor, který od výrobce, společnosti ASK, dostal jednoduché označení M2.

Projektor patří do kategorie ultrapřenosných – s hmotností jen o málo přesahující jeden kilogram je příjemně lehký. Půdorys projektoru má formát pouze A5, takže i dodávaná transportní brašna mohla být odpovídajícím způsobem zmenšena.

Na rozdíl od projektorů, které prošly naším testem dříve, je pro tvorbu obrazu použita projekční technologie DLP, která vytváří obraz pomocí matrice miniaturních zrcátek kmitajících na velmi vysoké frekvenci. Jas barevného bodu je na rozdíl od prosvěcovaného LCD panelu tvořen poměrem odkloněného oproti přenesenému světlu. Jak je vidět, i s touto technologií je možné vytvořit

opravdu maličký projektor s plnohodnotným rozlišením 1024 × 768 bodů, přičemž jeho svítivost zůstala na dobré úrovni – 1100 ANSI lumenů stačí na prezentaci v menší skupině i při slabém zatemnění. Tak malý a lehký projektor navíc přímo svádí k tomu, odnést jej na víkend domů a rozšířit tak zážitky z domácí filmové projekce.

Na nevelké tělo projektoru se příliš široká paleta vstupů samozřejmě nevešla, nalezneme však všechny běžně používané, tedy zvukový linkový vstup, kompozitní a S-Video konektory a M1-A vstup, do kterého pomocí dodaného kabelu zapojíme DVI výstup z počítače. Tento speciální kabel zahrnuje i odbočku pro USB port; to proto, že dodané dálkové ovládání dovede simulovat ovládání USB myši.

PLACENÁ INZERCE

SEJDOU SE GULÁŠEK A EURO V ČESKÉ HOSPODĚ?

Jako na talíři
najdete informace
o důsledcích našeho
připojení k EU
v týdeníku

podnikatelský týdeník

PROFIT

www.profit.cz

ASK M2

Datový projektor.

Zobrazovací prvek DLP čip 0,7"

Rozlišení 1024 × 768 bodů

Barevná hloubka 24 bitů

Projekční lampa 120 W UHP; výdrž 2000 hodin

Světelný výkon 1100 ANSI lm

Kontrast 800 :1

Zoom ruční, 1 : 1 až 1,27 : 1

Vstupy M1-A, kompozitní, S-Video

Audio ano, mono 0,5W reproduktor

Frekvenční rozsah VGA signálu horiz. 15 - 100 kHz, vert. 43,5 - 130 Hz

Příslušenství dálkový ovladač, M1-A na VGA+USB kabel, zvukový kabel, videokabel, scart redukce, přepravní brašna

Spotřeba max. 180 W

Rozměry 199 × 154 × 63 mm

Hmotnost 1,1 kg

Záruka 36 měsíců

Cena s DPH 103 700 Kč

Promítací optika je na pravé straně přední stěny projektoru a je vybavena dvojicí standardních kroužků pro ruční ostření a nastavení zoomu v rozsahu 1 až 1,27 : 1. Při opravdu podrobně prohlídce odhalíme na spodní straně přístroje miniaturní reproduktorek pro doplňkové monofonní ozvučení, které je však s výkonem 0,5 W opravdu jen nouzovým řešením. Drobnou výtku máme k zalomené poloovací nožce, která má nastavovat sklon projektoru. Její nastavení vyžaduje manipulaci oběma rukama, po stisku uvolňovacího tlačítka se alespoň v případě testovaného kusu vysouvala velmi neochotně. Ještě štěstí, že je projektor tak lehký, nutná ruční manipulace je proto bez větších problémů.

Dálkový ovladač zasluží jenom pochvalu. Nejen že dovoluje již zmíněné ovládání počítače pomocí zabudovaného dvoutlačítkového trackballu, ale má současně integrováno i laserové ukazovátko. V případě dlouhodobé nečinnosti lze pro šetření baterií ovladač posuvným tlačítkem zcela vypnout.

Graficky pěkně je vyřešena nabídka projektoru. Obsahuje všechny standardní funkce

a dá se plně ovládat dálkovým ovladačem. V tom případě ale pozor na trackball, snímání pohybu je dosti citlivé. V menu nalezneme jak korekci barevného podání, tak nastavení jasu a kontrastu a elektronickou korekci lichoběžníku, všechny běžné položky na svém místě. Zvláštní položka slouží pro konfiguraci tlačítka „efekt“, kterému lze bohužel přiřadit pouze jednu z užitných funkcí – buďto změnu formátu obrazu, jeho zatemnění, zmrazení aktuálního záběru, nebo aktivaci funkce obraz v obraze. Tento efektní režim totiž dovoluje přes obraz z počítače překrýt menší okénko s videosignálem.

Projektor M2 se přímo nabízí ke srovnání s morálním předchůdcem, projektor M3, který jsme testovali v únoru roku 2001. Tehdy byl projektor M3 vlajkovou lodí nabídky; s podobnými parametry a o málo většími rozměry stál s daní téměř 330 000 Kč. Skok za dva a půl roku na méně než třetinu ceny jasně naznačuje, že i projekční technika vyšší třídy se konečně začíná ubírat z nákladné hi-tech oblasti tam, kam patří – mezi běžné „smrtníky“. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

PLACENÁ INZERCE

HYUNDAI
http://www.HyundaiQ.com

ImageQuest

Pořádných 17 palců

Q790

- 17" FLAT CRT
- 1600x1200/75Hz
- TCO'99
- nejmenší půdorys

Q910

- 19" FLAT CRT
- 1792x1344/75Hz
- TCO'99
- nejmenší půdorys

Q15

- 15" LCD 350:1
- 1024x768
- 200cd
- analog
- TCO'99

Q17

- 17" LCD 500:1
- 1280x1024
- 250cd
- analog, DV-I
- TCO'99

L17t

- 17" TFT 450:1
- 1280x1024
- repro
- Tuner
- dálk. ovladač
- TCO'99

L19t

- 19" TFT 500:1
- 1280x1024
- repro
- Tuner
- dálk. ovladač
- TCO'99

Q770
- nejmenší CRT
17" monitor
na světě.

Distribuce: AT Computers, a.s. • Ostrava: Těšínská 1970/56, 710 00, tel.: 00420/596 253 111, Praha: Dělnická 789/38, 170 00, tel.: 00420/220 199 163, 161-179, Brno: Bauerova 10, areál BVV 9. brána, 603 00, tel.: 00420/543 428 711, Bratislava: Staviteľská 1, 801 00, tel.: 00421/2/44 68 11 01-2, Žilina: Internátna UNIMO blok H, 010 08, tel.: 00421/41/565 27 15, e-mail: obchod@atcomp.cz, http://www.atcomp.cz

ATComputers

LEVI LYNX eXpress 64

64 bitů pro (skoro) každého

V minulém Chipu jsme vás informovali o nových 64bitových procesorech firmy AMD – o Athlonu 64 a o výkonnější verzi Athlon 64 FX-51, kterou jsme také měli možnost vyzkoušet v testovací sestavě firmy AMD. Nyní jsme vyzkoušeli i počítač s procesorem Athlon 64, který je levnější (skoro o polovinu), a tudíž i dostupnější širšímu okruhu zájemců. Kdo

má tedy zájem o 64bitový procesor, který se do této doby vyskytoval jen v serverech nebo v pracovních stanicích, má od 23. září, kdy byl tento procesor uveden, šanci.

Hlavní rozdíl mezi Athlonem 64 a Athlonem 64 FX je v paměťovém řadiči – Athlon FX má integrovaný 128bitový řadič, a přístup do paměti je tedy rychlejší. Řadič procesoru

Athlon 64 je 64bitový (někdy označovaný jako jednonábový). Procesory se liší i patičí, kterou používají, a potřebují tedy i jiné základní desky.

Firma LEVI, jejíž počítač jsme vyzkoušeli, zvolila základní desku MSI, model K8T Neo. Deska je založena na sadě VIA K8T800, má 5 PCI slotů a je vybavena malým i velkým

VÝKONNOSTNÍ TESTY	Athlon 64 FX-51	Athlon 64
CELKOVÝ APLIKAČNÍ VÝKON SYSMARK 2001	330	307
APLIKACE PRO TVORBU INTERNETOVÉHO OBSAHU	350	340
KANCELÁŘSKÉ APLIKACE	310	277
NÍZKÓUROVŇOVÉ TESTY		
DHRYSTONES	4093416	3559576
WHETSTONES	18914	17581
PAMĚŤ	1654250	1287800
DISK [KB/s, ms]	50130/8,5	63615/14,2
DALŠÍ TESTY		
QUAKE 3 ARENA (1024 × 738, 16B) [FPS]	364	326
3DSTUDIO MAX 5 [m:s]	1:35	1:43
PŘEVOD WAV-MP3 [m:s]	0:36	0:40
PŘEVOD DO DIVX [m:s]	1:56	2:10
3DMARK 2001SE (1024 × 768 BODŮ)	20267	18164
3DMARK 2003 (1024 × 768 BODŮ)	6040	6028
UNREAL TOURNAMENT 2003 (1024 × 768 BODŮ) [FPS]	279/94,5	262/86
AQUAMARK 2.3 (1024 × 768 BODŮ) [FPS]	110,5	95,6
CODE CREATURES (1024 × 768 BODŮ) [FPS]	52,7	53,9

PLACENÁ INZERCE

HOME CINEMA
NEC
PRESENTS
www.NEC.cz

deXlan

FireWire portem, čtyřmi USB porty, S/PDIF konektorem, gigabitovou sítí a zvukovými konektory (podporován je samozřejmě šestikanálový zvuk). V počítači byl i dodatečný panel s dalšími USB porty a informativními LED diodami.

V AGP slotu byla instalována výkonná grafická karta MSI (MS-8929) s čipem GeForce FX5900 Ultra a s 256 MB paměti. Dva SATA disky Western Digital WD2500, připojené k RAID řadiči v poli RAID 0, společně zajišťují skutečně výborný výkon a rychlost čtení se u nich dostala nad 60 GB za sekundu. Ovšem bezpečnost dat se nezvýší – naopak. Optická mechanika Plextor ještě využívá starší rozhraní EIDE, ale kulaté kabely příliš místa nezaberou. Mechanika pracuje s disky DVD+R/RW a CD-R/RW.

Skříň počítače (značky Chieftec) se snadno otevírá, ale pokud by to bylo na překážku, lze ji zamknout. Vybavena byla dodatečným velkým, ale bohužel hlučným chladičem. Na přední straně má skříň dva USB porty – pro ještě větší pohodlí je v 5,25" pozici panel s dalšími USB porty, porty FireWire a zvukovými konektory a také je zde čtečka paměťových karet.

Výsledky výkonostních testů vidíte v tabulce společně s výsledky nedávno testované sestavy s procesorem Athlon FX-51 (grafická karta měla stejný čip, takže srovnatelné jsou i výsledky grafických testů). Na nízkourovňovém testu paměti je vidět rozdíl v rychlosti přístupu, na dalších výsledcích se projevily nejen rychlejší řadič Athlonu 64 FX, ale i jeho vyšší frekvence (2,2 GHz místo 2 GHz u Athlonu 64). Výsledky Athlonu 64 jsou tedy o něco slabší, ale zůstávají velmi dobré.

Sestavy jsme původně chtěli porovnat i s nejkvalitnějším řešením od Intelu – ten ovšem nedávno (zjevně jako reakce na procesory AMD) přišel s novinkou v podobě procesoru Pentium 4 Extreme Edition. Tento procesor má frekvenci 3,2 GHz jako nejrychlejší Pentium 4, ale má navíc 2MB vyrovnávací paměť třetí úrovně a je určen pro hráče a další náročné uživatele. K zapůjčení ovšem zatím není k dispozici (evropskou premiéru měl na Invexu), takže na test budeme muset ještě nějakou dobu počkat.

Problém s novými Athlony je v tom, že ovladače, operační systém i aplikace jsou zatím 32bitové (pokud nepočítáme 64bitový Linux). Uživatel si tedy předností 64bitového procesoru zatím neužije a tato situace bude ještě nějakou dobu trvat. Navíc základní deska podporuje jen 3 GB paměti, takže ani v tomto směru se nemůže uživatel nijak rozjet. Naštěstí i tak poskytuje procesor Athlon 64 výborný výkon. ■ ■ ■ Pavel Trousil

LEVI LYNX EXPRESS 64

Výkonný osobní počítač s 64bitovým procesorem.

Procesor AMD Athlon 64 3200+, 2 GHz, 1024 KB L2 cache, Socket 754

Základní deska MSI K8T Neo, VIA K8T800

Paměť 1 GB DDR SDRAM, max. 3 GB

Grafická karta MSI GeForce FX5900U-VTD256, 256 MB DDR SDRAM, VIVO

Pevný disk 2x WD2500, 250 GB, SATA, 7200 ot./min.

Optické mechaniky Plextor PX-504A

Výrobce/poskytl LEVI International

Cena s DPH 97 478 Kč

Doživotní záruka

Síťová karta 10/100

- Single-chip PCI Bus 100BASE-TX Fast Ethernet
- IEEE 802.3u a IEEE 802.3 standardy
- Full-Duplex až 200Mbps
- Auto-Negotiation funkce
  - RJ-45 connector
- PCI specifikace 2.1, 2.2, ACPI 1.0 a PCI Bus Power Management 1.1
- Drivers pro Novell, Microsoft PC99 a Linux RedHat 6.0

Doporučená MOC s DPH
175,- Kč

Doživotní záruka

PCMCIA 10/100

- 32-bit data přenosy s Bus-Mastering
  - Hot Swapping
- Univerzální kompatibilita a jednoduchá konfigurace
- Auto-Negotiation funkce
  - 3.3V power demand

Doživotní záruka

SWITCH 16Ports 10/100

- Podpora QoS funkce na každém portu, na 802.1p/802.1q
- VLAN Tag priority a TCP/IP Header's TOS/DS
  - Čtyři Trunk skupiny
- Auto MDI/MDIX funkce
- Independent bandwidth
- 10/100Mbps TP porty s Auto-Negotiation
- IEEE 802.3x Flow-Control podporováno pro Full-Duplex operace
- Back-Pressure Flow-Control podporováno pro Half-Duplex operace
- 4M bits buffer paměť • 8K MAC Address Table

Penta

Penta CZ s.r.o.
Povážská 266, 386 01 Strakonice
Tel. 383 369 120, Fax 383 369 100
e-Mail sales@penta.cz, web www.penta.cz

Pobočka Čujkovova č.p. 3097, 700 30 Ostrava - Zábřeh
Tel. 595 705 511, fax 595 705 500
e-Mail: prodej@ova.penta.cz

ProCA
VELKOOBCHOD VÝPOČETNÍ TECHNIKOU

ProCa spol. s r.o.
Erbenova 19, Ostrava 703 00
Tel.: (+420) 595957177 Fax: (+420) 595957555
ostrava@proca.cz

RIDEA
distribution
Distributor značek DFI, Videoseven, Belinea, Genius, Manhattan, Intellinet

VELKOOBCHOD VÝPOČETNÍ TECHNIKY
RIDEA distribution s.r.o., Brezenceká 4808, 430 04 Chomutov
tel.: +420 474 699 000, fax: +420 474 622 761
gsm: +420 603 928 020, e-mail: prodej@ridea.cz

[www.ridea.cz](http://shop.ridea.cz)
<http://shop.ridea.cz>

Silná dvojka

Chtějte víc než účetnictví

ekonomický systém pro Windows
Money S3

Komplexní ekonomický systém pro Windows

- jeden z nejrozšířenějších mezi malými a středními firmami
- podvojně i jednoduché účetnictví
- ucelená škála ekonomických modulů
- síťové licence, podpora účetních společností
- přímé propojení na banky, e-shopy a pokladní systémy
- jednoduchá a snadná obsluha
- pravidelná aktualizace, první rok zdarma

Jednoduché účetnictví 1 900 – 7 900 Kč
Podvojně účetnictví 3 900 – 19 900 Kč

manažerský informační systém
Analyst S3

Manažerský systém pro Windows přímo propojený s Money S3

- detailní rozbor obchodních dat
- kompletní ukazatele finanční analýzy
- reporting a forecasting
- užití technologie Drill-Down
- cash flow
- grafické výstupy, vícejazyčné reporty
- příjemná práce v prostředí MS Excel
- možnost užití kontingenčních tabulek nad datovým skladem

Cena již od 17 400 Kč

Money+Analyst: vaše silná volba

Kombinace ekonomického a manažerského systému se stává velmi silným nástrojem pro řízení úspěšné společnosti. To vše při mimořádně příznivém poměru cena-výkon.

Brno: 549 522 511 • Hradec Králové: 495 263 242
Karlovy Vary: 352 684 393 • Liberec: 485 131 058
Ostrava: 596 120 725 • Plzeň: 377 222 001
Praha: 274 002 361 • Svitavy: 461 534 616
Třebíč: 568 841 142 • Uherský Brod: 572 637 768

www.money.cz

Získejte ZDARMA verzi Start

Vyplňte a odešlete na adresu: CIGLER SOFTWARE, a.s.
Rostislavovo nám. 12, 612 00 Brno
Zašleme vám CD s Money S3 Start – plnohodnotným ekonomickým systémem pro živnostníky a malé organizace.

Firma: .....

Jméno: .....

Adresa: .....

E-mail: .....

Telefon: .....

Prosím, zašlete mi rovněž více informací o systému Analyst S3.

OBJEDNÁVKA POMOCÍ SMS

Pokud máte raději mobil než klasickou poštu, objednejte si CD s Money S3 Start pomocí SMS. Stačí zaslat na číslo 736 366 639 text CDSTART26 Jméno, Příjmení, Firma, Adresa, E-mail, IČO.

PLACENÁ INZERCE

BlackoutBuster 800

Záložní volty

Zajistit nepřerušovaný chod počítače i při problémech s elektrickými rozvody je nezbytnost, která se projevuje tím více, čím důležitější je počítač a na něm provozované programy. Nemusí se přitom hned jednat o lékařské zařízení nebo velín jaderné elektrárny, výpadky se ztratou dat jsou nepříjemné i u malého serveru či jen pracovní stanice. Spíše do takového prostředí je určen cenově dostupný záložní zdroj BlackoutBuster 800 společnosti PowerKinetics.

Nominální kapacita 800 VA předurčuje zdroj k zálohování jedné pracovní stanice včetně monitoru a základního příslušenství, například modemu a zálohovací mechaniky. Takové sestavě by měl v závislosti na odběru poskytnout minimálně deset minut provozu po výpadku napájení. I když právě nedojde k úplnému výpadku napájení, pomáhá zdroj regulovat napětí. Dokáže totiž v určitém rozsahu posílit nebo naopak omezit výpadky a napěťové špičky i bez toho, aby bylo nutné přepnout na provoz z baterie. Že se nejedná

jen o „hloupou baterii“, je jasné i z podporované sériové komunikace (režim smart), která počítači prozradí i informace o provozním režimu, zátěži zdroje a stavu baterie, nikoli pouze stavové povely v případě výpadku. Komunikace není bezpodmínečně nutná, zdroj pracuje zcela samostatně a v případě výpadku sítě nebo přetížení informuje také akusticky; pro plné využití bezpečnosti je však komunikace s obslužným programem nutná. Jakýkoli obslužný program jsme sice v krabici se zdrojem hledali marně, přiložený komunikační kabel a zmínka v příručce nás však po chvilce pátrání navedly na webovou stránku výrobce, kde je program PowerSoft Basic přístupný zdarma ke stažení. Po instalaci 8MB balíčku se do systému přidá automaticky spouštěný ovládací panel s četnými možnostmi pro kontrolu zdroje a nastavení událostí, které se mají v případě výpadku nebo i plánovaně provádět. O problémech může být informována obsluha počítače, program však obsluží i zaslání zpráv administrátorovi prostřednic-

GIGABYTE™

NVIDIA® GeForce™ Series

Graphic Accelerator

Ovládací program zdroje BlackoutBuster má nečekaně pestrý vzhled.

třím e-mailu nebo pageru. Korektní vypnutí systému po nastavené době nebo vybití baterie je i bez zásahu obsluhy samozřejmostí, stejně jako archivace veškerých událostí a provozních parametrů.

Testovací sestava s 300W zdrojem, procesorem Intel Pentium 4, dvěma hard disky a 17" CRT monitorem zatížila zdroj na 36 %, takže dokázal uvedenou sestavu napájet ještě 12 minut po odpojení sítě. To je podle našeho názoru doba dostatečná pro většinu aplikací, i když určitý čas rezervujeme pro obnovu napájení ještě před vypnutím systému. Není sice zcela triviální záležitostí BlackoutBuster nainstalovat, následně však zvládne pracovat zcela bez dozoru. A to je pro záložní zdroj to podstatné. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

BLACKOUTBUSTER 800

Line-interactive záložní zdroj.

Výkon 800 VA (480 W)

Střídavý průběh stupňovitý sinusový

Vstupní napětí 180 - 280 V

Výstup na baterii 230 V (+/- 2 %);
max. proud 2,2 A

Doba přepnutí cca 3 ms

Baterie 12 V; 9 AH

Doba nabíjení 9,5 hodin na 90 % kapacity

Základní funkce ochrana telefonní linky, akustická signalizace, sériová komunikace

Konektory 1x vstup, 3x výstup, průchozí RJ11, sériový port (RS-232)

Příslušenství napájecí kabel, 2x výstupní kabel, telefonní kabel, komunikační kabel

Rozměry 140 × 100 × 330 mm

Hmotnost 6,5 kg

Výrobce PowerKinetics

Poskytl Levi

Cena s DPH 4260 Kč

Pro více informací kontaktujte prosím naše distributory:

ELAP

ELAP Computer Distribution
www.elap.cz

Práha: Tel: +420 - 272 791 411
Fax: +420 - 272 789 621
Brno: Tel: +420 - 548 427 711, 712
Fax: +420 - 548 427 758

Acer TravelMate 435LMi

Kde mobilní procesory nestačí...

Při pohledu na stůl se mě zhostil pocit „děja vu“: dívám se na notebook, který jsem zde měl zhruba před rokem. Jedná se o zcela totožný design jako v případě notebooku TravelMate 420, což nemyslím jako výtoku – jedná se o „notebook“ designově povedený. Kombinace tmavého těla a stříbrného krytu displeje je pro některé notebooky Acer také charakteristická (TM800, TM630...). Obal sice zůstal stejný, ale to podstatné – útroby – doznalo značných změn a nutno dodat, že výrazně k lepšímu. Zachovaný design a konstrukce notebooku s sebou tedy opět přináší klávesnici Fine-Touch, pro Acer typickou, která disponuje 5° zakřivením. Nechybí audiopanel, který najdete na čele notebooku a díky němuž můžete poslechnout hudební CD bez nutnosti spuštění samotného notebooku. Zůstaly také čtečky paměťových karet typu 1xSD/MMC a 1x Memory Stick, což jistě ocení každý uživatel PDA či digitálního fotoaparátu. Příjemné je také tlačítko v pravém

dolním rohu, kterým můžete ovládat stav bezdrátového spojení přes Wi-Fi.

Ale dosti ke konstrukci a pojďme se podívat na „střeva“ notebooku. Srdcem modelu TravelMate 420 byl 2GHz procesor Intel Pentium 4. U Intelu zůstalo a bylo přidáno něco přes gigahertz taktu. V notebooku TravelMate 435LMi bije Intel Pentium 4 3,06 GHz, disponující technologií Hyper Threading, která celkový výkon většinou ještě umocní. Tento procesor by měl uspokojit i nejnáročnější zákazníky. Výkonný procesor si však žádá účinné chlazení. Na zadní straně notebooku najdete dvě velké „trysky“, ve kterých prakticky bez přestání pracují dva větráky. Větráky sice uslyšíte, nicméně na přijatelné úrovni. Pokud si třeba pustíte film v DivX, nebudou vás příliš rušit. Masivní chlazení se projevilo pozitivně a překvapením bylo, že se model 435LMi zahřívá méně než model 420.

Pokud však zakryjete spodní vzduchové vstupy (dekou, kolenem), vše se radikálně změní. Takže pozor, jinak ucítíte výkon 3GHz

procesoru nejen v aplikacích. Paměti RAM je v základu u tohoto modelu 512 MB; jedná se o rozumně zvolenou hodnotu. Méně paměti by zbytečně degradovalo výkon celého systému. Pouze jedna komponenta doznala menších změn – grafická karta. Opět se setkáváme s ATI Mobility RADEON 7500.

K notebooku by samozřejmě více pasoval například typ ATI Mobility RADEON 9000. Pravda však je, že většina notebooků, které jsou osazeny desktopovými procesory, má integrované grafiky a podávané výkony v oblasti 3D jsou nízké. Mobility RADEON 7500 je stále grafikou, která podává dobré

ACER TRAVELMATE 435LMI

Výkonný přenosný počítač.

Procesor Intel Pentium 4 3,06 GHz/533 MHz, HT

Čipová sada Intel 845PE

Paměť 512MB DDR SDRAM, max. 1024 MB

Pevný disk Toshiba MK6021GAS, 60 GB

Optická mechanika Toshiba DVD-RW SD-R6012

Grafická karta ATI Mobility Radeon 7500 64MB

Displej 15", TFT, 1400 × 1050 bodů

Polohovací zařízení touchpad

Síťová karta Realtek RTL8319 Family, PCI Fast Ethernet NIC, Wistron NeWeb 802.11b Wireless LAN PCI Card

Modem Agere Systems, AC97

Porty EasyPort-replikátor, VGA, PP, S-VIDEO, 3× USB 2.0, FireWire, 1x PCMCIA Type II, FIR

Rozměry 327 × 269 × 39,9 mm

Operační systém Windows Professional XP

Výrobce/poskytl Acer

Cena s DPH 76 677 Kč

PLACENÁ INZERCE

Zveme Vás na
18. specializovanou výstavu

SFAMEX

<http://sfamex.lionline.cz/>

2003

Informace a přihláška
na odborné semináře
a volná vstupenka na výstavu:
<http://sfamex.lionline.cz>

12. - 14. listopadu 2003
Veletržní palác
Praha

Svaz obchodních - sekce výstav, Štěpánská 28, 110 00 Praha 1
tel.: 224 041 054, 224 043 034, fax: 224 042 915
<http://www.lionline.cz>, <http://staros.lionline.cz>, e-mail: info@lionline.cz

výsledky a umožňuje herní využití. Zvláště pak tehdy, má-li oproti staršímu modelu nově 64MB VRAM, což je nadstandardní hodnota.

Dobrá grafika je využita pro 15" displej, který také přináší inovaci – maximální rozlišení 1400 × 1050 (model TM420 podporoval max. 1024 × 768). Velký displej přímo svádí ke sledování DVD filmů. Nicméně DVD filmy není nutné jen sledovat. Notebook disponuje DVD-RW mechanikou, takže se lze pustit do vlastní tvorby DVD filmů. Velice snadno lze například provést i zálohu systému, a to díky kapacitě, kterou DVD disky nabízejí. Pro práci se všemi druhy souborů (zvláště pak s videosoubory) je notebook dobře vybaven. Procesor, grafická karta a 60GB pevný disk jsou pro tento druh práce dobrou volbou.

Požadujete-li opravdu výkonný notebook, Acer TravelMate 435LMi je jednou z možných voleb, které vás mohou uspokojit. Musíte samozřejmě počítat s omezením výdrže na akumulátory a větší hmotností, ale to je daň za výkon. ■ ■ ■ Adam Nosek

NOTEBOOK	Acer TravelMate 435LMi
VÝKONOSTNÍ TESTY	
CELKOVÝ APLIKAČNÍ VÝKON SYSMARK 2001	
APLIKACE PRO TVORBU INTERNETOVÉHO OBSAHU	
KANCELÁŘSKÉ APLIKACE	
NÍZKOUROVŇOVÉ TESTY	
DHRYSTONES	2413368
WHETSTONES	8930
PAMĚŤ	221750
DISK [KB/s, ms]	20074/19,7
DALŠÍ TESTY	
QUAKE 3 ARENA (1024x768, 16b)[FPS]	97,6
3D STUDIO MAX [M:S]	-
PŘEVOD WAV-MP3 [M:S]	0:37
PŘEVOD DO DIVX [M:S]	1:59
3DMARK 2001SE (1024x768, 32b)	5511
UNREAL [FPS]	-
VÝDRŽ NA AKUMULÁTOY [H:M]	1:40
HMOTNOST [g]	3100

TE988

- 19" FST LG
- 1920x1440/60 Hz
- MPRII

Ceny padají!!!

TL565

- 15" LCD
- 400:1, repro
- 1024x768
- 200 cd/m²
- TCO'99

TL540

- 15" LCD
- 400:1, repro
- 1024x768
- 250 cd/m²
- TCO'99

TL766

- 17" LCD
- 500:1, repro
- 1280x1024
- 250cd/m²
- TCO'99

TE770

- 17" CRT
- 1280x1024 60Hz
- TCO'99

TF770

- 17" Flat CRT
- 1280x1024 60Hz
- TCO'99

TE770

- 17" Black CRT
- 1280x1024 60Hz
- MPRII

Distribuce: AT Computers, a.s.

Ostrava: Uhlířská 3, 710 00, tel.: 00420/596 253 111

Praha: Dělnická 789/38, 170 00, tel.: 00420/220 199 163, 161-179,

Brno: Bauerova 10, areál BVV 9. brána, 603 00, tel.: 00420/543 428 711,

Bratislava: Staviteľská 1, 801 00, tel.: 00421/2/44 68 11 01-2,

Žilina: Internátna UNIMO blok H, 010 08, tel.: 00421/41/565 27 15

e-mail: obchod@atcomp.cz, <http://www.atcomp.cz>

Aficio AP400N

V síti jako doma

Nikdo asi nepochybuje o tom, že laserový tisk má v kanceláři nezastupitelné místo. Laserové tiskárny totiž poskytují výborné výkony, mají jednoduchou údržbu, jsou stále k dispozici a s jejich náklady na tisk se může měřit jen máloco. Téměř modelovým příkladem stroje těchto parametrů je pro pracovní skupiny navržená tiskárna Aficio 400N. Tuto

černobílou laserovou tiskárnu formátu A4, která je již v základu vybavena síťovým rozhraním, jsme navíc k otestování dostali zapůjčenu včetně příslušenství, které z ní dělá opravdu výkonného pomocníka.

Začneme popisem těla samotné tiskárny. Vpředu jsou dva podavače papíru, rozměrná zásuvka pro 500 listů a nad ní je výklopný ruční podavač, který pojme dalších 100 listů. Potištěné listy vyjíždí do nahoře umístěného výstupního podavače, kam se jich vejde 250. Odklopením přední stěny s podavači se zpřístupní prostor pro tonerovou kazetu. Pro kontrolu stavu a výpis chybových hlášení slouží dvouřádkový podsvícený displej se sestavou osmi tlačítek pro jeho ovládání, umístěné vlevo nahoře. Pomocí displeje zvládneme základní obsluhu i prvotní nastavení tiskárny při instalaci do sítě. Zadní stěna tiskárny hostí napájecí zásuvku a datové konektory pro USB, paralelní rozhraní a síť Ethernet. Levnější varianta tiskárny, Aficio AP400, Ethernetem vybavena není.

K tomuto kompaktnímu základu byla v testované sestavě připojuje ještě vzadu umístěná jednotka pro duplexní tisk, jejíž připojení prodlouží tiskárnu o 13 centimetrů. Celý komplet je pak postaven na maximálně dvou doplňkových podavačích. Sestavení tiskárny není nijak náročné, díly lze dohromady poskládat bez použití šroubováku. Horší to – alespoň v případě našeho testu – bylo s instalací ovladačů. Měli jsme od firmy Impromat CD s aktuálními verzemi, jejich ruční instalace pro síťový provoz však vyžaduje určité zkušenosti. I když produkční CD obsahuje automatického průvodce, přece jen bude lepší svěřit instalaci kvalifikovanému administrátorovi.

K dispozici je na tuto třídu tiskáren až nečekané množství ovladačů. V dodávce nalezneme ovladače pro jazyk PCL 5e, PCL6,

Tiskový ovladač RPCS má připraveno několik profilů pro různé typy úloh, další lze přidat podle potřeby.

Adobe PostScript 3 a vlastní RPCS ovladače, které pro jejich vyšší výkon firma Ricoh doporučuje. Ovladače se s uživatelem dorozumívají v češtině a nabízí hodně voleb, jak dokumenty při tisku zpracovat. S použitím duplexního tisku je k dispozici zajímavá paleta možností pro tisk brožur a letáků, nezapomnělo se však ani na zmenšení více stran na jednu nebo naopak u laserových tiskáren neobvyklý tisk plakátů.

Nejzajímavější funkce se však skrývá pod poměrně nenápadnou volbou Typ práce. Tady lze totiž místo tiskárny zvolit odeslání dokumentu na tzv. spojování úloh (v originále job binding). Dokument se zpracuje, ale místo vytištění se uloží do speciální přihrádky, kde s ním lze dále na úrovni stránek manipulovat. Je možné odstranit nepotřebné stránky, vložit více kopií a hlavně spojovat do jedné úlohy výtisky z libovolných programů. Připravený balíček pak lze samozřejmě pro pozdější použití uložit a díky tomu, že se jedná o již zpracovaná data, i velmi rychle vytisknout. Panel pro

AFICIO AP400N

Černobílá laserová tiskárna pro pracovní skupiny.

Rychlost tisku 25 stran za minutu

Formát tisku A4

Rozlišení tisku max. 1200 dpi

Tiskové jazyky PCL 5e, PCL6, Adobe PostScript 3, RPCS

Paměť 64 MB (maximálně 320 MB)

Podávání papíru standardně 500 + 100 listů

Měsíční cyklus max. 150 000 stran

Komunikační rozhraní Ethernet 10/100 mb; USB 2.0; paralelní

Spotřební materiál toner na 15 000 stran (0,65 Kč na stranu při pokrytí 5 %)

Volitelné příslušenství 6 GB hard disk; adaptéry pro Wi-Fi, Bluetooth nebo IEEE 1394 rozhraní

Rozměry 388 × 450 × 345 mm

Hmotnost cca 15 kg

Spotřeba max. 820 W; úsporný režim 7,5 W

Výrobce Ricoh

Poskytl Impromat

Záruka 2 roky

Cena s DPH 34 038 Kč

Cena testované sestavy s DPH 51 484 Kč (z toho druhý podavač 9638 Kč, duplex 7808 Kč)

PLACENÁ INZERCE

www.eproton.cz

- internetový obchod s největšími sklady
- foto, TV, DVD, audio, mobilní telefony, domácí elektro

ePROTON

- 1500 nejprodávanějších výrobků do 48 hodin
- záruka kvality a spolehlivosti, nízké ceny

Širokou nabídku nejen MP3 discmanů, mobilních telefonů a DVD najdete na www.eproton.cz

tyto úpravy se nazývá DeskTopBinder a je také lokalizován, takže zvládnutí jeho obsluhy nebude pro mírně pokročilého uživatele problémem. Užitečnou funkcí je přímý tisk dokumentů v PDF formátu (včetně šifrování), jejichž zpracování proběhne až v samotné tiskárně, takže méně zatěžuje počítač. Přímý tisk však nepodporuje rozšířené volby tisku a neporadí si ani se změnou formátu papíru, dokument musí přesně odpovídat.

Tisková mechanika stroje má podle údajů výrobce nominální rychlost tisku 25 stran za

minutu, což se při testu potvrdilo, prázdné stránky projíždí tiskovou mechanikou dokonce ještě rychleji. Standardní testovací dopis o 30 stranách byl včetně zpracování hotov za 1 minutu a 18 sekund, tisk pěti stran kvalitní obchodní grafiky zabere 21 sekund, stejně jako jedna celostránková fotografie. Tiskárna ztrácí tempo pouze při použití duplexního tisku: deset stran se jeho pomocí potiskne za 40 sekund, zatímco při běžném tisku je stejná úloha hotova již za 26 sekund. Čím více stran však dokument má, tím více se jeho použití vyplatí.

Vyšší rychlost tisku rozhodně neznamená jeho sníženou kvalitu. Dobře čitelné je i jednobodové písmo, čáry jsou na výtisku hladké a i fotografie (byť samozřejmě černobílé) vypadají dobře, bez jindy patrných proužků nestejného jasu. Vyhlažování hran funguje dobře u čar i u písma, ani pod lupou není patrné rastrování nebo neostrost.

Tiskárna Aficio AP400N, vybavená doplňkovým podavačem a duplexní jednotkou, tedy tak, jak jsme ji měli možnost testovat, je bez kompromisů platným pomocníkem i pro větší pracovní skupinu. Pořizovací náklady této konfigurace nejsou zanedbatelné, při intenzivnějším použití se však postupně vrátí – náklady na stránku jsou alespoň podle údajů výrobce příznivé. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

Panel DeskTopBinder slouží k manipulaci s tištěnými úlohami; jeho pomocí lze z libovolných dokumentů vytvořit jednotný, pro tisk připravený distribuční balíček.

A52

jednoduchý
malý
lehký
velký displej
polyfonní vyzvánění

stvořen pro
společnost

AUTORIZOVANÝ DISTRIBUTOR

AGORA
plus

Bauerova 10, 603 00 Brno
tel.: 543 423 411
fax: 543 257 952

info@agora.cz • <http://shop.siemens.cz>

www.computerhelp.cz

computer help

Počítačové kurzy

Implementing and Supporting MS Windows XP Professional
(15.12.-19.12.2003)

Implementing and Administering MS Exchange 2000
(10.11.-14.11.2003)

MS SQL Server 2000 Administration
(24.11.-28.11.2003)

Mastering MS Visual Basic 6.0 Fundamentals
(3.11.-7.11.2003)

Designing a Secure MS Windows 2000 Network
(24.11.-28.11.2003)

Developing MS ASP.NET Web Applications Using Visual Studio.NET
(1.12.-5.12.2003)

MS Visual Basic Scripting Edition a MS Windows Script Host Essentials
(8.12.-10.12.2003)

COMPUTER HELP, s. r. o.
Blanická 16, Praha 2, tel.: 221 503 111
cohe@computerhelp.cz

server housing

Casablanca INT

Server housing je služba - umístění Vašeho reálného serveru do sítě Casablanca INT.

Výhodou je především rychlost, vlastní datový přenos, dále pak nezávislost MailServeru, WebServeru a spuštění CGI-scriptů. Další výhodou našeho Housing Centra je možnost pronájmu PC s nainstalovaným OS LINUX RedHat, a to bez instalačního poplatku.

Casablanca Housing Centrum se nachází v budově Stimbuiding v Praze 3, Vinohradská 184, 50 metrů od metra "A" Želivského, s nepřetržitým přístupem 24 hodin denně.

K dispozici jsou samostatně uzamykatelné boxy v plně klimatizované místnosti.

Casablanca Housing Centrum má zálohované napájení (2 nezávislé přípojky na dva pražské obvody, automaticky spustitelný diesel generátor a UPS).

IP TRANZIT	1000+100 Mbps
NIX.CZ	1000+100+100 Mbps
SIX.SK	34 Mbps (100+100 Mbps SIX.SK)

Cena připojení - měsíční provoz

server single (1)	2000,- Kč
server single pronajatý (1)*	3000,- Kč
server farm (3-5)	5000,- Kč
server RACK	10000,- Kč
zřízení	0,- Kč

* v ceně je pronájem PC s nainstalovaným OS LINUX RedHat

volejte ihned a zdarma **800 31 31 30**

www.serverhousing.cz

MSI Mega Stick 1

CHIP tip
listopad 2003

Švýcarský nožik

Charakteristické švýcarské nože s červenými střížkami jsou již dlouho velmi populární – jsou malé, obsahují množství užitečných nástrojů a jsou stále po ruce. Podobné rozměry má i Mega Stick 1, USB paměťový disk a přehrávač v jednom, který přináší podobně praktické spojení funkcí do oblasti počítačů a multimedií.

Primární funkcí zařízení je přenos dat, ke kterému slouží vestavěná paměť 128 MB, přístupná pomocí USB storage class rozhraní bez ovladačů v jakémkoli novějším operačním systému. Druhým nejčastějším použitím Mega Sticku je přehrávání MP3 a WMA souborů, které do vnitřní paměti uložíme. Do koncepce víceúčelového zařízení ještě zapadá integrovaný FM radiopřijímač a funkce digitálního diktafonu s nahráváním z vestavěného či externího mikrofonu, případně přímo z vysílání rádia. Výrobce svůj přístroj charakterizuje jako pět v jednom, tedy k funkcím flash disku, MP3 přehrávače, diktafonu a radiopřijímače počítá ještě poněkud nepřesvědčivou výuku jazyků. Ta je realizována opakováním úseku nahrávky ve smyčce.

Základním ovládacím prvkem pro všechny funkce je páčka vystupující podél jednoho z delších boků přehrávače, která přepíná skladby nebo položky v nabídkách a jejímž stiskem se volba potvrzuje. Podobný ovládací prvek se obvykle nazývá jog dial.

V horní ploše přehrávače je zapuštěn rozměrný grafický LCD displej s volitelným podsvícením, který ukazuje z tag informací načtený název přehrávané skladby a formou malých ikon také aktuální stav baterie, režim ekvalizéru a hlasitost. Oproti běžným MP3 přehrávačům chybí časové údaje o skladbě, aktuální čas přehrávání pouze nakrátko problikne při posunu v rámci skladby. Poslech lze upravit ekvalizérem se čtyřmi připravenými režimy. Pořadí skladeb může být sekvenční nebo náhodné, podle preferencí uživatele.

MEGA STICK 1

USB flash disk s multimediálními funkcemi.

Kapacita 128 MB

Rozhraní USB 1.1

Podpora formátů přehrávání MP3 (včetně variabilního bitrate), WMA, WAV

FM přijímač rozsah 97,5 – 108 MHz; paměť na 10 stanic

Záznam zvuku z mikrofonu, externího vstupu či z rádia; 4 bity 8 – 48 KHz mono

Napájení 1x AAA mikrotužková baterie

Příslušenství závěs na krk integrovaný se sluchátky, USB prodlužovačka

Rozměry 96 × 32 × 19 mm

Hmotnost 40 g včetně baterie

Výrobce Micro-Star International

Poskytl Levi

Cena s DPH 3904 Kč

Pro nastavení hlasitosti slouží na boku umístěný kolébkový přepínač. Škoda je, že má dosti hrubé odstupňování, takže přehrávač zpravidla hraje příliš potichu nebo příliš nahlas. Reprodukci spouští a zastavuje velké tlačítko zapuštěné v horní ploše vedle displeje, které lze při ovládní popaměti rychle nahmatat.

Do funkce radiopřijímače se přepneme pomocí menu nebo vlevo umístěným tlačítkem Fn. Ovládací páčka pak slouží k ručnímu ladění pásma v rozsahu 87,5 až 108 MHz, delší podržení páčky zapne automatické ladění. Vyhledanou stanici je možné uložit do jedné z deseti pozic paměti; jména naladěných stanic však přiřadit nelze. Sympatické je, že nastavení se ukládá do souboru v paměti přehrávače, takže jej lze snadno zálohovat nebo naopak vymazat. Příjem FM přijímače je na možnosti miniaturní zabudované antény dobrý, stereofonní příjem se při zhoršení signálu přepíná do monofonního režimu příjmu, což je ve sluchátkách obzvláště patrné.

Zvukový záznam je aktivován stiskem malého tlačítka s tečkou, k ukončení záznamu se následně použije stejné tlačítko. Záznam vzorkovaný při zvolené frekvenci (8 – 48 KHz) a 4bitové hloubce je uložen ve formátu WAV. Každý nový záznam vytvoří v podadresáři voice samostatný soubor. Kvalita nahrávky je překvapivě dobrá, a to jak z radiopřijímače, tak z externího mikrofonu i z diktafonu. Minuta monofonního záznamu má díky kompresi i při nejvyšší frekvenci cca 1,3 MB, takže nahrávání oblíbených písniček z vysílání je reálně použitelné a snadné.

Jestliže není přehrávač připojen k počítači, čerpá energii z jedné AAA mikrotužkové baterie, umístěné zespodu. K připojení k počítači je jako u všech USB flash disků použit standardní konektor, který je sice poměrně rozměrný, ale který je dostatečně odolný pro časté připojování. V přepravním stavu je konektor kryt čepičkou, která dotváří celkově hladké tvary přístroje.

Rozhraní splňuje specifikaci USB 1.1 a dovoluje praktickou přenosovou rychlost 521 KB/s při čtení a 220 KB/s při zápisu. Zaplnění disku tak zabere cca pět minut, což je vyhovující doba. Při přenosu je na displeji přehrávače vidět stav čtení/zápisu, takže nemůže dojít k předčasnému odpojení a ztrátě neuložených dat.

Přehrávač Mega Stick 1 se nám líbil. Počáteční problémy s přehráváním WMA souborů se vyřešily novější verzí firmwaru, a tak můžeme přehrávači vytýkat pouze drobnosti. Z nich nejvýznamnější je nižší kontrast displeje při zapnutém podsvícení, chybějící informace o čase a pořadí přehrávané skladby a méně přehledně uspořádané menu přístroje. Se všemi těmito vlastnostmi se nicméně lze po chvíli používání sžít. Náročný uživatel také poukáže na stárnoucí a poměrně pomalé rozhraní USB 1.1, rychlejší přenos s použitím USB 2.0 by si však vyžádal zvýšení jinak docela příjemné ceny přehrávače. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

Rychlé i pomalé připojení k internetu

Kam kráčí internet?

Počítač se dnes stává běžným vybavením domácnosti, jako je např. lednička nebo pračka. Ovšem počítač bez připojení k internetu je ve vyspělých zemích poněkud neobvyklým jevem... Jaká je tedy situace u nás?

Uřčitě nikoho nepřekvapí, když budu tvrdit, že situace v oblasti připojení k internetu je u nás dost zoufalá. Optimisté sice tvrdí, že to není zas tak hrozné a že v porovnání s Ghanou a Pobřežím slonoviny jsme na tom o dobrých 72 % lépe. Protože patřím mezi pesimisty (koneckonců optimisté jsou pouze špatně informovaní pesimisté), rozhodl jsem, že i vám nabídnu malou prohlídku expozice zoufalství a zmaru, jak lze internet u nás také nazvat.

Mluví-li o degradaci internetu, nemyslím tím však, že pár jedinců nemůže masivně stahovat pirátské hry nebo MP3. U nás jde o totální zpomalení celé on-line oblasti – internetových obchodů, sdílení informací a technologií obecně. V tom všem již mírně zaostáváme a civilizované země nám pomalu ujíždějí, protože náš vůz má zataženou žlutou ruční brzdu. Myslím, že nikdo z vás nemusí dlouho přemýšlet o tom, jak by rychlé a spolehlivé připojení k internetu bylo možné využít...

POMALU, ALE PŘESTO...

I zde platí staré pravidlo, že méně nároční lidé bývají spokojeni. Nejste-li totiž nároční

EUROTEL DATA NONSTOP

Služba Eurotel Data Nonstop nabízí bezdrátový přístup k internetu pomocí technologie GPRS za 999 Kč (bez DPH). Připojení není omezeno časově ani objemem stažených dat. Pro využívání služby potřebujete pouze telefon podporující GPRS, nebo přímo GPRS modem. Kabelem, infraportem nebo prostřednictvím technologie Bluetooth jej pak propojíte s počítačem či notebookem. Služba je určena pro tarifní zákazníky Eurotelu. Nyní přišel Eurotel se zajímavou nabídkou: Pokud si tarif Data Nonstop aktivujete v období od 1. 10. 2003 do 31. 12. 2003, získáte za měsíční paušální poplatek 999 Kč (1048,95 Kč s DPH) navíc 30 volných minut na volání ke svému hlasovému tarifu. Pokud používáte hlasový tarif řady Eurotel Optimum nebo Eurotel Business, bude vám měsíční paušální poplatek za tarif Data Nonstop snížen na 799 Kč (838,95 Kč s DPH).

A jak je to s rychlostí služby? Rychlost je omezena pouze možnostmi „koncového

a není-li pro vás tisícovka žádný „peníz“, můžete i s modemovým připojením vesele napodobovat herce z reklam na zubní pastu a spolu s prezentací svého chrupu tvrdit, že →

zařízení“, tj. modemu nebo mobilního telefonu. Nebudeme zde podrobně rozebírat technologii GPRS – pro základní orientaci stačí uvést, že důležitý je zde počet „slotů“, které zařízení podporuje. Pokud tedy zařízení podporuje 4 + 1 slotů, znamená to že při současném kódování (13,4 kb/slot) budete při downloadu dosahovat rychlosti 53,6 kb/s a 13,4 kb/s při uploadu.

Pozor, neznamená to však, že této rychlosti budete dosahovat vždy! To totiž závisí především na tom, jak je vytižena „ústředna“ a kolik slotů vám ona přidělí. Maximum je určeno možnostmi koncového zařízení, realita však může být horší. Podle praktických zkušeností se však až na výjimečně lokality vždy připojíte „rychlostí maximální“.

Pokud tedy shrneme všechna pro a proti, lze službu doporučit těm, kteří potřebují být stále on-line, nepotřebují vysokou rychlost uploadu a pro které je 1000 Kč přijatelná částka. Pro majitele notebooku je samozřejmě bonbonkem navíc mobilita.

→ jste spokojeni. Nenáročný uživatel totiž může být uspokojen těmito způsoby:

MODEM

Na rozdíl od vyspělých zemí je u nás stále vysoké procento lidí připojujících se k internetu po telefonní lince prostřednictvím modemu. Pokud nepatříte mezi ty zoufalce, kteří úpí pod „digitální podvojnou linkou“, může se na rychloměru vašeho internetu objevit i hodnota 56,6 kb/s. A to pro občasně surfování nebo mailování stačí. Pokud vám navíc nevádí, že musíte platit paušál, i když zrovna nemůžete surfovat, a že stabilita spojení není dostačující, může být tento způsob připojení pro vás téměř ideální.

GPRS

Někteří z nás považují GPRS připojení od Eurotelu za dar z nebes. Přijatelná rychlost (mluvíme stále o nabídce pro nenáročného), měsíční paušál bez omezení objemu přenesených dat, mobilita... Co víc si přát? V současnosti tato nabídka opravdu nemá konkurenci a pro nenáročného uživatele může být zajímavou alternativou klasického modemu. Jestliže máte místo počítače notebook, GPRS je jasným favoritem. Šťouralové sice namítají, že rychlost není nejvyšší (často nedosáhne ani rychlosti modemu), mění se podle lokality a aktuálních podmínek, rychlost uploadu je přímo zoufalá a hardware (GPRS modem) není zrovna nejlevnější, přesto však pro spoustu z nás výhody převažují...

SDÍLENÉ PŘIPOJENÍ

Pokud bychom chtěli tento způsob připojení přesněji vystihnout, možná by se více hodil titulček „Ze zoufalství“. Tato slova totiž přesně popisují podmínky, za kterých tento způsob připojení vznikl. Nejčastěji jde totiž o linku 128 kb nebo 256 kb (obvykle bez omezení dat), která je rozdělena mezi deset až dvacet uživatelů. Tak je sice možné dosáhnout ceny až 500 Kč, rychlost však jen málokdy přesáhne 30 kb. Bývá to obvyklé „panelákové řešení“ tam, kde se sousedi dokážou domluvit a kde se najde firma, která má na realizaci takového připojení chuť a prostředky.

Celkově lze tedy říci, že tyto způsoby připojení jsou spíše nouzové a že je lze využít →

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ KABELOVÉ NABÍDKY PŘIPOJENÍ K INTERNETU

	rychlost (kbit/s) (download/upload)	limit stažených dat	velikost email. schr.	prostor pro www	cena Kč (vč. DPH)	další informace
CHELLO CLASSIC	256/96	není	10 MB	10 MB	1080	www.chello.cz
CHELLO PLUS	512/128	není	10 MB	3x10	1480	www.chello.cz
TURBO	600/150	není	30 MB	30 MB	1199	www.karneval.cz
PRŮMĚR ADSL	512/128	10 GB	20 MB	30 MB	1380	www.dsl.cz

U ADSL připojení jde o průměrné hodnoty. Rychlost připojení je navíc omezená agregací 1:50.

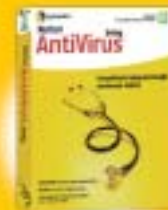
PLACENÁ INZERCE

CHRAŇTE SVŮJ POČÍTAČ

symantec.

Symantec a logo Symantecu jsou obchodní známky registrované v USA, Norton AntiVirus je obchodní známka společnosti Symantec Corporation. © 2002 Symantec Corporation. Všechna práva vyhrazena.

Norton AntiVirus™ 2004 /česká verze/

NEVYSTAVUJTE SE NEBEZPEČÍ!

Máte už dost nespolehlivého antiviru? Nedokáže Váš antivirus infekci zabránit? Nechcete mít antivirus jen k tomu, abyste svůj počítač následně čistili?

Řešením je NORTON ANTIVIRUS™ 2004 v češtině!

Zkuste najít tyto funkce u Vašeho nynějšího antiviru:

- **NOVINKA!** Nová detekce hrozeb Vás upozorní nejenom na viry, ale i na programy zaznamenávající klávesové útoky či odesílající tajné informace o Vaší činnosti na Internetu (spyware).
- **NOVINKA!** Zkontroluje všechny archivy komprimovaných souborů ještě před kliknutím na ně (tato funkce není dostupná v systémech Windows® Me a 98).
- Viry, červy a trojské koně odstraňuje automaticky, nevyžaduje asistenci uživatele. Prohledává a čistí e-maily v příchozím i odchozím směru. Automaticky se aktualizuje*.
- Rozpoznává a odstraňuje viry v přílohách rychlých zpráv (MS Messenger®, ICQ atd.)
- Speciální technologie blokování červů a skriptů umožňuje rozpoznat viry typu „Nimda“, „I Love You“ apod. ještě před vytvořením aktualizovaných definic.

A co se starým antivirem? Jeho poslední službou bude to, že Vám umožní UPGRADE (přechod z libovolného konkurenčního produktu). Není nutné platit plnou verzi!

Více informací Vám poskytnou autorizovaní partneři společnosti Symantec (www.symantec.cz) nebo nás kontaktujte na e-mail adrese: prague@symantec.com.

* Při koupi produktu Norton AntiVirus™ 2004 získáte aktualizace po dobu dvanácti měsíců zdarma; pro následné aktualizace je k dispozici roční předplatné.

→ jen pro nenáročné připojení za účelem přečtení e-mailů nebo návštěvy několika webů. Na náročnější práci jsou tyto způsoby připojení už nedostatečné.

RYCHLE A ZBĚSILE

Rychlý internet je v očích našich surfařů něčím jako Impreza STi nebo Carrera GT pro milovníky rychlosti. Všichni o tom mluví, ale nikdo to na vlastní kůži nezažil...

Na rozdíl od našich západních sousedů je totiž opravdu rychlá linka stále něčím luxurním. Výjimkou jsou někteří akademici, užívá-

nout video od příbuzných, nebo se naopak pochlubit svými úlovky z nového „pětмега-pixelu“, nebudeme přece hlídat každý gigabajtík. Ale dosti fantazírování o tom, co nás čeká za deset mlynářských let – pojďme se podívat na současné možnosti.

KABEL PRO VYVOLENÉ

Nejblíže našim vizím o krásné internetové budoucnosti jsou lidé s přípojkou kabelové televize. Právě mezi nimi jsou totiž vyvolení, kteří kromě sledování několika desítek televizních programů mohou využít i připojení

výpadky, občasnou vysokou ztrátovost paketů a komplikovanou komunikaci s help line a technickou podporou. Žluté modemy Českého Telecomu na ně, nespokojence! No dobře – přiznávám, závidím jim.

ADSL PO ČESKU

Známy Murphyho zákon říká, že pokud se něco může pokazit, také se to pokazí. Já bych ho upravil na podmínky střední Evropy. Pokud nějaká technologie nabízí nějaké výhody, pak ji zkažíme (agregace, datové limity) tak, aby ty výhody byly minimální. Jako dodatek by snad bylo možné podotknout, že v České republice to bylo doplněno bombastickou nabídkou „historické“ služby ISDN. Bohužel, jak se zdá, u nás je možné všechno.

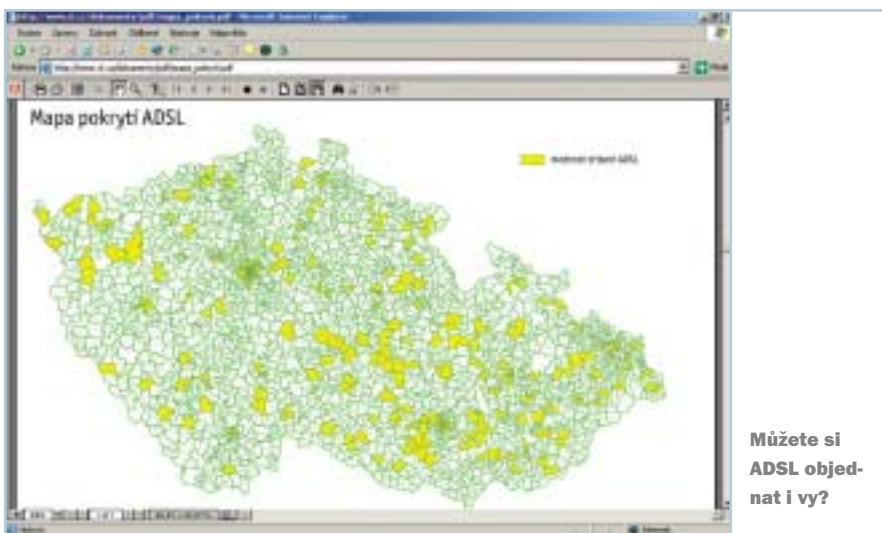
Celá historie ADSL u nás má nádech komedie s nekomedijním obsazením. Zpočátku šlo ledasco svést na „porodní problémy“, s přibývajícím časem se však stále více ukazovalo, že problémem nejsou technologie...

Například když se zdvihla vlna odporu proti podobě ADSL a pan Mlynář udělal „bububu“, Český Telecom si to přeložil jako „jen tak dál, hoši, děláte svou práci dobře, což je vidět na ročním zisku v řádu miliard“.

Smutné jsou také ceníky firem, které ADSL nabízejí. Nová nabídka, která platí od 15. září, je totiž parodií na širokopásmové připojení, které Český Telecom propaguje. Přesto díky několika firmám, které datové limity ignorují, to může být zajímavá nabídka pro zoufalce toužící po rychlosti i za vyšší cenu.

BEZDRÁTÝ

Většina argumentů popírajících monopol Českého Telecomu se opírá o bezdrátové připojení. Vždyť „vzduch“ je (zatím) zadarmo, a tudíž i bezdrátové připojení by mělo být za babku. Ale tomu věří už jen ti, kdo čekají 24. prosince na Ježíška... Když si totiž spočítáte náklady na vybudování přípojného bodu a obecně drahý „hardware“, určitě se nebudete divit, že →

jíci si výhod výzkumných projektů a testovacích linek. Když si také odmyslíme rychlejší připojení, které můžeme využívat v zaměstnání, zbývá nám několik způsobů, jak se doma k vysněnému širokopásmovému připojení alespoň trochu přiblížit.

Pod tímto pojmem si představte připojení o rychlosti asi 0,5 – 1 Mb/s, při kterém je již možné sledovat video, poslouchat internetová rádia, stahovat patche a updaty, aniž byste museli složit bobříka trpělivosti. Samozřejmostí by měl být neomezený objem dat, protože pokud si chceme čas od času stáh-

k internetu realizované prostřednictvím kabelové TV. Pokud bych měl nějakému způsobu připojení prorokovat světlou budoucnost, byl by to právě internet přes kabel. Kromě toho, že již v současné době nabízí solidní rychlost obvykle bez „omezení dat“, umožňuje již z principu nejsnadnější zvyšování rychlosti. Bohužel tyto světlé zítřky se momentálně týkají necelých třiceti tisíc rodin a nedá se čekat, že v dohledné době jejich počet překročí padesát tisíc. Ale abychom jen nechválili, musíme zveřejnit i „negativa“. Vyvolení si stěžují na časté

VYBRANÉ NABÍDKY SLUŽBY ADSL

FIRMA	cena v Kč (vč. DPH)	překročení datového limitu	prostor (MB) pro www	prostor (MB) pro mailbox	statická IP
NEXTRA	1400	zdarma	50	10	ano
ČESKÝ TELECOM	1416	10 GB - 399 Kč	30	30	ne
CZECH ON LINE	1407	zdarma	20	50	ano
CONTACTEL	1397	zdarma	20	20	ne
E TEL	1239	10 GB - 399 Kč	300	10	ne
TISCALI	1364	zdarma	20	20	ne
GTS	1469	10 GB - 320 Kč	-	10	ne

→ málokterá nabídka může konkurovat ADSL, nebo dokonce „kabelovému“ internetu. Přesto může jít o alternativu zejména tam, kde není přípojka Českého Telecomu a problémy s ní spojené.

Většina z těchto rychlejších připojení už uspokojí skromnějšího internetového nadšence, ale částka, kterou bude muset za tento „luxus“ zaplatit, radost z rychlejšího stahování zkaží. Na rychlejší trvalé připojení za odpovídající částku si tedy budeme muset ještě několik let počkat...

■ ■ ■ Petr Kratochvíl, petr.kratochvil@vogel.cz

ČESKÝ TELECOM, HORŠÍ NEŽ SLOVA...

Jak se říká, na každého jednou dojde – a nedávno přišla řada i na mne. Poté, co jsem si potvrdil rčení, že je lepší dvakrát vyhořet než se jednou stěhovat (právě jsem se totiž stěhoval), začal jsem přemýšlet, jak vyřešit problém připojení k internetu. Nejprve jsem zatoužil po ADSL. Když jsem ve svém okolí po měsíci zkoumání nenarazil ani na jednu pozitivní zkušenost, mírně jsem znervózněl, ale nevzdal jsem to. Trochu mě zarazilo, že většina firem udává cenu za ADSL okolo 1500 Kč (měsíčně), ale nikde už nenarazíte na fakt, že si ještě musíte objednat linku od Českého Telecomu s měsíčním paušálem okolo 300 Kč. Jak mně sdělila slečna z help line Českého Telecomu, telefonovat nemusíte, platit paušál však ano. Zajímavé je, že jsem si doposud myslel, že je ze zákona zakázáno podmiňovat koupi jednoho výrobku koupí výrobku jiného. Byl bych rád, kdyby mně tohle někdo vysvětlil...

Ale dávat téměř dva tisíce za připojení mrzačené agregací, a v některých případech dokonce i datovým limitem, mi přišlo poněkud rozmařilé.

Bezdrátové připojení je v místě mého bydliště ještě větším luxusem (*garantovaná rychlost 96 kb/s a v noci 144 kb/s za 3500 Kč*), a tak jsem se rozhodl pro technologický pravěk a vyhrabal jsem ze sklepa modem „56,6“. Jako na zavolanou mi padl do ruky letáček Českého Telecomu nabízející instalaci telefonní linky za pouhých 1500 Kč (místo 3500 Kč). Řekl jsem si, že taková lákavá nabídka – zaplatit takovýto pakatel, abych mohl pravidelně platit další paušál a protelefonované impulzy – se nedá odmítnout!

Abych potvrdil svou technologickou nadřazenost, rozhodl jsem se, že si objednám telefonní linku přes internet. Už na začátku objednávání mé sebevědomí značně pokleslo a ukázalo mi, že moje vysoká škola nebyla dostatečně vysoká. A tak jsem na otázku typu „Přejete si zřídit telefonní stanici formou produktového balíčku?“ odpovídal kliknutím na náhodně vybrané tlačítko. Poté, co jsem zpocený až na dolní části zad vyplnil tento náročný kvíz a odeslal jsem ho, myslel jsem si, že mám nejhorší za sebou. To byl ale velký omyl...

Přestože nepatřím k nejtrpělivějším jedincům, vydržel jsem čekat na smlouvu celých deset dní. Poté jsem navštívil prodejnu Telepoint, abych záležitost urgoval. Tam jsem se však dozvěděl další zajímavé informace. Milá paní mi totiž sdělila, že pokud chci využít „zlevněnou instalaci linky“, musím s Českým Telecomem podepsat smlouvu minimálně na dva roky, nesmím si objednat tarif Home Mini ani Home Standard a vybraný tarif nesmím rok změnit. K mému překvapení mi dorazila za necelý týden smlouva, ve které byl (mnou na internetu zvolený) tarif Home Standard. To mě natolik zmátlo, že jsem celou záležitost odsunul na neurčito...

Allied Telesyn. Síťové systémy. Jen příroda to dokáže lépe!

Technologie Allied Telesyn pro přístup, agregaci a přenos dat nemá konkurenci.

Kdy dosáhne technologie vrcholu svého vývoje? Když se stane jednoduchou. Tak jednoduchou, že se přizpůsobí jakémukoliv prostředí. Když vrhne světlo i do těch nejsložitějších projektů a umožní jim růst s maximální rychlostí i bezpečností. Když se výsledků dosahuje těmi nejefektivnějšími cestami. Když je to Allied Telesyn. Jsme-li schopni zaručit efektivní, bezpečné a rychlé sítě, je to proto, že inspiraci nacházíme tam, kde jsou zkušenosti milióny let dlouhé. Navštivte www.alliedtelesyn.com

Allied Telesyn. Simplicity for a better life.

Centrála Vídeň
Allied Telesyn Vertriebsgesellschaft m.b.H.
Lainzer Straße 16/5-6
1130 Vídeň, Rakousko
Tel.: +43 | 876 24 41
Fax: +43 | 876 25 72

 Allied Telesyn
Simply connecting the world

Srovnání nabídek bezplatného webhostingu

Internetová pohostinnost

Netrváte-li nutně na doméně druhé úrovně a stovkách megabajtů volného prostoru pro svou internetovou prezentaci, mohl by vaši potřebu "být na internetu" uspokojit některý z českých (případně i zahraničních) poskytovatelů bezplatného webhostingu.

Webhosting poskytovaný zdarma je značně rozšířená a hojně využívaná služba. Za slovem „zdarma“ však zpravidla následuje nějaké „ale“, v případě webhostingu nejčastěji představované poměrně malým prostorem pro vaše stránky, vkládáním reklamních bannerů, omezenými možnostmi skriptování, případně nemožností uploadovat větší soubory.

NEDEJTE SE ODRADIT

Přes uvedené nevýhody je bezplatný webhosting nejjednodušším a nejrychlejším způsobem, jak si zřídit vlastní web. K vytvoření účtu u některého z poskytovatelů stačí jen trochu času a funkční e-mail, na který vám budou zaslány přihlašovací údaje. Své stránky můžete na server poskytovatele uploadovat dvěma způsoby – pomocí FTP klienta nebo skrze webové rozhraní.

Propracovaný design vašeho webu může nepřiměřeným způsobem narušit povinná reklama, proto poskytovatel někdy umožňuje vybrat si mezi velkým reklamním bannerem na titulní stránce nebo malým reklamním proužkem na každé stránce. Většina uživatelů volí první možnost, s tím, že svůj web rozšíří o faleš-

nou úvodní stránku, na které je pouze reklama a odkaz na skutečnou úvodní stránku webu.

Stejně elegantně jako problém s reklamou lze vyřešit i případné potíže s omezeným prostorem na serveru. Nic vám přece nebrání (snad jen striktní dodržování podmínek hostingu) v tom, abyste si pořídili v podstatě libovolný počet účtů u různých poskytovatelů a ty pak provázali odkazy.

NA CO SI DÁT POZOR

Při zřizování účtu na serveru poskytovatele si pozorně přečtete podmínky, ke kterým se zavazujete. Provozovatel serveru je vždy ve výhodě, má totiž neomezený přístup k vašim souborům, a jestliže se mu obsah vašeho webu nebude z nějakého důvodu zamlouvat, může jej bez předchozího varování zlikvidovat. Výjimkou nemusí být ani případná havárie serveru a ztráta dat, rozhodně tedy nespolehejte na WWW server jako na určitý způsob zálohování důležitých souborů.

V případě, že se chystáte využít služeb freehostingu pro prezentaci vaší firmy, měli byste mít na paměti nebezpečí útoku na vaše stránky, a tedy možné změny obsahu nebo úplné likvidace vašeho webu. Nefunkční nebo

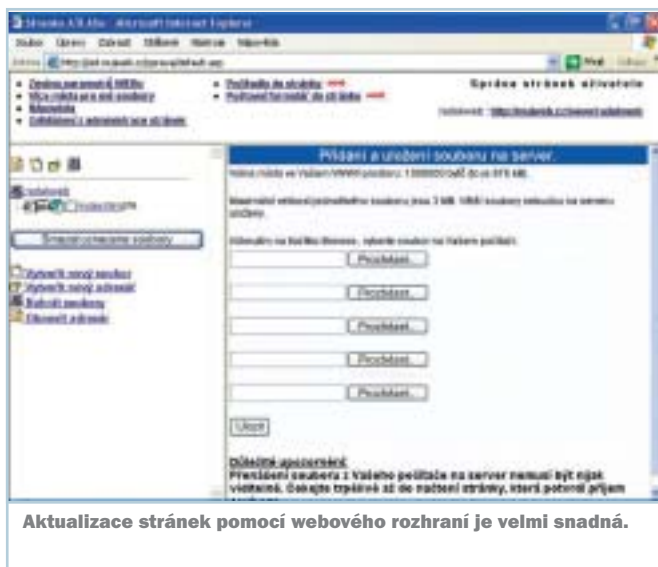
pozměněné WWW stránky by jistě mohly notně pošramotit vaši pověst u zákazníků.

Po zvážení všech rizik bych vám tedy pro firemní prezentaci doporučil spíše placený webhosting, poskytovatel pak totiž nese daleko větší zodpovědnost za bezproblémový chod (zejména dostupnost a zabezpečení) vašich stránek. Neméně podstatnou výhodou placeného webhostingu je i lepší URL a větší prostor na serveru.

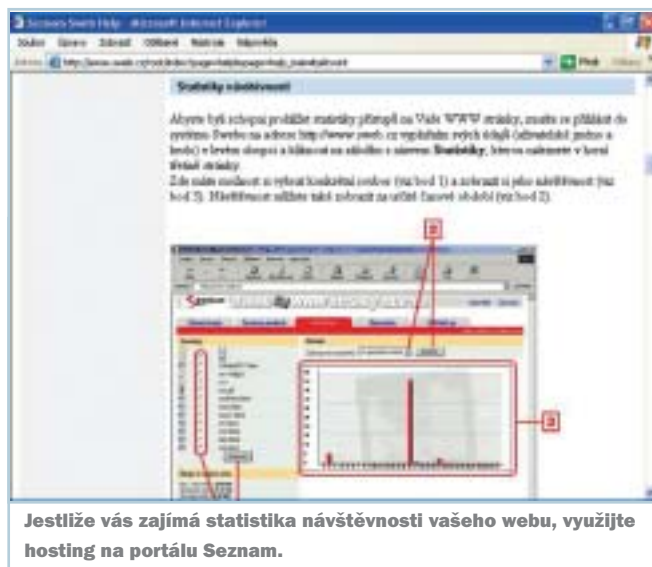
ISP

Za často používanou zkratkou ISP se neskrývá nic jiného než termín Internet Services Provider, tedy poskytovatel internetových služeb, potažmo poskytovatel internetového připojení. Pokud by vás snad zajímalo, na čem takový ISP vydělává, když připojení je většinou bezplatné, vězte, že se s ním o svůj zisk dělí Český Telecom, který to nedělá z dobré vůle, ale proto, že mu ISP značně zvyšují provoz na síti.

Poskytovatelé připojení zpravidla nabízejí komplexní služby, tedy kromě samotného připojení i e-mailové schránky, internetové portály a webhosting. Na českém internetu tyto služby nabízejí společnosti **Tiscali** (www.tiscali.cz), **Contactel** (pod hlavičkou RedBox – www.redbox.cz), **Volný** (www.volny.cz) a **Český Telecom** (pod názvem Quick na adrese www.quick.cz). →

Aktualizace stránek pomocí webového rozhraní je velmi snadná.

Jestliže vás zajímá statistika návštěvnosti vašeho webu, využijte hosting na portálu Seznam.

Tvorbu WWW stránek vám usnadní automat na Webparku.

Webhosting na Internet Centru má poměrně přísná pravidla.

➔ Nabídky webhostingu od zmíněných společností jsou si velmi podobné: vždy dostanete 10 MB prostoru, e-mailovou schránku, často včetně několika aliasů (v případě RedBoxu můžete mít dokonce 6 e-mailových adres). Při hostování u poskytovatelů připojení je vaše webová prezentace ušetřena od vkládání reklamy, na druhou stranu můžete s klidem zapomenout na doménu třetí úrovně, od ISP totiž dostanete ne příliš exkluzivní adresu ve formátu `www.vas_providers.cz/vase_uzivatelske_jmeno/index.html`.

Na závěr se ještě sluší uvést službu společnosti Volný s názvem Volný album, která s webhostingem tak trochu souvisí, protože nabízí 20 MB volného prostoru pro prezentaci vašich digitálních fotografií.

PORTÁLY

Vyžívání webhostingu na některém z nejznámějších českých internetových portálů v sobě skrývá jednu podstatnou výhodu – automatickou registraci v katalogu. Naopak

nevýhody hostování na portálech Seznam (www.sweb.cz), Atlas (www.mujweb.cz) a Centrum (www.webpark.cz) spočívají v nepříliš exkluzivní adrese, ve vkládání reklamy, v dosti omezeném prostoru na serveru a případně i v omezení velikosti uploadovaných souborů.

Za zmínku tak stojí snad jen doména třetí úrovně, kterou získáte na Webparku, kde navíc koncepci vaší prezentace nebude rušit reklama. Velikost poskytovaného prostoru je však nejmenší v celém našem přehledu (3 MB).

Na uvedených portálech si můžete rovněž zřídit e-mailové schránky a případně i připojení k internetu (portály Atlas a Seznam). Všechny služby se ale většinou nedají zřídit v rámci jedné registrace.

NEVADÍ VÁM REKLAMA?

Až dosud jsme hovořili o serverech, na které je možné umístit pouze statické stránky bez vlastních skriptů či databází. Daleko

zajímavější služby, zahrnující provoz stránek vytvořených v PHP a obsahujících MySQL databázi, nabízí servery Internet Centrum (www.ic.cz), Webzdarma (www.wz.cz), KGB (www.kgb.cz), FBI (www.fbi.cz), Iglů (www.iglu.cz) a PES.cz (www.pes.cz).

Prostor, který je k dispozici libovolnému registrovanému uživateli, se pohybuje od podprůměrných 10 MB na Iglů (ovšem bez reklamy) po slušných 60 MB na serverech FBI a KGB. Na všech uvedených adresách získáte kromě prostoru pro WWW stránky i e-mailovou schránku a doménu třetího řádu (ve formátu `www.vase_uzivatelske_jmeno.nazev_serveru.cz`). Největší háček jinak slibně vyhlížejících nabídek spočívá v automatickém umístění reklamního banneru na (zpravidla všechny) vaše stránky.

Na rozdíl od následující skupiny serverů má libovolný uživatel možnost získat na ➔

PLACENÁ INZERCE

Stejně jako většina ostatních serverů má i Webzdarma vlastní katalog a vyhledávač.

Monitor 17" LCD CTX S700

rozišení 1280x1024, svítivost 250cd/m2
kontrast 400:1, doba odezvy 25ms
rozměry 416,5x401x195,5mm, váha 5,2 kg

**cena na www.mironet.cz
12.490,-**

Odborný lokální servis

MIRONET pro svůj e-shop zajišťuje odborný servis (záruční, pozáruční, upgrade PC při objednání komponent) na více jak 30-ti prodejnách po celé ČR.

→ výše uvedených adresách slíbený prostor. Provozovatelé však předem varují, že pokud jim vaše stránky nebudou připadat zajímavé, budou mít nízkou návštěvnost, nebo jestliže vyplníte nesmyslné údaje do registračního formuláře, bude vaše prezentace odstraněna. Pokud očekáváte, že při důsledném plnění podmínek budete oce-

něni bezchybným provozem vašeho webu, může vás čekat velmi nemilé zklamání.

LIGA VÝJIMEČNÝCH

Všechny čtyři následující servery vám nabídnou skutečně velkorysé zázemí pro vaše webové stránky a aplikace; podmínky, které si kladou, však není vždy jednoduché splnit.

Začněme tím nejjednodušším požadavkem – nutností vlastnit doménu druhé úrovně (klasická doména typu *www.vase_domena.cz*). Jednoduchá cesta k vlastní doméně 2. řádu spočívá v ověření dostupnosti a v následné registraci doménového jména u správce českých domén – sdružení **CZ.NIC** (www.nic.cz). Registrace domény →

	Tiscali	Contactel (RedBox)	Volný	Quick	Můjweb (Atlas)	Sweb (Seznam)	Webpark	Internet Centrum
Adresa serveru	www.tiscali.cz	www.redbox.cz	www.volny.cz	www.quick.cz	www.mujsweb.cz	www.sweb.cz	www.webpark.cz	www.ic.cz
Prostor pro stránky (MB)	10	10	10	10	15	10	3	50
E-mail	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	-	Ano
Počet e-mailových adres	5	6	1	5	1	1	-	1
PHP+MySQL	-	-	-	-	-	-	-	Ano
Doména 3. úrovně	-	-	-	-	-	-	Ano	Ano
Omezení velikosti souborů	-	-	-	-	Ano (3 MB)	Ano (500 kB)	-	Ano (500 kB)
Připojení k internetu	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	-	-
Webové rozhraní	-	-	-	Ano	Ano	Ano	Ano	-
Přístup pomocí FTP	Ano	Ano	Ano	Ano	-	Ano	Ano	Ano
Vkládání reklamy	-	-	-	-	Ano	Ano	-	Ano
Poznámka	Přehledné rozhraní, jednoduchá registrace	Informace pro potenciální uživatele jsou těžko k nalezení	Služba VOLNÝ album pro prezentaci fotografií	Připravené šablony a HTML průvodce	Pro uživatele je připraveno počítačové prostředí přístupů a poštovní formulář	Uživatelům je k dispozici řada užitečných skriptů	Automat na tvorbu WWW stránek	Striktní podmínky hostingu

	Medima.cz	Multiweb	Katedrála	Tensor	SuperZoznam	Miesto	Ahoj.sk	host.sk
Adresa serveru	www.medima.cz	www.multiweb.cz	www.katedrala.cz	www.tensor.cz	www.szm.sk	www.miesto.sk	www.ahoj.sk	www.host.sk
Prostor pro stránky (MB)	40	10	20	100	20	20	50	dle dohody
E-mail	Ano	-	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Počet e-mailových adres	1	-	1	1	2	1	1	1
PHP+MySQL	-	-	-	Ano	-	Ano	-	Ano
Doména 3. úrovně	-	-	-	-	Ano	Ano	Ano	Ano
Omezení velikosti souborů	-	Ano (512 kB)	Ano (512 kB)	Ano (2MB)	-	-	-	-
Připojení k internetu	-	-	-	-	-	-	-	-
Webové rozhraní	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	-	-	V testovacím provozu
Přístup pomocí FTP	Ano	-	-	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Vkládání reklamy	Ano	-	-	-	-	Ano	-	-
Poznámka	Určeno pro lékaře, studenty medicíny apod.	Webové rozhraní pro tvorbu jednoduchých stránek	Galerie grafiky k použití na vašich stránkách	Na stránkách nesmí být reklamní banner	Antivirová a anti-spamová kontrola pošty		Jednoduchá tvorba fotoalb	Hosting domény 2. úrovně pro nekomerční projekty zdarma

	Webzdarma	KGB	FBI	Iglu	PES.cz	Pipni.CZ	Sinister	KBX
Adresa serveru	www.webzdarma.cz	www.kgb.cz	www.fbi.cz	www.iglu.cz	www.pes.cz	www.pipni.cz	www.sinister.cz	www.kbx.cz
Prostor pro stránky (MB)	50	60	60	10	50	500	dle dohody	dle dohody
E-mail	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Počet e-mailových adres	1	1	1	1	1	neomezeno	1	1
PHP+MySQL	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Doména 3. úrovně	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Omezení velikosti souborů	-	-	-	-	-	-	-	-
Připojení k internetu	-	-	-	-	-	-	-	-
Webové rozhraní	Ano	-	-	-	-	-	-	-
Přístup pomocí FTP	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Vkládání reklamy	Ano	Ano	Ano	-	Ano	-	-	-
Poznámka				Pouze pro nekomerční projekty		Pro hostování je třeba vlastnit doménu 2. řádu	Sinister hostuje pouze vybrané projekty	Pouze pro vybrané projekty studentů a neziskových organizací

→ samozřejmě není zdarma, a tak se připravte na zaplacení poplatku 1600 Kč za první a 800 Kč za každý další rok, kdy budete svou doménu vlastnit.

Máte-li vlastní doménu 2. řádu, můžete se těšit na celých 500 MB prostoru pro svůj web na serveru **Pipni** (www.pipni.cz). Kromě volného místa získáte neomezený počet e-mailových adres, můžete využívat PHP i MySQL a do vašich stránek nebude ani vkládána reklama.

Hostování na serverech **Sinister** (www.sinister.cz) nebo **KBX** (www.kbx.cz) je možné pouze v případě, že správci serverů posoudí váš web jako natolik kvalitní a zásadní, že je hoden získat potřebný prostor a podporu PHP a MySQL. Server **Sinister** hostuje třeba weby programátorů, **KBX** nabízí prostor pro prezentace neziskových organizací, studentů atd.

Na závěr ještě malou perličku pro všechny lékaře, mediky nebo lékárníky. Na adrese www.medima.cz máte na výběr ze široké škály domén z lékařského prostředí, po registraci obdržíte e-mailovou schránku a 40 MB prostoru pro prezentaci své práce.

MULTIWEB, KATEDRÁLA A TENZOR

Servery **Multiweb** (www.multiweb.cz) a **Katedrála** (www.katedrala.cz) se nehodí do žádné z výše definovaných škatulek. Nenabízí totiž zrovna závratný diskový prostor (10 a 20 MB), doménu třetí úrovně ani podporu PHP či MySQL. V obou případech je dokonce omezena maximální velikost uploadovaných souborů.

Hosting na některém z těchto dvou serverů lze však s klidem doporučit méně

zkušeným uživatelům, kteří jistě ocení snadnou registraci, přehledné webové rozhraní pro jednoduchou tvorbu a aktualizaci stránek nebo galerii grafiky. Do vašich stránek navíc nebude vložena žádná reklama.

Na adrese www.tensor.cz narazíte na opravdu velkorysou nabídku: 100 MB prostoru, e-mailová schránka, podpora PHP a MySQL, a to vše zcela bez reklamy. Problém je v tom, že v době přípravy tohoto článku nebylo možné slíbenou službu zaregistrovat.

VŠUDE DOBŘE, TAK CO DOMA...

Internet nezná žádné hranice, a tak není žádný problém umístit své internetové stránky na server tam, kde se nám nabízené podmínky zdají ideální.

Stejně jako u nás je i při registraci na zahraničních serverech vždy třeba vyplnit alespoň základní údaje, samozřejmě nejčastěji v anglickém jazyce. Pokud jste se však úspěšně proklíkali až k registračnímu formuláři, jistě vám nebude činit problémy přečíst si a vyplnit požadované informace. Nabídka bezplatného webhostingu na zahraničních serverech je nepřehledná, základní informace a srovnání serverů hledejte například na adresách www.freewebspacespace.net, www.free-webhosting.info nebo web.stoneline.sk/zdarma/free_web_hosting.htm. Nabídky vypadají často lákavě, avšak skutečná kvalita služby není vždy právě uspokojivá..

Pro jazykově méně zdatné zbývá ještě možnost webhostingu na některém z dlouhé řady slovenských serverů, jako je třeba **SuperZoznam** (www.szm.sk), **Miesto**

(www.miesto.sk), **Ahoj.sk** (www.ahoj.sk) nebo oblíbený **host.sk** (www.host.sk).

JAK SE ZAREGISTROVAT

Při registraci bezplatného webhostingu záleží jen na vás, jak moc informací o své osobě prozradíte. V případě, že do registračního formuláře vyplníte naproste nesmysly, musíte být připraveni na to, že vaše registrace může být zrušena. Po úspěšném odeslání registračního formuláře je vám zpravidla stanovena maximální doba pro aktivaci serverového prostoru a spuštění vašeho webu. Je tedy rozumné mít připraveno alespoň několik stránek z vaší budoucí internetové prezentace dříve, než se začnete poohlížet po nějakém hostingu.

Pro méně zkušené tvůrce stránek je namísto ještě jedna připomínka: jelikož většina WWW serverů běží pod operačními systémy Linux nebo Unix, které rozlišují mezi velkými a malými písmeny v názvech souborů a adresářů, je nutné při tvorbě stránek, na toto pamatovat. Šikovný FTP klient by však měl nabízet automatickou konverzi velkých písmen na malá během uploadu. To, že se v názvech souborů a adresářů nesmí vyskytovat mezery ani diakritika a že soubor s úvodní stránkou se zpravidla musí jmenovat *index.html* či *index.htm*, snad není nutné připomínat nikomu.

Závěrem tak nezbývá než vám popřát kvalitní, zajímavé, hojně navštěvované a často aktualizované WWW stránky, protože v opačném případě se vám může stát, že váš web bude správcem bez milosti smazán. ■ ■ ■ Radek Kubeš

PLACENÁ INZERCE

speciální nabídka²

	objednací kód	specifikace	cena	
NOTEBOOKY	LIFEBOOK C1020	VFY:C1020-519CZ	15" XGA, C 2.00 GHz, 256 MB, 20 GB, USB, FireWire, CD-ROM, WXPP	28 880,-
	LIFEBOOK C1110D	LBV:CZ-TRHAK30A/B	15" XGA, PM 1.30 GHz, 256 MB, 40 GB, USB, WXPP AKCE součástí speciální nabídky je luxusní brašna a Bluetooth dongle, nebo Memorybird USB 2.0 64 MB	38 880,-
LIFEBOOK	S6120	VFY:S6120-2CZ	13,3" XGA, PM 1.40 GHz, Centrino, 512 MB, 40 GB, WLAN, USB, WXPP	46 880,-
	S6120BT	VFY:S6120BT-3CZ	13,3" XGA, PM 1.60 GHz, Centrino, 512 MB, 60 GB, WLAN, USB, Bluetooth, WXPP	55 880,-
	E4010	LKN:CRE-135180-001	15" SXGA+, PM 1.40 GHz, Centrino, 512 MB, 40 GB, WLAN, USB, DVD/CD-RW, WXPP	58 880,-
	PC		objednací kód	specifikace
SCENIC	P300	VFY:P308456V-64CZ	C 2.40 GHz, 256 MB, 40 GB, DVD, Intel® Extreme Graphics, LAN, USB, WXPP	16 480,-
	P300	LBV:CZ-TRHAK110	AKCE v sestavě s 15" LCD monitorem B15-1 (LCD za pouhých 7 500 Kč!)	25 980,-
SERVERY	P300	VFY:P30865G-01CZ	P4 2.40 GHz HT, 256 MB, 40 GB, CD-RW/DVD, Intel® Extreme Graphics 2, LAN, USB, WXPP	24 880,-
	PRIMERGY Econe130 RAID	LBV:CZ-TRHAK20	AKCE v sestavě s 19" CRT monitorem 19P4 (19" monitor za pouhých 3 700 Kč!)	28 580,-
SERVERY		objednací kód	specifikace	cena
PRIMERGY Econe130 RAID		VFY:ECC030-04CZ	P 2.40 GHz HT, 256 MB/266 MHz, DVD, FDD, IDE RAID, 2x80 GB, LAN	29 410,-

Více informací o naší akční nabídce najdete na www.fujitsu-siemens.cz/special/ Uvedené ceny jsou bez DPH

Nabídka platí do vyprodání zásob. Společnost Fujitsu Siemens Computers doporučuje systém Microsoft® Windows® XP Professional pro podnikání.

FUJITSU
COMPUTERS
SIEMENS

Trendy webdesignu

WWWorkshop

Napadlo vás někdy, co bylo prvotním impulzem k vytvoření konkrétních WWW stránek? Chcete vědět, jaké jsou módní trendy při tvorbě webů? Chip se několika webdesignérským firmám podíval „pod pokličku“, a tak v následujícím textu možná najdete odpovědi na některé své otázky.

SMILKY

WWW.SMILKY.CZ

Úkolem bylo vytvořit stránky podporující soutěž, která souvisí se školním mlékem Smilky. Propagační akce Jak ti jede Smilky probíhá v období od 1. září 2003 do 30. listopadu 2003 a zmíněný web nabízí kromě kompletních pravidel soutěže nebo seznamu cen (ve hře je mimo jiné 50 mobilních telefonů) také nezbytnou součást hry – tzv. „Smilky řidičák“. Jde o formulář ve formátu PDF, na který soutěžící mohou lepit samolepky z mléka.

Na podporu soutěže jsou na webu Smilky připraveny ke stažení tapety na plochu, loga na mobil nebo spořič obrazovky, který mění svůj vzhled v závislosti na denní době a načítá z internetu zprávy související se soutěží.

Nepřehlédnutelnou součástí prezentace je interaktivní flashová animace, zabírající celou horní polovinu internetové stránky. Jejím úkolem je pobavit dětské návštěvníky a odlišit web od řady podobných informačních webů.

SMILKY

Zadavatel: Tetra Pak

Tvůrce: WDF – Web Design Factory

Použité technologie: HTML, FLASH, JavaScript, PHP

Realizace: 08/03 – 09/03

NIKE PLAY

PLAY.CENTRUM.CZ

Požadavkem zadavatele bylo vytvořit internetové stránky, které by podpořily a doplnily novou promotion společnosti Nike s názvem Play. Tato reklamní akce má v lidech posílit chuť hrát si a podpořit komunitního ducha. Web by se měl stát centrem všech aktivit a zároveň zdrojem informací pro hráče, kteří zde mohou nahrávat hry a fotografie s nálepkou Play (principem soutěže je umístit nálepku hry na co nejoriginálnější místo a tam ji vyfotit), mohou zde průběžně sledovat hodnocení svých příspěvků a dozví se vše o Hráči – ústřední postavě celé promotion. Navíc si mohou stáhnout tapety, spořič či spoty z televizní kampaně.

Zajímavostí celého řešení je bezesporu propojení stránek s portálem Centrum.cz. S každou nově vloženou hrou se totiž na www.x-chat.cz založí nová místnost v kategorii Play, pojmenovaná podle vložené hry. Jednotliví členové klubu mohou do místnosti vstupovat a o hře komunikovat. Propojení bude samozřejmě také směrem ze služby Xchat na webové stránky play.centrum.cz. Kdo vstoupí do místnosti příslušné hry, může se automaticky proklikat na stránky Play, kde se dozví více informací o všech aktivitách.

NIKE PLAY

Zadavatel: Nike ČR, Centrum.cz

Tvůrce: Advatures

Použité technologie: HTML, Perl, PHP, My SQL

Realizace: 09/03

FERNET SOUTĚŽ

WWW.FERNETSOUTEZ.CZ

Cílem kampaně jako celku je podpora loajality zákazníků k produktům firmy STOCK. Podtextem kampaně je spojení dvou tradičních českých výrobků – hořkých bylinných likérů Stock a automobilů Škoda. Základem prezentace jsou informace o spotřebitelské soutěži (detailní pravidla, popis hlavních a vedlejších cen apod.). Dále je v sekci Download k vidění tisková inzertní a televizní reklama podporující akci Fernet soutěž.

Lákadlem k návštěvě webu je bonusová hra Fernet Sprint. Hru si lze stáhnout (1,1 MB), nebo můžete hrát on-line. Principem hry je dosáhnout nejrychlejšího času v závodě na 650 m. Vyberete si, za který ze tří týmů (ne náhodou pojmenovaných podle oblíbených lihovin) chcete soutěžit, a můžete vyrazit na trať. Rychlost vozu (a tím výsledný čas) ovlivníte včasným zařazením rychlostních stupňů. Nejrychlejší čas každého dne (hraje se až do 30. listopadu) bude oceněn stylovým nožičkem. Kromě závodění si milovníci rychlosti mohou projít sekci Ceny, kde najdou poměrně detailní popis parametrů vozů Škoda RS.

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

FERNET SOUTĚŽ

Zadavatel: STOCK Plzeň

Tvůrce: Multimedia atelier

Použité technologie: HTML, FLASH

Realizace: 08/03 – 09/03

inzerce

Vyhledávací portál jak ho neznáte

Google: známý neznámý

Vyhledávání patří na internetu k nejčastějším činnostem a tím nejoblíbenějším vyhledávacím nástrojem je stále starý dobrý Google. V poslední době navíc přišel s několika novinkami, které bychom vám rádi představili.

Z NULY NA VRCHOL

Historie firmy Google Inc. připomíná klasický americký příběh, kterak chudák k milionům přišel. Google založili v roce 1995 dva studenti, Larry Page a Sergey Brin, a vznikl vlastně v rámci jejich diplomové práce. Dnes má tisícovku zaměstnanců, síť 54 tisíc serverů a obrát v řádu stamilionů dolarů. Na rozdíl od ostatních vyhledávačů a slavných internetových stránek však Google jeho zakladatelé neprodali žádnému gigantu typu Microsoftu, ale zůstali ve vlastní firmě a neváhali vrhnout značné částky do vývoje. Proto je dnes Google takový, jakého jej máme všichni rádi: rychlý jako blesk, pohotový a přesný. Od svých konkurentů, např. vyhledávačů Yahoo nebo Altavista, se Google poněkud liší: nenabíjí na sebe žádné další služby, jako je poskytování internetového připojení nebo e-mailové schránky, naopak soustřeďuje se stále na to, co mu jde nejlíp – internetové vyhledávání všeho druhu.

VYHLEDÁVÁNÍ VE FULLTEXTU

Bez nadsázky lze říci, že Google je specialista na různé druhy vyhledávání, ale v oblasti fulltextového vyhledávání nemá konkurenta. Do políčka stačí vepsat klíčové slovo, případně slova pospojovat logickými operátory. Zároveň je možné využít také pokročilého vyhledávání, ve kterém lze např. určit, že výsledky mají být ve vybraném jazyce, ome-

zit vyhledaný formát souboru, stanovit, že mohou být vyhledány pouze stránky, které byly aktualizovány do určitého data. Další velmi zajímavou funkcí je vyhledávání stránek podobných zadané stránce a zároveň také stránek, které na zadanou adresu odkazují. Bez zajímavosti jistě není také možnost použít Google jako kalkulačku – stačí vepsat příklad do políčka pro vyhledávání (místo znaménka krát použijte hvězdičku) a kliknout na tlačítko. Dalším příjemným překvapením je úvodní stránka s „vyhledávacím políčkem“ – je překvapivě prostá jakýchkoliv reklam.

Vedle tlačítka pro vyhledávání můžete najít také tlačítko Zkusím štěstí. Kliknete-li na něj, budete automaticky přeneseni na první stránku z výpisu vyhledaných stránek, aniž byste tento výpis ovšem viděli. Z dalších dovedností Googlu v oblasti fulltextového vyhledávání je třeba zmínit kontrolu pravopisu při zadávání dotazu (vztahuje se pochopitelně pouze na angličtinu) a také možnost dát si přeložit neanglické stránky do angličtiny.

VÝSLEDKY VYHLEDÁVÁNÍ

Po kliknutí na tlačítko Vyhledat Googlem se zobrazí výsledky vyhledávání. A právě v utříděnosti těchto informací spočívá síla Googlu. Jednotlivé odkazy jsou totiž utříděny ne podle výskytu slova na stránce, ale podle „kvality“. Toto hodnocení stránek podle kva-

lity a počtu odkazů se nazývá PageRank a vymysleli jej právě „otcové“ Googlu – Page s Brinem. Algoritmus je poněkud složitý na popis, jeho hlavní princip však spočívá v úvaze, že čím více je na určitou stránku odkazováno z kvalitních zdrojů, tím je sama stránka považována za kvalitnější. Po zadání dotazu Google sice prvotně vyhledává výskyt zadaného výrazu na stránce, avšak pokud nalezne stránky, kde se výraz vyskytuje poměrně stejně, používá výše zmíněná kritéria a odkazy ve výsledcích také takto seřadí. Nutno poznamenat, že některé „chytřé“ hlavy už přišly i na to, jak tento systém zneužít a „nahnat“ si vzájemným odkazováním body pro hodnocení, aby jejich stránky byly ve výpisu výsledků na předních místech. Výsledky vyhledávání jsou tedy skutečně přesné a utříděné. Navíc Google indexuje více než 3 miliardy stránek (to je asi polovina všech existujících internetových stránek), takže vyhledávání jeho prostřednictvím bývá také nejúspěšnější.

OBRÁZKY, SKUPINY, ADRESÁŘ

Na hlavní stránce serveru Google si můžete povšimnout ještě několika dalších záložek. Kromě internetových stránek můžete totiž s Googlem vyhledávat i v obrázcích, ve skupinách a v adresáři neboli v klasickém utříděném katalogu odkazů. Vyhledávání ve skupinách se týká vyhledávání v diskusních

LOGICKÉ OPERÁTORY

Při fulltextovém vyhledávání (při němž zadáváte hledaný výraz do políčka formuláře) můžete svůj dotaz ještě zpřesnit. Zadávané výrazy lze totiž pospojovat tzv. logickými operátory, což jsou většinou anglické spojky.

Například spojíte-li dva nebo více výrazů spojkou AND, bude vyhledána pouze stránka, která obsahuje oba zadané výrazy. Jestliže spojíte dva výrazy spojkou OR, bude vyhledána stránka, která obsahuje první a/nebo druhý výraz. Vložíte-li mezi dva výrazy spojku NOT, bude vyhledána stránka, která obsahuje první výraz, avšak nesmí obsahovat výraz druhý.

Google umí česky, což je velký klad nejen pro začátečníky.

inzerce

U každého vyhledaného obrázku najdete podrobné informace o jeho rozměrech a velikosti.

VYHLEDÁVÁNÍ V INTERNETOVÝCH OBCHODECH

Další zajímavou odnoží serveru Google je Froogle neboli vyhledávač v internetových obchodech. Jedná se o horkou novinku, která ještě není příliš prezentovaná (jde vlastně o beta verzi, takže by měla být pouze lepší a lepší), a najdete ji na přesné adrese <http://froogle.google.com> (tato stránka není v češtině). Najdete zde utříděnou křížovku odkazů na internetové obchody. Vyhledávat však lze i tak, že zadáte název produktu do volného políčka. Na další stránce s výsledky vyhledávání lze zadat přibližnou cenu (v dolarech), kterou chcete za produkt zaplatit, čímž vyhledávání ještě omezíte.

PLACENÉ VYHLEDÁVÁNÍ

Ačkoliv je Google pro své majitele úžasnou továrnou na peníze, prakticky všechny jeho služby jsou bezplatné. Jedinou výjimkou je služba Google Answers, kterou najdete na adrese <http://answers.google.com>. Ta je určena hlavně pro ty, kteří neumějí příliš používat logické operátory a ve výsledcích vyhledávání se příliš nevyznají. Princip spočívá v tom, že do internetového formuláře vepíšete (pochopitelně anglicky) svůj dotaz, posléze vepíšete téma dotazu a nakonec si stanovíte sami cenu (má se pohybovat mezi 2 a 200 dolary a je na vašem uvážení). Web za vás pak prozkoumá místo vyhledávače „živý“ člověk, který vám také do 30 dnů sdělí odpověď. Na Googlu je velmi sympatické, že již zodpovězené dotazy jsou na stránkách publikovány a vy v nich můžete zcela bezplatně vyhledávat. Absurdita některých dotazů vás možná překvapí, avšak rozhodně lze tyto stránky používat jako užitečnou studnici vědomostí, které byste jinak asi těžko hledali.

■ ■ ■ Michaela Kadlecová, autor@chip.cz

→ fórech a skupinách; lze použít i pokročilá kritéria stejně jako při vyhledávání v obrázcích. Vyhledané obrázky se přitom zobrazí na jedné stránce. Kliknete-li na obrázek, ten se zobrazí na části obrazovky v originální velikosti a v druhé části obrazovky se objeví webová stránka, na níž byl obrázek nalezen. Vyhledávač si lze také nastavit a personalizovat, takže při příští návštěvě stránek ze stejného počítače bude vyhledávání probíhat na základě přednastavených kritérií. Je možné si nastavit např. jazyk, ve kterém budou vyhledané stránky napsány, počet vyhledaných odkazů na jedné stránce a také to, zda se výsledky mají zobrazit na nové stránce.

VYHLEDÁVÁNÍ VE ZPRAVODAJSTVÍ

Poměrně nedávnou novinkou je vyhledávání na zpravodajských stránkách. Na adrese <http://news.google.com> najdete extrakt ze světových zpravodajských stránek, rozdělený do klasických sekcí, jako je světová politika, americká politika, zábava, sport apod. Dohromady čerpá Google zprávy ze 4500 zdrojů! Ačkoliv Google žádné své zpravodajství nevy-

tvář ani není odběratelem nějaké zpravodajské agentury, dává možnost být skutečně včas a velmi kvalitně informován o světovém dění. Na hlavní stránce najdete totiž úvodní odstavce novinek, často i s fotografií, takže není ani třeba klikat na odkaz vedoucí na původní stránku. U zpráv jsou zároveň také zobrazeny odkazy na stránky na jiných zpravodajských serverech, které pojednávají o tom samém problému, takže o jedné věci můžete být informováni z několika zdrojů a můžete si tak vytvořit o problému lepší obrázek. Stránka se zprávami je aktualizována prakticky neustále – vzhledem k tomu, že jsou zprávy přebírány ze všech zpravodajských serverů po celé zeměkouli, najdete zde mnoho novinek i tehdy, když naše zpravodajské servery „spí“. Odkazy s úvodními odstavci článků a s fotografiemi nejsou totiž přidávány člověkem, ale prostřednictvím počítačového algoritmu. Zprávy na serveru Google však nejsou k dispozici v češtině; musíte se spokojit s angličtinou, případně využít některé z národních verzí ve francouzštině nebo němčině. V těchto novinkách můžete pochopitelně vyhledávat zadáním klíčového slova.

Množství jazykových mutací a "překladač" patří mezi silné stránky Googlu.

Rozšířené hledání obrázků patří k nejlepším nejen z hlediska rozsáhlých možností...

inzerce

Nokia N-Gage

Telefon, nebo herní konzola?

7. října představila společnost Nokia svoji horkou novinku – poslední model telefonu Nokia N-Gage. Již před uvedením tohoto mobilního telefonu se strhla převážně na internetu horlivá diskuze: společnost Nokia si totiž „dovolila“ zkoušet proniknout mezi herní fandky, kteří se s nadšením věnují hraní elektronických her na všech možných platformách. Představme si tedy tento mobilní telefon i z hlediska zajímavého fenoménu mobilního hraní.

MOBILNÍ BYZNYS

Byznys, který se vytvořil kolem služeb poskytovaných pro uživatele mobilních telefonů, jež se bezprostředně netýkají takových – dnes již – nudných záležitostí, jako jsou telefonování, zasílání zpráv SMS nebo manažerské dovednosti, je v současnosti velmi vzrušující. Je oblastí, ve které se toho skutečně nejvíce „děje“ a která je také nesmírně výnosná. Čísla, jimiž vás zalaví firmy zabývající se poskytováním vyzváněcích tónů, log operátora a hlavně her, které si lze jednoduše objednat a stáhnout, jsou opravdu neuvěřitelná. Zapomeňte přitom na hry typu hada, které si bylo možné zahrát na telefonech Nokia dříve. Dnešní hry jsou neuvěřitelně sofistikované a jejich vývoj šel souběžně s vývojem mobilních telefonů a jejich nejen grafických možností. Další, co fanouškům her na mobilech pomáhá hrát ještě lépe a s větším požitkem, je vývoj technologií pro přístup k internetu, takže je dnes možné hrát on-line, výsledky si dát zaznamenávat a soupeřit tak s ostatními hráči. Tato herní komunita je dnes již velmi rozšířená, což souvisí i s tím, že mobilní telefon vlastní na rozdíl od osobního počítače drtivá většina národa. Pro mnohé „mobilní“ herní fandky dokonce přestává být mobilní telefon telefonem v pravém slova smyslu a stává se herní konzolou, kterou lze nosit všude a která umožňuje přístup k internetu a sdílení hry s ostatními uživateli.

NOKIA PRO HERNÍ FANDY

Není se čemu divit, že si tohoto „boomu“ všimla i společnost Nokia a připravila telefon, který sama prvotně představuje jako herní konzolu. Každého fanouška elektronických her při pohledu na tento mobil napadne, že se velmi podobá kapesní herní platformě Gameboy společnosti Nintendo. Společnost Nokia se také neskryvá s tím, že právě na uživatele Gameboye se hodlá obrátit. Nokia N-Gage váží 137 gramů a má rozměry 133,7 x 69,7 x

20,2 mm. Sluchátko a mluvítko telefonu jsou umístěny v zájmu lepšího hraní her na boku přístroje. Telefonování je tak bohužel přinejmenším nezvyklé a někdy poněkud pracné, nemluví o nechápavých pohledech spoluobčanů, telefonuje-li jako „s oplatkou“ na boku. N-Gage podporuje zprávy MMS a polyfonní vyzvánění (které mně osobně připadá poněkud tiché), obsahuje MP3 přehrávač a také diktafon, umožní vám přístup k internetu a k e-mailům. Výdrž baterií není nijak závratná – výrobce deklaruje 3 – 6 hodin hraní (podle typu hry), 2 – 4 hodiny pro telefonování, 150 – 200 hodin v pohotovostním režimu a 8 hodin poslouchání hudby.

HRANÍ HER

Protože je telefon Nokia N-Gage prvotně zaměřen na hraní her, prozkoumejme pořádně jeho dovednosti v této oblasti. Hrát sofistikované hry je možné na všech moderních telefonech a mnoho z nich také svůj vzhled této možnosti podřizuje. Například na poslední novince značky Alcatel, telefonu Alcatel XYX, je hraní zpřijemněno tím, že se mobilní telefon drží „na šířku“, což podporuje postavení funkčních tlačítek ke hře. Všechny tyto přístroje však byly především mobilními telefony – Nokia N-Gage jde ještě mnohem dál. Hry se ovládají prostřednictvím osmisměrného tlačítka a hlavně pomocí kláves 5 a 7, které jsou větší než ostatní klávesy. Hraní her také podporuje barevný displej, který je na rozdíl od konkurenta Gameboye podsvícený. Displej má navíc rozlišení 176 x 208 pixelů, z čehož vyplývá, že hraní se dá skutečně porovnávat s hraním na jiných konzolách. Současně se startem Nokia N-Gage představila společnost Nokia také desítku her, které se nestahují z internetu, jak je zvykem u ostatních mobilních telefonů, ale které se jako naprostá novinka v této oblasti distribuují na speciálních médiích podobných paměťovým kartám. To představuje jeden z hlavních zádrhelů tohoto modelu – jednak ceny těchto her

se pohybují kolem 1500 korun, jednak jejich výměna je poměrně pracná: je třeba odklopit kryt a poté ještě baterku mobilního telefonu. Model N-Gage sám o sobě žádné, byť základní hry neobsahuje, takže je třeba hry stáhnout nebo dokoupit za nemalé peníze. Je však nutné přiznat, že pokud všechno absolvujete, je poté hraní her skutečným požitkem. Hra se prakticky vůbec nezadrhává a v případě, že vám někdo telefonuje nebo vám přijde zpráva, na rozdíl od ostatních modelů se hra „stopne“, a nemusíte tedy začínat znovu. Hrát hry lze také s ostatními uživateli, a to díky technologii Bluetooth – není tedy třeba se nějak složitě připojovat kabely.

PRO KOHO?

Musím přiznat, že já osobně jsem velmi zvědavá, jak si Nokia u nás a ve světě v prodeji povede. Jistě je pro ní velká škoda, že telefon nepodporuje mobilní sítě v tradiční herní baště – tedy v Japonsku. U nás bude při prodeji limitujícím faktorem patrně cena přístroje, která se pohybuje kolem 12 000 Kč, k čemuž je ještě nutné připočítat cenu her. To je jistě pro rodiče pubertálních výrostků, kteří nejčastěji hry hrají, nemalý obnos. Nokia však tvrdí, že jí nejde jen o tuto skupinu, ale že hraní na všech možných platformách je dnes natolik obvyklou činností, že tuto novinku jistě přivítá i mnoho dospělých uživatelů. Nutno ovšem podotknout, že tyto uživatelé potřebují (třeba z pracovních důvodů) i často telefonovat a že telefonování z boku přístroje pro ně bude představovat velké omezení. Hraní her je však na Nokii N-Gage skutečným požitkem, což mohou osobně potvrdit. Mobil, nebo herní konzola – co je vám bližší?

■ ■ ■ Michaela Kadlecová, autor@chip.cz

I takto mohou vypadat hry na mobilu.

inzerce

WWW stránky o zlatavém moku

Pivo na internetu

Jen málokterému produktu potravinářského průmyslu se dostává takové pozornosti a podpory jako pivo. Pivo má u nás velkou tradici; co se týče spotřeby, umísťuje se náš národ ve světových statistikách na nejvyšších příčkách. Podle toho také vypadá propagace piva ze strany výrobců.

Pivovary vynakládají na propagaci svých produktů značné částky. Největší váhu má samozřejmě značka piva – s tou souvisí i grafická prezentace ve formě loga, které se pak objevuje na všem možném: od sklenic přes pivní tácky, značkové oblečení a suvenýry až po svítící tabule na restauracích. Do firemní strategie samozřejmě patří i slogany, reklamní kampaně, sponzoring různých aktivit, soutěže, akce. Důležitou součástí firemní prezentace jsou v současnosti také WWW stránky – a na ty se dnes podíváme.

Co by mohly stránky pivovaru obsahovat? Na všech logicky najdete určitý okruh informací. Historie a současnost pivovaru, jednotlivé produkty, aktuality, zajímavosti, seznamy prodejců a restaurací, dosažená ocenění, probíhající soutěže a akce jsou skoro povinné informace, které nejsou nikde opomenuty.

Jenže prezentace piva u nás není jen prezentací alkoholického nápoje. Pivo je spojováno se zábavou, s legrací a přátelstvím, případně s podporou sportu či kultury. Tak jsou koncipovány reklamní spoty, soutěže a roz-

manité akce. Tomuto duchu odpovídá i provedení stránek, které je ve většině případů vysoce profesionální, především grafika bývá vedena k originalitě a dokonalosti s častým použitím animací. Přes tento podobný styl se jednotlivé stránky často liší.

Začneme u značky Prazdroj (www.prazdroj.cz), jejíž stránky jsou obsahově nejrozsáhlejší díky tomu, že společnost je spojena s několika dalšími velkými pivovary. Proto je právě na stránkách Prazdroje mnoho informací a odkazů na spřátelené značky. Jedná se o Velkopopovického kozla, Gambrinus, Radegast a další. Stránky těchto pivovarů mají určité základní rysy shodné a návštěvníkům nabízejí stejné služby. Mezi ty patří mož- ➔

WWW stránky prazdroje lze přirovnat k pivnímu portálu.

→ nost stažení tapet a spořičů pro Windows, možnost zahrát si on-line hry ve flashi. Autoři si také uvědomili další oblíbenou zábavu našeho národa, kterou jsou SMS zprávy, a proto na stránky zařadili možnost stahování log pivovarů zdarma a v neomezeném množství. Požadované logo mi bylo ze stránek Radegastu zasláno během pěti minut (ze stránek Radegastu asi po dvou hodinách). Součástí webu jsou i on-line shopy, které nabízejí nákup suvenýrů a značkového oblečení s logy pivovarů. Je možné zasílat i e-mailové pohlednice. Souvislost s Plzní najdete ještě na stránkách www.beerworld.cz a www.pilsnerfest.cz. Stránka Pilsnerfest je zaměřena na přehled akcí – festivalů podporovaných pivem Pilsner Urquell (www.pilsner-urquell.cz).

Jednotlivé stránky se však samozřejmě liší. Na stránkách samotné značky Prazdroj je nevhodnější přímo použít mapu serveru, protože titulní strana se čtyřmi okny, kde se stále něco pohybuje, je opravdu nepřehledná. Teprve pak se dostanete např. k pivnímu rozcestníku, který vás zavede na další stránky s pivní tematikou. Obecní a městské úřady zde mohou zaujmout informace o možné finanční injekci různým projektům pro podporu regionů. Lze si zde také zasoutěžit ve znalostech z pivovarnictví.

Jednu z nezajímavějších stránek najdeme na adrese www.radegast.cz. K dispozici je flashová i HTML verze, přičemž vše je vyřešeno tak, že ani návštěvník bez podpory flashe o nic nepřijde, protože HTML verze obsahuje stejnou, pouze ne tolik animovanou grafiku. Samotná grafika je opravdu

profesionální v kvalitním provedení. Kromě možnosti zaslání loga pivovaru, jak už bylo uvedeno, umožňuje web Radegastu zaslat jednou týdně zdarma i jiné, vlastnoručně vytvořené logo. On-line aplikace pro vytváření loga je přitom přístupná až po správné odpovědi na soutěžní otázku (odpověď lze ovšem jednoduše vyhledat). Takováto služba prakticky nemá na českém internetu obdobu. Pro soutěživé je zde ještě on-line soutěž s možností vyhrát nejnovější „krýgly“.

Grafika webu Kozel (www.kozel.cz) již není tak výrazná, což neznamená, že by se jednalo o podprůměr, ale spíše o nasazení vysoké laťky Radegastem. Kozlovi se líbí folk a country, proto na stránkách najdete skoro samostatnou sekci, kde jsou uvedeny informace z této hudební oblasti, např. aktuality, festivaly, nově vydané CD. Kromě tradičních wallpaperů a screensaverů je možné stáhnout i reklamní spoty.

Pro značku Staropramen byl nosnou akcí tohoto léta „Chlapark“ (loni „Pivní výcvikové tábory“), proto na adrese www.staropramen.cz nenajdete žádné informace o pivovaru, ale jste přesměrováni přímo na www.chlapark.cz, přičemž tyto stránky jsou jednoúčelově vztaheny k probíhající akci. Grafika je strohá, jedná se především o textové informace. V souvislosti s akcí Chlapark využil Staropramen internet a telekomunikace i jiným způsobem. V balení s dvaceti kusy piv je vždy soutěžní kupon, kód z něho je možné odeslat pomocí SMS zprávy. Prakticky ihned jste opět pomocí SMS informováni o tom, zda jste něco vyhráli, a zároveň vzi- →

LEDA

JAZYKOVÝ SOFTWARE

SLOVNÍKOVÁ DATABÁZE

- současný přístup k nejrozsáhlejšímu českému souboru slovníků
- jediný svého druhu co do autorskopravní čistoty
- zahrnuje největší, autoritativní slovníky a mnoho dalších slovníků všeobecných a odborných
- fulltextové morfologické hledání, hledání přibližně zadaného dotazu
- zobrazení údajů v hesle podle přání uživatele

Dosud jsme vydali tyto velké slovníky:

VELKÝ ANGLICKO-ČESKÝ (A ČESKO-ANGLICKÝ) SLOVNÍK – K. Hais a B. Hodek

Nejrozsáhlejší a nejméně aktuální anglicko-český slovník nabízí 280 000 anglických slov a sousoví a 454 000 českých ekvivalentů.

VELKÝ ČESKO-RUSKÝ SLOVNÍK

– M. Sádliková a kol.

Moderní slovník s více než 120 000 českými výrazy a 200 000 ruskými ekvivalenty.

V říjnu vychází:

VELKÝ ČESKO-ANGLICKÝ (A ANGLICKO-ČESKÝ) SLOVNÍK – J. Fronek

Největší a neaktuálnější česko-anglický slovník obsahující více než 200 000 českých slov a sousoví a kolem 400 000 ekvivalentů.

VELKÝ NĚMECKO-ČESKÝ (A ČESKO-NĚMECKÝ) SLOVNÍK – H. Siebenschein a kol.

Nejpoužívanější velký německo-český slovník v elektronické verzi zahrnující víc než 190 000 německých výrazů a 270 000 českých ekvivalentů.

VELKÝ ŠPANĚLSKO-ČESKÝ (A ČESKO-ŠPANĚLSKÝ) SLOVNÍK – J. Dubský a kol.

Jediný rozsáhlý španělsko-český slovník.

Ceny:

- velké slovníky v oboustranné úpravě (angličtina, němčina, španělština): 14 800,- Kč pro firmy, 11 800,- Kč pro jednotlivce, zdravotnictví a školství,
- jednosměrné slovníky (ruština): 8 400,- Kč pro firmy, 6 720,- Kč pro jednotlivce, zdravotnictví a školství

TELL ME MORE KIDS

Třídílný interaktivní program pro výuku angličtiny, určený dětem ve věku od 4 do 12 let, založený na technologii rozpoznávání řeči. Každý ze tří dílů nabízí dětem zábavná dobrodružství, při nichž se nenáší formou učí anglicky. K výuce není zapotřebí žádná předchozí znalost angličtiny.

Program získal ocenění CHIP Tip 7/03 a Tip Počítače pro každého 14/03.

Cena každého dílu: 840,- Kč; cena kompletu (1., 2. a 3. díl): 1 680,- Kč

NEJVĚTŠÍ VYDAVATEL
ELEKTRONICKÝCH A KNIŽNÍCH
PUBLIKACÍ PRO VÝUKU JAZYKŮ

LEDA spol. s r. o.

Redakce:
Štěpánská 33, 110 00 Praha 1,
tel. 222232012, fax. 222232013
e-mail: leda@leda.cz,
<http://www.leda.cz>

Logo zdarma na váš mobil – zajímavá nabídka Radegastu.

→ ká virtuální účet, na který se přispívají body za každý odeslaný kód. Stav konta lze pomocí zaslání PIN ověřit na stránkách.

Opavský Zlatovar (www.zlatovar.cz) nyní chystá novou prezentaci, o čemž informuje strohý nápis na titulní straně. Nová verze bude nejspíš zajímavější než ta původní, která obsahovala pouze základní informace a nevýraznou grafiku. Ke staré verzi se lze bez problému dostat, otázkou je, proč Zlatovar rovnou nepřešel ze starého layoutu na nový a řeší to téměř prázdnou titulní stránkou.

Poněkud zanedbaným dojmem působí stránka www.strarobrno.cz. Brňáci sice svou prezentaci nabízejí ve flashi i v HTML, a dokonce ve třech jazycích (čeština, angličtina a němčina), přitom však hned s mateřštinou mají problémy, protože se jim některá naše písmena vůbec nezobrazují. Také „žhavé“ informace o soutěži, která vlastně již měsíc neběží, nedávají zrovna velkou důvěru v pravidelnou aktualizaci serveru. Nejsnáze odstranitelným prvkem jsou nefunkční odkazy, ale i ty zde najdeme...

Mysterium na vás dýchne ze stránek www.zubr.cz. Tady nelze mluvit jen o výborné grafice, ale také o originálním nápadu a provedení. Na titulní straně máte možnost spatřit středověkého bojovníka stojícího v poli za dunění hromů. Další grafické prvky mají opět „tolkienovský“ nádech a ve stylu fantasy jsou i nabízené wallpapery. Za zmínku stojí i silně návyková střelnice (www.zubr.cz/strelnice.html), která pobaví i procvičí postřeh.

Spojení s mystikou a tajemnem se samo nabízí u piva Kelt (www.kelt.cz). Ačkoli o Keltech na stránce opravdu zmínky najdeme, layout ve stylu Stonehenge či něčeho podobného zde není. Zato si můžete sami interaktivně své pivo Kelt uvařit. Pokud

máte zájem, objeví se před váma blokové schéma pivovaru a vy asi v deseti krocích postupně vybíráte suroviny, které necháváte projít různými výrobními procesy (třeba kvašením). Je třeba volit různé poměry směsí a časové údaje, zatímco pivo protéká jednotlivými bloky. Jste-li dobří, máte za chvíli pivo jako křen (ale jen virtuálně). Každopádně si tak můžete nacvičit přesný výklad vaření piva Kelt, který si kamarádi v hospodě jistě rádi vyslechnou...

Trošku zmatek v názvech nastane, hledáte-li pivo Samson. Doména www.samson.cz totiž patří Budějovickému měšťanskému pivovaru, jehož produktem je kromě Samsonu také Budweiser beer. Samotná stránka překvapí svou jednoduchostí a zároveň účelností, každopádně k ní autoři přistupovali úplně odlišným způsobem než u jiných značek piv.

Z dvojice stránek www.holba.cz a www.litovel.cz považují za vydařenější ty první. Značka Litovel v tomto případě v rámci používaných firemních barev logicky pojala design stránky do červena, což lidskému oku nelahodí tolik jako jiné barvy (většina pivovarnických webů shodně používá kombinaci žluté, respektive zlaté – podle barvy moku – a zelené). Web Holba je obohacen úsměvným flash intrem. →

Střelnice Zubru je silně návyková záležitost!

→ Také web značky Zlatopramen (www.zlatopramen.cz) se může chlubit slušnou grafikou, ale tím nejzajímavějším na stránkách je opět on-line vaření piva, tentokrát ještě o něco lepší než u značky Kelt. Skládá se ze dvou částí – z exkurze a testu. Právě exkurze je velmi realistická, protože pomocí flashe se ocitnete přímo na dvoře příslušného pivovaru a klikáním na jednotlivé budovy se vám dostane textového i zvukového výkladu o jednotlivých fázích vaření piva.

Dost dobrá je prezentace značky Gambrinus (www.gambrinus.cz) – pokud ji ovšem úspěšně spustíte, což se mi při některých běžných bezpečnostních omezeních nepodařilo. Je škoda, že alespoň titulní stránka není vytvořena s co nejmenšími nároky na prohlížeč, aby dala návštěvníkovi možnost volby. Pokud se ale k prezentaci dostanete, spatříte pomocí flashe vytvořenou rušnou ulici, po které se můžete pohybovat. Vlastně se jedná o originální menu, v němž každá stavba představuje jednu jeho položku (např. stadion = fotbal, hudební klub = rock...). Protože značka Gambrinus je fanda rocku a fotbalu, najdete zde informace o sportovních událostech a rockových festivalech, které podporuje. Pro soutěživé je zde největší množství interaktivních soutěží (například skládání puzzle na čas, tipování v sázkové kanceláři či hra pivris). Můžete si i zachatovat na Gambrinus chatu. Patříte-li mezi fanoušky rocku, potěší vás tento web dvojnásob. Najdete na něm totiž on-line MP3 přehrávač a s ním i více než 50 skladeb v 6 albech. Zvláště příznivci heavy metalu mezi nimi najdou několik výborných pecek!

Zatímco na adrese www.budvar.cz najdete pouze informace týkající se pivovaru, zábavu hledejte na stránkách www.jdemenapivo.cz, což je projekt vpravdě ojedinělý a originální. V podstatě se jedná o uživatelské rozhraní pro lidi, kteří pijí pivo značky Budvar a zároveň se pohybují na internetu. Pro přístup ke všem funkcím rozhraní je třeba se zaregistrovat. Poté uživatel získá e-mail, možnost odesílat SMS zprávy na všechny mobilní operátory, možnost stahovat zdarma loga i vyzváněcí melodie či posílat obrázkové SMS zprávy (s motivy Budvaru), ukládat si kontakty na přátele a případně s nimi chatovat, přečíst si nebo přidat hospodské vtipy, poslat pohlednici nebo vyhledat restauraci s pivem Budvar. Těm nejlepším podnikům se dostalo té cti, že se zde vyskytují jako virtuální bary. Flashem vytvořené prezentace poskytují o každém podniku základní data a především možnost porozhlédnout se v nich. Projekt „jdemenapivo.cz“ je opravdu originální nápad a profesionální práce dotažená do nejmenších

Na pivo.sk najdete i několik zajímavých videí s pivní tematikou...

→ detailů, a to jak z hlediska funkčnosti, tak z hlediska grafiky. Flash grafiku uvidíte také na stránkách www.bernard.cz, kde jsou animace navíc spojeny s humorem. Na těchto stránkách také najdete TV reklamy a informace o pivu samotném.

Pokud vám chutnají slovenská piva, prohlédněte si stránky www.zlatybazant.sk nebo www.mnich.sk. Obě vcelku vydařené prezentace ovšem v době psaní článku obsahovaly pár chybek. První z nich sice slibovala nejlepší fotky z proběhlé fotosoutěže, ale samotné fotografie nebylo možné najít, druhá prezentace měla dokonce mezi obsahem výpis chyby v kódu PHP.

U piva ještě chvíli zůstaneme. Kromě výše uvedených prezentací velkých pivovarů existují také stránky menších či lokálních pivovarů a také stránky příznivců piva. Těch je nepočítaně, ovšem opravdu kvalitní se dají spočítat na prstech ruky. K těm podařeným patří portál www.svetpiva.cz. Naleznete zde několik aktualizovaných rubrik, jako je degustace piv, osobnosti, pivní akce, pivní styly... Informace jsou zde nabízeny tak, jak je u portálů zvykem – prostřednictvím článků. Ty nejspíš píšou autoři, kteří se „problematické“ evidentně věnují nejen tak, že „zvládnou několik kousků denně“. Zajímavé jsou např. články o zahraničních pivech. Portál však nejspíš čeká ještě nějaká práce, neboť informací by se zde mohlo objevit i víc, konkrétně rozcestník zatím nikterak neoslňuje množstvím odkazů. Podobný je i portál www.beers.cz nebo portál www.pivson.cz, který na vás z různých částí

chrlí různé hospodské vtipy, pivní anekdoty, pivní rekordy a historiky.

Na rozdíl od nich je Czech beer report (www.pivovary.ic.cz) stránkou, kde najdete především různé novinky, zprávy a zajímavosti. Nechybí seznam pivovarů s uvedením několika základních dat, např. kontaktů. Ze slovenských webů jmenujme alespoň www.pivo.sk.

Patříte-li mezi sběratele pivních suvenýrů, zkuste si vzpomínat na dobu před několika lety. Průhledné normalizované sklenice a hnědé či zelené láhve od piva... Náruživí sběratelé se tehdy mohli chlubit jen odlepenými pivními etiketami, vršky a pivními tácky. Dnes je situace jiná, sehnat mikinu, kšiltovku nebo lovecký nůž s pivním logem není problém – ale pivní tácky mají stále své kouzlo. Na serveru pivo.ic.cz jich mají neuvěřitelných 850.

Sbírat lze skutečně různé předměty – od pivních etiket přes vršky až po sklo. Sdružení sběratelů takovýchto suvenýrů a historie pivovarnictví zveřejňuje informace na www.pivari-cr.cz, kde jsou zveřejněna data setkání sběratelů a seznam sběratelských klubů. Ještě o něco více najdete na stránkách www.pivety.cz, kde vám poradí i to, jak a podle čeho sbírat.

Sám bych tomu asi nevěřil, ale existuje i výzkumný ústav piva – www.beerresearch.cz. A jako bonbonek jsem si nechal zahraniční stránku www.beerhunter.com. O tu se stará Michal Jackson, který je považován za zakladatele pivní žurnalistiky. Svému koníčku se poctivě věnuje, a tak na serveru přibývají články tvořené na základě výjezdů do různých světových pivovarů, exkurzí a degustací piv.

Kdybych se měl pokusit o zhodnocení firemních prezentací pivovarů, musím konstatovat, že ve většině případů se jedná o profesionálně vytvořené stránky s velkým důrazem na grafiku (nejčastěji pomocí flash prezentací). Některé z firem dokázaly pojmout svůj web velmi originálně. Kladem je také to, že mnohdy na stránkách nenarazíme jen na strohé informace, ale také na zábavné prvky.

■ ■ ■ Jiří Polášek, autor@chip.cz

VÍTE, ŽE...

- „pivo jest důležitou pochutinou i potravinou, pro člověka tělesně pracujícího s mírou užívané jest bez následků škodlivých? Byť bylo množství výživných látek v pivě poskrovnu, jsou přece všechny obsaženy ve formě velice příhodné“ (Ottův slovník naučný, díl XIX, str. 816).
- pravděpodobně nejstarším dokladem o pěstování chmele na dnešním území našeho státu je nadační listina knížete Břetislava z třicátých let 11. století? Chmel byl u nás v 11. a 12. století rozšířen a pěstoval se dokonce i v Praze, např. na Střeleckém ostrově.
- v Chamurabiho zákoníku je zmínka o kvetoucí pivovarské činnosti a zákonem byl stanoven obsah mladiny v pivě a jeho cena? Porušování se trestalo smrtí utopením.
- Edda, sbírka pověstí severních národů z 9. století, považuje medovinu i pivo za dar bohů a věří, že po smrti budou muži ve Valhale z rukou krásné dívky pít pivo?
- prvním historickým dokladem souvisejícím přímo s výrobou piva je nadační listina prvního českého krále Vratislava II pro vyšehradskou kapitolu z roku 1088?
- o velké oblibě piva u našich předků, která mnohdy vedla k nadměrnému holidování tomuto nápoji a opilství, svědčí některé zákony vydané v roce 1039 knížetem Břetislavem I? Jsou v nich vymezeny tresty pro krčmáře přechovávající opilce, jako např. rozbítí veškerého hospodského nádobí, oholení hlavy, pranýřování na veřejném místě.
- u kádě při karbování se za starých dob zpívaly písně vážného obsahu? Panovala pověra, že bez zbožného zpěvu by se várka nezdařila. Nebo se prý zpívalo proto, aby se přemohla ospalost, aby nikdo nespadol do kádě.

Zdroj: www.prazdroj.cz

PLACENÁ INZERCE

www.eproton.cz

• internetový obchod s největšími sklady
• foto, TV, DVD, audio, mobilní telefony, domácí elektro

ePROTON

• 1500 nejprodávanějších výrobků do 48 hodin
• záruka kvality a spolehlivosti, nízké ceny

Širokou nabídku nejen MP3 discmanů, mobilních telefonů a DVD najdete na www.eproton.cz

inzerce

Zajímavé WWW stránky

Televizní weby aneb Televize na internetu

Internet se dnes již zařadil mezi běžná média, přesto však většina jeho uživatelů stráví před televizní obrazovkou mnohem více času než před obrazovkou monitoru. A přitom internet nabízí dostatek zajímavých informací, které rozšíří zážitek z konzumace televizní zábavy. Podívejte se tedy na to, co můžete najít na webech tuzemských celoplošných televizních stanic.

Diváci hledají na webech televizních stanic především aktuální televizní program a údaje o jednotlivých pořadech. Tyto informace ostatně stále ještě tvoří podstatnou část obsahu televizních webů. Postupem času se však internetové stránky jednotlivých televizí stávají interaktivnějšími. Televizní divák tak má možnost na webu komentovat a hodnotit jednotlivé pořady, nebo dokonce diskutovat s jejich tvůrci.

Nejdále je v tomto směru web naší veřejnoprávní televize. Na stránkách České televize se tvůrci pořadů podle svých časových možností vyjadřují k názorům diváků; návštěvníci si tak kupříkladu mohou popovídat s protagonistou pořadu Noc s Andělem.

ČESKÁ TELEVIZE (WWW.CZECH-TV.CZ)

Zkušební televizní vysílání Československé televize (ČST) bylo zahájeno 1. května 1953 a 25. února 1954 bylo prohlášeno za pravidelné. V roce 1970 bylo vysílání ČST obohaceno o druhý program a o tři roky později se diváci dočkali barevného vysílání. ČST zanikla k 31. prosinci 1992 spolu

s rozdělením československé federace. Česká televize (ČT) však vznikla o rok dříve (k 1. lednu 1992).

První webová prezentace ČT byla vytvořena v roce 1996. Byla velmi stručná, obsahovala

pouze základní informace o ČT a televizní program s týdenním předstihem. V září 1998 prošly stránky zásadním redesignem a především přibýlo mnoho informací (údaje o jednotlivých pořadech, institucionální informace, teletext, textová verze zpravodajství, informace pro novináře, vznikly první speciály k filmům nebo první stránka k projektu Pomozte dětem a další).

Rok 1999 se nesl v duchu přibývání informací a stránek. Nově začala být k dispozici i stručná historie ČT, zápisy z jednání Rady ČT, základní informace o členech managementu a Rady ČT, veškeré publikace ČT (ročenky, programová schémata, publikace Fakta a čísla atd.), výstupy z analýzy programu a auditoria (sledovanost, žebříčky nejsledovanějších pořadů, grafy diváckého ohlasu atd.) a mnoho dalšího. Rozšiřoval se též okruh pořadů, které měly rozsáhlejší internetovou prezentaci.

V roce 2000 byla vypracována nová jednotlivá grafika. I v této době stále přibývaly informace, významnými projekty se staly olympiáda v Sydney (poprvé byl zajišťován výsledkový on-line servis 24 hodin denně) a základ stránky „Bigbít“ – internetové encyklopedie vycházející ze stejnojmenného cyklu. Na konci roku se internetová prezentace ČT rozrostla o vysílání po internetu na adrese www.ct1.cz. Přehrát si zde dnes můžete zpravodajské pořady (Události, Zprávy nebo Večerníky) odvysílané za poslední dva dny.

V roce 2001 přibýly některé interaktivní prvky (soutěže, ankety, diskusní fóra k pořadům), stránky byly obohaceny o multimedia (ukázky z filmů, MP3 apod.) a přibýly také klasické chaty s osobnostmi ČT. Rok 2002 byl opět ve znamení nového designu stránek. Proběhla velká internetová soutěž Letní podívaná s ČT, nechybělo ani nonstop vysílání

mimořádného povodňového zpravodajství na internetu včetně kompletního povodňového servisu, na podzim téhož roku proběhlo internetové hlasování o film na přání.

Zatím poslední změna podoby webu ČT proběhla v letošním roce, kdy se stránky oblékly do tradičních barev ČT (červená, bílá, šedá). S novým designem se současně objevila i řada nových interaktivních funkcí. Nyní tak již existuje možnost sestavit si při prohlížení televizního programu tzv. „osobní program“, který se dá poté poslat e-mailem nebo uložit na disk ve formátu PDF. Můžete také využít nové služby „upozornění na pořad“, která vás na vybraný pořad upozorní definovanou dobu před jeho začátkem prostřednictvím SMS nebo e-mailové zprávy.

Každý měsíc navštíví stránky ČT zhruba 400 000 návštěvníků, přičemž mezi nejnavštěvovanější sekce patří televizní program, pořady AZ, teletext nebo zpravodajství ČT. Do budoucna je v plánu nabídka fulltextového vyhledávání, přizpůsobení webu ČT i pro jiné platformy (PDA, WAP) a vytvoření nových obsahových rubrik.

Mnohý televizní divák dnes nerozumí tomu, proč má česká veřejnoprávní televize anglický název domény. Pro adresu www.czech-tv.cz se však ČT rozhodla již v roce 1996, kdy u nás ještě mnoho zájemců o internet nebylo a webová prezentace tak byla zaměřena především na zahraničí. Česká televize již používá i domény www.ceskatv.cz a www.ceskatelevize.cz a propagovat české verze internetových adres se chystá již na začátku příštího roku.

TV NOVA (WWW.NOVA.CZ)

Televize Nova začala vysílat na základě přidělené licence 4. února 1994 jako první celoplošná komerční televize v České republice. Původně její vysílání zabezpečovala společnost ČNTS, po konfliktu představitelů držitele licence (CET 21) Vladimíra Železného s americkým investorem (CME) v roce 1999 se hlavní →

→ servisní organizací pro TV Nova stala Česká produkční 2000.

Od srpna 2002 se ve vlastnické struktuře Novy prosadila finanční skupina PPF. Na jaře 2003 odešel ze své funkce dlouholetý generální ředitel televize Vladimír Železný. V současnosti Nova připravuje řadu nových projektů, které jí umožní přechod do další fáze, v níž se bude orientovat především na vlastní produkci.

Webové stránky TV Nova začaly fungovat v roce 1999, poslední den tohoto roku odstartovalo i živé vysílání přes internet, které bylo z důvodu nevyřešených autorských práv pro část pořadů v roce 2001 zrušeno. V srpnu téhož roku se v TV archivu objevily publicistické pořady Na vlastní oči a Občanské judo. O měsíc později mohli diváci prostřednictvím internetu sledovat i Televizní noviny.

Také na webu TV Nova najdete řadu speciálů věnovaných jednotlivým pořadům. Prvním projektem tohoto druhu byl v září 2000 spuštěný web Chcete být milionářem? (www.1000000.cz), následoval speciál Rady ptáka Loskutáka (www.radyptakaloskutaka.cz). Velmi úspěšným projektem byl IQ test národa (www.testnaroda.cz), do kterého se zaregistrovalo bezmála devadesát tisíc internetových uživatelů.

Stejně jako televizní program této stanice nabízejí internetové stránky TV Nova především zábavu. Důkazem jsou on-line hry; pomocí vlastního prohlížeče (vyžadována je instalace přehrávače Flash Player) si můžete vyzkoušet soutěžní pořady Riskuj! nebo Chcete být milionářem? Bohatý je také archiv vysílání, ve kterém kromě výše zmíněných publicistických pořadů najdete ještě kupříkladu Eso, Kotel, Peříčko nebo Tele Tele. Aktuální vysílání Televizních novin se na webu objeví každý den do 22.00 hodin, ostatní pořady jsou na stránky přidávány obvykle do druhého dne po jejich odvysílání.

Vzhledem k počtu speciálů nelze jednoznačně určit, kolik návštěvníků na stránky TV Nova zavítá. Titulní stránku www.nova.cz každý měsíc navštíví asi 120 000 internetových uživatelů. Za stejné časové období je z videoarchivu „odvysíláno“ 1 200 000 – 1 700 000 reportáží. V blízké

budoucnosti se na webu objeví on-line podoba pokračování IQ testu a v únoru 2004 se u příležitosti 10. výročí TV Nova objeví stránky v nové podobě.

PRIMA TV (WWW.PRIMA-TV.CZ)

Historie stanice Prima TV se píše od počátku 90. let minulého století. První obrázky tehdejší televize Premiéra mohli spatřit diváci, kteří své televizní přijímače naladili na vlny žižkovského vysílače v létě roku 1993. O rok později byla regionální licence stanice Premiéra TV rozšířena na celé území České republiky a na satelitní vysílání. V lednu 1997 televizní stanice začala používat nové jméno – Prima TV.

Webové stránky Prima TV vznikaly před dvěma lety na adrese www.prima-televize.cz, od května letošního roku je upřednostňována adresa www.prima-tv.cz, která je také primárně uváděna ve všech prezentačních aktivitách. Internetové stránky Prima TV odvozuji svůj vzhled od grafiky televizní stanice – nezaměnitelná modrá lišta i logo jsou ústředním motivem titulní stránky i všech podstránek.

Na webu najdete vedle samozřejmého televizního programu též samostatné speciály vybraných pořadů (Aplaus, Sauna či

Seznamka s Bárrou), přehled všech moderátorů s fotografiemi a životopisy (návštěvníkovi webu je umožněno zaslat žádost o podepsanou autogramkartu, kterou ve fyzické podobě dostane na svou adresu) nebo nabídku virtuální procházky televizním záku-

lisím. Stačí si jen vybrat příslušný pořad a prostřednictvím panoramatického obrázku si lze prohlížet interiéry televizního studia. Velmi oblíbený je i přehled všech receptů z pořadu Mňam aneb Prima vařečka.

Nabídka internetového vysílání pořadů je na webu Prima TV velmi chudá. „Naladit“ si můžete pouze Zpravodajský deník. Důvodem je skutečnost, že televizní archiv byl zprovozněn teprve nedávno, ale v přípravě jsou již i videa z dalších pořadů.

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

JAK SLEDOVAT TV NA INTERNETU

Televizní stanice nemohou na rozdíl od stanic rozhlasových šířit prostřednictvím internetu své vysílání bez omezení. Protože jsou vysílací práva k pořá-

dům nakupována vždy pro určitý region, omezují se televizní stanice na internetové vysílání pouze vlastních pořadů.

REALONE PLAYER

Tento přehrávač budete potřebovat v případě, rozhodnete-li se sledovat televizní pořady z dílny České televize. Podle provozovatele webu veřejnoprávní televize je důvodem volby zmíněného přehrávače skutečnost, že většina diváků sledujících internetové zpravodajství České televize má připojení o rychlosti do 128 kb/s. Proto zvolila Česká televize jako streamingovou platformu technologii Rea-

lNetworks, neboť v rozsahu konektivity mezi modemem 56k a pevnou linkou 128k by měla dosáhnout nejlepší výsledků v kvalitě obrazu, plynulosti přehrávání a nárocích na konfiguraci přehrávačícího počítače. Druhým důležitým faktorem je také podpora formátu RealMedia i na jiných operačních systémech mimo OS Windows. Základní verzi přehrávače získáte na webu www.real.com zdarma.

WINDOWS MEDIA PLAYER (WMP)

Provozovatel webu TV Nova volbu tohoto přehrávače obhajuje vysokou kvalitou streamu a zároveň velkou dostupností přehrávače. Podobně obhajuje vysílání ve formátu pro WMP i provozovatel webu Prima TV. Téměř každý z návštěvníků televizních webů skutečně používá nějakou verzi operačního systému Microsoft Windows, ve kterém je již WMP nainsta-

lován, a není tedy nutné stahovat žádný dodatečný software. Většina videopříspěvků je na webu TV Nova dostupná ve třech rychlostech: 33,6 kb/s, 64 kb/s a 128 kb/s. Některé příspěvky (např. Peříčko, Počasíčko nebo Eso), které jsou více náročné na datový tok z důvodu časté změny obrazu, jsou dostupné i v rychlosti 256 kb/s.

Instalátory

Vítejte na palubě!

Snad každý současný programátor alespoň jednou narazil na problém šíření svého výtvoru. Velmi často je potřeba používat nejrůznější utility od jiných vývojářů, sloužící k vytváření instalací (instalačních souborů).

V dobách MS-DOS stačilo k nainstalování určitého programu jednoduše překopírovat všechny potřebné soubory na pevný disk.

S příchodem Windows 3.x se objevily programy (instalátory), které nabízely pohodlné rozhraní pro uživatele, kopírovaly soubory na disk a zapisovaly údaje do INI souborů. Postupně se zvyšovala složitost struktury Windows, začaly se objevovat novější technologie, jako například COM, ActiveX, a těmto trendům se musely přizpůsobit i instalační programy. Mezi jejich úkoly se postupně dostala registrace dynamických knihoven DLL a vytváření zápisů v systémovém registru. Vrcholu evoluce dosáhly přibližně v letech 2000 – 2001, během dalšího intenzivního prosazování technologie Windows Installer se však jejich vývoj poněkud pozastavil. Nová technologie .NET společnosti Microsoft slibuje dosud nevidanou jednoduše instalace i odstranění programů. Možná že to tak bude. Uvidíme, co se z toho vyklube...

Do našeho přehledu jsme zahrnuli jak známé a zasloužilé programy pro vytváření instalací, tak programy relativně nové. Poznamenejme, že většina z testovaných programů v tomto článku má přibližně shodné možnosti, podobné rozhraní a obdobné ostatní parametry.

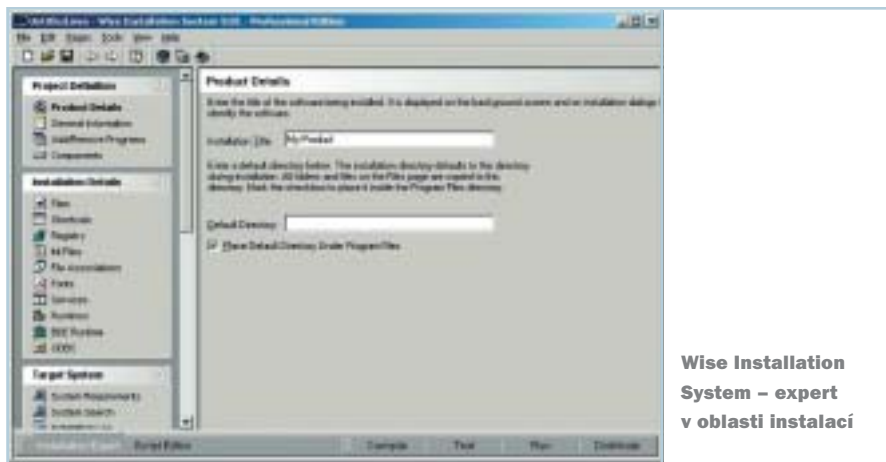
INSTALLSHIELD DEVELOPER

InstallShield (IS) můžeme nejspíše označit za krále v oblasti programů pro vytváření instalací. Tento program, vytvořený v „dávném“ roce 1990 pro platformy Windows 3.x, je totiž v současnosti stále nejrozšířenější.

Díky podpoře technologie Microsoft Windows Installer a inovačnímu jazyku InstallScript, umožňujícím zadávat všechny potřebné akce při instalaci, se InstallShield stal fakticky standardem. Všechny ostatní pro- ➔

InstallShield Developer – výběr profesionála

Wise Installation System – expert v oblasti instalací

➔ gramy v našem přehledu více či méně „kloňují“ rozhraní jeho instalačních modulů.

Přestože je tento program pro vytváření instalací všeobecně rozšířen, rozhraní v Developeru vytvořených instalačních balíčků by mohlo být lepší. Kvůli přeplněnosti titěrnými detaily ztrácí začínající uživatel orientaci v hojnosti možností tohoto programu a často použije sotva čtvrtinu z celkového výčtu.

Instalace vytvářené pomocí programu InstallShield zcela odpovídají standardu Windows a jsou připraveny k instalaci na kterýkoliv počítač s operačním systémem MS Windows, který podporuje technologii Windows Installer (Windows 98/Me/2000/XP). Chcete-li, můžete k instalaci přidat objekty InstallShield (IS Objects): DirectX, MS Data Access Objects a jiné.

Z doplňkových možností je v programu obsažen skener závislosti aplikací (skenuje aplikaci, zda obsahuje potřebné DLL knihovny, prvky OCX a další) a také modul InstallShield Update Service pro vytvoření aplikací, které je možné obnovovat přes internet.

Na základě údajů našeho testu byla celková velikost souborů pro instalaci 513 KB.

Závěr: Výborný program pro vytváření instalací pro profesionální potřeby. Výtečná integrace ve Windows a podpora Win-

dows Installer. Jestliže potřebujete veškerý potenciál instalačních programů pro Windows, použijte InstallShield.

WISE INSTALLATION SYSTEM PROFESSIONAL

Tento program by se dal označit jako jedno z nejrozšířenějších prostředí pro vývoj instalačních balíčků po programu InstallShield. Možnosti programů Wise Installation System a IS Developer jsou přibližně shodné, ovšem Wise obsahuje pohodlnější strukturované rozhraní a může vytvářet sjednocené EXE instalační soubory. Zdá se, že je to jeden ze základních rozdílů ve srovnání Wise a IS. Wise Installer také umí vytvářet instalace ve formátu NE (New-Exe) pro platformy Win16 (Windows 3.x). V ostatním nabízí stejná nastavení: podporu objektů (obsahuje také soubory Visual Basic Virtual Machine), skener závislostí, službu obnovy Wise Update atd.

Velikost výsledného testovacího EXE souboru byla 212 KB, protože testovaná verze Wise nepodporovala technologii Windows Installer. Výběr mezi programy IS Developer a Wise Installation System je věcí vkusu. Některým uživatelům se líbí první program, jiným druhý. Takže je to na vás.

Závěr: Profesionální a zároveň velice pohodlný program pro vytváření instalací. ➔

DŮLEŽITÁ POZNÁMKA ANEB JAK JSME TESTOVALI

Stejně jako při každém jiném testu jsme se snažili dát i všem testovaným programům pro vytváření instalací maximálně shodné podmínky. Rozhodli jsme se pro ně připravit několik textových a spouštěcích souborů, jejichž celková velikost byla 63 KB, a vytvořili jsme instalaci s defaultními parametry, kterou nabízí každý program pro vytváření instalací. Pak jsme měřili velikost získaného instalačního souboru. A právě velikost získaného souboru byla tím

základním faktorem při hodnocení jednotlivých utilit. Kromě toho jsme hodnotili funkční možnosti a pohodlnost rozhraní jednotlivých programů. Protože – jak bylo už řečeno – je většina testovaných programů pro vytváření instalací z hlediska svých možností shodná, nevyloučili jsme i určité subjektivní ohodnocení, i když jsme se mu snažili spíše vyhýbat.

Při testování jsme používali operační systém Windows XP Professional.

OLYMPUS®

Your Vision, Our Future

PRAVÝ ČAS PRO PRAVÝ FOTOAPARÁT

- C-5050 Zoom:**
- profesionální kompaktní fotoaparát
  - univerzální funkce
  - 3x zoom, F1,8/2,6
  - 5 milionů pixelů

- U[mju:] 400 DIGITAL:**
- 3x optický zoom
  - 4 miliony pixelů
  - voděodolné* kovové tělo

- C-750 Ultra Zoom:**
- nejmenší 10x optický zoom**
  - 4 miliony pixelů
  - elegantní kovový plášť

novinka

- C-450 Zoom:**
- 3x optický zoom
  - 4 miliony pixelů
  - univerzální funkce

- C-150:**
- 2.0 miliony pixelů
  - 2.5x digitální zoom
  - scénické režimy

www.olympus.cz

POPISOVANÉ PROGRAMY

InstallShield Developer 8.01

- + velmi rozšířený
- + pohodlní průvodci
- + jazyk InstallScript
- + InstallShield Objects (DirectX)
- + podpora technologie Windows Installer
- + služba aktualizace programů (IS Update Service)
- velký objem vytvářených instalací
- nepřehledné rozhraní
- složitý systém nápovědy

Vývojář JavaFAQ.nu

Stránky vývojáře www.installshield.com

Podmínky šíření shareware

Cena 1199 USD

Wise Installation System Professional 9.01

- + podpora Win16
- + malý objem instalačních balíčků
- + podpora objektů (MDAC, DirectX)
- + pohodlné rozhraní
- složitý skriptovací jazyk
- složitý systém nápovědy

Vývojář Wise Solutions, Inc.

Stránky vývojáře www.wise.com

Podmínky šíření shareware

Cena 999 USD

CreateInstall Pro 2.0

- + pohodlné rozhraní
- + malý objem vytvářených balíčků
- + velké množství možností
- + výkonný skriptovací jazyk
- + komfortní nápověda
- chybí skener závislostí
- chybí podpora objektů (MDAC apod.)

Vývojář Gentee, Inc.

Stránky vývojáře www.createinstall.com

Podmínky šíření shareware

Cena 149 USD

Indigo Rose Setup Factory 6.0

- + propracované rozhraní
- + podpora „objektů“ (soubory Virtual Machine, MDAC)
- + pohodlný průvodce vytvořením projektu
- + skener závislostí
- + skener projektů Visual Basic
- + podrobná nápověda
- + vestavěný programovací jazyk
- špatná komprese souborů

Vývojář Indigo Rose

Stránky vývojáře www.indigorose.com

Podmínky šíření shareware

Cena 395 USD

CreateInstall – jednoduchý a výkonný program pro vytváření instalací

→ **CREATEINSTALL PRO**

Jestliže si InstallShield nebo Wise Installation System ve většině případů vyberou skuteční profesionálové, pak CreateInstall se naopak jednoznačně hodí pro všechny, dokonce i pro začátečníky. Proč? Odpověď je jednoduchá. CreateInstall (CI) nabízí každému uživateli přívětivé rozhraní pro vytváření instalací. Přitom obsahuje výkonný skriptovací programovací jazyk, službu obnovení a celou řadu velmi užitečných utilit (například pro vytvoření autorunu CD). Kromě toho CreateInstall 2003 nabízí výtečnou nápovědu.

Bohužel neobsahuje takové profesionální prostředky, jakými jsou skener závislostí nebo instalace programových objektů. Velikost testovacího EXE souboru byla 118 KB, a to znamená, že při vytváření jednotlivého souboru vykazuje CI výtečnou úroveň komprese. To je další argument ve prospěch tohoto programu.

Mnozí programátoři aktivně používají pro vytváření instalací dokonce předchůdce programu CreateInstall – program Setup Generator Pro.

Závěr: Pohodlný program pro vytváření instalací, vhodný jak pro začátečníky, tak pro profesionály.

INDIGO ROSE SETUP FACTORY

Zdá se, že Setup Factory (SF) se dá bez přehánění označit jako jeden z lepších programů pro vytváření instalací ve „střední“ váhové kategorii. Mnozí vývojáři dávají tomuto programu přednost před giganty, jakými jsou InstallShield nebo Wise. A proč mají tak rádi SF?

Za prvé: Setup Factory obsahuje intuitivní pochopitelné rozhraní, které operativně umožňuje získat přístup ke všem funkčním možnostem programu. Kromě toho lze standardními prostředky programu vytvářet vlastní menu a tlačítka na panelech nástrojů pro vykonání určitých činností.

Za druhé: Setup Factory obsahuje velmi dobrého průvodce vytvářením projektu, který vás postupně provede složitým procesem vytvoření vlastní instalace.

Za třetí: Potřebujete-li co nejméně nastavit proces instalace, můžete použít pružný vestavěný programovací jazyk.

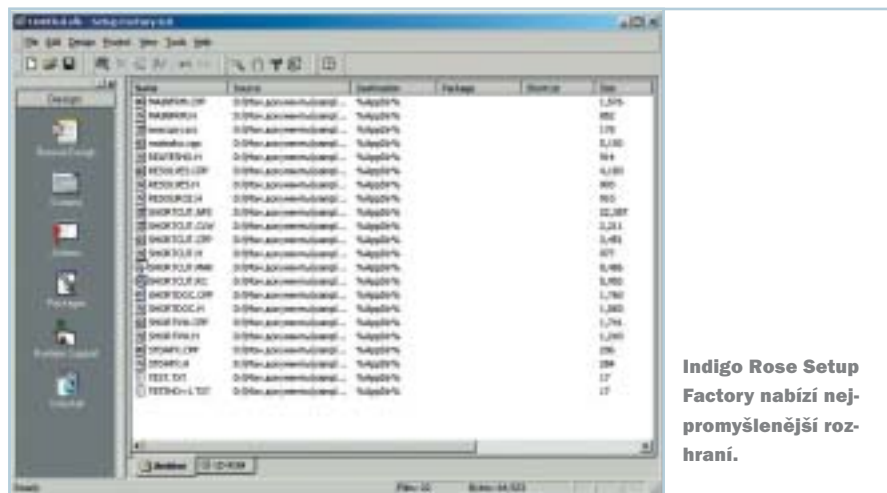
Za čtvrté: Jestliže něco nechápete, můžete použít rozsáhlý systém nápovědy, mimochodem s výjimečně rozumným obsahem. Kromě toho SF obsahuje průvodce pro import projektu z Visual Basicu a skener závislostí. Je také možné přidávat „objekty“ do projektu.

Co nepatrně kazí celkový dojem, je velikost vytvořeného instalačního souboru, která byla v případě testovacího projektu téměř 500 KB.

Závěr: Výborně promyšlený program pro vytváření instalací, který obsahuje množství nejrůznějších možností – leckdy užitečných, ale mnohdy i zbytečných. Jediným nedostatkem programu Setup Factory je horší komprese souborů.

INNO SETUP

Inno Setup je jedním z nejzajímavějších instalátorů v našem přehledu. Obsahuje výkonný skriptovací jazyk a nabízí uživateli →

Indigo Rose Setup Factory nabízí nejpromyšlenější rozhraní.

Inno Setup – bez ohledu na to, že je zdarma, jedná se o velmi pohodlný nástroj pro vytváření instalací.

→ pohodlné rozhraní pro editování skriptů. Pro automatické generování kódu je dobré použít průvodce, který vás po krocích provede procesem vytvoření instalace a instalačními nastaveními. Inno Setup je jediný profesionální program pro vytváření instalací, který napsal jediný programátor a který se distribuuje jako freeware – to znamená zdarma. Tím se také vysvětluje zvýšený zájem o uvedený produkt v programátorských kruzích. Instalace mnohých známých programů, jako je například PE Explorer, Advanced Text-to-Speech či PolyEdit, jsou vytvořeny pomocí programu Inno Setup. Mimochodem, Inno Setup má jednu z nejlepších kompresí souborů: testování ukázalo výsledek 202 KB.

Závěr: Výborný program pro vytváření instalací (navíc zdarma), který obsahuje výkonný skriptovací jazyk a pohodlného průvodce automatickým generováním kódu. Kromě toho zajišťuje jednu z nejlepších kompresí souborů.

ES-WIZ

es-Wiz je druhým programem v našem přehledu, který je (pro nekomerční účely) šířen zdarma. Nabízí pohodlné rozhraní ve formě průvodce pro vytváření instalací čtyř následujících typů: instalační balík, spuštění dalšího programu, rozbalení souborů v režimu průvodce, standardní rozbalení souborů.

Z nastavení jsou dostupné volby nastavení hesla, přidání zástupců a hodnot do registru, registrace přípon souborů, zobrazení souboru Readme a licenčního ujednání. Je možné i automatické přidání deinstalačního programu. Také se dá pružně měnit vzhled průvodce, instalace a je možné rozdělit instalační balík na několik částí.

Instalační balík, který byl vytvořen během testování, měl stejnou velikost jako u programu CreatInstall – 119 KB. Je to pochopitelné, neboť oba programy používají shodný kompresní algoritmus LZX.

Závěr: Program pro vytváření instalací střední úrovně, který umožňuje velkou kompresi souborů.

INSTALL-US

Install-US byl uváděn jako „víceúčelový instalátor, určený pro vytváření instalací různých druhů“.

Skutečně, program nabízí tři varianty vytvoření instalace: instalaci pro šíření na výměnných nosičích, instalaci pro internet (jeden soubor) a „speciální instalaci na CD“.

Kromě toho nabízí Schellhorn Media Productions na výběr až 25 jazyků (čeština však zatím chybí). Zde ovšem končí výčet všech předností programu. Program je opatřen absolutně nepohodlným rozhraním a nedostatečnou nápovědou a pro vytváření užitečných instalací se příliš nehodí. Výsledek testování byl 750 KB a při první instalaci

inteligentní
pomocník

novinka
až 7 funkcí v jednom

již od 8.700,- Kč

MFC-4820C / DCP-4020C

MFC-4820C

- barevná inkoustová tiskárna a kopírka
- skenování, faxování z PC
- dělené inkoustové zásobníky
- PhotoCaptureCentre pro čtení a zápis do Flash karet

Uvedené ceny jsou doporučené bez DPH - změna cen vyhrazena.

Brother International s.r.o.

Brno 616 00, Veveří 102, tel.: 541 426 911, fax: 541 212 463

Praha 8 184 00, Dopraváků 723, tel.: 283 085 432, fax: 283 085 482

Boskovice ERTL 516 453 505, **Brno** Aleš Svoboda - Copia Brno 542 218 810, BossCan ComPrint 542 213 044, 541 242 872, BRISK TRADING 545 242 800, COMIMPEX - CS21 GROUP 541 213 159, Kohout 545 424 224, RBR servis 543 215 866, **Břeclav** Bajt Servis 519 324 545, **České Budějovice** SAIKO - servis 386 351 488, **Golčův Jeníkov** KANCEL 569 442 480, **Havířov** ABCO 596 410 587, **Hodonín** CS21 GROUP - csnet.cz 518 343 111, **Hradec Králové** ATC RESLER 495 271 100, **Cheb** ALVA Computer 354 433 017, **Chomutov** KANCEL 474 652 038, **Chrudim** TACO CHRUDIM 469 622 974, **Jeseník** AutoCont 584 411 248, **Jihlava** ProCa 567 578 833, **Jindřichův Hradec** ELZY (AutoCont) 384 372 216, **Karlovy Vary** INVEKO 353 228 647, **Klatovy** KINETIC KT (AutoCont) 376 356 191, **Krnov** AutoCont 554 617 501, **Kroměříž** Aleš Svoboda - Copia Brno 573 332 844, CS21 Kroměříž 573 332 444, **Mariánské Lázně** LK-Hardware 354 621 650, **Nový Jičín** CS21 Nový Jičín 556 701 766, **Olomouc** OFFICE SERVICE 585 556 220, SAJM COMP 585 228 777, UNITON 585 416 438, **Ostrava** ABCO 596 273 146, Brain Computer 596 620 071, CS21 Ostrava 596 622 817, F.L.A.M.E. 596 138 413, Fill 596 134 972, LANIKO MORAVA 596 130 305, **Pardubice** T SERVIS 466 610 222, **Písek** EnVision CS21 382 734 311, **Přezbít** BPZ 377 221 484, JAPKO design 377 450 450, Softech 377 226 294, **Praha** 1 CS21 Group 222 211 647, **Praha** 4 ELVIRA 281 030 241, ProCa 234 646 400, **Praha** 5 Actebis Computer 233 091 683, **Praha** 6 Centuria 220 563 101, **Praha** 10 SANY JO 272 743 564, **Prostějov** LANIKO MORAVA 582 302 036, **Přerov** JKV Trading 581 219 338, **Příbram** PAUL copiers service 318 627 478, Timco 318 627 741, **Rakovník** CRC TECHNIK 313 512 382, **Slušovice** SWS s.s. 577 640 111, **Sokolov** ALVA Computer 352 370 720, **Strakonice** LBE 383 322 221, **Šumperk** HAKO a Enter 583 211 658, **Tábor** IIS Tábor - Servis 381 256 729, NWT Computer 381 255 888, **Ústí nad Labem** KANCEL 475 209 508, **Veselí nad Lužnicí** VTR 381 582 365, **Vsetín** P.M. CAROLINE 571 448 800, **Zlín** CS21 Zlín 577 007 777, **Zlín-Malenovice** TENO Plus 577 691 201, **Zďár nad Sázavou** LANIKO MORAVA 566 631 669

At your side.

brother®

vytvořeného instalačního souboru pod Windows XP program zamrzl při vytvoření jednoho jediného zástupce.

Závěr: Nedoporučujeme používat.

PROGGLE INSTALLER/GD

Instalátor zaujme již od prvních minut, a to díky utilitě Layout, která má napo-

POPISOVANÉ PROGRAMY

Inno Setup 4.0.8

- + pohodlné rozhraní
- + výkonný skriptovací jazyk
- + průvodce generováním kódu
- + malá velikost instalací

Vývojář Jordan Russel

Stránky vývojáře www.jrsoftware.com

Podmínky šíření freeware

es-Wiz 1.3.7

- + malý objem vytvářených balíčků
- + pohodlné rozhraní ve formě průvodce
- + množství užitečných nastavení
- chybí skriptovací jazyk
- chybí profesionální utility

Vývojář es-Wiz

Stránky vývojáře www.mimarsinan.com/kei/eswiz

Podmínky šíření freeware pro nekomerční využití

Install-US 4.5

- + několik druhů instalací
- + podpora více jazyků
- nekomfortní rozhraní
- špatná nápověda
- příliš malá úroveň komprese
- nestabilita vytvářených instalací

Vývojář Schellhom Media Productions

Stránky vývojáře www.install-us.com

Podmínky šíření shareware

Cena 59 USD (home) nebo 129 USD (professional)

Proggle Installer/GD 3.7

- + pohodlné rozhraní utility Layout
- + celkem dobrá úroveň komprese
- + velký výběr možností
- + lehký způsob lokalizace
- + podrobná nápověda

Vývojář Proggle

Stránky vývojáře www.proggle.com

Podmínky šíření shareware

Cena 40 USD

moci při vytváření, změnách a obnově instalací. Rozhraní celého programu je poněkud neobvyklé, ale nadměru ergonomické.

Installer/GD nabízí standardní sadu možností: přidání komponent a souborů, vytvoření zástupců, přidání dialogových oken licenčního ujednání a souboru Readme, změny v registrech a INI souborech.

Dále se dají nastavit nejrůznější „ozdobičky“ rozhraní a obrázky, které se ukazují uživateli během instalace. V Installer/GD je celkem dobrý editor činností (actions), vznikajících při provádění určitého úkolu.

Ke každému úkolu je možné přiřadit takové činnosti, jako je například odstranění, přesunutí nebo kopírování souboru, spuštění programu, odstranění adresářů nebo ukončení instalace.

Zvláště bych chtěl upozornit na vestavěný editor řádků, pomocí něhož je možné lehce vytvořit instalaci v jiném jazyce. Pro import řádků z libovolného jazyka stačí zvolit příkaz File – Import Symbols. Nástroje kontroly a ladění instalace jsou také velmi dobré. Mimochodem, nápověda programu zatím není zcela úplná, ale obsahuje už alespoň

potřebné informace pro začátek práce na vytváření instalace.

Instalační balíček, který program vytvořil, měl velikost 429 KB, což ukazuje na průměrnou úroveň komprese souborů.

Závěr: Celkem dobrý program pro vytváření instalací s pohodlným rozhraním, který nabízí všechny standardní možnosti programů tohoto typu. Jestliže nebudete potřebovat něco zvláštního, je pro vás Installer/GD jako vystřižený.

SHRNEME VÝSLEDKY

Co se týká testovaných programů pro vytváření instalací, s čistým svědomím se dá říci, že InstallShield Developer, Wise Installation System a Indigo Rose Setup Factory jsou profesionální produkty.

Programy jako Inno Setup či CreateInstall se právem mohou zařadit mezi profesionální instalátory „střední třídy“. Svou komfortní práci nás příjemně překvapil program es-Wiz, který je široké veřejnosti zcela neznámý. Propagovaná aplikace Install-US nás zklamala svou nestabilitou a její užitečnost je dosti pochybná. Proggle Installer/GD je dobře vytvořen a své uživatele si zcela jistě najde. Chtěli bychom ovšem zdůraznit, že z hlediska nabízených možností se produkty navzájem kopírují a jeden od druhého se liší pouze rozhraním.

Čtenářům, kteří se zamýšlejí nad výběrem programu pro vytváření instalací, můžeme pouze poradit, aby si ujasnili, co je pro ně při práci na vytvoření instalačního balíku důležitější – zda bohaté doplňkové možnosti, pohodlí a ergonomie rozhraní, nebo výborná úroveň komprese souborů. Doufám, že jsme vám alespoň trochu pomohli. ■ ■ ■
Nikolaj Ameličev

Installer/GD výborně plní své úkoly.

inzerce

MS Visual C++ .NET

Visual C++ tentokrát vizuální

Visual C++ .NET je nástroj firmy Microsoft pro vývoj aplikací v jazycích C a C++ pro platformy Win32 a .NET. Jeho nová verze nabízí i několik nových možností.

PROVEDENÍ NEBOLI EDICE

Visual C++ .NET lze získat samostatně pouze v nejslabším provedení Standard. Provedení určená pro profesionální vývoj aplikací, označená Professional, Enterprise Developer a Enterprise Architect, lze získat pouze jako součást odpovídajícího provedení Visual Studio .NET 2003. Pro školy je navíc k dispozici provedení Academic, které svým rozsahem odpovídá provedení Professional. Tento článek vychází ze zkušeností s provedením Enterprise Architect.

VÝVOJOVÉ PROSTŘEDÍ

Integrované vývojové prostředí je v podstatě stejné jako v předchozí verzi. Vedle editoru, který poskytuje obvyklý komfort, jako je zvýrazňování syntaxe, číslování řádek, bublinová nápověda pro dokončování kódu

atd., v sobě IDE spojuje také ladící nástroje, nástroje pro správu projektu, vizuální návrhář, řadu průvodců pro automatizaci rutinních činností a řadu pomocných oken, která zobrazují různé pohledy na aktuální projekt.

SPRÁVA PROJEKTŮ

Projekty jsou organizovány do skupin zvaných řešení. IDE nabízí šablony pro celou řadu projektů různých druhů. Projekty pro platformu .NET zahrnují webové služby založené na ASP.NET, knihovny tříd, konzolové aplikace, desktopové okenní aplikace a služby pro Windows. Projekty pro Win32 zahrnují desktopové okenní aplikace, konzolové aplikace, aplikace založené na MFC, projekty pro ActiveX, projekty založené na ATL, projekty uložených procedur atd.

Projekty z předchozí verze (2002) lze otevřít ve verzi 2003 bez problémů. Naopak to nelze, tj. Visual C++ .NET 2002 neotevře projekt vytvořený ve verzi 2003.

Poznamenejme, že Visual C++ .NET je jedinou součástí Visual Studio .NET, která umožňuje vyvíjet aplikace pro Win32.

PROGRAMOVACÍ JAZYKY

Visual C++ v sobě ve skutečnosti spojuje tři programovací jazyky: programovací jazyk C podle standardu ISO 9899:1990 s několika rozšířeními, programovací jazyk C++ podle standardu ISO 14882:1998 a programovací jazyk C++ pro prostředí .NET.

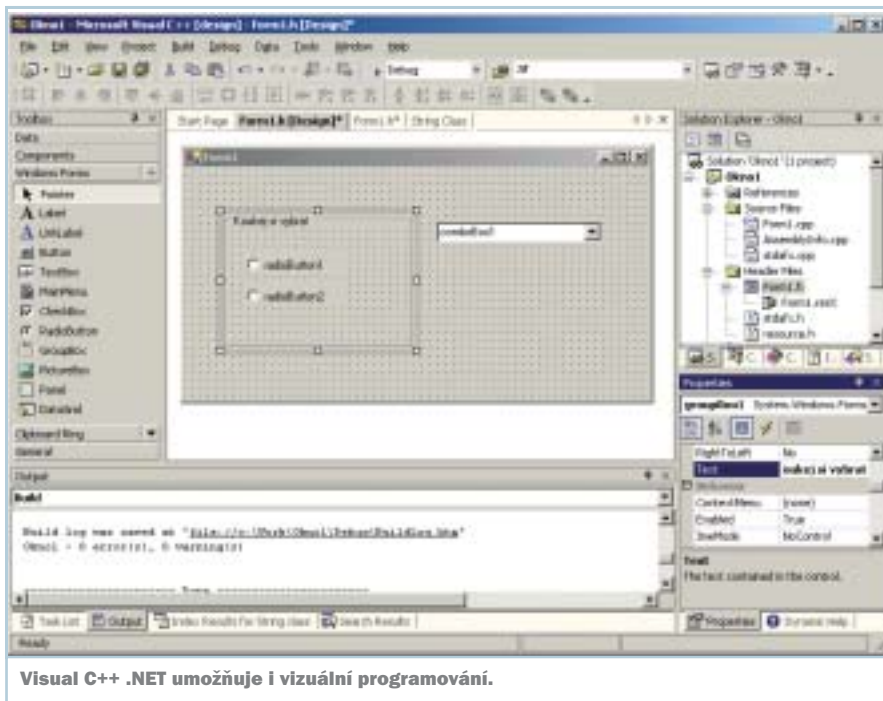
Jazyk C je implementován podle starší verze standardu z roku 1990. To znamená, že nenabízí např. modifikátor restrict, lokální automatická pole s nekonstantní horní mezí, vestavěný typ pro komplexní čísla ani jiné novinky, které přinesl standard jazyka C z r. 1999.

Jazyk C++ je implementován podle stávajícího standardu; přitom ve srovnání s předchozí verzí se soulad se standardem zjevně zlepšil. Vedle Koenigova vyhledávání, o němž jsme se již zmínili v článku o Visual Studiu .NET 2003 jako celku (Chip 9/03, str. 96), se změny dotkly např. přetěžování šablon obyčejnými funkcemi, deklarace vnořených šablon, parciální specializace šablon, inicializace neobjektových struktur pomocí konstruktoru atd.

Jazyk C++ pro prostředí .NET obsahuje ve srovnání se standardním C++ řadu rozšíření (a také určitá omezení), a proto o něm lze bez přehánění hovořit jako o samostatném jazyku. Z rozšíření je asi nejzávažnější zave- ➔

PŘEHLED NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH NOVINEK VISUAL C++ .NET 2003

- Visual C++ je konečně opravdu vizuální - umožňuje vizuální vývoj graficky orientovaných aplikací alespoň pro prostředí .NET a pro web.
- Visual C++ .NET 2003 produkuje kód pro prostředí .NET Framework 1.1.
- Implementace jazyka C++ se výrazně přiblížila standardu.
- Přibylly nové volby překladače, mj. pro generování kódu pro nové generace procesorů, a některé existující volby byly posíleny.
- Přibyla dokumentace některých voleb překladače a linkeru a některých rozšíření jazyka (např. direktivy #import).
- Nově jsou dokumentovány ekvivalenty funkcí z knihovny jazyka C pro prostředí .NET.
- Nestandardní rozšíření STL byla přesunuta do jiného prostoru jmen.
- Drobné změny se dotkly i knihoven MFC a ATL. Také integrované vývojové prostředí (IDE) prošlo několika drobnými změnami, byly odstraněny některé drobné chyby IDE atd.

Visual C++ .NET umožňuje i vizuální programování.

➔ dení tříd spravovaných garbage collectorem nebo možnost používání „binárních hlavičkových souborů“ pomocí direktivy #using. Z omezení stojí za zmínku, že třídy spravované garbage collectorem nepodporují vícenásobnou dědičnost.

Podrobněji se programovacími jazyky ve Visual C++ .NET 2003 a jejich shodě se standardy věnuje článek Krok ke standardu na Chip CD v tomto čísle.

KNIHOVNY

Ve Visual C++ .NET 2003 máme k dispozici řadu knihoven. Především to je standardní knihovna jazyka C a standardní šablonová knihovna jazyka C++ (STL). Pro vývoj okených aplikací pro Win32 je k dispozici knihovna MFC. Knihovna ATL usnadňuje vývoj distribuovaných aplikací založených na microsoftském standardu COM a COM+.

Aplikace pro .NET typicky využívají především společných knihoven tohoto prostředí – tedy základní knihovny tříd BCL, knihovny Windows Forms pro tvorbu grafického uživatelského rozhraní, knihovnu ADO.NET pro databázové aplikace atd.

Poznamenejme, že jednou z novinek knihovny Windows Forms je možnost vytvářet okna jiného než obdélníkového tvaru.

LADĚNÍ

Visual Studio .NET nabízí při ladění aplikací obvyklé nástroje – krokování programu se vstupem do funkcí nebo bez, používání zářezek (breakpointů) atd. Samozřejmě má i vzdálené ladění a snadný přechod mezi programovacími jazyky, které Visual Studio

podporuje. K dispozici je samozřejmě i možnost krokování na úrovni disasemblovaného strojového kódu, a to i pro aplikace pro .NET. Poznamenejme, že aplikace pro .NET nelze krokovat na úrovni mezijazyka MSIL.

Ve Visual C++ máme navíc k dispozici vlastnost Edit & Continue, která umožňuje při dodržení jistých podmínek editovat zdrojový kód v průběhu krokování. Funguje ovšem pouze pro neřízený kód, tedy pro aplikace určené pro Win32.

INSTALACE A POŽADAVKY

Nároky na instalaci jsou stejné jako u Visual Studia .NET, jehož součástí Visual C++ .NET je. To mj. znamená, že běží v prostředí Windows NT 4, Windows 2000 Professional nebo Server, Windows XP Professional, nebo Windows Server 2003. Pod Windows 2000 vyžaduje Service Pack 3. Lze použít také Windows XP Home Edition, pak ale nebude možné vyvíjet webové aplikace a webové služby založené na XML. Ve všech těchto prostředích musí být instalováno prostředí .NET Framework verze 1.1.

Visual C++ .NET 2003 může koexistovat na jednom počítači spolu s předchozí verzí.

Poznamenejme, že pro ladění webových aplikací na lokálním počítači je třeba si instalovat Microsoft IIS (Internet Information Services); pokud se pro něj rozhodnete, musíte si ho stáhnout z internetu.

CO DODAT

Stejně jako celé Visual Studio .NET 2003 je i Visual C++ .NET 2003 silný nástroj, který si své místo na trhu nemusí hledat.

■ ■ ■ Miroslav Vírůs

Pamatujete si ještě vaši dovolenou?

... oprášíme vaše vzpomínky.

SilverFast 6.0 SE

- SRD** – odstranění prachu a škrábanců z předlohy
- ACR** – obnovení vybledlých barev nebo normalizace nasycených odstínů
- GANE** – redukce zrna a šumu při skenování filmů ve vyšších rozlišeních
- NegaFix** – výběr výrobce, typu a citlivosti skenovaného materiálu, k dispozici 120 filmů (Agfa, Fuji, Kodak, Konica atd.)

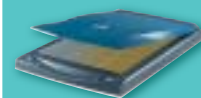
SilverFast 6.0

Dodáván k sérii Astra (4700, 6700): verze Plus a Pro. U modelu Astra 4700 a Astra 4700 Photo dodáván zdarma.

Chcete kvalitní skener za příjemnou cenu?

AstraSlim SE:

- ultratenký elegantní domácí skener
- čtyři ovládací tlačítka
- kompletní programová vybava
- překvapivě nízká cena

1. 990,- *

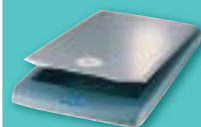
novinka

2. 890,- *

Hledáte skener s rozlišením 1200x2400 dpi za zajímavou cenu?

Astra 4600

- rozlišení 1200 x 2400 dpi
- 4 tlačítka na těle skeneru
- rychlost skenování A4 při 300 dpi barevně 35 s
- OCR software FineReader Sprint

Chcete ušetřit čas a přitom neztratit nic na kvalitě?

Astra 4700:

- SilverFast SE zdarma
- vysokeychlostní USB 2.0 Hi-speed (až 480 Mb/s)
- 3 tlačítka pro přímé skenování
- možnost připojit dlanáštavec

4. 868,- *

www.umax.cz | infolinka: 800 118 629

UMAX

Grafické novinky na konferenci SIGGRAPH 2003

Výstřižky z konference

Tak jako každý rok i letos si všechny významné grafické firmy světa daly dostaveníčko na mezinárodní výstavě a konferenci SIGGRAPH 2003, která se tentokrát konala od 21. do 31. července 2003 v San Diegu (USA, Kalifornie). Tento svátek všech vývojářů a přívrženců počítačové grafiky představuje významný milník pro řadu technologií. Jen výčet všech novinek by vydal na samostatnou knihu, proto jsme pro vás vybrali alespoň pár pozoruhodných „výstřižků“, které naznačují další vývoj počítačové grafiky.

CO JE TO SIGGRAPH?

SIGGRAPH je název každoroční výstavy a konference, kterou pořádá americká asociace ACM (Association for Computer Machinery). Původně se jednalo o pravidelné setkávání členů zájmové skupiny SIG (Special Interest Group) GRAPH, zaměřené na počítačovou grafiku. SIGGRAPH má skutečně dlouhou tradici a lze říci, že prakticky jde o esenci grafiky obecně. Právě na této konferenci byly prezentovány první technologie zobrazování, tisku, 3D grafiky, grafických uživatelských rozhraní a mnoho dalších. První SIGGRAPH se konal v sedmdesátých letech a skutečný boom této výstavy nastal okolo roku 1982 s nástupem osobních počítačů.

Dnešní konference SIGGRAPH již není jen „vědeckým setkáním“, ale též prestižní výstavou předních výrobců profesionálního grafického softwaru a hardwaru. Nejde však o ledajakou výstavu – díky konferenci se na ní totiž vyskytují skuteční vývojáři a osobnosti klíčových firem, jako jsou Adobe, Apple, Alias, Avid, Microsoft, ATI, Nvidia, SGI, Corel... Je příjemné, když se můžete přímo u stánku zeptat, proč právě tato věc v programu funguje či nikoliv a co přinese další verze. Odpovědi vývojářů bývají upřímné, a navíc se tak lze dostat do beta-testing teamu, což často není na škodu.

Vedle zmíněných technologických firem mají na výstavě své stánky i přední hollywoodská stu-

dia, jako jsou například ILM (Lucas Digital), Digital Domain (PDI), Sky Studios, DreamWorks, Disney. Tyto megafirmy zde prezentují nejen své služby, ale často hledají nové „hlavy“ do svých interních vývojářských týmů.

Skutečným jádrem výstavy SIGGRAPH je však stále vědecká konference, která probíhá v hlavním sále pro více než 5000 lidí (přijatých příspěvků je okolo stovky, přihlášených okolo osmi tisíců). Přijme-li SIGGRAPH vědci nebo vývojáři článek, znamená to pro něj totéž jako dostat Oscara. Ptáte-li se, zda někdo reprezentuje i naše barvy, mohu pyšně říci: „Ano, každý rok je přijat alespoň jeden příspěvek.“ Tento rok například ve sborníku nalezneme PhD. Vlastu Havrana s jeho inovativním algoritmem na urychlování výpočtu animací – gratulujeme!

Na hlavní konferenci jsou „napojeny“ desítky půldenních až jednodenních „kurzů“, které mapují dané odvětví počítačové grafiky (pokročilé metody zobrazování, 3D rekonstrukci aj.). Tyto kurzy probíhají v mnoha paralelních větvích a tvoří je přednášky skutečných osobností, které často stály u zrodu tohoto mladého vědního oboru. Můžete se tak osobně setkat s lidmi, jako je Mark DeLoura, Jimm Blinn, Andrew Glassner, Paul Debevec a jiní. Není divu, že na takových kurzech se ani nedutá, v závěru potichu cvakají digitální fotoaparáty a prostor pro dotazy je vyplněn beze zbytku.

Pro profesionály a grafické nadšence jsou jistě nejzajímavější doprovodné programy, mezi něž patří kolokvia a tzv. satelitní kurzy (site courses), které pořádají renomovaná grafická studia. V těchto kurzech nechávají interní vývojáři a experti na speciální efekty nahlédnout do „kuchyně“ posledních filmových hitů sezony. Mnohdy studia přivezou i proprietární vytvořené přípravky, programy a obecně nevšední nástroje, které pomohou pochopit princip náročných trikové práce. Na těchto kurzech bývá plno, i když vstup je jen pro „plně vstupné“ (speciální příplatek) a často se od účastníků předpokládá vysoká znalost oboru.

Velmi pozoruhodnou součástí výstavy jsou umělecké show a performance, kde se často představují velmi neobvyklá a technologicky pokročilá díla počítačového umění (electronic-art, cyberpunk, cyber-art, multimedia-art...). Návštěvník tak na vlastní kůži okusí různé interaktivní a robotické hračky, které přinášejí nevšední zážitky.

Nedílnou součástí programu je soutěžní a dokumentární projekce animovaných děl, která vrcholí udělením cen za 3D animaci, inovativnost, pro „osobnost“ atd. Projekční sál i rozměry „plátna“ tohoto „elektronického kina“ (electronic theater) jsou opravdu mimořádné a prezentovaná díla patří skutečně k tomu nejlepšímu v oboru.

Pro všechny účastníky konference je připraven sborník a elektronická příloha. Minulé ročníky tuto přílohu tvořilo tři až pět „cédéček“, od minulého roku je to DVD. Tento ročník tvořily elektronickou přílohu dva DVD disky, oba „našlapané“ informacemi (ve formátu PDF), videoklipy (MPEG-4 a DivX) a doprovodnými daty (zdrojové obrázky, kódy aj.). Právě z těchto →

**Terminátor 3
a závěrečné
megaexplze na
Zemi**

INFOTIPY

www.siggraph.org

Oficiální stránka konference SIGGRAPH (již připravena pro další ročník)

www.acm.org

Oficiální stránka asociace ACM (Association for Computing Machinery)

<http://www.cs.brown.edu/~tor/sig2003.html>

Neoficiální stránka s odkazy na texty vědeckých příspěvků konference SIGGRAPH 2003

→ DVD jsem vybral několik zajímavostí (především na Chip CD) a doufám, že vás tento „koktejl“ zaujme.

SATELITNÍ KURZY

U všech prezentací grafických studií platí, že oko nadšence či amatéra hasne při zjištění, že pro daný efekt bylo třeba naprogramovat ten či onen speciální rozšiřující modul nebo aplikaci nebo že je nutný přípravek v hodnotě statisíců dolarů. Ambice na „amatérský Matrix“ tak postupně slábnou, i když jednou, kdo ví...

Studio Industrial Light and Magic (ILM) ukazovalo výrobu triků pro komiksový přepis Hulk (tvor byl celý počítačový a musel v různých měřítkách interagovat s reálnou scénou, což patří mezi mistrovské kousky grafických studií). Dále se předváděl Terminátor 3 (obrovské exploze na Zemi, modelování tváře kyborga, „škvaření“ Terminatrix). Překvapením byla ukázka charakterové animace a řešení hloubky ostrosti pro film Harry Potter II (postava skřítky).

Dvorní studio Petera Johnsona Weta Digital předvádělo triky z filmu Pán prstenů: Dvě věže. Bylo tak poodhaleno tajemství výroby chodících stromů, jejich kůry a mimiky. Sku-

tečnou lahůdkou bylo představení originálních osvětlovacích modelů a algoritmů pro stínování hlavních hrdinů (charakterová animace Gluma, kůra, vojáci).

Nejvíce inovativních postupů odhalilo studio ESC Entertainment, které stojí za nejdůležitějšími triky trilogie The Matrix. Známy „bullet-shot“ (zastavený pohyb kulek) je originálním řešením George Boršukova, bývalého studenta Paula Debevece. Právě Boršukov je „otcem“ prosazení technik obecně nazývaných IBR (Image-Based Rendering) ve filmovém průmyslu. Díky tomuto agilnímu vývoji z Východu bylo možné obdivovat snímání a realistické zobrazování umělých herců (virtual-actors), u kterých bylo mimořádně náročné snímání okolního světla (měření BRDF), vytváření povrchů šatů, realistické animace tváří, vlasů aj. Není bez zajímavosti, že díky The Matrix Revolutions (poslednímu dílu trilogie) byl významně rozšířen program Mental Ray (jádro zobrazování programu Softimage) o víceprůchodové zobrazování (multipass rendering). Matrix je co do speciálních efektů naprosto na hranici dosažitelnosti a řemeslné dokonalosti, což dokazuje skutečnost, že řada příspěvků

ohledně nových poznatků z IBR byla ve filmu již prakticky použita a ověřena.

Studio DreamWorks a jeho divize PDI (vývojové a animační středisko) předváděly zejména animované filmy. Bylo možné obdivovat například speciální animace vodopádu v nově vzniklé dvanáctiminutové epizodě Shrek 4D (epizoda je určena pro stereokina, jako je například Oskar IMAX v Praze). Z 3D animovaných filmů pak byl detailně rozebírán film Finding Nemo a Sinbad, kde dominují zejména 3D simulace vody a mračen.

Co se týče herních vývojářských firem, byla pitvána dílka jako Neverwinter Nights (PC), Sly Cooper and the Thievius Raccoonus (PS2), Tom Clancy's Splinter Cell (XBox) a Primal (PS2). U všech zmíněných her se projevil zejména nástup pokročilého využívání nových grafických procesorů.

KONFERENCE

Vybrat to skutečně zajímavé z konference je nelehký úkol, protože zajímavé je opravdu vše. Zkusil jsem tedy stručně shrnout, „co je nového“.

Obecně lze říci, že počítačová grafika se ubírá ke složitějším metodám zobrazení, které →

PLACENÁ INZERCE

VZPOMÍNÁME...

...a nyní pohřebné 1 000 Kč!

Odevzdáte-li při nákupu MC 2300 W libovolnou inkoustovou tiskárnu, dostanete 1.000 Kč slevu z běžné prodejní ceny 17.990 Kč bez DPH.

POSLEDNÍ SBOHEM

Se zármutkem v srdci oznamujeme, že nás opustila naše drahá inkoustová tiskárna. Skonala nečekaně a bezbolestně po napadení levnou laserovou technologií, podobně jako mnoho jiných, dnes již překonaných vynálezů. Abychom aspoň trochu utlumili váš zármutek, přispějeme vám 1000 Kč na důstojné rozloučení s vaší inkoustovkou.

BAREVNÁ LASEROVÁ TISKÁRNA MC 2300 W

- bezkonkurenčně nízká pořizovací cena
- záruka tři roky
- nízké provozní náklady – barevná stránka za 3,10 Kč
- tonery na 1.500 barevných výtisků v ceně

Při kontinuálním tisku a 5% pokrytí.

www.minolta.cz
infolinka: 800 130 130

MINOLTA

The essentials of imaging

Minolta Co., Ltd., Osaka, Japan

→ jsou stále blíže realitě. Hlavní důraz se klade na zlepšení algoritmů řešících globální osvětlení scén (global illumination – GI, radiozita) a na rozvíjení matematických modelů pro simulaci reálných povrchů (nerost, mramor, samet, organické povrchy, kůže, oblečení, vlasy aj.). Díky prudkému nárůstu výkonu grafických karet se objevilo mnoho příspěvků zaměřených na aplikace realistického zobrazování 3D scén v reálném čase (25 a více snímků za sekundu). Novinkou byl zvýšený zájem o speciální metody zobrazení pomocí projekční techniky (panoramatické projekce, stereozobrazovací jednotky aj.). Stále více příspěvků využívalo měření a analýzy pomocí kamer a digitálních fotoaparátů, což bylo dříve doménou počítačového vidění (computer vision).

POINT-BASED GEOMETRY

Samostatnou sekci příspěvků tvořily články věnované zobrazování pomocí velkého množství bodů (points, particles), tzv. Point-based geometry (PBG). Princip spočívá v tom, že 3D povrchy objektů jsou aproximovány dostateč-

tačové grafice skutečnou revoluci. Rozšířené standardy DirectX 8.x+ a OpenGL 1.2+ znamenaly významný boj firem ATI a Nvidia o lepší implementaci konceptu. Společnost ATI překvapila včasnou a kvalitní implementací rozšíření, ale Nvidia svou ztrátu postupně dotahuje a nové grafické procesory (GPU) obou renomovaných výrobců se drží na srovnatelné výkonné hladině. Nová generace GPU však není pouhý „obyčejný zobrazovač“, ale obecná architektura PS a VS umožňuje hardwarové implementace pokročilých metod stínování (včetně global illumination), které posouvají kvalitu zobrazení v reálném čase blízko k vysněné hranici. Obecnost a mimořádný výkon nových GPU však přinesl i jiné netušené možnosti: seriální náročné výpočty na koprocesorech grafické karty. Ano, mnoho článků na konferenci SIGGRAPH se věnovalo právě této tematické. Pomocí GPU lze počítat kolize objektů, řešit parciální diferenciální rovnice (fluidní dynamika, celulární automaty), aproximovat (subdivizní plochy, NURBS), filtrovat povrchy, řešit optimalizační úlohy, používat pokročilé

řádě rychlý vývoj však vyžadují automatizaci. To je jedna z motivací samostatné sekce zvané nefotorealistické zobrazení neboli NFR (Non-Fotorealistic Rendering). Cílem tohoto odvětví je přiblížit syntetické zobrazení co nejvíce dojmů z nevšední, ruční malby. NFR prožívá mimořádný boom a množství navrhovaných zobrazení je opravdu enormní. Prezentované příspěvky umožňují simulovat kreslení konturové kresby (cartoon), vodomalby, křídla a jiné standardní malířské techniky, ale vše ze 3D scén a modelů. Díky použití NFR lze výsledná díla snadno kombinovat s klasickým 3D zobrazením. Výsledkem jsou práce například ve stylu Manga (asijská dílna) nebo poslední výtvořky Disney Studios. Novinkou v oboru NFR je skutečnost, že většina známých způsobů zobrazení je „přepsána“ pro nové GPU a převedena na zobrazení v reálném čase. Novodobého animátora tak již opravdu nic nezdržuje a začíná být čím dál tím více omezován jen svou fantazií.

IMAGE-BASED RENDERING

Přestože se počítačová grafika zabývá převážně syntézou obrazů, prosazuje se stále více i měření pomocí kamer a digitálních fotoaparátů. Tento trend dal vzniknout novému odvětví, které se označuje jako IBR (Image-Based Rendering). V praxi to znamená, že se pro výsledné 3D zobrazení používají předpřipravené reálné 2D obrázky nebo fotografie. Například pomocí fotoaparátu nasnímate (změříte) texturu okolí a tu pak využijete jako „virtuální světlo“ pro stínování syntetické 3D scény. Dalším příkladem je zjednodušení výpočtu, kdy vzdálené 3D objekty se při zobrazování nahradí pouze 2D „kulisou“ obsahující obrázek daného objektu z příslušného úhlu. Řada příspěvků se věnovala „měření povrchů“ pro fotorealisticou simulaci vlasů, kůže, chlupů a oblečení. Samostatnou část tvořily metody urychlování zobrazení, které pomocí IBR umožňují zobrazení mraků, velkého množství objektů, tekoucí kapaliny aj. – to vše v reálném čase.

Mezi hity posledních let patří práce s HDR formáty (High-Dynamic Range Images), které nahrazují běžné obrázky s 8bitovým rozsahem hodnot na jeden kanál rozsahem 16 bitů a více. HDR obrázky více konvenují rozsahu reálných fotografií, a proto jim jistě patří budoucnost, a to nejen na poli IBR, ale v digitální fotografii obecně. Na konferenci zazněly i příspěvky ohledně standardizace HDR formátu (ILM navrhuje formát OpenEXR, Pixar svůj vlastní formát atd.), vznikají už první HDR kamery, fotoaparáty, a dokonce i monitory. →

Simulace mraků v reálném čase pomocí technik IBR. Mraky jsou nahrazeny mnoha vrstvami 2D obrázků.

ným shlukem bodů. Důsledkem je neuvěřitelné urychlení zobrazování při zachování maximální možné věrohodnosti zobrazení. Bodový model však není plně v souladu s řadou již zavedených algoritmů, proto je třeba nově předefinovat a rozšířit pokročilé metody, jako je ray-tracing, radiozita a obecně global illumination. Dopad zrychlení a efektivity zobrazování pomocí PBG je natolik velký, že řada ukázek demonstrovala výpočty zobrazení v reálném čase! Jelikož pomocí PBG lze zobrazit větší množinu objektů než pomocí dnes běžných trojúhelníků, je zřejmé, že vývoj půjde právě tímto směrem. A máme se na co těšit (amorfní povrchy, stíny, ohně, mraky, víry aj. v reálném čase).

GPU RENDERING

Nástup nového konceptu zobrazovacích standardů, který využívá proudovou architekturu (streaming), tzv. vertex shaders a pixel shaders (VS a PS – viz články v Chipu), způsobil v počí-

modely stínování a v neposlední řadě provádět pokročilé operace s obrázky (detekce hran, analýza obrazu, segmentace, zobrazení HDR obrázků, nelineární mapování aj.).

Právě v sekci věnované GPU se objevil i příspěvek o implementaci jazyka RenderMan na Sony PlayStation 2. Herní konzola se tak změní na výkonnou a ekonomicky výhodnou výpočetní jednotku pro zobrazování (render farm). Portace OS Linux na platformu PS2 je již realitou.

První příspěvky se věnovaly též vnoření a portaci standardu OpenGL do mobilních telefonů a PDA. První implementace využívající architekturu PS a VS jsou již k dispozici. 3D Unreal Tournament na mobilu nebo PDA na sebe jistě nenechá dlouho čekat...

NON-FOTOREALISTIC RENDERING

Čím více je 3D zobrazování fotorealističtější, tím větší je zájem o klasickou „malbu“ a kreslení rukou. Rychlost produkce a mimo-

Modelování povrchu kůže. Zleva doprava (shora): 3D síť detailu nozder, pouze barva, difuzní odraz, zrcadlový odraz, podpovrchové rozptýlení světla, výsledek

→ UŽIVATELSKÁ ROZHRANÍ S ANALÝZOU OBRAZU

Snadná dostupnost webových kamer a nástup mobilních telefonů s fotoaparáty podnítl vývoj nových vstupních zařízení založených na analýze obrazu. Jinými slovy: objevilo se mnoho analyzátorů pohybu rukou, prstů, očí, hlavy, těla aj. Budoucí hry, ale i řada praktických programů budou založeny na pohybech očí a rukou. Analyzují se také emoce a ergonomie užívání počítače. Pokud se tyto vstupní nástroje neujmou, určitě dojde alespoň k výraznému vylepšení uživatelského komfortu pro tělesně postižené...

DISPLEJE A PROJEKCE

Pořídít si projektor už není pro řadu jednotlivců ničím výjimečným nebo nemožným. Právě dostupnost projektorů vedla k rozvoji metod pokročilého využití této techniky. Mimo jiné je předmětem zkoumání „sešívání“ obrazů mnoha projektorů do jednoho velkého (multi-displays, multi-rendering), promítání na nerovné plochy (polokoule, cylindry aj.), snímání ukazovátka a vnořená realita (augmented reality, CAVE systems). Zajímavým příspěvkem byly tzv. iLamps, projektory, které se umějí automaticky kalibrovat a nastavit na téměř libovolnou plochu, a multi-rendering. Bez zajímavosti nejsou ani speciální „mlžné“ displeje, které promítají na tenký film páry nebo do objemu koule, případně i průhledové displeje na válec. Uvidíme, které ze zmíněných technologií přejijí.

LIDSKÉ TĚLO A OBLIČEJ

Mohlo by se zdát, že počítačová grafika již dospěla téměř k dokonalosti a nyní již jen „zrychlujeme objevené“. Není tomu tak. Například v případě simulace chování lidského těla

a obličeje je před námi ještě mnoho práce. Výzkum probíhá již mnoho let, ale namodelovat dynamiku lidského těla se příliš nedaří. Ke slovu tedy přichází prostá úvaha: je třeba se správně změřit (motion capture). Oblasti snímání pohybu a následné syntetizaci se věnovalo mnoho příspěvků konference. Výsledky jsou často uspokojivé, i když jde jen o „interpretaci naměřených dat“, ale hlavní mezery jsou stále v navazování pohybů a v jejich kontinuitě...

V případě snímání obličeje a vytváření mimiky je věc ještě daleko horší. Díky citlivosti lidského vnímání na sebemenší detaily obličejových svalů je i malá nedokonalost v syntéze patrná. Je hubdou budoucnosti, kdy dojdeme na úroveň přijatelné mimiky obličeje. Zatím se nedokonalost syntézy zastíňuje téměř dokonalým snímáním pohybů obličeje a současně přesným měřením povrchu kůže. Právě stínování kůže a syntéza očí již dospěly k téměř úplné dokonalosti.

ZASE PŘÍŠTÍ ROK...

Seznam příspěvků a témat konference SIGGRAPH je opravdu jen těžko vyčerpitelný. Doufám, že vás tento skromný výčet, který zdaleka nezabral celou šíři výstavy, inspiroval. Myslíte-li to s počítačovou grafikou vážně, pak doporučuji vyhradit patřičný počet peněz a alespoň jedenkrát tuto obrovskou a neobyčejnou konferenci navštívit. Nákladů v řádech desítek tisíc korun jistě nakonec nebudete litovat, stejně jako více než 60 000 lidí, kteří výstavu a konferenci každoročně navštíví. Pro studenty a inovátory je tu další výzva: napište a nejspíše do konce října zašlete svůj vědecký příspěvek! Tak zase příští rok... ■ ■ ■ Jan Buriánek

Ideálnější nehleďte.
Nenajdete.

LEXMARK
Z705

Nová inkoustová tiskárna Lexmark Z705 je díky velice rychlému tisku až 17 stran za minutu, rozlišení 4800 x 1200 dpi, šestibarevnému fotografickému tisku a velmi jednoduchému ovládání ideální tiskárnou pro domácí uživatele.

Ideálnější nehleďte.

www.lexmark.cz

Cinema 4D R8.2

Zlomová osmička

Do českých luhů a hájů přichází nová subverze profesionálního 3D programu Cinema 4D a také zcela nová verze populárního texturovacího programu (či v případě Cinema 4D modulu) BodyPaint 3D. Jistě tedy nebude od věci, když se místo připravované a zatím neuvedené recenze verze 8 podíváme přímo na verzi 8.2, kterou lze z „osmičky“ získat upgradem zdarma.

Nebude snad přehnané, řekneme-li, že Cinema 8.x je vskutku zlomovou verzí. Co nezasečeného uživatele asi ihned zaujme, je nové dynamické logo a název, kterým se verze pyšní – Oxygen. Nový kabátek loga naznačuje masivní změny i v programu samotném. V první řadě je nyní již opravdu plně modulární. Je vlastně stavebnicí, v níž k základnímu modelovacímu nástroji programu, samotné Cinema 4D se všemi vlastnostmi známými už z verzí 6 a 7 (a také s něčím navíc), lze přidávat moduly, jako například Advanced Render podporující radiozitu (osvětlení scény světlem odráženým od ploch objektů), caustics (ovlivnění paprsků světla při průchodu průhlednými materiály s určitým indexem lomu, například sklem či vodou), pokročilé DoF (rozostření pohledu vzhledem ke vzdálenosti objektů od kamery), různé efekty atd. Volitelnými moduly jsou i speciální modul pro animování postav MOCCA, modul PyroCluster určený pro hi-end ohňové a atmosférické efekty, modul pro dynamiku objektů Dynamics, NET Render umožňující síťový rendering, výborný modul pro pokročilé definování částic Thinking Particles a samozřejmě skvělý BodyPaint 3D pro kreslení na 3D plochy a texturování.

ZÁKLADNÍ VARIANTA PROGRAMU

Mezi novinkami, které uživatel zjistí takřka okamžitě, je nový režim editace polygonových objektů, režim hran. Ten mi v předchozích verzích poněkud chyběl a každý jej jistě ocení zejména proto, že zásadním způsobem zry-

chljuje modelovací proces. Bylo-li v předchozích verzích potřeba „vytáhnout“ nějaký uzavřený trubkový útvar, musel se použít režim bodů a poměrně zdlouhavý proces kopírování a propojování bodů. Nyní je to podstatně jednodušší. Vyberou se hrany spodního okraje a prostým způsobem se vytáhnou. Je totiž samozřejmostí, že kromě existence nového režimu také existují příslušné nové nástroje, a jsou to často nástroje velmi silné.

Další novinkou, která s předchozí přímo souvisí, je nová verze funkce HyperNURBS (která „zaobluje“ polygonové objekty). U této funkce se totiž dá u polygonových objektů (respektive u jednotlivých elementů – bodů, hran, polygonů) definovat váha působení funkce na vybraný element. Díky tomu se dají při vytvoření velmi jednoduchého výchozího modelu vytvářet komplikované tvary

s oblými i ostrými plochami. A že nastavení této váhy rozličně působí na body, hrany i polygony, je asi nasnadě.

Nové však nejsou jen nástroje; poměrně zásadně se změnilo i uživatelské rozhraní. Možná to není tak zřejmé na první pohled, ale o to více se to projeví při práci. Jednotlivé funkce a nástroje programu se již nadále nenastavují (kromě výjimek, například okna editoru materiálu) v samostatných plovoucích oknech aktivovaných poklepnutím na ikony ve Správci objektů, ale na jediném místě, ve Správci nastavení. Výhodou tohoto správce je, že můžeme editovat několik objektů naráz, a také to, že s ním můžeme vytvářet klíčové snímky (řídící okamžiky animací) a tím editovat animace, aniž bychom museli vstupovat do Správce animací. Tím to ale nekončí. Ve Správci nastavení také můžeme editovat přímé vazby chování, kdy se vytvářejí závislosti mezi změnou stavu jednoho objektu a objektu druhého. Například bychom měli scénu s lampou a regulačním spínačem – pomocí Správce nastavení můžeme nastavit →

Ukázka pracovního prostředí při modelování. Lebka je při výpočtu aktivní jen v odrazech (viz obrázek).

Ukázka kvalitního skleněného materiálu středověkého vzhledu pomocí shaderu SLA

nástroj. Svým vzhledem a také funkcí je XPresso velmi podobný vývojovým diagramům – v tom je jeho krása, ale i zdroj jisté nedůvěry v něj mezi těmi, kdo mají negativní vztah k matematice. Pomocí uzlů, kterým se říká nody, se do editoru vkládají jednotlivé operace a objekty. Do těchto uzlů se u objektů vkládají vstupní a výstupní porty, jakési zástrčky, kterými se vysílají a přijímají data z okolních uzlů. Uzly operací mají většinou již jednotlivé porty nastavené. Operací a jednotlivých parametrů je obrovská škála a takto vytvořená automatická chování často připomínají funkce integrovaných obvodů. Ale věřte nebo ne, jde o fantastický nástroj, díky němuž se vlastně dají vytvářet plug-in moduly, aniž bychom museli ovládat programovací jazyk. Na první pohled se to jistě nezdá, proč se trápit s vývojovými diagramy, ale jistě to oceníte například při animacích. Vzájemné interakce, popisované v předchozím odstavci, jsou totiž oproti skutečným možnostem XPressa jen dětskou hříčkou. Kdo nevěří, ať si zkusí příklady popisované v přeložených referenčních tutoriálech (viz stránky distributora).

Ať je XPresso fenomenální sebevíc, určitě jej většina uživatelů nezkusí hned, ale nejdříve si vytvoří nějakou jednoduchou animaci. I v této oblasti je jedna zásadní novinka, Editor časových křivek. Ve starších verzích programu se průběh animace (například časová změna rychlosti pohybu) mezi dvěma klíčovými snímky řídil tzv. časovou křivkou v okně časové osy. To se nezměnilo, ale mimo to byl přímo vytvořen specializovaný editor časových křivek (F-Curves), který poskytuje podstatně více pohodlí a řečí bych i přesnosti. Je přehledný a rychlý, a to je asi jeho hlavní výhoda proti poněkud těžkopád-

nému systému předchozích verzí.

Mezi již tradiční pozitiva programu patří výborné procedurální shadery (pro matematicko-statistické texturování povrchu těles) SLA, které jsou velmi výkonné, a zatím jsem v tomto poli nenašel konkurenci. Jejich obrovskou výhodou je kromě až fanaticky přesného editování jejich skutečně třetí rozměr a možnost animování. Nevýhodou je jejich poměrně velká náročnost na výkon počítače.

Renderovací jádro programu bylo oproti předchozí verzi (R7) přeprogramováno, a pokud mohu soudit, je vsuktu rychlejší (výrobce udává 30 %). Kromě toho je do programu zabudována přímá podpora HDR map, tedy obrázků zabírajících celé okolí, které se projevují zejména v odrazech na lesklých předmětech.

VOLITELNÉ MODULY

Modul MOCCA je určen pro animování postav a tomu také odpovídají nástroje, které posky-

CINEMA 4D R8.2

Modelovací a animační program.

Minimální požadavky PowerPC, Intel Celeron nebo AMD Duron na 400 MHz, 128 MB RAM, Mac OS 9.x nebo Mac OS X 10.1, Windows 98/Me/2000/NT4/XP

Výrobce Maxon Computer, Friedrichsdorf, Německo

Poskytl Digital Media, Olomouc

Cena 21 938 Kč včetně DPH (základní verze)

Plná verze programu Cinema 4D R6 je na příloženém CD Grafika (viz str. 128)

→ vztah, kdy pozice vypnutého spínače znamená nulový jas světla lampy a hodnota plného zapnutí jas plný. Zjednodušení je jistě zřejmé. Tyto vazby zásadním způsobem ulehčují tvorbu vzájemných interakcí v animacích. A jak to funguje? Pomocí další novinky, která patří do základní výbavy, editoru XPresso.

Editor XPresso je integrovanou součástí základní výbavy programu a jde o velmi silný

PLACENÁ INZERCE

▶ svobodu cenově dostupného barevného tisku

▶ print ▶ copy ▶ scan ▶ fax

▶ **KM-C850** Barevná/monochromatická multifunkční kopírka
 ▶ **FS-C5016N** Barevná/monochromatická tiskárna A4
 ▶ **FS-C8008N** Barevná/monochromatická tiskárna A3

Zařízení mají nejnižší celkové náklady na vlastnictví (TCO) mezi barevnými i monochromatickými tiskárnami ve své třídě. Díky inovační technologii ECOSYS společnosti Kyocera Mita nabízejí tyto produkty výraznou úsporu nákladů jak na spotřební materiály, tak na údržbu. Uspoříte na každé stránce, kterou vytisknete.

ECOSYS®

autorizovaný distributor Kyocera Mita
 JANUS spol. s r.o. - www.janus.cz - info@janus.cz
 Sarajevská 8 - Praha 2 - tel.: 222 56 22 46 - fax: 222 56 32 55
 KYOCERA MITA Corporation - www.kyoceramita.com

THE NEW VALUE FRONTIER

KYOCERA
 mita

Nastavení shaderu SLA (Smells like Almonds)

Ukázka kovového materiálu vytvořeného pomocí shaderů SLA a výchozích shaderů programu

→ tuje. Umožňuje pokročilým způsobem editovat „kosti“ hierarchicky členěných objektů pomocí měkké inverzní kinematiky – výsledkem jsou plynulé, živočišně přirozené pohyby. Kromě toho nabízí jakýsi mixér poloh kostí, což je naprosto fantastická záležitost. Vše spočívá v tom, že se nadefinují jednotlivé sestavy kostí do cílových poloh a poté se pomocí jedné funkce jednotlivé pozice v čase „smíchají“.

Modul Dynamics je jednou z mála věcí, které se zásadně nezměnily. Slouží k simulaci dynamických interakcí objektů ve scéně. Jeho pomocí lze poměrně snadno animovat vysypaný pytel tenisáků, které poskakují po schodech, či hrotící se domino. A nejen to. Kromě kolizí „tuhých“ předmětů se dají definovat kolize i mezi „měkkými“ předměty. Můžeme tak vytvořit reálně se chovající vlnku ve větru či šál, který je unášen větrem a obtáčen okolo zábradlí. Tento modul je velmi výkonný u animací komplexních scén, avšak jak to tak bývá, nic není zadarmo, a tak je tato vlastnost zaplácena poměrně vysokou náročností na výkon počítače.

Advanced Render je modul, který poskytuje programu zejména radiozitu a caustics (viz výše). Kromě toho umožňuje velmi kvalitně simulovat rozostření scény se vzdále-

ností od kamery, které se dá velmi široce definovat. Nejen že se nastavuje míra celkového rozostření se vzdáleností, ale také rozostření radiální, pozadí atd. V tomto bodě doznal výstup poměrně znatelného pokroku. Modul poskytuje také celou škálu postprodukčních filtrů.

Modul Thinking Particles je určen k modelování částic a částicových systémů. Jeho pomocí můžeme simulovat například přitahování částic k objektům, různé pulzování toku částic atd. Nepotěším ty, kterým je

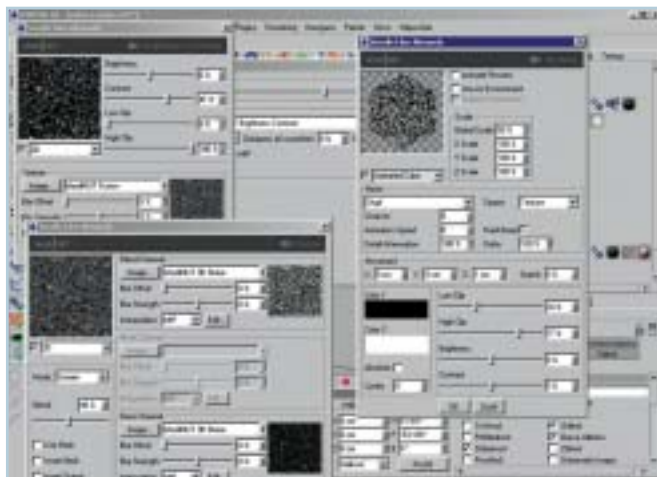
nesympatické XPresso, protože ovládání Thinking Particles je možné v zásadě pouze prostřednictvím tohoto editoru.

Zapomenout nelze ani na modul PyroCluster, vyvíjený společností Cebas a určený pro tvorbu pyrotechnických a atmosférických efektů. V Cinemě R 8.x je tento modul ve verzi 2, a mohu-li soudit, jsou změny pouze mírné. Používá se ve spojitosti s částicovými systémy, kdy při tvorbě ohňových efektů atd. nahrazuje běžně používaná světla.

Poslední volitelnou součástí programu, o níž bych se rád zmínil, je BodyPaint 3D, výkonný nástroj, poskytovaný také jako samostatný program pro 3ds max, LightWave 3D a Mayu. A jelikož připravujeme recenzi nové verze tohoto modulu/programu, měly by vás tyto řádky pouze navnadit. BodyPaint 3D by se dal zhruba popsat jako prostorový texturovací nástroj. Kromě obligátního modelovacího okna nabízí i okno textury s UV mapou (povrchu modelu rozloženého do plochy), kterou můžeme různými způsoby editovat, a širokou paletu štětců a filtrů, ne nepodobných filtrům 2D bitmapových aplikací. Umožňuje práci s vrstvami, kdy každý kanál materiálu tvoří jakousi hlavní vrstvu, která může být složena z velkého počtu podřízených vrstev, které se mezi sebou vzájemně mísí podle nastaveného způsobu interakce.

SHRNUTÍ

Ve svém oboru je Cinema 4D programem, na němž je v současné době vidět asi největší pokrok. Ještě ve verzi 5 snad mohla být přehlížena jako druhořadý produkt, ale dnes to již rozhodně neplatí. Osobně mám za to, že své rivaly v mnoha ohledech předstihla. Za poměrně krátké období vyrostla do výkonného, sofistikovaného a přitom příjemného a přehledného nástroje, který je hlavně v Evropě velmi úspěšný. A má také proč být úspěšný. Nabízí vše, co může uživa- →

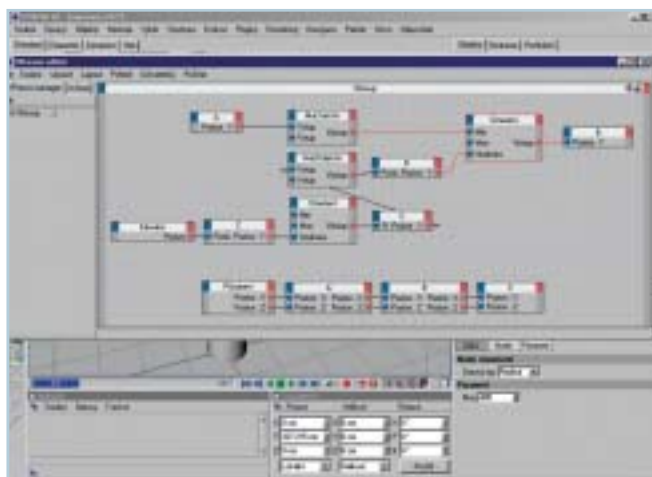

Ukázka nastavení jednoho kanálu (hrbolatost) kovového materiálu pomocí kanálových shaderů SLA

→ tel. potřebovat, navíc za přijatelnou cenu. Mimo to má jeho výrobce, společnost Maxon, velmi rozumnou prodejní politiku. Například architektonické studio přece nepotřebuje PyroCluster či modul MOCCA na pokročilé animování postav, jistě mu postačí výchozí varianta programu a Advanced Render. Proč by si tedy takové studio mělo kupovat celý balík věcí, které nepotřebuje? Koupí si jen to, co chce. Díky tomu je cena výsledné investice podstatně nižší.

Jako každý program má i Cinema 4D své silné a slabé stránky. Ty silné již byly více méně uvedeny v textu, ale snad by se mohla připomenout i vysoká rychlost výstupu a vysoká kvalita výstupu vůbec, široká kompatibilita (například přímá komunikace programu s Adobe After Effects a Adobe Photoshop), přehlednost rozhraní a jeho vysoká efektivita, silné nástroje polygonového modelování a animací. Mezi asi největší slabiny patří omezené modelování pomocí křivek.

Skutečností potvrzující poměrně vysokou prestiž programu je fakt, že pro Cinema 4D vyvíjejí plug-iny i velmi renomovaní autoři a společnosti, jako je Joe Alter (Lucas Art) či

Ukázka nastavení chování editoru XPresso

Cebas, a často dokonce vznikají nové varianty „běžných“ plug-in modulů primárně právě pro Cinemu – to může být prezentováno na případu nové verze plug-inu pro tvorbu rostlin Xfrog 4.

Mimo to má Cinema 4D ještě jedno pozitivum, a to širokou oficiální podporu. Zřejmě ještě dlouho nebude na českém trhu běžné, aby byl profesionální 3D nástroj k dispozici v češtině. U Cinemy 4D tomu tak

je. Na stránkách zdejšího distributora se najde ke stažení české uživatelské prostředí a kromě toho jsou zde i kompletní přeložené referenční tutoriály a referenční manuál. Tato dokumentace je zdarma, což je cena v naší kotlině velmi populární. Distributor se evidentně řídí logikou, že když si někdo něco koupí, tak tomu také chce rozumět, a to je věc, která by měla být samozřejmostí. ■ ■ ■ Pavel Zoch

PLACENÁ INZERCE

Počítač BRAVE NoteLine s procesorem Intel® Pentium® M

STŘED VAŠEHO DIGITÁLNÍHO SVĚTA

BRAVE NoteLine 715

cena 39.990 Kč bez DPH

BRAVE NoteLine se vyznačuje vysokým výkonem při zachování všech výhod mobility. Procesor Intel® Pentium® M, kombinovaná DVD/CD-RW mechanika, modem, síťová karta a kvalitní TFT displej uspokojí potřeby každého uživatele.

BRAVE doporučuje pro vzdělání Microsoft® Windows® XP Home.

- procesor Intel® Pentium® M 1.4 GHz
- Microsoft® Windows® XP Home
- paměť 256 MB SDRAM
- pevný disk 40GB, 2.5", Ultra DMA 100
- DVD / CD-RW combo mechanika 8x / 24x / 24x
- Interní modem 56 Kb a síťová karta 10/100
- Int. antena a wireless adapter Intel PRO/Wireless
- Int. baterie Li-Ion (výdrž až 5 hodin)
- TFT LCD 15", rozlišení 1024x768 bodů

Užívejte si všech výhod mobility!

Rozšířená nabídka spuzeb <http://www.proca.cz/sluzby>. Změna cen vyhrazena. Výrobce a distributor počítačů BRAVE: ProCA spol. s r.o., V Lužích 818, 142 00 Praha 4, <http://www.proca.cz> Více informací o počítačích BRAVE a autorizovaných prodejcích získáte na telefonním čísle: 234 646 777

více informací na
www.brave.cz

záruka 2 roky

Centrino™, SpeedStep™ a Intel Inside® jsou ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami Intel Corporation nebo jejich poboček ve Spojených státech a ostatních zemích.

OBSAH

- 118** Viry: Antivirové programy vyhledávají a likvidují lokální škůdce
- 119** Hackeři: Firewally blokuje útoky z internetu
- 120** Dialery: Antidialery zabraňují změně telefonního čísla pro vytáčené připojení k internetu
- 121** Spam: Filtry reklamní pošty mažou nevyžádané e-maily
- 122** Cookies a spol.: Programy zahlazující vaše stopy chrání vaše soukromí

Jak se zadarmo chránit před nebezpečím z internetu

CHIP CD
TEMA MĚSÍCE

Ochrana počítače zadarmo

Před útoky z internetu musí svůj počítač chránit každý uživatel. Ukážeme vám, jak se chránit a přitom nezaplatit ani korunu.

Internet nabízí spoustu užitečných informací a zábavy, ale skrývá také řadu rizik, která vám snadno mohou pokazit radost ze surfování. Bez přiměřené ochrany se brouzdání sítí nevyplácí. Kompletní řešení vás přijde tak na 100 eur. Za tyto peníze získáte více či méně zdařile sestavený balíček různých aplikací. Domácímu uživateli ale stačí i dostupné freewareové nástroje. Ty sice nemají tolik funkcí, ale to neznamená, že by za svými komerčními kolegy nějak výrazně zaostávaly. Počítač chrání stejně dobře a soukromým uživatelům bohatě stačí.

Nabídka bezplatného bezpečnostního softwaru je bohatá, proto jsme pro vás otestovali nejlepší nástroje v kategorii antivirových programů, firewallů, antidialerů, programů blokujících nevyžádanou poštu a programů zahlazujících stopy uživatele v síti. Ukážeme vám také, jak je používat, abyste svůj počítač spolehlivě ochránili. Jednotlivé programy najdete i na příloženém CD.

VIRY

Rafinované počítačové viry používají internet, aby se mohly co možná nejrychleji rozšířovat. Že mohou být opravdu nebezpečné, to nám předvedl například celosvětově rozšířený červ W32.Bugbar.B@mm. Tento červ využívá bezpečnostní mezeru ve Windows – po přečtení nakaženého e-mailu (stačí dokonce i zobrazení náhledu) dojde ke spuštění škodlivého programového kódu.

Nebezpečnost těchto červů spočívá v tom, že po aktivaci zaznamenají všechny stisknuté klávesy a odešlou e-mail na určitou adresu. Tímto způsobem dokáže virus například získat důležité údaje pro on-line přístup k bankovnímu účtu. Navíc otevírá tento škůdce i zadní vrátka a umožňuje útočnickovi ovládat nakažený počítač na dálku.

Jakmile se virus aktivuje, snaží se vypnout všechny antivirové programy a firewally, aby se mohl nerušeně šířit dál.

Tip: Pravidelně aktualizujte svůj operační systém pomocí funkce automatické aktualizace. Microsoft jednou za čas vydává opravy pro známé bezpečnostní mezery ve Windows.

■ Chip doporučuje:

AVG. Program AVG (www.avg.cz) netřeba

PROGRAMY NA CHIP CD

Antiviry:

AVG 6.0 Special Edition for Chip
AntiVir 6.21 Personal Edition
avast! 4.1 Home Edition

Firewally:

Kerio Personal Firewall 4.0.4
Outpost Firewall 1.0
Sygate Personal Firewall 5.0
ZoneAlarm 3.7

Antidialery:

DialerControl 1.2.6.129
YAW 3.5

Antispamery:

Spamihilator 0.9.7.2
MailWasher 2.0.40: pro použití zdarma, omezen na 1 poštovní účet

Zahlazovače stop na internetu:

System Security Suite 1.0.3
EMS Free Surfer mk II 2.1.026

■ Vše zdarma pro nekomerční domácí použití.

- představovat, s ním i s registračním číslem prodlužujícím jeho platnost na další měsíc se setkáváte v Chipu pravidelně už nějaký ten rok.

DALŠÍ FREEWAROVÉ ALTERNATIVY

Další řešení, pro domácí uživatele zdarma, nabízí firma H+BEDV. Její produkt se jmenuje **AntiVir Personal Edition** (www.free-av.com). V testu německého Chipu stoprocentně odhalil všechny nastražené viry, na druhou stranu na Virus Bulletinu (www.virusbtl.com) nemá nejlepší pověst. Spouští se automaticky při spuštění Windows a na pozadí neustále hlídá celý počítač. Pokud odhalí nějaký virus, pokusí se jej pomocí databáze virových definic zlikvidovat.

Program **avast! 4 Home Edition** (www.asw.cz) je plnohodnotný antivirový program, který sleduje jak přístup k souborům, tak veškerou elektronickou poštu. Díky jednoduchému ovládání je vhodný i pro začátečníky. Podíl nalezených virů ve zmíněném testu byl u tohoto programu ale nižší než u AntiViru.

Od firmy Trend Micro pochází program **HouseCall** (<http://housecall.trendmicro.com>), online antivirový program, který pomocí ovládacích prvků ActiveX prohledává všechny pevné i síťové disky počítače a pátrá po virech. Výhodou tohoto programu je to, že ho není třeba instalovat a že používá vždy aktuální virové definice.

HACKERŮ

Antivirový program nenabízí stoprocentní ochranu, protože si neporadí s hackery. Důležitou součástí ochrany vašeho počítače by proto měl být i firewall. Ten sleduje veškerou komunikaci mezi vaším počítačem a internetem. U každé příchozí a odchozí komunikace pak rozhoduje, zda je žádoucí a přípustná.

Rozhodování programu vychází z analýzy portu, který se při dané komunikaci používá. Porty jsou rozhraní, která se používají jako logické nebo fyzické propojení se sítí. Podle použitého portu firewall pozná, zda bylo navázáno spojení s nějakým HTTP serverem, nebo zda poštovní program stahuje e-maily přes server POP3. Firewall sleduje rozhraní mezi internetem a počítačem a registruje veškerý datový provoz.

Jakmile se nějaká aplikace pokusí komunikovat s internetem, firewall zpozorní a vyhodnotí proces. Zjistí mimo jiné, zda se nějaký trojský kůň nesnaží otevřít přístup do počítače, aby mohl vpustit útočníka.

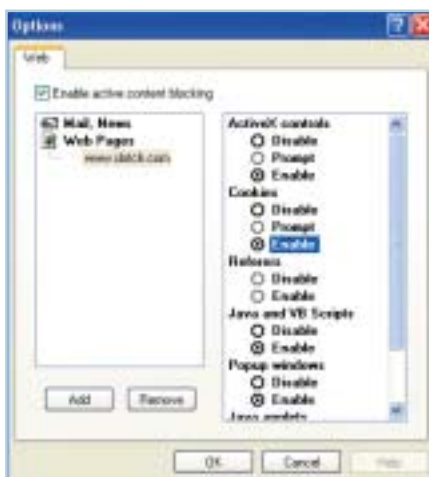
V opačném směru registruje firewall všechny aplikace, které se tajně pokoušejí navázat spojení s internetem, aby mohly nepozorovaně odesílat data. Firewall také

většinou umí blokovat stahování aktivních prvků na internetových stránkách a posílání cookies.

■ Chip doporučuje:

Kerio Personal Firewall. – Viz samostatná recenze na straně 124.

Agnitum Outpost Firewall. Firewall Agnitum ve verzi 1.0 (www.agnitum.com) není nejnovější, ale má ze všech zdarma dostupných programů nejvíce funkcí. Sleduje veškerý datový provoz, má filtr reklamních oken, blokuje cookies a ovládací prvky ActiveX, a dokonce umí i omezit přístup na určité internetové stránky pomocí seznamu filtrů. Nainstaluje se sice s předem nastavenými pravidly, ta ale uživatel může jednoduše upravovat. Například pro Internet Explorer, u něhož je přístup k internetu samozřejmý, je předem nastavené pravidlo, které stačí pouze potvrdit. V praxi uživatel ocení, že se firewall umí „učit“. Jakmile chce některá aplikace, pro kterou zatím nebylo vytvořeno žádné pravidlo, komunikovat s internetem, zeptá se Outpost, jak chcete přístup nastavit. →

Outpost Firewall: Program umožňuje uživateli povolit u vybraných stránek cookies.

Outpost Firewall: Detailní definování pravidla

ABRA®
ekonomický software

ABRA® G3 ekonomický software

- Pokroková architektura Client/Server
- Provoz na OS Windows nebo Linux
- Možnost komunikace s jinými aplikacemi přes otevřené rozhraní
- Propojení vzdálených poboček formou replikací dat
- Nastavení systému podle potřeb uživatele
- Snadné získání důležitých informací
- Kvalitní technická a servisní podpora
- Certifikace ISO 9001 od roku 1996

Znáte lepší řešení?

Bezplatné prezentace
Praha - Brno - Olomouc - Ostrava
20. listopadu 2003

www.abra.cz, 800 109 001

PRAHA 5: Na Valentince 1, 257 312 432
BRNO: Veselá 24, 542 216 360-1
OLOMOUC: Erbenova 2, 602 708 100
OSTRAVA: Čujkovova 30, 596 740 734
KARLOVY VARY: Krymská 47, 353 226 468

→ **Jak to funguje:** Po spuštění nahlásí Outpost, že interní aktualizací modul programu chce navázat spojení se serverem společnosti Agnitum. Je na vás, zda tento přístup zablokujete, povolíte, nebo definujete své vlastní pravidlo pro přístup k internetu.

Tip: Tento přístup byste měli povolit, protože jedině tak se dostanete k důležitým aktualizacím programu.

Poklepáním na ikonu programu na panelu nástrojů se otevře nabídka. Obsahuje přehled všech aktivních připojení. U každé z uvedených aplikací si můžete kliknutím pravým tlačítkem myši zobrazit ještě další nabídku, v níž můžete kliknutím na *Create rule...* definovat své vlastní pravidlo pro danou aplikaci.

Spustí se Pomocník, který automaticky převezme nastavení pro zdrojovou a cílovou adresu a používanou službu. Chcete-li například Outlook Express stáhnout poštu ze Seznamu, nastaví se v Pomocníku automaticky jako cíl hostitelský počítač *pop3.seznam.cz*, jako cílový port *POP3* a jako protokol *TCP*. Stahování pošty povolíte tak, že zaškrtnete *Where the specified protocol is...*, *Where the specified direction is...* a *Where the specified remote port is...* Jako akce v případě, že jsou tyto podmínky splněny, zvolte *Allow it*. Jediné, co musíte sami rozhodnout, je, za jakých podmínek se pravidlo použije a jak má firewall reagovat při splnění nastavených podmínek.

Pokud s firewally nemáte zkušenost, měli byste se v případě, že se o přístup k internetu snaží neznámá aplikace, spolehnout na reakci navrhovanou Outpost Firewalllem. Abyste však nemuseli neustále odpovídat na dotazy firewallu, doporučujeme často používané nástroje, jako například software pro on-line přístup k bankovnímu účtu, povolit přímo.

ZoneAlarm: Spolehlivý program s jednoduchým ovládáním

Jak na to? Vyberte z nabídky *Options...* a poté *Application*. Otevře se dialog, v němž můžete pro danou aplikaci nastavit, jak má firewall reagovat při přístupu k internetu.

V nabídce *Active Content* máte možnost nastavit pravidla pro zobrazování stránek HTML (z webu i z e-mailů). Můžete například určit, zda smí internetová stránka používat cookies a JavaScript nebo zda se po načtení stránky mohou zobrazovat reklamní okna. To lze podle potřeby určit nejen obecně, ale i pro konkrétní adresy.

Tip: Doporučujeme aktivní obsahy zablokovat. Tím zabráníte neoprávněnému přístupu do vašeho počítače. Pokud by se stránka, kterou běžně používáte, bez těchto služeb nenačetla, můžete pro ni nastavit zvláštní pravidlo.

DALŠÍ FREEWAROVÉ ALTERNATIVY

Program **ZoneAlarm** (www.zonelabs.com) od firmy Zonelabs má velmi jednoduché ovládání a funguje spolehlivě. Začátečnickům usnadňuje orientaci úvodní nastavení v několika krocích. Jedinou nevýhodou je, že program neumí blokovat aktivní obsahy.

I program **Sygate Personal Firewall**

(www.sygate.com) umí zabránit neoprávněnému přístupu do počítače. Umožňuje cíleně povolovat nebo zakazovat různé akce. Bohužel ale nenabízí ochranu před aktivními obsahy.

DIALERY

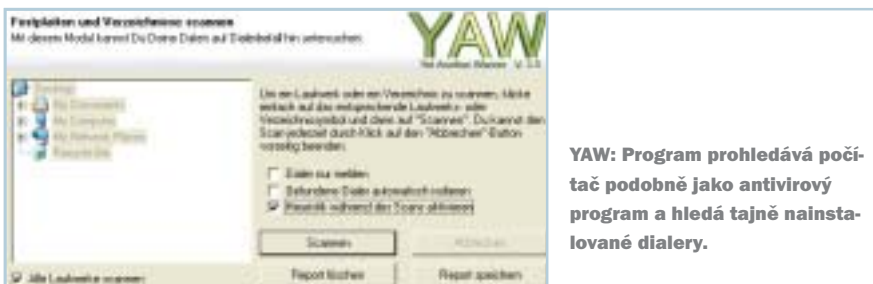
Tyto programy by vlastně měly usnadňovat telefonické připojení k internetu, zpravidla se však používají k okrádání uživatelů. Najdete je nejčastěji na různých erotických stránkách a hackerských portálech. Díky aktivním ovládacím prvkům ActiveX se mohou automaticky nainstalovat do počítače. Nejčastěji jsou však rozšířeny elektronickou poštou jako příloha. Přitom se vydávají za nějakou známou aplikaci, například Winzip. V ohrožení je každý počítač, který k připojování k internetu používá ISDN kartu nebo telefonní modem. V takových počítačích mohou dialery změnit nastavení vytáčeného připojení, nebo dokonce vytvořit připojení nové.

Modernější varianty dialerů se dokonce obejdou bez vytáčení připojení a používají k přístupu k internetu rozhraní CAPI karty ISDN. Uživatel si zpravidla ničeho nevšimne. Šok přichází až v podobě následujícího telefonního účtu. Dialery se totiž připojují na tzv. žluté linky nebo do zahraničí. Pokud k přístupu k internetu používáte širokopásmové DSL, nemusíte mít z dialerů strach.

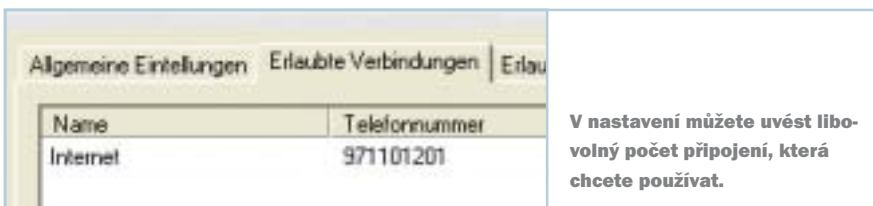
Absolutní jistotu, že vám dialery nezpůsobí žádnou škodu, získáte, pokud si u telefonní společnosti necháte zablokovat žluté linky a volání do zahraničí. Potom ale bohužel nebudete moci volat ani na užitečné služby.

■ Chip doporučuje:

YAW. Účinnou ochranu před dialery nabízí program YAW (Yet Another Warner, www.yaw.at), neboť zná přibližně

YAW: Program prohledává počítač podobně jako antivirový program a hledá tajně nainstalované dialery.

V nastavení můžete uvést libovolný počet připojení, která chcete používat.

- 80 000 různých dialerů a zatím se ho nepodařilo obelstít. Tento freewarový program pracuje podobně jako antivirový program, spouští se automaticky po spuštění Windows a k odhalování známých dialerů používá soubor se signaturami. Nové dialery umí najít díky heuristické analýze, při níž pátrá po určitých rysech a vlastnostech těchto škodlivých programů.

Jak to funguje: Při instalaci zvolte automatickou aktualizaci, aby měl program vždy aktuální soubor signatur. Ihned po nainstalování začne program zkoumat váš systém. Ohlásí prakticky každý jemu neznámý program, který chce na internet. Vy pak musíte rozhodnout, zda má YAW programu důvěřovat, nebo mu přístup k internetu zablokovat. I po zablokování sleduje YAW činnost programu a okamžitě hlásí, pokud by se chtěl připojit.

Jako první krok doporučujeme prohledat počítač, zda v něm nejsou nainstalovány nějaké dialery. Poklepáním na ikonu programu na panelu nástrojů otevřete tzv. YAW Startcenter. Klikněte na *Nach Dialern scannen* a označte *Alle Laufwerke*

scannen pro prohledání všech disků. Přístup k vašemu poskytovateli připojení byste samozřejmě měli povolit. V nabídce *Einstellungen* najdete položku *Erlaubte verbindungen*. Do kolonky vepište všechna telefonní čísla, která používáte k vytáčením připojení.

Pokud YAW odhalí nějaký dialer, nabídne vám několik předem nastavených postupů, co s nimi (např. vymazat nebo odložit do karantény). V okně *Startcenter* můžete toto nastavení změnit tak, aby vyhovovalo vašim potřebám.

Upozornění: Nezapomeňte YAW pravidelně aktualizovat, aby měl neustále aktuální soubor se signaturami. Jedině tak bude ochrana vašeho počítače spolehlivá.

K aktualizaci použijte funkci pro on-line aktualizaci.

DALŠÍ FREEWAROVÉ ALTERNATIVY

Program **DialerControl** (www.dialer-control.de), který je k dispozici dokonce i s českým ovládáním, nabízí ochranu před nechtěným vytáčením telefonního připojení k internetu. Oproti programu YAW je ale schopen identifikovat mnohem méně dialerů.

SPAM

Poštovní schránky plné nevyžádané pošty uživatele otravují. Zatímco před rokem to byl jeden, maximálně dva spamy týdně, dnes si cestičku do vaší poštovní schránky najde klidně 10 až 20 zpráv s absurd-

PÁTRACÍ PSI – KONTROLA ZABEZPEČENÍ POČÍTAČE NA INTERNETU

Většina uživatelů vůbec netuší, jaké informace o nich jejich vlastní počítač na internetu prozrazuje. I když někomu možná nevádí, že se nějaký server dozví, na které stránce byl tento uživatel předtím, představa, že se obsah pevného disku zničí, objeví v nějakém ActiveX appletu

v prohlížeči, je děsivá. Abyste zjistili, jaká rizika se skrývají ve vašem počítači, doporučujeme provést kontrolu jeho zabezpečení na jedné z těchto dvou internetových stránek:

<http://securityresponse.symantec.com>
<http://webscan.security-check.ch>

PLACENÁ INZERCE

→ ními reklamami a pochybnými zprávami denně. Takovou záplavu nesmyslných zpráv zvládne příjemce často pouze za cenu neustálého mazání. Nejhorší ale je, že stahováním spamu se připojení prodražuje a doručování důležitých zpráv výrazně zpomaluje.

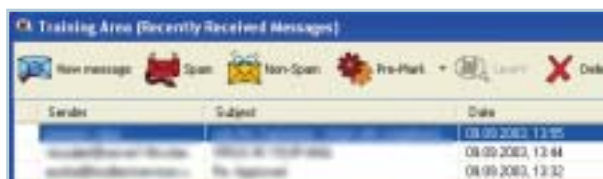
Filtry nevyžádané pošty pomáhají vyhledávat a odstraňovat nežádoucí zprávy. Fungují tak, že analyzují adresu odesílatele a příjemce a vyhodnocují text v řádku *Předmět* (*Subject*). Tyto údaje zjistí filtry, aniž by musely celý e-mail nejprve stáhnout na pevný disk. V dnešní době se ale spam podle těchto údajů identifikuje obtížně, protože odesílatelům je technika filtrování velmi dobře známa.

Lepší a úplná identifikace nevyžádané pošty je možná, až pokud se e-mail stáhne z poštovního serveru. Filtry pak mohou zkoumat nejen údaje v hlavičce poštovní zprávy, jako odesílatele a příjemce, ale i kompletní obsah zprávy.

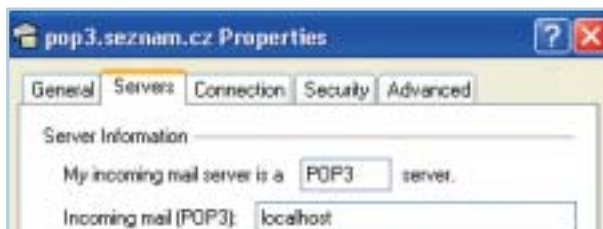
■ Chip doporučuje:

Spamihilator. Pro ochranu před spammem je optimálním nástrojem Spamihilator (www.spamihilator.com), protože k analýze obsahu zpráv používá učící se filtr. Funguje jako proxy poštovního serveru, takže může spolupracovat s jakýmkoli poštovním klientem používajícím protokol POP3 (např. Outlook Express), a podporuje neomezený počet poštovních účtů. Jakmile poštovní klient naváže spojení s poštovním serverem, aby stáhl poštu, spustí se automaticky Spamihilator. Ten stáhne poštu místo poštovního klienta a odfiltruje ji. E-maily, které identifikuje jako spam, automaticky přesune do koše, takže uživatel dostane pouze poštu, o kterou stojí.

Jak to funguje: Při instalaci se vás Spamihilator zeptá, jakého poštovního klienta používáte, a automaticky nastaví údaje o pošto-

Spamihilator: Díky nastavení uživatele se filtr programu neustále učí.

Spamihilator: Abyste mohli program používat, nastavte v poštovním klientovi jako POP3 server „localhost“.

ním účtu. Budete-li později chtít přidat další poštovní účty, přidejte je do poštovního klienta. Místo poštovního serveru poskytovatele použijte adresu „localhost“. Do pole *Uživatelské jméno* zadejte název serveru POP3 & <uživatelské_jméno>. V případě Seznamu tak bude název poštovního účtu pana Nováka znít `seznam.pop3.cz&novak@seznam.cz`.

Klikněte na ikonu programu v liště a z nabídky vyberte *Training Area*. Zobrazí se seznam všech e-mailů stažených za poslední tři dny (dobu, za kterou se e-maily zobrazují, můžete samozřejmě změnit). Každý e-mail můžete označit jako „Spam“ nebo „No spam“. Poté klikněte na tlačítko *Learn*, aby si filtr vaše označení zapamatoval. Při hodnocení e-mailů stahovaných v budoucnu bude pak používat toto nastavení.

Jestliže chcete určité e-maily zablokovat natrvalo, vyberte v okně *Training Area* zprávu a klikněte na ni pravým tlačítkem myši. V nabídce pak zvolte trvalé blokování. To, jak dobře Spamihilator poštu filtruje, závisí na jeho „agresivitě“, kterou určíte v *Settings* programu. Můžete použít předem nastavenou úroveň filtru nebo nastavit vlastní hodnoty. U každého e-mailu počítá program na základě obsa-

žených slov hodnotu pravděpodobnosti. Pokud pravděpodobnost překročí nastavenou maximální hodnotu, je e-mail označen jako spam.

Nezapomeňte pravidelně prohlížet koš (Recycle bin) programu, přístupný po kliknutí na odpovídající ikonu na panelu nástrojů. V něm jsou uloženy zablokované zprávy. Budete-li si některou z nich chtít přečíst, klikněte na tlačítko *View message*. Po stisku *Restore* se zpráva přesune do složky s doručovou poštou.

DALŠÍ FREEWAROVÉ ALTERNATIVY

Program **MailWasher** (www.mailwasher.net) filtruje elektronickou poštu před stažením do počítače analýzou řádku *Předmět*. Freewareová verze podporuje jeden poštovní účet.

COOKIES A SPOL.

Každý internetový prohlížeč ukládá na pevný disk historii navštívených stránek. Tím však zároveň uživatel prozrazuje svoji IP adresu, operační systém, prohlížeč a naposledy prohlížené stránky. Provozovatelé internetových stránek využívají cookies k tomu, aby se dozvěděli, kdo jejich stránky navštěvuje.

■ Chip doporučuje:

System Security Suite.

Stopy po surfování na internetu pomocí Internet Exploreru důkladně odstraňuje program **System Security Suite** (www.igorshpak.net). Tento freewareový nástroj umí vymazat historii a cache prohlížeče, Windows Media Playeru a jiné.

DALŠÍ FREEWAROVÉ ALTERNATIVY

Doplněk **EMS Free Surfer mk II** (www.ems-project.com) pro Internet Explorer blokuje reklamní okna a maže cache.

■ ■ ■ D. Reichelt, P. Zákostelný

System Security Suite: Program likviduje stopy nejen z IE.

inzerce

Kerio Personal Firewall 4

Nepodceňujte rizika internetu!

Zřejmě všichni čtenáři Chipu používají internet, většinou na vlastních počítačích. Je však jisté, že dbají o jejich bezpečnost i o bezpečnost svých dat?

Při připojení počítače k síti totiž není úplně od věci myšlenka, zda toho nemůže zneužít někdo zvenčí. Vždyť díky jednomu kabelu můžete tahat data z milionů jiných počítačů – proč by se tedy někdo znalý nemohl napojit k vám? Může, pokud mu v tom předem nezabráníte. Operační systém (zde nám půjde přímo o MS Windows, ale samozřejmě to platí obecně) při svém startu automaticky spouští řadu podpůrných systémových služeb, které čekají na připojení z vnějšího světa. Běžný uživatel o nich ani neví, ale případný útočník samozřejmě ano. Tak jako všechno, ani tyto služby nejsou bez vad. Jestliže tuto vadu najde hacker a je schopen ji

dost. Zatímco předchozí verze byla převážně jen paketový filtr a navíc zde byla jen automatická kontrola spouštěných souborů pomocí MD5 (tím se dalo zjistit, zda soubor není modifikován např. virem), čtyřková řada jde daleko dále a nabízí komplexnější služby z oblasti síťového provozu.

UŽIVATELSKÉ ROZHRANÍ

Nyní je více grafické, barevnější a zřejmě lépe sedne začínajícím uživatelům. Hlavní okno se skládá z šesti vertikálních záložek, každá může být dále dělena až třemi horizontálními. Místo zbylo i pro malý graf síťového vytížení, pod ním jsou zobrazovány hodno-

bytů. Tyto údaje jsou jen informativní, žádné nastavení zde není možné.

SÍŤOVÁ BEZPEČNOST

Pod Network Security je skryt stěžejní modul firewallu – zakázání nežádoucích internetových spojení. KPF se chová velmi inteligentně, a pokud se má uskutečnit nějaké neznámé spojení (zpočátku je neznámé vše), ať už z počítače nebo do počítače, firewall po vás bude chtít potvrzení, než takové spojení povolí. Potvrzení může být buď jednorázové, nebo trvalé (tím se firewall učí). Zároveň můžete paketovým filtrem známým z KPF 2 změnit parametry pravidla – tj. cílovou IP adresu, porty, směr komunikace. Paketový filtr je přístupný i samostatně s možností editace všech pravidel a přidávání nových. Takto manuálně vytvořené pravidlo je vztaženo buď ke komunikaci jednoho programu (exe souboru), nebo bez rozlišení. Velmi užitečná je možnost definovat skupinu cílových IP, které pak můžete jednorázově přidat do pravidla. To je skvělá věc např. pro povolení přístupu určité skupiny počítačů k vašemu FTP serveru.

BEZPEČNOST APLIKACÍ

System Security se stará o ochranu před trojskými koňmi (útočníkův program spouštějící se bez našeho vědomí, může se vydávat za standardní aplikaci, kterou spustí až po své aktivaci), která je v tomto modulu řešena kontrolou veškerých používaných aplikací. Monitoruje se nejen jejich spuštění, ale i to, která jiná aplikace toto spuštění vyvolala. Upozornění budete i na změny spustitelných souborů, které mohou znamenat napadení viry. Opět se setkáte s proce-

Přehled aktuální komunikace

využit, máte se na co těšit (příkladem budiž nedávný vir W32/Msblast). A nemusí jít jen o viry – jednoho dne zjistíte, že se vám na disku objevily neznámé soubory, v horším případě o nějaké přijdete. Co s tím? Pro nejspolehlivější odrazení hackerských útoků použijte tzv. firewall a pravidelně záplatujte objevené chyby operačního systému.

Vývoj Kerio Personal Firewallu (dále jen KPF) se posunul výrazně dopředu a tento skok kopíruje i jeho verzování, které se (kvůli shodě s číslováním ostatních produktů výrobce) přehouplo z čísla 2 rovnou na 4. A není výrobcem co zazlívát, změn je opravdu

ty aktuální rychlosti odchodích a příchozích dat. KPF poskytuje čtyři hlavní funkčnosti, každou lze zvlášť vypnout. Program má anglické ovládání, ale po stisku F1 získáte kvalitní českou nápovědu k aktuálnímu tématu.

PŘEHLED KOMUNIKACE

První záložka Overview zobrazuje přehled veškerého aktuálního síťového provozu. „Rozbalením“ názvu aplikace získáte seznam jí realizovaného výstupního i akceptovaného vstupního spojení (včetně čekání na portech), jeho typ (TCP, UDP), aktuální přenosovou rychlost a počet přenesených

KERIO PERSONAL FIREWALL 4.0.4

Výrobce Kerio Technologies, www.kerio.cz

Poskytl Kerio Technologies ČR, Plzeň

Cena 1350 Kč, nekomerční domácí použití v omezené formě zdarma

Program najdete na Chip CD v plné verzi na 30 dní, po této době dojde k vypnutí některých modulů.

→ sem učení, kdy se KPF bude dožadovat svolení pro start každého programu.

Každé síťové aplikaci můžete velmi jednoduše zakázat veškerou komunikaci.

DETEKCE ÚTOKŮ

Případní útočníci mimo jiné používají techniku vysílání specifických paketů ke zjištění slabiny vašeho OS. Typy těchto útoků jsou známé i výrobcům KPF, kteří pro jejich odrazení vytvořili samostatný modul pod záložkou Intrusions. Útoky (jejich seznam je pod tlačítkem Detail) jsou napevno rozděleny do tří kategorií podle nebezpečnosti. Ta nejméně škodlivá, kam patří i obyčejný ping, je standardně povolena.

REKLAMA A OCHRANA SOUKROMÍ

Obtěžují vás reklamy na webových stránkách, často samovolně otevírané v nových oknech prohlížeče? Zaměřte se tedy na záložku Web. Zobrazování reklamy (včetně flashové) je potlačeno vypuštěním patřičného odkazu ještě před vlastním načtením stránky prohlížečem. Aby bylo rozpoznání reklamních odkazů efektivní, je k dispozici modifikovatelný seznam adres zdrojů reklamy s podporou regulárních výrazů. K ochraně soukromí slouží pak filtrace cookies, informace HTTP-referrer a blokování soukromých dat (čísel kreditních karet, telefonních čísel...), prováděné kontrolou odesílaných webových formulářů na konkrétní hodnoty.

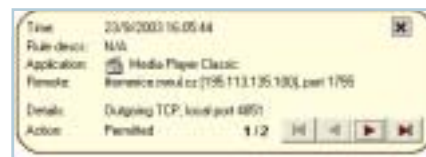
Ale pozor! Celá funkčnost tohoto systému je řádně omezena – jakmile nenačítáte stránky z portu 80 (tj. HTTP), nebude jejich obsah nijak filtrován. Uživatelé proxy serverů na jiných portech ostrouhají.

VADY NA KRÁSE

I přes čtyři doposud vydané úpravy čtyřkové verze trpí program několika závažnými nemocemi. Do verze 4.0.2 KPF po několika-hodinových až denních intervalech upadal

do kómatu – počítač běžel dál, ale spojení s internetem jako by nebylo. Pomohl restart. Od verze 4.0.3 se zdálo, že je vše vyřešené, ale po několika dnech jsem jeden pád přece jen zaznamenal. Pokoušel jsem se chybu zrekonstruovat na jiném PC – zde k pádu nedošlo. Je tedy možné, že šlo o náhodu způsobenou konfigurací testovacího stroje.

V řídkých případech, při dotazu na potvrzení neznámé odchozí komunikace, se mi též zdálo, že byla aplikace navazující spojení chybně identifikována. To v důsledku znamená vytvoření chybného pravidla.

Aplikování pravidla může volitelně KPF oznámit dialogem (Alert) nebo uložit do logu.

Další drobná chyba je v prohlížení informací z logu – KPF podle některých sloupečků (např. action nebo priority) provede chybné setřídění, tedy neseřídí vůbec. →

PLACENÁ INZERCE

svobodu cenově dostupného barevného tisku

print ▶ copy ▶ scan ▶ fax

▶ FS-C5016N Barevná / monochromatická tiskárna FS-C5016N

FS-C5016N má nejnižší celkové náklady na vlastnictví (TCO) mezi barevnými i monochromatickými tiskárnami ve své třídě. Díky inovační technologii ECOSYS společnosti Kyocera Mita nabízí FS-C5016N výraznou úsporu nákladů jak na spotřební materiály, tak na údržbu. Uspoříte na každé stránce, kterou vytisknete.

• 16 barevných stran A4 za minutu • První strana za méně než 16 sekund • Standardně vybavena USB, paralelním portem a rozhraním pro síť • Kapacita rozšiřitelná až na 2100 listů • Doplňkový oboustranný tisk • Kompaktní provedení při minimálním nároku na prostor • Technologie ECOSYS

ECOSYS

autorizovan distributor Kyocera Mita
Janus spol. s r.o. • www.janus.cz • info@janus.cz
Sarajevská 8 • Praha 2 • tel. 222 56 22 46 • fax. 222 56 32 55
KYOCERA MITA Corporation – www.kyoceramita.com

KYOCERA
mita

- Při vývoji KPF se také zřejmě zapomělo na proxy servery. To pocítíte jednak u výše popsané nefunkčnosti blokování reklam, jednak u automatické aktualizace programu. I u ní se zdá, že neumí ke svému aktualizacímu serveru přistupovat přes proxy, a tvrději se snaží fyzicky připojit na konkrétní adresu s portem 80. Není neobvyklé, že tento port je v řadě firem zakázán – v tom případě máte smůlu a musíte vydání nových verzí kontrolovat na webu manuálně.
- Je s podivem, že se na tyto problémy nepřišlo během beta testování. Je ale

vidět, že se na řešení problémů stále intenzivně pracuje.

ZÁVĚR

Spořiví uživatelé získají v nekomerční verzi KPF zdařilý firewall, který je ochrání před nástrahami vnějšího světa. Ještě o něco víc potěší modemisty, kterým kontroluje vytáčené telefonní číslo a zamezí tak nechtěnému volání do zapadlých koutů světa (reakce na penězchtivé ActiveX). Většinu doplňkových modulů placené verze lze spolehlivě nahradit dalšími a i lépe

OTESTUJTE SVOU PEVNOST

Vyzkoušejte si nastavení svého firewallu na <http://www.blackcode.com/scan/index.php>. Skript dokonale proklepe vaše porty a zaútočí na vás podobně jako trojské koně.

fungujícími freewarovými nástroji (blokování reklam – plug-iny do IE, Mozilla...). To, co může komerční sféru přesvědčit ke koupi, je hlavně běh na Windows serverech a na internetové bráně, která bude chránit celou vnitřní síť.

Porovnáme-li KPF se ZoneAlarmem, který je též nabízen v placené a „free“ variantě, vyhrává Kerio. Jeho grafické prostředí je příjemnější a i celkový přehled o tom, co se děje a dít může, je větší. Dojem ze současné verze kazí jen výše popsané chyby, těmi konkurent netrpí... ■ ■ ■ Petr Zákostelný

SROVNÁNÍ KPF SE ZONEALARMEM A ICF

PRODUKT	KPF 4.0 free	KPF 4.0	ZoneAlarm 3.7 free	ZoneAlarm Pro 4.0	Windows XP Internet Connection Firewall
INTERNET	www.kerio.cz	www.kerio.cz	www.zonealarm.com	www.zonealarm.com	www.microsoft.cz
CENA	zdarma (nekomerční domácí využití)	1 350 Kč	zdarma (nekomerční domácí využití)	49,95 USD	součást Windows XP
ZOBRAZENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU KOMUNIKUJÍCÍCH PROGRAMŮ	■ podrobně	■ podrobně	nedostatečně, pouze ikony 4 prvních programů	nedostatečně, pouze ikony 4 prvních programů	-
UŽIVATELSKÝ PAKETOVÝ FILTR	■	■	-	■	■
SKUPINY IP	■	■	-	■	-
SKUPINY PROTOKOLŮ	-	-	-	■	-
DETEKUE KOMUNIKUJÍCÍ APLIKACE	■	■	■	■	-
KONTROLA INTEGRITY SOUBORŮ	■	■	-	-	-
KONTROLA SPOUŠTĚNÝCH APLIKACÍ	■	■	-	pouze zda program nepoužije k síťové komunikaci jiný program	-
SYSTÉM DETEKCE ÚTOKŮ	■	■	■	■	-
BLOKOVÁNÍ REKLAM, POP-UP, COOKIES	-	■ nefunguje přes proxy	-	■ uživatelsky nedefinovatelné reklamní servery, často chybné označení reklamy	-
KONTROLA PŘÍCHOZÍCH E-MAILŮ	-	-	■ pouze na přílohy .VBS	■ 47 typů příloh	-
KONTROLA ODCHOZÍCH E-MAILŮ (POČET ROZESLÁNÍ, PŘÍJEMCE)	-	-	-	■	-
BĚH NA INTERNETOVÉ BRÁNĚ	-	■	-	■	■
STATISTIKA	■ chybí celkový počet přijatých a odeslaných dat	■ chybí celkový počet přijatých a odeslaných dat	■ chybí celkový počet přijatých a odeslaných dat	■ chybí celkový počet přijatých a odeslaných dat	-
AUTOMATICKÝ UPDATE	■ neprojde skrze proxy	■ neprojde skrze proxy	■	■	■ v případě nutnosti přes WindowsUpdate

inzerce

CD Grafika

Plná verze profesionálního modelovacího a animačního programu Cinema 4D CE 6 – co víc byste si mohli přát? Protože si myslíme, že by se zajisté ještě něco našlo, rozhodli jsme se tématu grafiky věnovat celý druhý CD a naplnit jej tím, co vám bude k užítku.

Celému CD samozřejmě vědoví plná verze Cinemy 4D CE 6 – špičkového 3D modelovacího, vizualizačního a animačního programu, který můžete využít pro tvorbu 3D grafiky a vizualizaci DTP grafiky, průmyslový design, vědecké simulace, nejrůznější animace, programové znělky a speciální filmové a TV efekty, vývoj her nebo pro webdesign. Verze CE 6 (Cover Edition), kterou vám nabízíme zdarma, vychází z klasické komerční verze s označením XL 6, která byla na trhu v roce 2000 a prodávala se za cenu okolo 58 000 Kč.

Řada uživatelů začínajících s 3D grafikou si většinou stěžuje na nedostatek kvalitních příruček a manuálů v českém jazyce. Proto jsme pro vás připravili velké překvapení v podobě rozsáhlých českých příruček, a dokonce i **plné**

generátor krajin Terragen a šikovná utilita pro převod 3D formátů s názvem CrossRoads.

Digitální snímky jsou hitem poslední doby. Nejrůznější softwarové společnosti se předhánějí ve vytváření stále komplexnějších programů, které vám přispěchají na pomoc při každém úkolu. Základním nástrojem jsou prohlížeče obrázků. Zde vám kromě nejnovější verze programu ACDSsee nabízíme i tři konkurenty z freewarových vod – IrfanView, XnView a UniView. Dalším krokem jsou programy pro správu obrázků. V minulém měsíci jsme se jim podrobně věnovali, přesto se objevili dva noví adepti – Zoner uvolnil již šestou verzi svého Media Exploreru a z hlubin internetu se nám podařilo vylovit freewarové FotoAlbum. Rovněž jsme pro vás připravili nástroje pro přípravu panoramatických fotografií.

kompatibilních plug-inů. Programy Gimp a RagTime však představují komplexní řešení ve svém oboru – Gimp je určen pro úpravy bitmap, RagTime je nekomerční verze sázečního softwaru, který stojí na hranici mezi kancelářskými aplikacemi a DTP.

Bohužel kvůli neustále rostoucímu objemu instalačních dat dochází k zanedbávání některých programů, které by si zasloužily uveřejnění zkušebních verzí. Od počátku příštího roku by se však situace mohla zlepšit díky distribuci Chipu s DVD přílohou, kde se právě zkušební verzím chceme věnovat více. Pokud se tedy někdo z vás rozhoduje, zda si předplatit Chip s CD, nebo s DVD, rozhodně doporučujeme druhou možnost.

Všem modelovacím příznivcům připomínáme, že jsme se 3D modelování věnovali nedávno – na Chip CD 7/03 s plnou verzí modeláře Poser. Práce s grafikou na počítači je jedna z nejzajímavějších, zvláště pokud se posuneme do oblasti 3D modelování a animace. Výkon dnešních počítačů je už dostačující, a tak záleží již jen na vás, zda nainstalujete studio Cinema, stvoříte vlastní virtuální bytosti a vdechnete jim život. ■ ■
■ Vlastimil Bret, vlastimil.bret@vogel.cz

CINEMA 4D CE 6 – SÉRIOVÉ ČÍSLO A REGISTRACE

Po spuštění programu budete vyzváni k zadání sériového čísla. Pro čtenáře časopisu Chip platí toto číslo:

62081701037-DBDC6E (pro Windows)

Pozor! Toto sériové číslo je dočasné a bude fungovat po dobu 3 měsíců od instalace programu. Finální sériové číslo obdržíte e-mailem po registraci na stránce http://maxon.net/jumps/prog/ce6_cz_chip.html

Pokud nemáte přístup k internetu, kontaktujte firmu Digital Media, s. r. o., na adrese:

Digital Media, s. r. o.

Schweitzerova 22

779 00 Olomouc

Tel.: 585 227 272, fax: 585 436 737

Kontaktní osoba: Ing. Stanislav Szkandera

E-mail: info@cinema4d.cz

Web: www.cinema4d.cz

české lokalizace samotného programu!

Kromě toho na CD naleznete i rozsáhlou galerii obrázků a klipů, které byly v programu vytvořeny – třeba vás to bude inspirovat a pomůže vám to k vítězství v soutěži o nejlepší scénu vytvořenou pomocí Cinemy 4D CE 6 nebo CE 6+.

První rubrika je věnovaná 3D grafice. Kromě plné verze Cinemy v ní naleznete i zkušební instalaci vynikajícího texturovacího programu BodyPaint R2, který posouvá hranice možností v úpravách vzhledu objektů ve 3D scéně. Příznivce freewarového modelovacího nástroje Blender potěší fakt, že na CD naleznou instalaci zatím poslední a značně povedené verze 2.28c. Za pozornost stojí i fraktálový

Rubrika Grafické programy nabízí v první řadě instalaci zkušební verze programu Corel Painter 8, který patří mezi špičku v oblasti programů pro digitální malbu. Disponuje ohromným zázemím štětců a malířských stylů a umožní vám tak plnohodnotně tvořit. Zbývá část rubriky je naplněna nejrůznějšími freewarovými řešeními. Jako doplněk ke stávající výbavě můžete brát sadu Photoshop

SOUTĚŽ – VÍCE SE DOZVÍTE NA CD GRAFIKA

Firmy Digital Media, s. r. o., a Maxon Computer vyhlásují velkou soutěž o nejlepší scénu vytvořenou pomocí Cinemy 4D CE 6 nebo CE 6+! Cenou pro vítěze

bude komerční verze programu Cinema 4D R8 XL Bundle v ceně 60 000 Kč, se kterou si můžete troufnout i na špičkové televizní animace!

inzerce

Bezpečnost dat

Okolnosti i zvýšený zájem čtenářů nás přinutily změnit téma listopadového Chip CD. Závěr prázdnin se nesl ve znamení zahlcených poštovních boxů a zavirovaných počítačů, což vedlo mnoho uživatelů počítačů i správců sítí k rázným krokům při zavádění nejrůznějších ochranných. Zejména tři poslední útoky (Blaster, Sobig, Swen) zcela mění pohled na problematiku bezpečnosti v internetové síti.

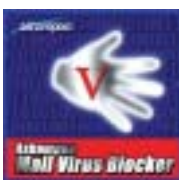
Pro toto číslo jsme připravili speciální test programů z oblasti bezpečnosti, které je možné používat zdarma. Zaměřili jsme se na nejlepší antiviry, firewally, antispamy, čističe cookies a antidialery. Můžeme odpovědně prohlásit, že s použitím těchto programů může být váš spánek zase o něco klidnější. Vaší pozornosti by nemělo uniknout ani srovnání dvou nejlepších freewarových firewallů – Zone Alarmu a Kerio Personal Firewallu. Jejich používání bylo domácími uživateli zatím opomíjeno, ale zejména s nárůstem množství počítačů pevně připojených kabelem je jejich nasazení v zájmu bezpečnosti nevyhnutelné.

ASHAMPOO MAIL VIRUS BLOCKER

142

Jednou z cest, jak se proti virům v e-mailech bránit, je i nasazení programu Ashampoo Mail Virus Blocker. Na Chip CD najdete plnou verzi tohoto programu, který je určen k blokování nebezpečných příloh ještě předtím, než je váš e-mailový klient přijme.

Rubrika Téma měsíce

KERIO PERSONAL FIREWALL 4

124

Zřejmě všichni používáte internet, většinou na vlastních domácích počítačích. Program Kerio Firewall dokáže efektivně zabránit úto-

kům namířeným na počítač zvnějšku. Tento prostředek je nabízen i pro domácí počítače, přičemž ve zkušební době fungují všechny ochranné techniky, po uplynutí této doby zůstávají v činnosti pouze základní funkce. Na CD najdete Kerio s plnou funkcí prodlouženou do konce ledna.

Rubrika Téma měsíce

LAVASOFT AD-AWARE 6

Každý, kdo na svůj počítač instaluje programy, které se tváří jako volně dostupné (freeware), musí počítat s tím, že kromě samotného programu většinou instaluje i další programy, jež monitorují činnost počítače (spyware). Není tedy od věci nasadit program, který špiony šetrně odstraní – nainstalujte Ad-aware, aktualizujte po internetu jeho databázi a spusťte účinnou detekci a následně vyčištění. Díky češtině je práce jednoduchá.

Rubrika Téma měsíce

TEST: KATALOGY CD A DVD

132

Kam jsem to vypálil? Cédéčka, cédéčka, cédéčka... Cena optických médií je dnes již na tak nízké úrovni, že člověk skoro ani nemusí přemýšlet, jestli má opravdu smysl

data před zálohováním složitě třídit. Díky tomu vzniká v CD dokonalý chaos. Naštěstí existují užiteční pomocníci, které jsme podrobili redakčnímu testu.

Rubrika Zkuste si sami

KONKURENTI MEDIA PLAYERU

36

Filmy může na svém počítači přehrávat každý uživatel Windows. Stačí mu k tomu Media Player,

který je součástí operačního systému a je „zadarmo“. Tento nástroj od Microsoftu si ale neporadí s více zvukovými stopami nebo s nesprávným poměrem stran videosouborů. Přesto existuje několik freewarových přehrávačů, pro které to žádný problém není. Proč tedy nepoužívat některý z nich? V našem testu vám ukážeme, že se vyplatí dát konkurenci šanci.

Rubrika Zkuste si sami

STROKEIT 0.9.2 CZ

Skoro každý program umožňuje usnadnit své ovládání klávesovými zkratkami, které vyvolají nějakou specifickou, často používanou činnost. Proč neovládat počítač pomocí →

SPECIÁLNÍ VERZE NA CHIP CD

Ashampoo Mail Virus Blocker
 Cinema 4D CE 6 (CD Grafika)
 Kerio Personal Firewall 4

SLEVY PRO ČTENÁŘE CHIPU – VÍCE SE DOZVÍTE NA CHIP CD

FinePrint 5

FinePrint je neobvyklý tiskový driver, který poskytlne dodatečné prohlížení dokumentů před tiskem a neuvěřitelné možnosti jejich formátování.

Cena 1658 Kč

Cena se slevou 1421 Kč

Ceny jsou uvedeny s DPH. Více na CD v rubrice Software.

WinZip 8.1 SR1

Program pro práci s archivy pod Windows. Podpora ZIP, ARJ, ARC, CAB, TAR, LZH, GZIP apod.

Cena 965 Kč

Cena se slevou 827 Kč

Remote Administrator 2.1

Jeden z nejrychlejších programů pro přístup ke vzdálenému počítači připojenému k internetu nebo LAN a práci na něm.

Cena 1165 Kč

Cena se slevou 998 Kč

OVLADAČE

Otázka

Vlastním skener Primax Colorado 600p a marně se jej pokouším zprovoznit pod Windows XP. Mé pátrání po ovladačích bylo také bezúspěšné! **Jaroslav Z.**

Odpověď

K vašemu staršímu skeneru Primax výrobce neuvolnil ovladače pro operační systém Windows XP a ani to neplánuje. Softwarový vývoj pro tento skener byl již ukončen.

Otázka

Můj známý si ve výprodeji pořídil USB skener od firmy MEDION (typ MD 6471) za výbornou cenu. Bohužel u skeneru nebyl přiložen CD s ovladači. **Roman H.**

Odpověď

Ovladače k tomuto USB skeneru můžete získat z následujících odkazů:
Windows 98SE
http://www.medion.com.hr/podrska/download/Skener_MD6471-Win98SE.exe
Windows Me
http://www.medion.com.hr/podrska/download/Skener_MD6471-WinME.exe
Windows 2000
http://www.medion.com.hr/podrska/download/Skener_MD6471-Win2K.exe
Windows XP
http://www.medion.com.hr/podrska/download/Skener_MD6471-WinXP.exe

Otázka

Vlastním skener Primax Colorado 9600 USB a marně sháním ovladače pro Windows 2000 nebo Windows XP. **Marek**

Odpověď

Vámi poptávané ovladače pro Windows 2000 pro skener Primax Colorado 9600 USB můžete získat z následujícího odkazu:
http://www.primax.nl/drivers/colorado_us_sb_36bit/win2000/pismusbeng.exe
Postup instalace ve Windows XP naleznete zde: <http://www.primax.nl/documents/xpmedocs/19200english.htm>

Otázka

Mechanika LiteOn LTR-48246 údajně podporuje vypalování 99 min CD. Ovšem mě se to v žádném programu nezdařilo. Nastavení overburningu v Neru nepomáhá. **Lubomír V.**

Odpověď

1. Zkontrolujte verzi firmware vaší mechaniky <http://www.liteonit.com/ODD/english/english-load-firmware.htm#LTR>
2. Prostudujte postup na odkazu <http://www.cdr.cz/a/postupy/postup/3724>

Miroslav Koukola – Suma
Své dotazy zasílejte
na adresu chipcd@vogel.cz.

→ jednoduchých pohybů myši? Uživatelé prohlížeče Opera nebo nadstavby Internet Exploreru MyIE asi vědí, o čem bude řeč.

Rubrika Zkuste si sami

MOORHUHN 3

Moorhuhn? Postřílet co nejvíce letících slepic! Třetí díl se odehrává u moře, v zátoce s písečnou pláží. Obsahuje spoustu nových „postaviček“, například rybky, žraloka, ježka, želvu, nebo dokonce zmutovanou slepici, ty však střílet nesmíte, protože za ně se body odečítají. Novinkou je i střílení poletujícího chmyří z pampelišek – vyzkoušejte sami!

Rubrika Oddech

Tématem prosincového Chip CD budou elektronické kanceláře. Novou verzi nahlásil jak Software602, tak i projekt Open Office.

AVG 6.0 Special Edition for Chip

Inicializační kód, který prodlužuje životnost antivíru do 15. 12. 2003 a umožňuje jeho plnohodnotné funkce, je:

60-WIV5UX-18177-CHP

Bližší informace hledejte na CD v rubrice Servis. V případě nesnáží přinstalujte znovu AVG.

Věnovat se také budeme produktům z nové verze Macromedia Studio MX či srovnávacímu testu souborových manažerů. Druhý CD bude věnován nejpotřebnějším ovladačům pro Windows XP.

Zima je tu. Všem přejeme, aby se spamy a e-mailové viry stáhly do teplých krajů. Chraňte tedy bezpečnost svého počítače a nezapomínejte ani na své zdraví. Když nebudete dávat pozor na namrzlých chodnících, žádná softwarová záplata vám nebude nic platná. ■ ■ ■ Za redakci Chip CD Martina Bartuňková a Vlastimil Bret.

11
Chip CD
BEZPEČNOST DAT

CHIP CD 11/03

BEZPEČNOST DAT

PLNÉ TEXTY

Chip 10/03 (PDF, RTF, TXT),
Chip 9/03 (fulltext).

TÉMA MĚSÍCE

Hoax.cz, Viny.cz, Virusy.sk, PCS,
Otestujte si Outlook, Sodat,
Otestujte si firewall, solNet.

TEST: OCHRANA PC ZADARMO

AntiVir 6.2, avast! 4.1 Home,
AVG 6.0, AVP 4.0 Chip Edition,
EMS Free Surfer 2.1, YAW 3.5,
Kerio PE Firewall 4.0.4,
Outpost Firewall 1.0,
Sygate PE Firewall 5.0,
ZoneAlarm 3.7 free,
DialerControl 1.2.6.129,
Spamihilator 0.97.2,
MailWasher 2.0.40,
System Security Suite 1.0.3.

BEZPEČNOSTNÍ PROGRAMY

iCleanUp 3.0, AD Killer v1.20,
Best Crypt version 7.09,
BrowserStar 1.7, INCOB 1.0,
Connection Meter 5.4.2,
CookieJar, Internet Sweeper 1.8,
Meaya PopUp Ad Filter,
PassMan 1.5 SE, Ad-aware 6,
SW602 Lan Suite 2003,
Šifrování s ELPi a další.

SOFTWARE

4Contact 6.1.2, Alcoholer 4.0b,
AudioEdit Deluxe 2.3,
Babyton Pro 4, CloneDVD 1.2,
Codec Pack All in 1 5.0.5.6,
Dave's Search Desktbar 3.1.5,
Ericsson SMS 1.2117,
Finanční analýza FA 1.3,
GOLDEN WinSETUP 3.0,
ICQ Lite Beta Build #159,
ICQ Pro 2003a build 3800,
Kazaa Download Accelerator 1.04,
Kazaa Lite 2.4.3, Micro DVD 1.2,
MP3 Renamer 2.1, FinePrint 5,
Phone Manager II for Nokia 2.1.7,
Remote Administrator 2.1,
Total Commander 5.51,
TweakNow PowerPack 2003,
Winamp 2.91, Winamp 3.0,
WinRAR 3.20, WinZip 8.1 SR1.

PROGRAMOVÁNÍ

Flash, Delphi, Visual Basic,
C/C++&Visual C++,
Nová rubrika C#, PHP,
Programy od členů.

OPERAČNÍ SYSTÉMY

Linux, Windows WakeUp,
Mac OS, Tipy a triky.

ZKUSTE SI SAMI

1st Page 2000, Stokelt 0.9.2 CZ,
Test: Instalatory.

TEST: FREEMAROVÉ PŘEHRAVÁČE:

ZoomPlayer, Bsplyer, Core Player,
VideoLAN, Media Player Classic,
DivX Player Alpha 2.5 a další.

CHIP PLUS

Testlab: Snímky z digitálků,
Sbirka AEC Security 2003,
Infonet, Navrcholu, Knihy,
Angličtina Reiki, Villon,
CPU News, Free služby.

SERVIS

Windows/MSE update,
Opera 7.20 CZ, CSplit 1.8.0,
InsideCAT 1.40, Taryllym 2.0,
Čeština, Microsoft update.

PREZENTACE FIREM

Web4U, AV kalendář 2, Suma CZ.

BONUS: Ighito server Viny.cz,
Hkr: Moorhuhn 3, Voley,
LightDriver, Napalm BombbergD,
Maniáš, Berušky, Logické hry,
Flash hry, Vykukové programy.

Chip CD
11

Vogel Burda Communications s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1, tel.: 225 018 566, chipcd@vogel.cz

OBSAH

132	Jak jsme testovali archivátory
133	Cenový tip: Disk Explorer Professional 3
136	Tabulka a shrnutí: Přehled výsledků testů

Katalogy CD a DVD

Kam jsem to vypálil?

Cédéčka, cédéčka, cédéčka... Cena optických médií je dnes již na tak nízké úrovni, že člověk skoro ani nemusí přemýšlet, jestli má opravdu smysl si na CD vše zálohovat. Některé kousky do sbírky získáme při zakoupení časopisů, občas si pořídíme nějaký audio CD, díky internetu a síťím peer-to-peer si můžeme stáhnout a vypálit téměř cokoliv a ještě k tomu – nejen během dovolené – nafotíme spoustu snímků. Sbírká se tak rozrůstá a je čím dál tím těžší najít mezi desítkami stříbrných kotoučů, byť sebelépe popsaných, to správné médium. Naštěstí existují užiteční pomocníci.

Majitelé digitálních fotoaparátů situaci znají. Při používání klasických analogových přístrojů udělá průměrný člověk maximálně 200 fotografií za rok, digitální fotoaparáty ale hranici posunují dále, a tak člověk fotí a fotí. Kapacita jednoho CD se rychle zaplní, což nám díky ceně příliš nevadí, ale nastane-li okamžik, kdy chceme ukázat fotografie z loňské dovolené a nemáme CD řádně popsané (protože člověka většinou důkladné značení CD po čase omrzí), znamená prohledání větší sbírky CD docela slušnou ztrátu času.

To, co bylo uvedeno, neplatí pouze o fotografiích; stejné je to i se zálohovanými dokumenty, hudebními soubory (neboť postupně, byť velmi pomalé rozšiřování rychlého přístupu k internetu tomuto trendu velice pomáhá) nebo programy na CD z časopisů. Prohledávání desítek médií zabere spoustu času, a pokud navíc sloužíme známým jako půjčovna, je pak také mnohdy zbytečné,

neboť podle zákonů schválnosti je potřebný soubor právě na půjčeném CD.

Ne vždy je ale potřebné evidovat jednotlivé soubory na médiích. Celkem zbytečný je seznam souborů v případě CD s hrou nebo jedním programem, na druhou stranu je dobré vědět, že takový CD máme, případně kdo ho má půjčený.

Proto se nyní podíváme na několik programů pro tvorbu evidencí souborů a médií a ukážeme si, co všechno umí.

JAK JSME TESTOVALI

Abychom opravdu řádně prověřili testované programy a přesvědčili se o jejich (ne)schopnostech, připravili jsme pro ně čtyři média CD (audio CD, CD s MP3, CD s fotografiemi a videosoubory a jeden Chip CD) a jeden pevný disk, které jsme chtěli zkatalogizovat.

Po skončení katalogizace – této občas zdouhavé činnosti – jsme se nechali překvapit rychlostí vyhledávání ve vytvořených

databázích. Hlavně pevný disk měl tyto programy trochu potrápít, neboť obsahoval nekompletní filmy ve formátu DivX, které nelze ve Windows Media Playeru přehrát, spoustu archivů mnoha formátů a velké množství systémových souborů. Tato překážková dráha byla připravena pro všechny testované programy, takže se můžeme vydat na procházku po přehledu programů. →

SLEVY PRO ČTENÁŘE CHIPU

Disk Explorer Professional 3

Cena 490 Kč

Cena se slevou 305 Kč

Deductus 1.53

Cena 29 USD

Cena se slevou 15 USD

CENOVÝ TIP

VERZE: 3.10.0

I náhledy videí mohou být užitečné.

- + ČESKÝ PRODUKT (SNADNÁ TECHNICKÁ PODPORA)
- + FUNKCE, PODPOROVANÉ FORMÁTY, ARCHIVY
- + EXPORTY
- + CENA
- CHYBY PŘI POUŽÍVÁNÍ CDDB DATABÁZE

DISK EXPLORER PROFESSIONAL 3

Umí téměř vše

Tento český program není pravidelným čtenářům Chipu neznámý (v květnu si jej mohli zakoupit se zajímavou slevou, kterou mimochodem přinášíme i dnes). DEP je vzorovou ukázkou toho, jak by měl takovýto program vypadat a co vše by měl umět. Za poměrně přijatelnou cenu (490 Kč) nabízí skutečně mnoho a spousta dražších programů by se mohla z jeho schopností poučit. Práce s programem je jednoduchá, české prostředí potěší všechny (pro slovensky mluvící je připravena slovenská lokalizace) a šíří záběru je DEP vhodný jak pro majitele digitálních fotoaparátů s velkou sbírkou fotografií, tak i pro sběratele MP3 souborů. Program je dobře propracovaný, o čemž svědčí jak široká podpora formátů, ze kterých jsou získávána databázová data, tak i prohledávané archivy, náhledy na obrazové a video soubory

a další. Testované disky nečinily programu celkem žádné potíže, největším nedostatkem byla pouze neschopnost načíst audio CD (autor programu na zjištěné závadě pracuje a v příští verzi už prý bude vše fungovat, jak má).

Vyhledávat můžeme nejen podle jména souboru, ale také podle obsahu (pokud je uložen), komentářů (ID3 tagy, informace z EXE souborů apod.), atributů, dat a časů, dokonce je možné soubory oznámkovat a hledat poté podle zadané známky. Třešničkou na dortu jsou exporty nejen do HTML, TXT, XML, ale také samospustitelné databáze (prohlížeč + data), možnost zaznamenávat zapůjčení médií nebo plug-in pro Total Commander. Nezbyývá než program doporučit (tento měsíc máte možnost získat licenci za cenu 305 Kč).

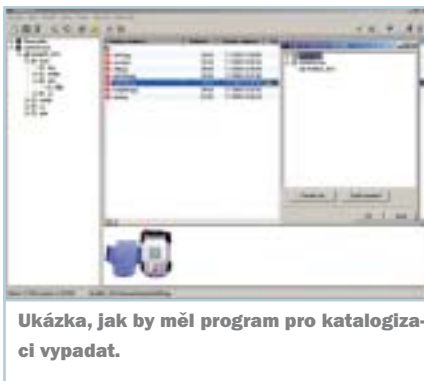
→ KOMPLEXNÍ PROGRAMY

DEDUCTUS 1.53

KLADY A ZÁPORY

- + FUNKČNÍ CDDB
- + FORMÁTY, ARCHIVY
- + PLÁNOVÁNÍ

Ač to dlouho vypadalo, že DEP nebude mít konkurenci, narazil jsem ještě na dva dobré programy, které se s ním mohou směle měřit. Jedním je právě program Deductus, který svými schopnostmi mile překvapil. Deductus se hodí k vytváření databází audio CD (funguje i stahování informací o albu z Freedb.org,), MP3

Ukázka, jak by měl program pro katalogizaci vypadat.

(informace z ID3 tagů), fotografií (náhledy) i CD se softwarem (obsahy readme souborů). Z dalších schopností můžeme jmenovat například indexování archivů nejpoužívanějších formátů, nastavení automa-

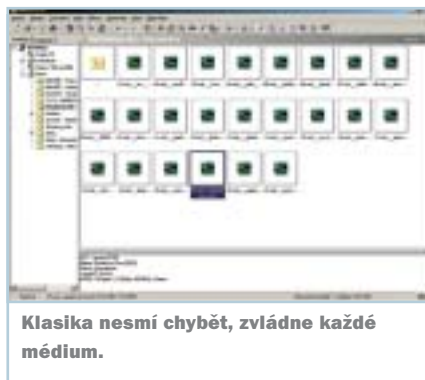
tického indexování v daný čas, možnost exportu do HTML/XLS/TXT, zobrazení obsahu DOC, XLS souborů a možnost vyvolání dialogu pro hledání odkudkoliv ve Windows pomocí klávesové zkratky. Deductus je opravdu silným konkurentem českého protějšku Disk Explorer Professional, neboť oba mají zajímavé funkce a oba splňují požadavky na indexování CD na jedničku. I tento program mohou naši čtenáři získat za zvýhodněnou cenu (po slevě 15 USD, plná cena je 29 USD).

WHERE IS IT? 3.51

KLADY A ZÁPORY

- + CDDB
- + FORMÁTY
- VYŠŠÍ CENA

Posledním testovaným programem, který umožňuje katalogizovat média obsa-

Klasika nesmí chybět, zvládne každé médium.

hující jakékoliv typy souborů, je Where Is It. Opět nabízí něco jiného než konkurence, naopak některé funkce mu chybí. Vezmeme to postupně. Program je vhodný pro vytváření indexů fotografií, MP3, audio CD i datových CD. Množství formátů, které jsou během indexování zpracovávány, je skutečně impozantní, katalog může obsahovat náhledy, informace z ID3 tagů, základní informace z EXE, DOC, XLS souborů atd.

Většinu nastavení provedeme již po prvním spuštění díky průvodci, detailní nastavení všech plug-inů můžeme provést v dialogu *Nastavení*. Autoři programu nebyli

→ PLACENÁ INZERCE

Vypalovačka + DVD
LG Super Multi drive

www.mironet.cz

GSA-4040B DVD-RW
zápis DVD-R 4x DVD-RW 2x
DVD-RAM, CD-R 24x, CD-RW 16x

cena na www.mironet.cz
6.999,-

ceny s DPH

Dodávky do 24 hodin

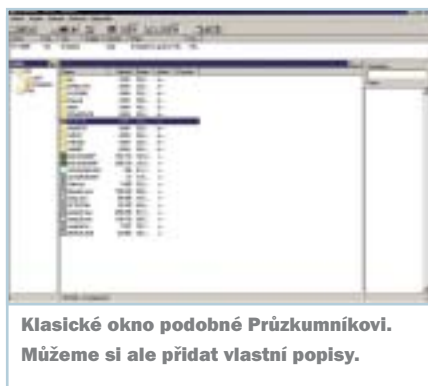
Při potvrzené objednávce do 14.00 Vám dopravíme zboží druhý den. Případný servis řešíme buď dobírkou nebo osobně na více jak 30-ti prodejnách po celé ČR.

- ochotni poskytnout slevu na zakoupení licence, proto pokud se rozhodnete program používat, je třeba zaplatit za licenci plných 40 dolarů.

DATA BAZE DATOVÝCH CD

CD OFFLINE

Poněkud odlišná filozofie ovládání, než na kterou jsou uživatelé Průzkumníka ve Windows zvyklí, může působit mírné problémy. Program sice pracuje dobře, ovšem zobrazit obsah konkrétního média znamená více pohybů myši, než by bylo potřeba, navíc popisky ovládacích prvků v dialogových oknech jsou někdy více než podivné (tlačítko CD/HDD signalizuje spíše přepnutí pracovního modu než výběr disku). Podobné excesy na nás autor nastražil i jinde.

Klasické okno podobné Průzkumníkoví. Můžeme si ale přidat vlastní popisy.

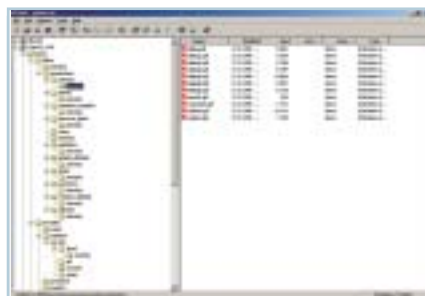
Dost ale kritiky a pojďme se podívat, co program umí. Stejně jako u kolegů v této kategorii se jedná spíše o databázi omezenou na název a atributy souborů, do databáze můžeme zahrnout pouze určité typy souborů či pouze adresáře, u MP3 se dočkáme načtení základních informací z ID3 tagů. Program umí projít i archivy RAR a ZIP, popisky mohou obsahovat i celý obsah vybraných souborů.

Závěr: Program nabízí mnoho možností, autor ale musí svůj produkt více zprofesionlizovat a upravit podle obecných standardů.

ADVANCED DISK KATALOG 1.49

Program, který ani nepotěší, ani není velkým zklamáním. Bohužel není vhodný ani k vytváření katalogů audio nebo fotografických CD, neboť záznamy se omezují pouze na název, datum aktualizace a velikost, přidat můžeme vlastní komentář a ručně rozdělit do libovolného množství kategorií. Program při načítání obsahu CD prochází i archivy, dokáže zobrazit jejich obsah. Pokud v nastavení povolíme získávání informací, můžeme se od programu dokonce dočkat automatického vyplnění

komentářů u několika typů souborů (u HTML například titulek stránky, ID3

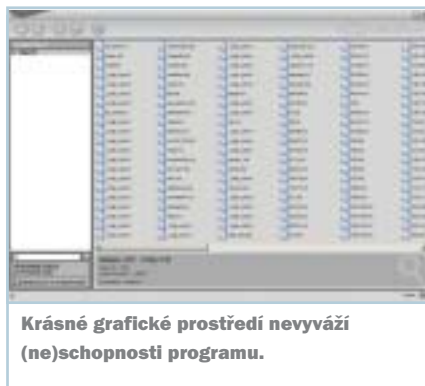

Seznam souborů postačí pouze pro některá média.

tagy u MP3). Celkově program působí profesionálním dojmem.

CD DATASCAN 2.0.2

Zajímavě graficky ztvárněný program (stejně jako v případě ostatních produktů pocházejících od tohoto autora – např. SMS Square Pro 5.0 pro posílání SMS), funkčně ovšem velice omezený. Databáze se skládá pouze ze jména a popisu CD,

Krásné grafické prostředí nevyváží (ne)schopnosti programu.

cesty a jména souboru. Nic víc, nic méně. Ani vyhledávání není ideální, nemůžeme používat znaky „*“ a „?“ , výsledky hledání nejsou nijak seřazeny a nelze měnit vzhled výpisů. Jediné, co se autorovi opravdu povedlo, je zabránění katalogizaci jiných médií než CD/DVD (v programu můžeme vybírat pouze jednotky CD/DVD, jiný program nenabízí) a ztížení ovládání Windows při spuštění programu (ten překrývá celou obrazovku i s hlavním panelem). Program využije spíše zoufalý uživatel nebo ten, kdo si chce vytvořit čistě textový seznam souborů.

MEDIACAT 2.1.0.3

Další z tučtových programů, které ničím výjimečným nepřekvapí. Jediné, co jej odlišuje od dalších programů v kategorii katalogů datových CD, je možnost použí-

vat při vyhledávání symboly „*“ a „?“ . Bohužel MediaCat si neporadí ani se základními archivy, kromě atributů a data aktualizace žádné jiné informace databáze neobsahuje. Pozitivní je alespoň skutečnost, že se jedná o freeware, který

MediaCat – další program s pouhým seznamem

se ovládá celkem jednoduchým způsobem; jako výtku bychom mohli uvést absenci nápovědy.

ARCHIMEDES 1.5

Opět program, který ukládá pouze nejjednodušší informace o souborech na CD. Filozofie ovládání se ale od ostatních programů trochu liší. Snad nikde v programu nenajdeme kompletní seznam všech CD v databázi, k těm se můžeme dostat maximálně pomocí vyhledávání (i zde funguje hvězdičková konvence). Pro každou akci (hledání, zobrazení obsahu CD apod.) otevírá nové MDI okno (záložku), mezi nimi je možné přepínat ve spodní části obrazovky, takže se můžeme k výsledkům hledání vrátit později, což je někdy užitečné. Co se snadnosti ovládání týká, nelze programu skoro nic vytknout, neboť většina činností spojených se správou databáze je prováděna pomocí průvodců nebo dialogů s jednoduše poskládanými volbami. Nevýhodou programu je i přes snadnost použití jeho cena, která je mírně nad hranicí 1000 Kč.

DATA BAZE MP3 A AUDIO CD

CATRAXX 5.2.1

Pro opravdové fanoušky hudby, kteří mají obrovskou sbírku audio CD nebo MP3 a chtějí mít o všem, co vlastní, dokonale přehled, je zde program CATraxe. Možností, které aplikace nabízí ve své databázi, je opravdu mnoho – od základních informací o autorech a CD přes náhled na obal CD, seznam skladeb, texty písní a soukromé hodnocení obsahu až k možnosti vést přehled, kdy byl CD naposledy přehráván nebo kdo jej má právě půjčený. K dokona-

- losti programu přispívají různé tiskové sestavy a export do různých formátů. Program sám umožňuje při vložení CD s MP3 nebo audio CD přehrát vybrané skladby, takže další software není třeba.

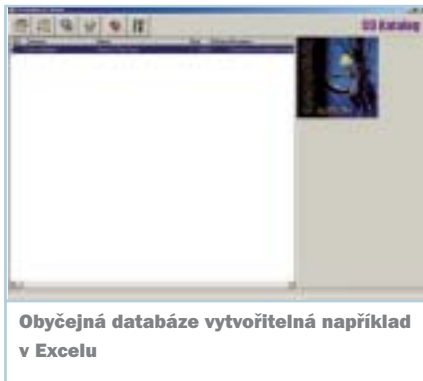
Opravdový znalec hudby zajásá, ale kdo má mít čas vše vyplňovat?

Navíc k prohlížení nebo editaci již vytvořených databází CATraxx už více nepotřebujeme, databáze je vytvořena ve formátu Microsoft Access.

CD KATALOG 1.2

Velice jednoduchá databáze (spíše seznam) pro ty, kteří se spokojí se sezna-

mem typu Autor-Album-Rok. Více toho od tohoto programu očekávat nemůžeme, je pouze možné ke každému albu přiřadit číslo (např. číslo CD s MP3) a obal (samostatný soubor na disku). Kromě zobrazení

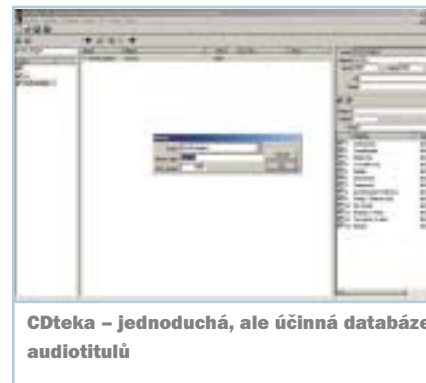
Obyčejná databáze vytvořitelná například v Excelu

tohoto seznamu zvládne program i jednoduché vyhledávání (na „*“ a „?“ můžeme zapomenout) a export do HTML a CSV (např. Excel). Také máme možnost sledovat, kdo má CD půjčený (jméno se ale musí pokaždé zadávat znovu). Více už ale od programu za 100 Kč asi čekat nemůžeme. Otázkou je, zda nám stejně nebo

ještě lépe nepomůže MS Excel nebo OpenOffice Calc, které stejně mnoho z nás má nainstalované.

CDTEKA 2.36

Freewareový program, na první pohled podobný CD Katalogu, ovšem nepůsobí tak amatérským dojmem. Databáze může navíc

CDteka – jednoduchá, ale účinná databáze audiotitulů

obsahovat seznam skladeb, na druhou stranu zase chybí možnost přiložit obal CD a opět nefunguje hledání pomocí hvězdičkové konvence. Chystaná verze s číslem 3 při- ➔

PLACENÁ INZERCE

**I ČERNOBÍLÁ
TISKÁRNA
MŮŽE
PŘEKVAPIT**

RYCHLOST TISKU
18 STR./MIN
VÝTISK 1. STRANY
ZA 6,2 S

MODEL B4300
9.990,-
CENA BEZ DPH

Černobílá tiskárna určená pro malé a středně velké skupiny uživatelů.
Rozlišení 600 x 1200 dpi, max. měsíční zatížení 15 000 stran, paměť 16 MB (max. 48 MB).

NAVŠTIVTE WWW.OKI.CZ NEBO NÁM MŮŽETE ZAVOLAT: 224 890 157
OKI SYSTEMS (CZECH AND SLOVAK), S. R. O., POBŘEŽNÍ 3, 186 00 PRAHA 8

OKI

➔ naší mnohem zajímavější funkce, zatím je ale ve stadiu testování.

EASIMP3 2.98

Další z řady freewarů, nyní poněkud propracovanější databáze MP3 včetně přehrávače. Co vše nám program nabízí? Kromě samotného přehrávání (obsahuje i playlist) rozděluje nalezené MP3 soubory v knihovně

Abychom se v záplavě MP3 souborů neutopili.

podle mnoha kritérií (podle alba, umělce, složky, žánru atd.) do jednotlivých výpisů, které se vždy generují znovu – proto sice nezabírají zbytečné místo na disku, ale naopak zatěžují procesor. Kromě těchto funkcí můžeme program používat jako budík (v nastavený čas začne přehrávat zvolenou skladbu), pro automatickou tvorbu playlistů pro WinAMP, HTML stránek se seznamy (vypadají velice slušně) a další činnosti.

Každý majitel větší sbírky MP3 skladeb nad tímto programem nejspíše zajásá, neboť se sluší podotknout, že na své funkce je opravdu levný, tedy zdarma.

DATABÁZE MÉDIÍ A VÝPŮJČEK

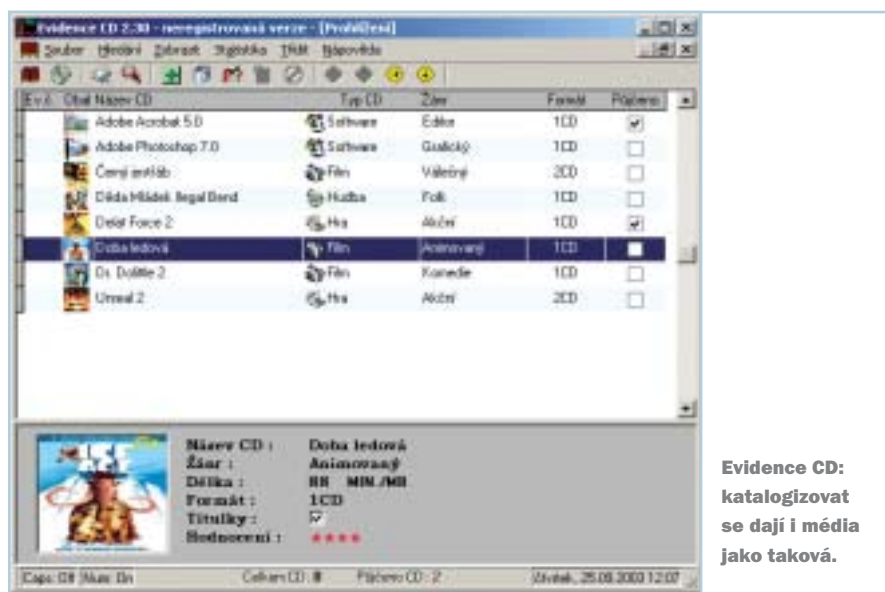
EVIDENCE CD

Sharewarový program za celkem příznivě stanovenou cenu (129 Kč) sice na první pohled nepřipomíná nějaký obří databázový program, ale ke svému účelu určitě postačí. Databáze může kromě názvu a čísla CD obsahovat také obrázek, počet a druh médií,

druh obsahu (hra/software /film/hudba), kdo má CD půjčený a také nějaké poznámky. Ovládání je skutečně snadné, v demoverzi je většina funkcí zablokována, ale i tak si můžete program vyzkoušet.

BORROWCD4

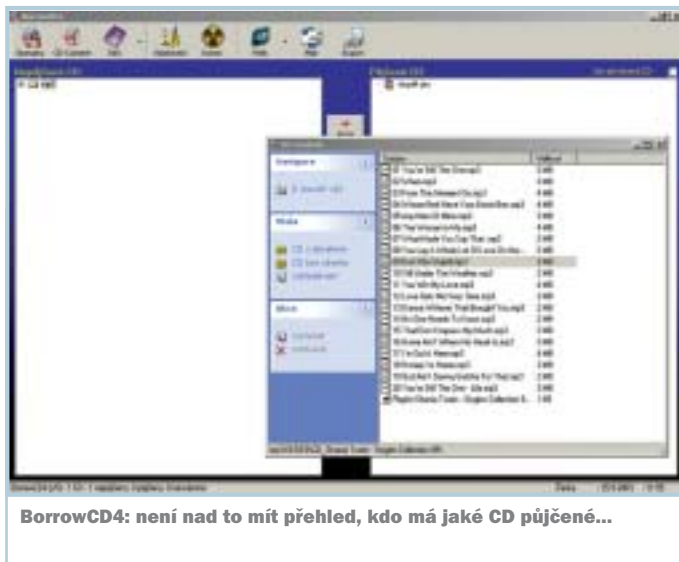
Program umožňující evidovat, komu jsme jednotlivá média zapůjčili. Kromě této jednoduché činnosti obsahuje také utilitu zobrazující obsah jednotlivých CD (název a velikost souborů). Více se o programu bohužel nepodařilo zjistit, neboť se na testovacím ➔

Evidence CD: katalogizovat se dají i média jako taková.

PROGRAM	Deductus	Where Is It?	MediaCat	Archimedes	CD Katalog
VERZE	1.53	3.51	2.1.0.3	1.5	1.2
WEB	www.aolej.com	www.wheresit-soft.com	www.mujweb.cz/pocitace/radek.zhasil/	www.evidence.cd	http://advu.czweb.org/cdkatalog/
JAZYK	český, slovenský	český	český	český	český
LICENCE	shareware	shareware	freeware	shareware	shareware
VELIKOST	1,5 MB	3,4 MB	0,6 MB	2,7 MB	0,6 MB
CENA	\$15	\$40		1 040 Kč	100 Kč
FILTROVÁNÍ INDEXOVANÝCH SOUBORŮ	•	•	-	-	-
ZPRACOVÁNÍ ARCHÍVŮ	•	•	-	-	-
NÁHLEDY OBRÁZKŮ / VIDEÍ	•/-	•/-	-/-	-/-	-/-
INFORMACE Z ID3	•	•	-	-	-
INFORMACE Z EXE/DLL	•/•	•/•	-/-	-/-	-/-
AUDIO CD (CDDB)	•	•	-	-	-
EXPORT HTML/TXT	•/•	•/•	-/-	-/-	-/-
POZNÁMKA	Žádný obsah CD není překážkou pro tento vynikající program	Jeden z programů, který je ve svém oboru měřítkem a nasazuje vysokou latku	Základní obrázek o obsahu CD si uděláme, ale podrobnosti z programu nedostaneme.	Stále je co vylepšovat.	Databáze audio CD, kterou může nahradit i Excel.

- počítači choval velice nestabilně a neustále hlásil chyby v souborech ActiveX. Chcete-li i přesto program vyzkoušet, můžete si jej z našeho Chip CD nainstalovat.

ZÁVĚR

Karty jsou rozdány, o vítězích je rozhodnuto, poražené programy nejsou v přehledu vůbec zmíněny (bylo otestováno celkem 26 programů), takže skoro každý ze zmíněných 14 programů stojí za zkoušku. Kdo chce být opravdu spokojený a má mnoho CD, měl by sáhnout po programech v kategorii komplexních programů (u kterých je možné využít slevu). Pro pohodlnou správu MP3 doporučuji EasiMp3, který je mimo svých kvalit navíc freeware.

Přeji mnoho štěstí při vytváření vlastních indexů, katalogů a databází.

■ ■ ■ Tomáš Milbach

CDTeka	EasiMp3	BorrowCD4	EvidenceCD
2.36	2.98	4.0	2.30
http://mapsoft.webpark.cz/	www.deloford.com	http://ufoextrem.wz.cz	http://jarda.czechian.net
český	anglický	český, slov., anglický	český
freeware	freeware	freeware	demoverze
0,1 MB	0,8 MB	0,5 MB	3,1 MB
			129 Kč
-	•	nehodnoceno	nehodnoceno
-	-	nehodnoceno	nehodnoceno
-/-	-/-	nehodnoceno	nehodnoceno
-	•	nehodnoceno	nehodnoceno
-/-	-/-	nehodnoceno	nehodnoceno
-	•	nehodnoceno	nehodnoceno
-/-	•/-	nehodnoceno	nehodnoceno
	Kvalitní a levná databáze MP3 souborů s mnoha vylepšeními a interním přehrávačem	Program hlavně na správu půjček CD	Program hlavně na správu půjček CD

orange
& green

To není nový džus

To je nový pohled na
informační technologie

Přesto chutná skvěle

www.og.cz

Bluetooth pod Linuxem

Modrý zobák na síti

V minulém díle jsme se zabývali zprovozněním systému BlueZ, implementací Bluetooth pro Linux. Dnes se podíváme na síťové služby spojené s Bluetooth.

Jednou z představ tvůrců protokolu Bluetooth (dále jen BT) byla i možnost vytvářet takzvané ad-hoc sítě, tedy sítě bez předem určené struktury, ze zařízení, která nejsou předem určena. BT profil, který má toto na starost, se jmenuje Personal Area Network Profile, zkráceně PAN.

Následující část je jakousi komentovanou kuchařkou. Aby bylo možné popisovat jednotlivá nastavení na příkladech, museli jsme trochu omezit obecnost výkladu. Aby vám zde uváděné příklady fungovaly, je třeba splnit následující podmínky:

- musíte být přihlášení jako root;
- příklady se týkají jádra řady 2.4;
- konfigurační soubory, jejich jména a nastavení odpovídají distribuci Red Hat – na jiných distribucích se mohou lišit;
- jednotlivá BT zařízení by už měla být spárována.

PAN profil se zabývá síťovým propojením BT zařízení. Zkratka PAN znamená Personal Area Network a je původně určena pro propojení osobních elektronických zařízení, případně k jejich připojení k síti. Proto nejsou možnosti PAN v porovnání třeba s Wi-Fi tak rozsáhlé, stačí však například k sestavení sítě počítačů pro hraní her nebo připojení notebooku či PDA k domácímu počítači, ale i k připojení BT sítě k internetu.

Zařízení v BT síti (také se jí říká piconet) mohou vystupovat v jedné ze tří rolí: jako NAP – síťový přístupový bod, jako GN – kontrolér ad-hoc sestavené sítě a jako PANU neboli PAN User (uživatel). GN a NAP se liší v tom, že GN pouze předává data mezi jednotlivými PANU a neslouží jako přístupový bod do okolních sítí. V jedné BT síti musí být jeden GN nebo jeden NAP a ostatní uzly musejí být v roli PANU. Pokud bude BT síť řídit uzel NAP, můžete ze všech zařízení do ní připojených využívat služby internetu.

Srdcem implementace PAN profilu v BlueZ je démon *pand*, který může vystupovat v jedné ze tří popsaných rolí, a může je dokonce střídát. Pro správnou funkci profilu PAN je nutné do jádra nahrát modul *bnep*, který zajišťuje nízkourovňové služby pro *pand*. Pokud instalujete BlueZ z instalačních balíčků, najdete *pand* v balíčku *bluez-pan*. Modul *bnep* by měl být součástí jádra. Pro experimentální účely jej můžete nahrávat příkazem `modprobe bnep`. V běžném provozu je pak dobré instalaci modulu automatizovat, například pomocí skriptu pro start BT služby v adresáři `/etc/init.d`.

LOKÁLNÍ BT SÍŤ

Jednodušší variantou PAN profilu je lokální síť bez připojení ven, která je složená z několika PANU a jednoho GN. Aby mohlo síťové spojení fungovat, je nutné zprovoznit uzel GN, který pak předává zprávy mezi všemi účastníky. Obvykle je GN pasivní a čeká na spojení od jednotlivých PANU. Je ale možný i opačný postup, kdy GN aktivně připojuje jednotlivé PANU.

Nejprve se podíváme na první případ. Na straně GN se spustí démon *pand*:

```
pand --listen --role GN
```

PANU se k němu připojí pomocí příkazu

```
pand --connect <BT adresa GN>.
```

GN je sice zpočátku pasivní a vystupuje během prvního BT spojení jako slave, ale pro svoji funkci se potřebuje stát řídicí stranou (BT master). Říká se tomu role switch a je to v prvotním nastavení BT systému zakázané. Proto je nutné do konfiguračního souboru `/etc/bluetooth/hcid.conf` vložit řádek

```
lm accept, master
```

To platí i pro uzly v roli NAP.

Druhý případ, kdy spojení navazuje GN, vypadá takto: Na straně PANU se spustí *pand*

```
--listen --role PANU
```

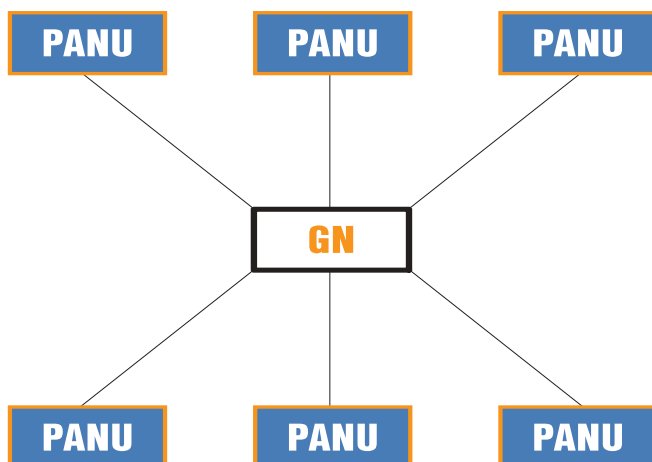
GN potom bude PANU připojovat *pand*

```
--connect <BT adresa PANU> --role GN
```

Tento postup se ale hodí jen tehdy, máte-li jen jeden PANU.

Vždy když se povede navázat spojení, vytvoří se virtuální síťové zařízení se jménem *bnepX*, kde X je číslo zařízení. S tím se potom dá pracovat stejně jako s ostatními síťovými zařízeními. To se nám bude hodit později. Teď se vrátíme k BlueZ.

Jistě jste si všimli, že stále pracujeme s adresou BT zařízení na protějším počítači. Pokud ji znáte, není to problém, ale pokud byste →

→ se chtěli připojit k počítači, jehož adresa není známá, znamenalo by to práci navíc při hledání jeho adresy. K tomu sice slouží program *sdptool*, ale jde to i lépe. SDP protokol totiž dává možnost inzerovat a vyhledávat BT služby v dosahu vašeho zařízení. Pand předpokládá, že chcete jím poskytovanou službu inzerovat i navenek, takže jí automaticky zveřejní pomocí *sdp* protokolu. Musí samozřejmě běžet démon *sdpd*, který to má na starosti. Pokud nechcete své okolí o právě spuštěné službě informovat, přidejte na konec příkazu parametr `-nosdp` nebo `-D`.

K takto připravenému GN nebo NAP uzlu se potom může PANU připojit pomocí funkce `search`:

Na GN spustíte `panid`:

```
panid --listen --role GN
```

Na uzlu PANU:

```
panid --role PANU -search
```

nebo konkrétněji

```
panid --role PANU --search --service GN
```

Pokud všechno proběhlo hladce, je potřeba zkonfigurovat vzniklá síťová zařízení *bnepX* na obou stranách spojení.

Ručně to uděláte například takto:

```
ifconfig bnep0 10.11.12.5 (na GN)
```

```
ifconfig bnep0 10.11.12.7 (na PANU)
```

Ruční konfigurace po každém připojení je samozřejmě nepohodlná, takže je dobré připravit si konfigurační soubory. Pro předchozí příklad by se do souboru `/etc/sysconfig/network-scripts/ifcfg-bnep0` napsalo na GN:

```
DEVICE=bnep0
BOOTPROTO=static
IPADDR=10.11.12.5
NETMASK=255.255.255.0
ONBOOT=no
```

Na PANU by se jenom změnila adresa v řádku `IPADDR` na `10.11.12.7`. Máte-li možnost získávat adresu dynamicky protokolem DHCP, vypadal by konfigurační soubor takto:

SLOVNÍK POJMŮ

PAN (Personal Area Network, osobní síť) – síť tvořená BT zařízeními v dosahu BT technologie, také se jí říká *piconet*.

NAP (Network Access Point, síťový přístupový bod) – počítač, který umí připojit BT zařízení do sítě *piconet*.

GN (Group ad-hoc Network controller, skupinový řadič ad-hoc sítě) – počítač, který řídí komunikaci uvnitř *piconet*.

PANU (PAN User, uživatel PAN sítě) – podřízený stroj, který je řízen buď prostřednictvím NAP, nebo GN.

SDP (Service Discovery Protocol, protokol pro zjišťování služeb) – pomocí tohoto protokolu si BT zařízení sdělují, jaké jsou jejich schopnosti.

```
DEVICE=bnep0
BOOTPROTO=DHCP
ONBOOT=no
```

Soubor `ifcfg-bnepX` se načte vždy, když zařízení *bnepX* vznikne.

Další podrobnosti konfigurace síťových zařízení najdete v manuálových stránkách příkazu `ifconfig`.

Takže máme správně nastavené skripty pro připojování na PANU, GN čeká na spojení a můžeme začít připojovat až sedm PANU najednou, zase je odpojovat atd. Ještě bohužel ne. Je tu takový malý problém. Zařízení *bnepX* se totiž vytvářejí dynamicky podle pořadí, v němž se PANU připojují. Vytvořit sedm různých síťových zařízení s různými IP adresami by asi nebylo to pravé. Navíc totiž nevíte, který z PANU je připojen na konkrétní zařízení *bnep*. Řešením tohoto problému je využití služby jádra, která není omezena jenom na BT záležitost. Jde o čistě síťovou záležitost a anglicky se jí říká *bridging*. Součástí jádra 2.4.x je komponenta, jejíž plné jméno je *802.1d Ethernet Bridging*.

Bridge byl dříve samostatné zařízení, které opravdu „přemostovalo“ několik fyzických sítí tak, že se pro připojené počítače tvářily jako síť jediná. Tím, že vytvoříme virtuální bridge, který sdruží všechna zařízení *bnepX*, způsobíme, že jednotliví PANU budou moci vzájemně komunikovat. Pokud nemáte modul `bridge` mezi moduly jádra (`/lib/modules/2.4.xx/kernel/net/bridge/bridge.o`), je potřeba jádro znovu zkonfigurovat a přeložit moduly. K ovládní bridge slouží program `brctl`, který je součástí balíku `bridge-utils`. Použijeme jej takto:

```
brctl addbr pan0
```

Vytvoří bridge `pan0`, v němž postupně spojíme všechna zařízení *bnep* spolu s dalšími síťovými prvky. →

PLACENÁ INZERCE

Světová jednička na trhu antivirů*:

"Vaše kompletní ochrana"

* v oblasti internetových bran

www.trendmicro-europe.com

Náš autorizovaný distributor

www.dns.cz

→ `ifcfg pan0 10.11.12.5`

Přidělí `pan0` adresu (samozřejmě lze použít konfiguraci pomocí souboru, jako v případě zařízení `bnep`).

Vzhledem k tomu, že bridge je v Linuxu určen pro komplexnější úkoly, je vybaven možností práce s protokolem STP (Spanning Tree Protocol). Pro naše účely není nutný, takže jej můžeme vypnout:

```
brctl stp pan0 disable
```

Normálně má připojení dalšího zařízení do bridge jisté zpoždění. V našem případě není potřebné, proto jej následujícím příkazem nastavíme na nulu:

```
brctl setfd pan0 0
```

Tím je bridge připraven pro připojení zařízení `bnepX`. Ručně by se to dělalo příkazem

```
brctl addif pan0 bnepX
```

To by ale bylo nepohodlné, takže si vytvoříme startovací skript v souboru `/etc/bluetooth/pan/dev-up`, který bude `pan0` volat po každém vytvoření `bnepX`. Skript může vypadat například takto:

```
#!/bin/sh
brctl addif pan0 $1
ifconfig $1 0.0.0.0
```

V proměnné `$1` bude vždy jméno vytvářeného `bnepX`. Tento skript je nutný na straně GN, na straně PANU většinou vystačí se statickým souborem `ifcfg`.

Teď už by měla začít fungovat síť řízená GN uzlem a do ní se mohou připojovat jednotliví PANU.

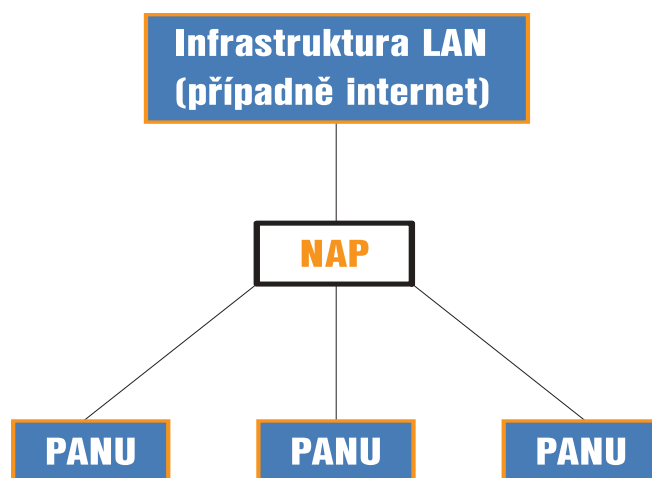
BT SÍŤ PROPOJENÁ S OKOLÍM

Hodláte-li vytvořit přístupový bod, tedy NAP, potřebujete do konfigurace bridge přidat také cestu ven. Například příkaz

```
brctl addif pan0 eth0
```

přidá síťovou kartu tak, že všichni PANU mohou komunikovat s ostatními počítači připojenými k `eth0`.

Nezapomeňte také ve všech příkazech z předchozích příkladů vyměnit označení GN za NAP!

Dalším problémem, který asi budete během zprovoznování NAP řešit, je přidělení adres jednotlivým PANU. Vašemu ISP by se asi nelíbilo, kdybyste se pokoušeli používat své soukromé adresy na veřejné síti. Pak ovšem potřebujete zprovoznit ještě další linuxovou službu, a to překlad adres.

Opět jde o záležitost linuxového jádra, a ne každé jádro překlad umí. Pokud se vás při instalaci ptal instalátor na nastavení firewallu, je velmi pravděpodobné, že vaše jádro překlad adres umí. Můžete to jednoduše ověřit příkazem

```
iptables -nL
```

který by měl vypsát tzv. základní řetězce nebo oznámit, že překlad adres v jádře není. Pokud příkaz `iptables` v systému není, musíte nainstalovat balíček `iptables`. Pro náš jednoduchý příklad by to mohlo vypadat třeba takto:

```
#povolit přeposílání
echo „1“ > /proc/sys/net/ipv4/ip_forward
#povolit filtrování
for f in /proc/sys/net/ipv4/conf/*/rp_filter ;
do echo 1 >> $f ; done
iptables -t nat -A POSTROUTING -o eth0 -j MASQUERADE
iptables -A FORWARD -i pan0 -j ACCEPT
iptables -A FORWARD -m state --state ESTABLISHED,RELATED -j ACCEPT
```

Poslední tři příkazy se postarají o to, aby se pakety z `bnepX` zařízení sdružených v bridgi `pan0` tvářily navenek jako pakety pocházející přímo z NAP, a naopak, aby odpovědi ze světa dorazily ke správnému PANU.

ZÁVĚREM

Podrobnější vysvětlení se už do našeho článku bohužel nevejde. Pro zájemce o podrobnosti jsou k dispozici dokumenty HOWTO. Vzhledem k tomu, že PAN profil vyžaduje úzkou spolupráci se síťovým subsystémem Linuxu, budete asi chvíli tápat, než se vám podaří správně nastavit všechno potřebné. V příloženém seznamu doporučené literatury naleznete odkazy na dokumenty, které by vám v tom měly pomoci. Uznávám, že dnes to bylo opravdu „husté“, takže někdy příště zkusím připravit něco odlehčeného, třeba o aplikacích pro správu mobilního telefonu z Linuxu.

Na závěr ještě jedna poznámka. BlueZ funguje dobře i na linuxových distribucích pro kapesní počítače (PDA), takže výše uvedené návody budou vhodné například pro iPAQ s Linuxem, který se výborně hodí na roli PANU. ■ ■ ■ Lukáš Mikšíček, lukas.miksicek@seznam.cz

INFOTIPY

www.holtmann.org/linux/bluetooth

Seznam zajímavých odkazů na téma BT a Linux.

<http://bluez.sf.net>

Domácí stránka projektu BlueZ.

www.bluetooth.org

Standard Bluetooth.

www.linux.cz/linuxdoc

České zrcadlo projektu LDP, kde naleznete dokumentaci příkazů použitých v tomto článku.

inzerce

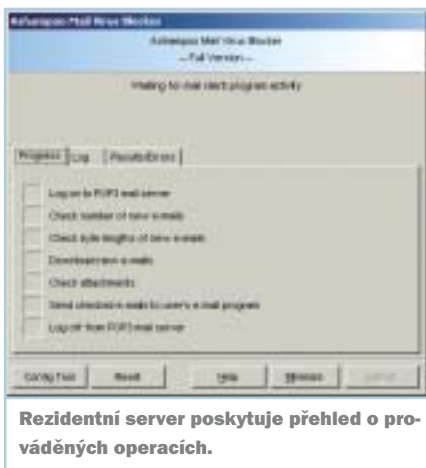
Ashampoo Mail Virus Blocker

Hrubé síto?

Plná verze programu Ashampoo Mail Virus Blocker na tomto Chip CD je určena k blokování nebezpečných příloh ještě předtím, než je váš e-mailový klient přijme.

Frekvence spamových a zavirovaných e-mailových zpráv nutí v poslední době všechny uživatele k drastickým krokům – instalují se nové záplaty, utility pro automatické čištění pošty či antispamové filtry. Jednou z cest, jak se proti virům v e-mailech bránit, je i Ashampoo Mail Virus Blocker.

Residentní server poskytuje přehled o prováděných operacích.

Celý systém je postaven na tom, že se program nainstaluje jako ochranná zeď mezi vašim poštovním klientem (např. Outlook Expressem) a vašim poskytovatelem. Spustíte-li klienta a stáhnete poštu, nové zprávy nejprve projdou programem Ashampoo Mail Virus Blocker, který vyhledá nebezpečné přílohy. Pokud nějaké najde, smaže je nebo přejmenuje a tím je zneškodní. Nelze ale tvrdit, že by tento program nahrazoval funkci antiviru!

Přesto se může jednat o zdatného pomocníka, který zabrání množství nechtěných spuštění či aktivací viru prohlížením příloh. Instalace i konfigurace jsou celkem snadné – zejména ve spojení s klientem elektronické pošty Microsoft Outlook Express. Jde o ideální doplňkovou ochranu pro všechny domácí uživatele.

INSTALACE A REGISTRACE

Samotný instalační proces je velmi jednoduchý, sluší se pouze připomenout, že po dokončení instalace je třeba restartovat počítač. Pak se můžete pustit do registrace

programu. Pokud nevyužijete příležitosti k registraci v posledním kroku instalace, spusťte program a v menu Internet vyberte příkaz Get Free Trial Key – budete-li v tom okamžiku připojeni k internetu, zobrazí se formulář, ve kterém je třeba vyplnit základní údaje. Po úspěšné registraci dostanete na svůj e-mail zprávu s registračním číslem, které zadáte do dialogového okna Enter Reg/Trial Key, ukrytého pod stejnojmenným příkazem v nabídce Internet.

Samotný program je rozdělen do dvou částí – první jsou nastavení, ve kterých definujete možnosti programu, druhá je pak samotný poštovní server, ve kterém probíhá třídění pošty.

AKTIVACE OCHRANY

Poštovnímu klientovi je třeba sdělit, že má odebírat zprávy od programu Ashampoo Mail Virus Blocker, nikoliv od poštovního serveru poskytovatele. To lze automaticky nastavit právě pro program Outlook Express pomocí jednoho zaškrtnutí v nastavení (Config Tool) programu. Jakmile bude klient nakonfigurován, můžete jej používat jako obvykle – vše ostatní je ošetřeno automaticky.

Pokud nepoužíváte Outlook Express, je třeba nakonfigurovat poštovního klienta trochu složitějším způsobem. Nejprve je třeba najít nastavení poštovních účtů. Ve většině verzí aplikace Microsoft Outlook jsou tato nastavení přístupná v nabídce „Nástroje“

Přímo v programu naleznete návod, jak postupovat při konfiguraci poštovního klienta.

pod příkazem „Účty“ nebo „Účty elektronické pošty“. Nastavení je třeba změnit pro všechny účty, které chcete chránit programem Ashampoo Mail Virus Blocker.

Jedná se o změnu čísla portu POP3 serveru pro příchozí poštu z hodnoty „110“ na „111“. Dále je třeba přidat jméno POP3 serveru příchozí pošty (obvykle ve formátu „mail.server.cz“) k přihlašovacímu jménu a oddělit jméno serveru a uživatele znakem „\“ (např. „uzivatelske_jmeno“ se změní na „mail.server.cz\uzivatelske_jmeno“). Nakonec už je nutné jen změnit jméno POP3 serveru pro příchozí poštu na „localhost“ („mail.server.cz“ se změní na „localhost“).

MOŽNOSTI PROGRAMU

Program mechanicky třídí e-maily podle přípon příložených souborů. Můžete určit, jaké typy příloh má program blokovat a co s nimi má udělat. Může také automaticky poslat upozornění odesílateli. Přílohy jsou rozděleny do dvou základních skupin, další přípony lze přidávat do samostatného seznamu. Základní jsou spustitelné skripty (*.vbs, *.wsh, *.js, *.wsc, *.vbe, *.vb, *.sct), do rozšířených patří aplikace (*.exe, *.com, *.bat).

AKCE

V nastavení lze rovněž definovat, jaké akce se mají provést v případě nalezení nebezpečné přílohy. V nabídce je přejmenování přílohy před odesláním dál (prevence před spuštěním) a přidání upozornění do zprávy, případně smazání e-mailu i s přílohami (nelze obecně doporučit). K přidávaným akcím patří vygenerování upozornění a zaslání odesílateli (před odesláním je e-mail editovatelný).

ZÁVĚR

Program je ukázkou zajímavého způsobu řešení ochrany koncového uživatele. Zpětné přejmenování přílohy je pro pokročilého uživatele hračkou, začátečníkům však přejmenování zabrání ve spuštění potenciálně nebezpečného kódu. Pravda však je, že třídění připojených souborů podle přípony je poněkud hrubá metoda. ■ ■ ■ Vlastimil Bret, vlastimil.bret@vogel.cz

Ashampoo Mail Virus Blocker

Dvakrát zabalené

WinShampoo je soubor nástrojů, jejichž pomocí zajistíte správný chod svého systému. Při bližším prozkoumání pak zjistíte, že obsahuje dva samostatné produkty – Ashampoo WinOptimizer Suite a Ashampoo Uninstaller Suite Plus.

Filozofie výrobce je zřejmá: pomocí WinOptimizer Suite vyčistit a optimalizovat systém tak, aby neobsahoval žádné zbytečnosti. Pak používat Uninstaller Suite, aby se v systému žádné přebytečné soubory netvořily. Bude to stačit?

ASHAMPOO WINOPTIMIZER SUITE

Optimalizační systém „all-in-one“ nabízí mnoho funkcí – je to systém samostatných utilit, který můžeme znát například z Norton SystemWorks. Celé prostředí je rozděleno do více úrovní a dává tak prostor novým

Každý z modulů WinOptimizeru má samostatná nastavení.

funkcím a podrobnějším nastavením. Naplňuje se tak pravidlo, že problematika zásahů do systému není nikdy dost citlivá.

Jednotlivé nástroje jsou rozděleny podle způsobu použití: Drive Cleaner (vyhledávání zbytečných souborů po instalacích apod.), Registry Cleaner (čištění registrů), Internet Cleaner (mazání dočasných souborů internetu), DLL Cleaner (odstraňování přebytečných DLL knihoven), File Wiper (bezpečné mazání dat). Samostatnou skupinou utilit jsou pak tzv. tunery.

Tyto nástroje mají sloužit k samotnému zvyšování výkonu aplikací, potažmo celého systému. Jistě, odstraněním přebytečných souborů a zápisů v registrech systému pomůžete, ale nastavení optimálních hodnot za vás už nikdo neudělá. Nikdo kromě tunerů, jak tvrdí výrobce.

K dispozici jsou dva nástroje – Internet Tuner a StarUp Tuner. Druhý je určen k jed-

noduché správě programů, které nabíhají současně se systémem. Těch je vždy mnohem více než zobrazených v nabídce Po spuštění a ty obzvlášť nepohodlné se jen těžko odstraňují. Pomocí tohoto nástroje se vám podaří i ty tvrdší příměti k ústupu.

Internet Tuner má pak patronát nad připojením vašeho počítače. Funkce, zdá se, dopodrobna propracovaná, bohužel pro většinu našich uživatelů, kteří ze svých modemů víc nevytlačí, poněkud přebytečná. Je tak alespoň prostředím, které nabízí souhrnné informace o všem v systému, co je s připojením k internetu spojeno.

Jednotlivé moduly mají nastavení, která umožňují samostatné kontrolní profily. Velmi příjemný je pak fakt, že optimalizaci lze provádět dvěma způsoby: první vede přes všechny karty s parametry, druhý pak přes spuštění s automatickým nastavením.

ASHAMPOO UNINSTALLER SUITE PLUS

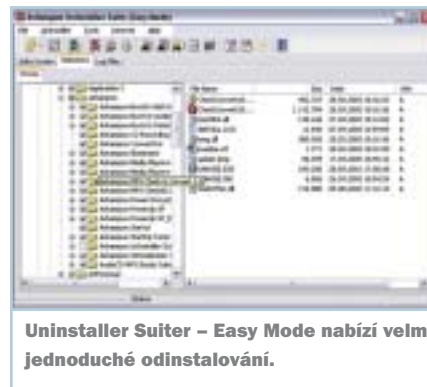
Název tohoto programu plně odpovídá jeho účelu. V každém případě vám „Šampon“ pomůže vyčistit systém od smetí. Programový balíček obsahuje nejen deinstalátor, ale i utility pro vyčištění pevného disku od dočasných a zdvojených souborů (duplikátů), prázdných adresářů, od nejrůznějších podružných zbytků po surfování na internetu apod.

V poslední verzi Ashampoo se objevily dva režimy – zjednodušený Easy Mode a rozšířený Expert Mode. V Easy Mode uživatel nemusí nic dělat, pouze kliknout na spouštěcí instalační soubor. Pokud se k instalaci jakéhokoliv programu použije Setup.exe nebo Install.exe, doprovod startuje automaticky díky rezidentnímu monitoringu Ashampoo UIWatcher.

Bez ohledu na to, kterou variantu si vyberete, instalované aplikace budou sledovány velmi pečlivě. Bez pozornosti nezůstane žádný soubor a ani jeden řádek v systémovém registru. V každém případě programy odinstaloval Ashampoo kompletně a zcela. Nezůstaly žádné stopy jejich přítomnosti v systému, kromě jedné společné dynamické knihovny.

Ashampoo bohužel potřeboval na kontrolní operace příliš mnoho času. Také není nejlepší vizitkou programu, že kromě záznamů o provedených změnách během instalace ukládá také poměrně objemné soubory ECD s informacemi o všech kontrolovaných adresářích pevného disku a o všech položkách systémového registru. Log soubory odinstalovaných programů je možné uložit, ale není možné je opakovaně použít.

Uninstaller Suiter – Easy Mode nabízí velmi jednoduché odinstalování.

ZÁVĚR

Nepříjemným zůstává fakt, že funkce jednotlivých programů nejsou spojeny do jednoho uživatelského prostředí, přestože je balík prezentován jako jeden celek. Na druhou stranu se jedná o celkem vydařený balík systémových utilit, který je nabízen za výhodnou cenu. ■ ■ ■ Vlastimil Bret, vlastimil.bret@vogel.cz

WINSHAMPOO BY ASHAMPOO

Nástroj pro optimalizaci operačního systému.

Výrobce Ashampoo GmbH & Co.KG, Oldenburg, Německo

Minimální požadavky počítač se systémem Windows 9x/Me/NT4/2000/XP

Cena 39,99 USD

VÝHODNÝ UPGRADE

Pokud si z Chip CD nainstalujete a zaregistrujete plnou verzi Ashampoo Mail Virus Blocker, získáte možnost zvýhodněného upgrade na produkt WinShampoo.

Od ochrany k administrování

Chcete ochránit svůj počítač před nežádoucími zásahy nezkušených (anebo naopak velmi zkušených) uživatelů či virů? Pak by vám mohl pomoci program OptimAccess, který se na trhu objevuje ve verzi 9. K jeho nejzajímavějším novinkám patří vzdálená administrace PC, i když některé nástroje administrace obsahovala už verze osmá, kterou jsme popisovali v Chipu 3/03.

OptimAccess (OA) slouží k zabezpečení stolních počítačů, notebooků i pracovních stanic proti neúmyslnému či záměrnému poškození už instalovaného softwaru. Chrání nastavení operačního systému, aplikací a komunikačních prostředků. Umožňuje sledovat využití počítače a monitorovat konkrétní události. Systém je schopen reagovat na události způsobené uživateli i počítačovými viry.

Díky víceúrovňovému zavádění je systém odolný i proti nekalým operacím „znalých“ uživatelů. Ochranu nelze obejít, instaluje se do systémových oblastí pevného disku.

STAVEBNICE MODULŮ

OptimAccess verze 9 je tvořen třemi moduly: Standard slouží k zabezpečení operačního systému a programů na pracovní stanici. Je možné zamknout složky, soubory, ovládací

panely, pracovní plochu i nabídku „Start“. Lze zakázat používání libovolných výměnných médií či používání disků se souborovým systémem FAT. Umožňuje zamezit instalaci programů. Veškerá nastavení je možné uložit do souboru a ten použít pro nastavení dalších PC podle stejné šablony.

Extension rozšiřuje ochranné funkce operačního systému, umožňuje uzamknout kritické položky ovládacích panelů, spuštění programů pro editaci registrů a lze nastavit práci s hesly. Umožňuje ochránit aplikace Word, Excel, Outlook a Outlook Express před nežádoucími úpravami. U Internet Exploreru je možné omezit mimo jiné např. stahování souborů, znepřístupnit místní nabídku příkazů. U e-mailu lze zakázat otevírání souborů. Je možné zakázat spuštění jiných než vyjmenovaných programů.

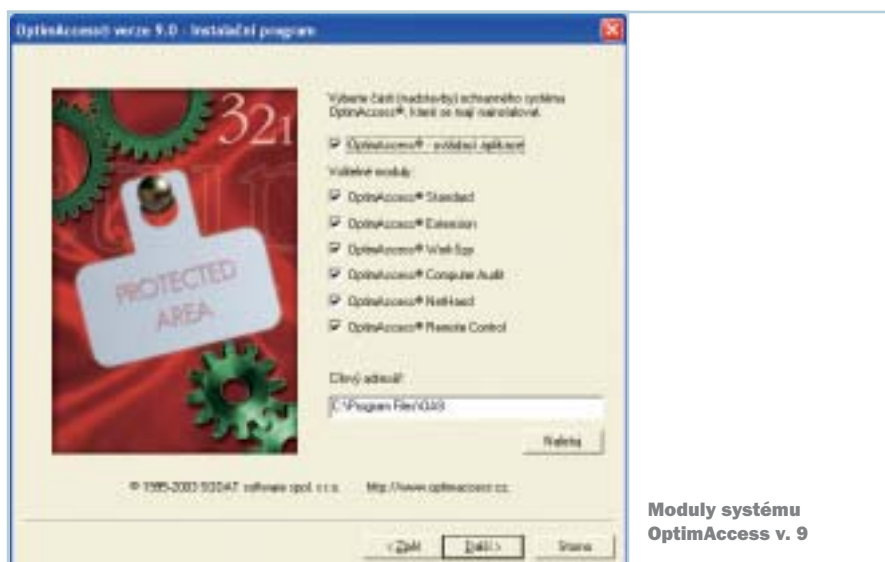
Remote Control je nástroj pro vzdálenou administraci, konfiguraci a centrální správu ochranného systému OA. Respektuje topologii sítě a poskytuje možnost sdružovat PC do skupin v „Databázi okolních počítačů“.

NEZÁVISLE A SAMOSTATNĚ

Další dva moduly – WorkSpy a Computer Audit – mohou být instalovány bez instalace předchozích modulů. Na výstupu z nich jsou tiskové sestavy ve formátu RTF, které lze otevřít ve Wordu.

WorkSpy slouží k evidenci zásahů uživatele do nastavení operačního systému, k vyhodnocení využívání pracovní stanice a spuštění aplikací. Lze monitorovat přístup k webovým stránkám, stahování souborů z webu a příloh e-mailových zpráv. Umožňuje také plánování automatického zálohování logových souborů a odesílání logů na vybranou stanici. Jeho prostřednictvím můžete prohlížet činnost na PC a zadávat tisk sestav.

Computer Audit slouží k evidenci a sledování instalovaného softwaru a počtu licencí. Umožňuje porovnat rozdíly oproti základnímu nastavení. Výstup může být na obrazovku monitoru nebo do tiskových sestav. Ve spojení s Remote Control umožňuje audit vzdálených stanic.

Moduly systému
OptimAccess v. 9

SODAT OPTIMACCESS 9

Ochranný a administrátorský systém.

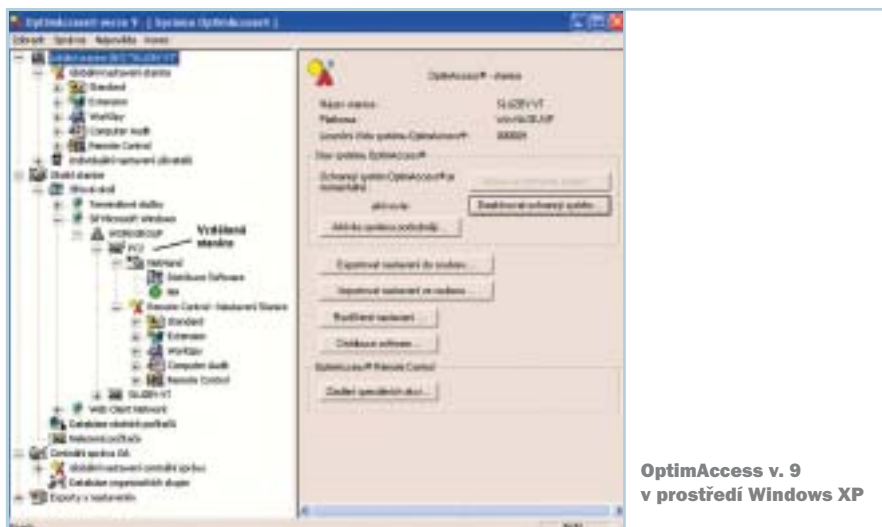
Softwarové požadavky Windows 9x, Me, NT (SP4), 2000 a XP

Výrobce SODAT software, spol. s r. o.
www.optimaccess.cz

Cena Záleží na počtu instalací v rámci jedné licence a na počtu instalovaných modulů. Příklad viz tabulka na straně 146.

inzerce

OptimAccess v. 9
v prostředí Windows XP

stanice. Sledování může být nastaveno nejen pro prohlížeč Internet Explorer, ale v omezené podobě i pro prohlížeč Netscape. Přílohy e-mailů je možné filtrovat při zápisu podle povolených adres (include), nebo naopak podle seznamu zakázaných adres (exclude).

U výstupních sestav může být zadáno vlastní záhlaví nebo zápatí. Sestavy mohou obsahovat i grafy.

Kromě skenování softwaru na vzdálených PC je v nové verzi OA v části Computer Audit přidáno skenování hardwaru. Lze tedy detekovat konfiguraci vzdáleného počítače a určit změny oproti referenčnímu hardwarovému skenu. Můžeme např. detekovat výměnu pevného disku.

Modul dokáže definovat softwarové balíčky a pro ně sledovat informace, např. aktuální počet spuštěných licencí. Logují se všechny určené události, např. instalace programů či jejich odstranění.

Formou tiskových sestav získáme inventární a předávací protokoly.

Prostřednictvím nového modulu NetHand lze sledovat obrazovku vzdálené

→ NOVINKY DEVÁTÉ VERZE

OA vychází vstříc manažerům pro bezpečnost IS tím, že namísto administrátora s neomezenými právy umožňuje definovat až čtyři úrovně oprávnění a omezit práva jednotlivým administrátorům. Práva přiděluje „Správce ochranného systému OptimAccess“. V nabídce „Správce“ je nová položka „Správa uživatelů...“. Zobrazí se dialogové okno pro určení bezpečnostního okruhu příslušného administrátora.

V systému je zavedena centrální správa. Všechny logy je možné vyhodnocovat z jednoho místa. Předpokladem je ovšem instalace modulu Remote Control.

Modul Standard nyní umožňuje obnovovat registrační položky. Ve Windows 9x a Me lze obnovovat soubory a adresáře.

Může být zakázán přístup k souborům exe a dll na výměnných médiích. Zamezí se tak spuštění aplikací např. z diskety. V určení názvu souborů lze použít hvězdičkovou konvenci.

U Windows NT, 2000 a XP lze nově zakázat zápis na výměnná média. Číst z výměnných disků však můžeme bez omezení.

V modulu Extension lze pro Internet Explorer zadat dva přístupy: buď explicitní zákaz, nebo explicitní povolení načtení vybraných webových stránek. Dále je doplněna ochrana položek registrační databáze. Složkám klíčů i jednotlivým položkám lze nastavit atribut „pouze pro čtení“.

V Remote Control lze provádět periodické plánování vzdálených operací. Operace je možné opakovat s periodou minut, dnů, týdnů či měsíců s nastavením hodin. Lze též nastavit dobu platnosti požadavku. Plánovač také umožňuje spustit speciální operace: restart stanice, vypnutí stanice, posílání instalačního balíčku modulu NetHand (pro

distribuci softwaru). Modul umožňuje nastavit prostředí pro daného uživatele nebo jako globální nastavení stanice.

SLEDOVÁNÍ UDÁLOSTÍ A VZDÁLENÝCH POČÍTAČŮ

V části WorkSpy má správce možnost definovat sledované události a reakci (alert) na ně může být spuštění nějakého programu nebo odeslání e-mailu na zadanou adresu. Např. při překročení objemu přenesených dat může být přenos násilně ukončen. Veškeré události jsou zaznamenávány v logu ochranného systému. Modul umožňuje sledovat připojení USB zařízení, např. přenosných paměťových médií. Sledovat lze objem přenesených dat v síti, příchozí a odchozí datový tok ze

stanice, tuto stanici ovládat (převzít aktivity klávesnice a myši) a distribuovat software, případně program odinstalovat. Obrazovka jiného PC může být zobrazena v dialogovém okně OA (mod GUI single) nebo v samostatném okně (mod WIN single). Modul umožňuje sdílet schránku Windows (Clipboard). Jeho pracovní prostředí je nastaveno tak, že uživatel ví, že je jeho PC sledován.

VHODNÝ PRO ŠKOLSTVÍ

OA v. 9 je možné aktualizovat z osmé verze automaticky po deaktivaci ochranného systému, a to buď přímo na počítači, nebo vzdáleně. Nastavení OA lze uložit do souboru a aplikovat na ostatních PC. Nastavená omezení (restrikce) není však možné vypsat do sestavy. Je třeba restrikce pracně vypisovat či zhotovit kopie dialogových oken s nastaveními.

V rámci programu SIPVZ (Státní informační politika ve vzdělávání) je systém OptimAccess instalován na všech pracovních stanicích dodávaných do škol. Umožňuje pomocí šablon definovat uživatelská práva jednotlivým skupinám uživatelů.

■ ■ ■ Milan Brož

PŘÍKLAD CEN PRODUKTU OPTIMACCESS 9.0

		POČET INSTALACÍ V RÁMCI JEDNÉ LICENCE	CENA [Kč]
OPTIMACCESS 9	první modul	1	1050
	každý další modul		525
OPTIMACCESS 9	první modul	20	15 015
	každý další modul		7508
OPTIMACCESS 9	první modul	100	52 500
	každý další modul		26 250

inzerce

Borland JBuilder 9 Enterprise

Další silný stavitel

Už se stalo tradicí, že firma Borland uvolňuje každého půl roku novou verzi JBuilderu, svého pilotního produktu pro vývoj aplikací založených na programovacím jazyku Java. Aktuální je nyní verze 9.

CO JE NOVÉHO

Podobně jako v případě několika předchozích verzí můžeme říci, že jde o řadu drobných, ale většinou příjemných změn. Některé významnější shrneme do následujícího přehledu.

Profilér z Optimizéit Suite ukazuje mj. počty vytvořených instancí.

- Asi největší změnou je integrace ladicího nástroje Optimizéit Suite.
- Výrazně se zlepšily možnosti IDE provedení Personal.
- Součástí dodávky již není databázový server InterBase; zůstaly ovšem komponenty a server JDataStore.
- Ve správci projektů lze jednotlivé uzly přetahovat myší.
- V projektu JBuilderu lze otevírat projekty vytvořené v borlandském CASE nástroji Together Control Center.
- Program Make, který řídí překlady projektů v JBuilderu, byl přepracován tak, že provádí silnou kontrolu závislostí mezi projektovými soubory.
- S JBuilderem se nyní dodává Ant 1.5.1. Projekty JBuilderu (včetně projektů EJB) lze nyní exportovat do formátu pro Ant.
- Pro vytváření javovských archivů slouží ArchiveBuilder.
- Pro správu verzí lze nyní používat také produkt StarTeam. Změnami k lepšímu prošla podpora verzovacích systémů CVS, Visual SourceSafe a Rational ClearCase.
- Součástí JBuilderu jsou nové verze nástrojů Apache Axis (1.1 RC 2) a Apache SOAP (2.3). V nástrojích pro WebLogic přibyla konzola webových služeb

a průvodce pro export asynchronní webové služby.

- Program javadoc, volaný z IDE, umí používat uživatelem definované značky.
- Při refaktorování lze použít nový příkaz *Find Overriden Metod* (najdi překrytou metodu).
- Vylepšením prošly i některé vlastnosti editoru, detekce chyb, možnosti přizpůsobení IDE atd.
- Při ladění je možno zobrazovat objekt jako řetězec. Drobné novinky se týkají i sledování proměnných.
- Kosmetické úpravy se dotkly i vývoje JSP a servletů a vývoje aplikací pro mobilní zařízení.
- JBuilder nyní podporuje také aplikační servery BEA WebLogic Platform Server 8.1., IBM WebSphere Application Server 5.0., Borland Enterprise Server 5.1.1 – 5.2.1 a Sybase EAServer 4.2. Přibyla také podpora pro BEA WebLogic Server 6.1

s SP 4 a BEA WebLogic Server 7.0 s SP 2. Naopak byla odstraněna podpora serverů BEA WebLogic Server 5.1, IBM WebSphere Server 3.5 a Borland AppServer 4.5. Podívejme se nyní na některé z vlastností JBuilderu podrobněji.

PROVEDENÍ

Podobně jako předchozí verze i Borland JBuilder 9 se dodává v několika provedeních neboli edicích.

Personal

Toto označení nese již tradičně nejslabší provedení, které je k dispozici zdarma a nelze je používat ke komerčním účelům. Je určeno pro výuku Javy a pro seznámení s JBuilderem. Obsahuje instalaci JDK, integrované vývojové prostředí (IDE) včetně dvoucestného vizuálního návrháře, základní sadu komponent JavaBeans a základní nástroje pro ladění. IDE obsahuje i několik průvodců pro usnadnění rutinních činností; nově také integrované technologie CodeIn- ➔

POŽADAVKY

JBUILDER 9 ENTERPRISE

Windows:

Intel Pentium II/233 MHz nebo vyšší; alespoň 512 MB RAM (doporučeno 768); alespoň 700 MB diskového prostoru (včetně pracovního prostoru potřebného pro instalaci), mechanika CD, monitor s rozlišením alespoň 1024 x 768 a s 256 barva-

mi, myš; MS Windows 2000 (SP2), Windows NT 4 (SP6a) nebo Windows XP.

Linux:

Linux Red Hat 7.2 s implicitním GNOME nebo KDE; nebo Red Hat Enterprise Linux.

Solaris:

UltraSPARC II nebo vyšší; Solaris 8 (2.8).

APPSERVER

Windows:

Intel Pentium III/600 MHz nebo vyšší, 256 MB RAM, 1 GB diskového prostoru; MS Windows NT 4 (SP6) Workstation nebo Server, Windows 2000 (SP3) Professional, Server nebo Advanced Server, Windows XP (kterákoli verze); JDK 1.4.1_01 a JDK 1.3.1_06.

Linux:

Intel Pentium III/600 MHz nebo vyšší; Red Hat Linux 7.1; JDK 1.4.1_01 a JDK 1.3.1_06.

Solaris:

Sun Ultra 10/440 MHz; Solaris 2.7 nebo 2.8 (32bitový nebo 64bitový); JDK 1.4.1_01 a JDK 1.3.1_06.

HP-UX:

HP-UX 11.0 nebo 11i/11.11 (32bitový nebo 64bitový); PA-RISC/100 MHz; JDK 1.4.0.04 a JDK 1.3.1.06 pro HP-UX.

IBM AIX:

AIX 5L/5.1 (32bitový nebo 64bitový); RS/6000 PowerPC 604, 200 MHz; J2RE 1.3.1-IBM AIX Build.

→ sight a ErrorInsight, které usnadňují psaní zdrojového kódu a ladění, a základní nástroje pro refaktoring. Pro správu verzí zdrojového kódu lze použít nástroj CVS.

Developer

Toto provedení je již určeno pro vývoj komerčních aplikací (a samozřejmě se za něj platí). Obsahuje totéž co provedení Personal a navíc pokročilé nástroje pro refaktoring, pro vytváření dokumentace a pro podporu týmové práce. Umožňuje přepínat mezi různými verzemi JDK. Nabízí také pokročilé ladicí nástroje pro ladění komponent a technologii HotSwap (editování při ladění).

Enterprise

JBuilder 9 Enterprise obsahuje nástroje pro vývoj EJB, webových klientů, pro využití XML, pro vývoj webových služeb, databázových aplikací a aplikací pro mobilní zařízení. Ve většině případů lze pro vývoj použít dvoucestné vizuální nástroje. Umožňuje nasazení na různé aplikační servery, jako je BEA WebLogic, IBM WebSphere, Sun ONE, Oracle9i, Sybase EAServer a také Borland Enterprise Server,

kteřý je součástí dodávky. Podporuje vizualizaci kódu pomocí diagramů UML, refaktoring, formátování kódu, ladění pomocí technologie HotSwap, testování modulů. Umožňuje spolupráci s několika různými systémy pro správu verzí. Pro řešení problémů s výkonem aplikací lze použít nástroj Borland Optimizeit Suite.

JAVA

Borland JBuilder 9 s sebou přináší instalaci J2EE, JDK 1.4.1. Už jsme se ale zmínili, že může pracovat i s jinými verzemi.

Součástí JBuilderu 9 Enterprise je i Sun Java 2 Platform, Micro Edition Wireless Toolkit for Windows (J2MEWTK) 2.0. Jde o nástroj pro vývoj aplikací určených pro mobilní zařízení. Při vývoji ovšem narazíme na určitá omezení při návrhu uživatelského rozhraní. Například některé z komponent je nutno vkládat „ručně“, nelze použít myši. Také vzhled komponent je třeba naprogramovat „ručně“.

APLIKAČNÍ SERVER

Součástí dodávky JBuilderu 9 Enterprise je také instalace a vývojářská licence pro aplikační server Borland Enterprise Server verze

5.2.1. Tento server se dodává v několika provedeních; součástí JBuilderu je nejsilnější provedení, označované AppServer Edition. Jistě víte, že pod označením „aplikační server“ se mohou skrývat výrazně různé produkty. V souvislosti s Javou však prakticky vždy jde o produkt, který tvoří střední vrstvu vícevrstevných aplikací, tj. který:

- poskytuje kontejner na EJB (spolu s transakční službou a službou zpráv);
- obsahuje webový server;
- umožňuje spuštění servletů.

Většina firem dodává několik provedení, která se liší podporovanými službami. Také BES se dodává v několika provedeních, od nejslabšího, označeného Web Edition, přes VisiBroker Edition a Team Edition po AppServer Edition. Nejsilnější provedení obsahuje mj. kontejner na EJB, bezpečnostní službu zpráv Sonic MQ, VisiBroker pro Javu a C++ pro vývoj distribuovaných aplikací podle standardu CORBA, webový server Apache a jeho javovský doplněk Tomcat. Všechna tři provedení BES obsahují architekturu oblastí (partitioning architecture). Ta umožňuje rozdělit aplikace, běžící v rámci BES, do skupin zvaných oblasti (partitions); →

PLACENÁ INZERCE

BAREVNÁ TISKÁRNA A3++ PRO NÁROČNÉ PROFESIONÁLY

BAREVNÝ TISK
30 STR. A4/MIN

ČERNOBÍLÝ TISK
37 STR. A4/MIN

ROZLIŠENÍ DPI
1200 x 1200

MODEL
C9500hdn
185.000,-
CENA BEZ DPH

Barevná tiskárna pro střední a velké skupiny uživatelů s max. formátem tisku A3++ (328 x 1200 mm). Paměť (stand./max.) 320/1024 MB. Standardně: pevný disk 10 GB, duplexní jednotka a síťová karta. Možnost barevného kopírování se skenerem S900. Záruka: 2 roky servisu u zákazníka.

NAVŠTIVTE WWW.OKI.CZ NEBO NÁM MŮŽETE ZAVOLAT: 224 890 157

OKI SYSTEMS (CZECH AND SLOVAK), S. R. O., POBŘEŽNÍ 3, 186 00 PRAHA 8

OKI

→ každá z oblastí představuje samostatný proces v rámci operačního systému a lze ji samostatně konfigurovat. Zhroucení jedné z oblastí neohroží běh aplikací v ostatních oblastech.

Protože se s JBuilderem dodává vývojářská licence, má vestavěna jistá omezení. Například některé služby mohou při simulaci skutečného zasazení běžet 72 hodin, pak se automaticky vypnou a je nutno BES restartovat.

BES má pochopitelně vlastní JVM, neboť při nasazení typicky běží na jiném počítači než JBuilder. Kromě Windows, Linuxu a Solarisu může běžet také pod operačními systémy HP-UX a IBM AIX. Instalace pro tyto systémy ani instalace pro 64bitový Solaris však nejsou součástí dodávky – musíme si je stáhnout z webu.

OPTIMIZEIT SUITE ENTERPRISE EDITION 5.5

S Optimizeit Suite jsme se mohli poprvé setkat v předchozí verzi JBuilderu. Jde o sadu tří nástrojů, které se instalují samostatně a při prvním spuštění se začlení do IDE JBuilderu. Lze je spouštět jak samostatně, tak z IDE. I když implicitně běží pod JDK 1.4.1,

jsou kompatibilní s řadou dalších verzí; dokumentace uvádí mj. JDK 1.1.8, 1.2.2, 1.3.1 a 1.4.

První součástí Optimizeit Suite je profiler, tedy nástroj k vyhledávání výkonově náročných míst aplikace, které je třeba optimalizovat. Tento nástroj také usnadňuje detekci úniků paměti.

Druhou součástí je Thread Debugger, který umožňuje sledovat v reálném čase změny stavu vláken a monitorů. Vedle toho pomáhá odhalit vzájemné závislosti vláken a odhalit možnosti a příčiny uváznutí (dead lock).

Třetí z této sady nástrojů se nazývá Code Coverage a sleduje v reálném čase frekvenci, s níž jsou prováděny jednotlivé metody, řádky kódu atd. Code Coverage umí také najít „mrtvý kód“.

Základní ovládání všech tří součástí je poměrně intuitivní.

POŽADAVKY

Požadavky JBuilderu a aplikačního serveru pro jednotlivé platformy najdete v rámečku. Instalace sama je bez problémů, IDE však nepoběží, instalujeme-li ho do adresáře,

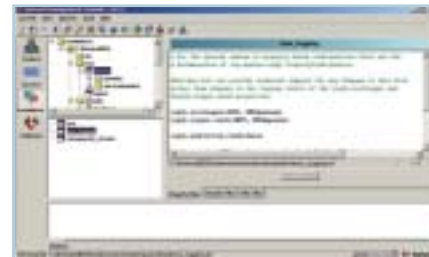
jehož jméno obsahuje mezeru. Poznamenejme, že po instalaci je požadována registrace, nejlépe prostřednictvím internetu.

Při instalaci Optimizeit Suite vám instalační program nabídne možnost automatického spuštění pomocného programu Audit System Selector. Chcete-li svůj počítač používat i k jiným účelům než pro práci s JBuilderem, neakceptujte tuto nabídku – může se stát, že neuvěřitelně zpomalí počítač.

CO DODAT?

Borland JBuilder byl vždy velice silný nástroj a ani verze 9 na tom nic nezměnila.

■ ■ ■ Miroslav Virius

Konzola pro správu
Borland Enterprise Serveru

PLACENÁ INZERCE

Czech Imaging Press Award 2003-2004 je třetím ročníkem čtenářské foto/video ankety předních českých oborových médií. Letos bylo v této anketě vypsáno celkem 20 kategorií. Hlasování probíhá prostřednictvím internetu.

hlasujte na **1.9.-31.10.**

WWW.ecipa.cz

a vyhraďte velmi hodnotné ceny

Mediální partneři

FotoVideo

CHIP

STEREO

počítač

PC WORLD

COMPUTERWORLD

mobily

DIGI NET

inzerce

ALCOHOLER V4.0b

Opijte chráněný CD

VÝROBCE R!Co & ghost_zero5

INFO www.cdr.cz

VELIKOST SOUBORU cca 0,8 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

Nastavení potřebných parametrů u kopírovacích programů, jako je Alkohol 120%, CloneCD, BlondWrite a GameJack, tedy programů, které si dokáží poradit s leccjakou ochranou proti kopírování, vám usnadní freewareová aplikace se zajímavým názvem Alcoholer.

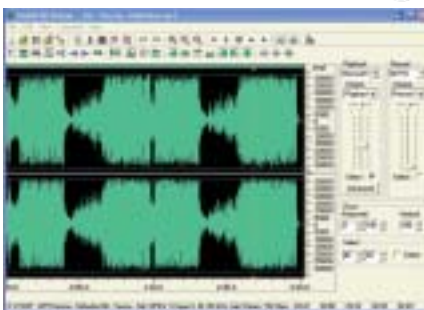
K zálohování CD s ochranou proti kopírování budete kromě Alcoholeru potřebovat ještě některý ze čtyř výše zmíněných vypalovacích programů, a pokud si nejste jisti, který druh ochrany je na kopírovaném CD použit, tak také známou aplikaci ClonyXXL (je k dispozici zdarma na adrese www.clony.smokers-board.de, popřípadě na Chip CD 12/02, včetně popisu).

Pro správné nastavení vypalovacího programu v případě neznámé ochrany je třeba nejdříve spustit ClonyXXL a zjistit druh použité ochrany. Druhým krokem je spuštění Alcoholeru a načtení zjištěného typu ochrany, které proběhne buďto automaticky, případně po stisknutí tlačítka *Load Last Copy Protection*. Pak už stačí jen přezkontrolovat nastavené parametry v pravé části okna Alcoholeru a velkým tlačítkem spustit vybraný kopírovací software, ve kterém posléze pro vypalování zvolíte profil vytvořený Alcoholerem. Celý postup je ještě jednodušší, je-li vám znám způsob ochrany zálohovaného CD – pak stačí jen vybrat požadovaný profil přímo z nabídky Alcoholeru. Připravené profily může zkušenější uživatel samozřejmě libovolně upravovat, jinak toho však k nastavení mnoho není.

Přestože v programu chybí nápověda, je práce s Alcoholer velmi snadná.

■ ■ ■ Radek Kubeš

AUDIOEDIT DELUXE 2.3

Luxusní editor hudby

VÝROBCE Mystik Media

INFO www.mystikmedia.com

VELIKOST SOUBORU cca 5,8 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 40 USD

Program AudioEdit Deluxe vám nabízí zajímavé nástroje pro komplexní práci s hudbou, v příjemném uživatelském rozhraní, s velmi snadnou obsluhou a bohatou nápovědou.

Hlavní funkcí, kvůli které si pravděpodobně podobný program pořizujete, je editace hudby uložené v běžných formátech, jako je WAV, MP3, OGG, RAW, WMA a další. Pomocí programu AudioEdit Deluxe je ale rovněž možné hudbu nahrávat, ať už z mikrofonu, externího vstupu, modemu či hudebního CD. Pro úpravy hudby je pak připravena celá řada filtrů a efektů, jako například echo, šum nebo škrábance, které se dají ještě dále nastavovat. Pro drobnější úpravy slouží funkce *Lupa*, *Vyjmout*, *Vložit* a *Kopírovat*.

Získané a upravené nahrávky je samozřejmě třeba ukládat, přičemž máte na výběr z velmi široké škály formátů, u kterých nechybí ani nastavení frekvence nebo bit-rate. Připraveny jsou i speciální funkce pro konverzi hudebních formátů a ukládání hudebních stop z CD do MP3, WAV, OGG a WMA s nastavitelnou kompresí a možností automatického popisování skladeb pomocí internetové databáze.

Aby toho nebylo málo, přidává AudioEdit Deluxe ještě možnost konverze a následného vypálení hudby ve formátech MP3, OGG, WMA a WAV, jako audio CD.

AudioEdit Deluxe je výtečný nástroj pro všechny, kteří si rádi hrají s hudbou, nebo pro amatérské hudebníky. Se zkušební verzí aplikace můžete pracovat 14 dní bez funkčních omezení, vzhledem k rozsahu funkcí není ani cena za plnou verzi nijak přehnaná. ■ ■ ■ Radek Kubeš

FINANČNÍ ANALÝZA FIA 1.3

Jak jsou na tom finance?

VÝROBCE Jaromír Černý

INFO www.cerjar.wz.cz

VELIKOST SOUBORU cca 0,7 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

Aplikace, které – zjednodušeně řečeno – analyzují data z účetnictví firmy a vypočítávají ukazatele finanční síly podniku, se běžně nazývají anglickým termínem business intelligence. Ceny podobných programů se pohybují v desítkách až stovkách tisíc, takže je prakticky vyloučeno, že by si je pořídil drobný živnostník. Co si naopak zcela bez problémů může poříditi každý podnikatel, který chce mít o svých financích přehled, je program Finanční analýza FIA. Ten je totiž zcela zdarma.

FIA je naprogramovaná v tabulkovém procesoru MS Excel, a ten je tedy zároveň nutný k jejímu provozu (OpenOffice ani 602Tab bohužel nestačí). Práce s programem je jednoduchá, jen je třeba se vyznat v účetních výkazech. Funkcemi a počítanými ukazateli vás provede nápověda v přiloženém PDF souboru.

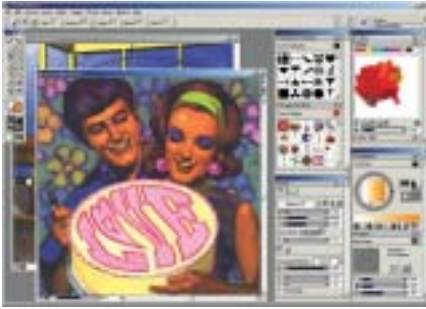
Vstupem do finančních analýz je rozvaha, výkaz zisků a ztrát a samozřejmě také výkaz o peněžních tocích (cash flow).

Z vložených dat se vypočítávají ukazatele rentability, aktivity, likvidity, zadluženosti, ziskovosti, kapitálového trhu, dále pak průměrná mzda, zisk na pracovníka, produktivita práce atd. Kategorie ukazatelů se samozřejmě ještě dále dělí, například ukazatele likvidity na likviditu běžnou, pohotovou a okamžitou. Sledování vývoje umožňuje srovnání pěti po sobě jdoucích období a vnesení hodnot do grafů.

Finanční analýza FIA vám poslouží nejen ke zjištění současné situace vaší firmy, ale zejména k simulaci a odhadům budoucího vývoje; můžete si třeba propočítat výhodnost dalšího úvěru nebo nábory nových pracovníků. ■ ■ ■ Radek Kubeš

COREL PAINTER 8

Skutočný maliar

VÝROBCE Corel Corporation, Kanada

INFO www.corel.com

VELIKOST SOUBORU

OPERAČNÝ SYSTÉM Windows 2000 alebo XP

CENA 339 EUR

Program Painter už od svojho vzniku zaujal skvelou simuláciou klasických kresliacich a maliarskych nástrojov – napríklad štetca, pastelky, ceruzky, kriedy, fixky, uhlíka. Realnosť použitia týchto nástrojov z vás dokáže spraviť skutočných umelcov (samozrejme, bez určitého maliarskeho nadania to nejde). Painter prešiel viacerými firmami. Tvorcom Painteru bola firma Fractal Design (na platforme Mac). Druhá verzia Painteru priniesla ako vôbec prvá možnosť pracovať v bitmapovom editore s vrstvami. V ďalších verziách pribudlo množstvo nových nástrojov, vektorové objekty, animácie a ďalšie vylepšenia. V roku 2000 produkt odkúpil Corel, pod ktorého hlavičkou je k dispozícii aj jeho najnovšia verzia – verzia 8.

Corel Painter je použitím aj technikami trochu iný program ako klasické kresliace nástroje. Prostredie je oproti predchádzajúcim verziám vylepšené, zjednodušené a sprehľadnené. Nástroje sú uložené v plávajúcich paletách.

Kreslenie prostredníctvom Painteru má svoje zvláštnosti. Vzhľad kresby je ovplyvňovaný množstvom vybraných parametrov pre kresliaci nástroj, tvarom jeho stopy, použitím nástroja, vybraného podkladu a podobne. Zaujímavosťou, na ktorú si budete musieť zvyknúť, je vzájomné pôsobenie parametrov, takže jednotlivé voľby sa ovplyvňujú, prekrývajú a podobne. Kresliace nástroje tak dostanú veľké množstvo variant, no na druhú stranu budete musieť udržiavať lepší prehľad o používaných parametroch. Nájdete tu aj paletu klasických nástrojov, bežných v iných programoch.

Podkladová vrstva umožňuje navyše simulovať rôzne povrchy, podľa ktorých sa potom

nanášajú farby. Povrchy sú rôznorodé a chovajú sa skutočne realisticky. Ak by vám nejaký chýbal, môžete si vytvoriť vlastný. K dispozícii je veľké množstvo kresliacich nástrojov (vlastne štetcov), ako kriedy, uhlíky, olejové farby, perá, spreje a množstvo ďalších, s množstvom nastavení (kontextovo zobrazovaných). Okrem existujúcich a ich rôznych alternatív si môžete teraz vytvárať aj vlastné štetce. Efekt je perfektný – keď napríklad maľujete vodovými farbami, môže vám farba zo stopy štetca stekať.

Novinkou je akási virtuálna paleta, na ktorej si môžete s použitím štetcov namiešať novú farbu z existujúcich (tak ako na maliarskej palette). Pribudol napríklad aj efekt Sketch, ktorý vytvára z fotografie skicu.

Dnes už takmer každý program nejakým spôsobom podporuje internet a ani Painter nie je iný. Ponúka nástroje pre rozrezanie obrázku, vytváranie aktívnych oblastí (dokonca s rollover efektom). Painter priamo vygeneruje HTML dokument s tabuľkou pre rozrezaný obrázok, prípadne s Java skriptom pre rollover efekt.

Painter pomerne slušne spolupracuje s Photoshopom, kde je možné tento formát nielen načítať, ale dokument v ňom aj uložiť (vrátane zachovania vrstiev a nastavení). Okrem RGB dokáže ukladať aj v štandarde CMYK, čo mu dáva širšie použitie. Samozrejímavý je import a export v štandardných bitmapových formátoch.

V dodávke Corel Painter 8 nájdete 2 CD a pomerne obsiahly manuál. Prvý CD je inštaláčny, na druhom sú štetce, výplne, textúry, vzorky pier, ICC profily a podobne. K dispozícii je verzia pre Windows aj pre Macintosh.

Pre Windows verziu budete potrebovať minimálne PC s procesorom Pentium 200 MHz a lepším, 128 MB RAM a jednotku CD-ROM. Pre kreatívnu prácu budete však potrebovať čo najvýkonnejší počítač a hlavne veľký monitor (popríklad dva) a určite tablet. ■ ■ ■ Štefan Stieranka

Již žádné kompromisy!

EOS 300D DIGITAL

EOS 300D je bezesporu fotoaparát, ktorý svým vstupem na trh zahajuje novou éru. Éru cenové dostupných a pritom vysoce kvalitných digitálnych zrcadlovek. Takový produkt v súčasnosti nabídku svetových výrobců doposud chýbala a spoločnosť Canon je prvý, kto tuto mezeru EOSem 300D zaplnuje. Svým názvom síce evokuje dojem, že sa jedná o digitálnu verziu populárnej analogovej zrcadlovky EOS 300V, ničméně EOS 300D nabízí mnohem víc a svými vlastnostmi aspiruje spíše na pozici poloprofesionálního přístroje. Příkladem může být krátký čas závěrky – až 1/4000s, nebo velmi příjemná časová hodnota pro X-synchronizaci blesku – 1/200s. Vylepšená ergonomie i vyšší hmotnost jsou zárukou, že nový stříbrný krasavec z vývojových laboratorí Canonu padne do ruky skutečně jako ulity.

EOS 300D je kompatibilní s kompletní řadou příslušenství systému EOS, zahrnující více než 60 modelů EF objektivů, nejrůznější typy blesků, telekonvertory, dálkové ovladače apod.

Zájemce se může rozhodnout pro jednu ze dvou verzí. První zahrnuje tělo, nabíječku, Li-ion akumulátor, USB a AV kabel a potřebný software. Druhá verze, tzv. KIT je rozšířena o zcela nový objektiv EF-S 18-55mm f/3,5-5,6 (ekv. k 35mm filmu 28-90mm) konstruovaný speciálně pro EOS 300D. Tento objektiv je kompatibilní zatím pouze s EOS 300D a není samostatně prodejné.

Doporučená maloobchodní cena včetně DPH:

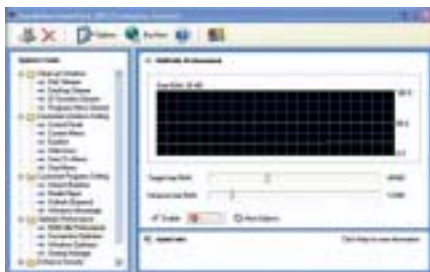
39.990 Kč

42.990 Kč (KIT s objektivem)

www.canon.cz

you can
Canon

TWEAKNOW POWERPACK 2003 1.6

Optimalizace Windows

VÝROBCE TweakNow.com

INFO www.tweaknow.com

VELIKOST SOUBORU cca 4,5 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98/NT a vyšší

CENA shareware, 29,95 USD

Další díl nekonečného seriálu o programech na ladění OS Windows nese název TweakNow PowerPack 2003 Professional. Kromě klasických funkcí pro nastavení Windows zde najdete ještě nástroje pro vyčištění disků od nepotřebných souborů, optimalizaci operační paměti s automatickým spouštěním nebo rozšiřující možnosti vaší plochy. Jako malou lahůdku bych pak zmínil možnost doplnění vlastního loga a informací o vašem počítači do ovládacího panelu Systém.

Jak je u podobných aplikací zvykem, i zde jsou jednotlivá nastavení rozdělena do (v tomto případě sedmi) kategorií a u jednotlivých položek se zobrazuje stručná nápověda. Velkou výtku však zaslouží chybějící možnost návratu k původnímu nastavení. Možnostmi nastavení nabídky Start, Průzkumníka, Ovládacích panelů a Internet Exploreru se nemá smysl zabývat, stejně najdete prakticky ve všech podobných programech. Daleko zajímavější je například funkce *Clean-up Windows*. Stačí si jen vybrat, které soubory má aplikace považovat za zbytečné (například soubory s nulovou délkou nebo koncovkou TMP), a zvolit disky, na kterých se mají vyhledat. Po skončení vám aplikace vypíše seznam nepotřebných souborů a spočítá velikost místa, které zabírají na disku. Je jen na vás, které z nich smažete. Zajímavá skupina funkcí je nazvána *Optimize Performance* a obsahuje pomůcky pro optimalizaci a uvolnění operační paměti, zvýšení rychlosti připojení k internetu a zrychlení činnosti Windows. TweakNow PowerPack 2003 Professional můžete bez registrace testovat 10 dní.

■ ■ ■ Radek Kubeš

MULTI-EDIT 9.0

Editácia „zdrojákov“

VÝROBCE Multi Edit Software, USA

INFO Unicorn Distribution,

www.unicorn.cz/distribution

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA 6030 Kč

Multi-Edit 9.0 je programátorský editor určený pre Windows 95 až XP. Prostredie sa od predchádzajúcej verzie príliš nezmenilo. K dispozícii sú záložky pre každé otvorené okno so súborom. Je tiež možné otvoriť jeden súbor vo viacerých oknách, kde sa prejaví spoločná editácia. Multi-Edit podporuje veľké množstvo vývojových prostriedkov, programovacích jazykov a skriptovacích jazykov. Sú to napríklad C/C++, Delphi (1, 2, 3), Xbase, DataFlex, BASIC, COBOL, Pascal, Fortran, ASM, Modula-2, C++ Builder, SQL, PYTHON, HTML, ASP, PHP, ColdFusion, PERL, VB-Script, Java a JavaScript. Jazykové parametre sú však široko nastaviteľné, a dá sa teda doplniť podpora aj pre iný jazyk. Multi-Edit poskytuje plnú integráciu s Borland Delphi/C++ Builder, Sysbase Watcom C/C++, Macromedia ColdFusion Studio 5 a Homsite 5 a tiež s Microsoft DevStudio a Visual Basic. Riadi IDE z Multi-Editu vrátane spustenia kompilácie a on-line helpu. Pružné kompilovacie rozhranie a používateľsky definované menu dovoľujú integrovať viac používaných vývojových nástrojov do jedného IDE. Pri nastavovaní typu programovacieho jazyka je možné nastaviť správanie sa editora. Automaticky sa tak upravujú rôzne parametre, ako napríklad štýl odsadenia, klávesové skratky a podobne. Editácia textu (zdrojového kódu) je podporovaná množstvom pomocných funkcií. Editovať je možné nielen textové súbory, ale aj binárne v hexadecimálnom mode. Práca s formátom textu, vloženie dátumu a času, vyhľadávanie, zámena a porovnanie textu, textové pravítko, mnohoná-

sobné undo/redo a podobne. Samozrejme je použitie farebného odlišenia syntaxu jazyka. K ďalším možnostiam patria napríklad stromové zbalenie deklarácií zdrojového textu, zatriedenie textu podľa zvolených parametrov. Priebežná kontrola zápisu zdrojového kódu zabezpečí regularnosť zapisovaného syntaxu. To však nie je všetko. Pevné štruktúry programovacieho jazyka je možné generovať automaticky. Multi-Edit obsahuje tiež hypertextový prehliadač zdrojového kódu, ktorý zo zdrojového kódu vygeneruje zoznam použitých funkcií/procedúr, štruktúr, typov a podobne (záleží na zvolenom jazyku). Prácu s viacerými súbormi uľahčí nový Project manager. Prostredníctvom neho si môžete vytvoriť samostatné projekty pozostávajúce z viacerých súborov, kde je možné s nimi spoločne manipulovať, ladíť ich, kompilovať a podobne. Multi-Edit podporuje kontrolu verzií (Version Control Support – VCS) a SCC. Zabezpečuje to skupina špeciálnych makier, ktoré spúšťajú funkcie niektorého z podporovaných externých systémov pre kontrolu verzií. Multi-Edit sa taktiež dokáže premeniť na plnohodnotný HTML editor. Nájdete tu všetko potrebné pre tvorbu HTML dokumentov. Môžete vkladať a formátovať text, nadpisy, zoznamy, tabuľky obrázky, formulárové objekty vstupné riadky, zaškrtávacie políčka, prepínače, tlačidlá a množstvo ďalších HTML objektov. Dokonca môžete vytvárať aj rámce. Zabezpečená je kontrola URL prostredníctvom URL Managera. Pre menej skúsených je určená nápoveda, v ktorej nájdete kompletný popis štandardu HTML. Multi-Edit disponuje veľmi silným makrojazykom, ktorého možnosti sú rozsiahle a podobajú sa takmer na programovací jazyk. Zápisom syntaxu sa ponášajú na jazyk C, a tak programátori v tomto prostredí s ich zápisom určite nebudú mať žiadne problémy. Multi-Edit môže spúšťať akúkoľvek položku menu v akejkoľvek inej bežiacей aplikácii. ■ ■ ■ Štefan Stieranka

DRIVE IMAGE 7 (2002)

Zálohujme!

VÝROBCE PowerQuest

INFO www.powerquest.comOPERAČNÍ SYSTÉM Windows 2000/XP (Drive Image 7),
Windows 95/98/ME/NT (Drive Image 2002)

CENA 69,95 USD

Společnost PowerQuest je vám pravděpodobně známá hlavně díky aplikaci Partition-Magic, trochu v pozadí pak zůstává řešení pro zálohování s názvem Drive Image. V krabici s programem na vás čekají dva disky, určené pro různé verze operačního systému Windows. Pro uživatele starších operačních systémů je připravena verze 2002, pokud používáte Windows ve verzi 2000 nebo XP, je pro vás určena vylepšená verze Drive Image s pořadovým číslem 7. Instalace a práce s aplikací jsou velmi snadné, bez problému je zvládne i méně zkušený uživatel. Vystačíte si pouze se základy angličtiny, a můžete si dokonce i vybrat mezi dvěma typy uživatelského rozhraní, tedy základním a pokročilým. K řešení případných problémů slouží jednak stručný tištěný manuál, jednak on-line nápověda na webu výrobce. Zálohování dat probíhá pomocí jednoduchého průvodce, ve kterém si vyberete diskovou jednotku, kterou chcete zálohovat, místo, kam si přejete zálohu umístit (pevný disk, CD-ROM, DVD, pásková jednotka...), úroveň komprese dat, jejich popis a konečně také ochranu souboru se zálohou heslem. Kdybyste měli pravidelně opakovat postup nastavení pro zálohování, bylo by to jistě zdlouhavé a hrozilo by nebezpečí opomenutí. Proto vám Drive Image nabízí možnost nastavení způsobu zálohování a časového plánu, podle kterého se má vykonávat. Není problém si takto třeba nastavit, že chcete svůj disk zálohovat každý týden v neděli v deset hodin večer. Takovýchto záznamů si můžete nadefinovat libovolně množství, přičemž snad není třeba připomínat, že ve zvole-

nou dobu musíte nechat počítač zapnutý. K zálohovací funkci programu bych měl jen dvě připomínky. Tak zaprvé: není možné zálohovat pouze zvolené adresáře, vždy je třeba zálohovat celý disk (logickou jednotku). Chce nás snad PowerQuest donutit, abychom si (například pomocí jeho aplikace PartitionMagic) rozdělili disk na logické jednotky? A ještě druhý problém: v aplikaci byste marně hledali možnost automatického vypnutí počítače po úspěšném zálohování. Pokud tedy zálohujete v noci, musíte se smířit s tím, že váš počítač poběží až do rána. Jestliže budete s programem Drive Image pravidelně zálohovat, nezpůsobí vám nechtěné smazání dat žádný problém, stačí pouze pomocí nabídky *Restore Drive data* obnovit. Katastrofa nehrozí ani při havárii disku nebo totálním kolapsu systému. V tom případě je možné nabootovat počítač z originálního CD Drive Image a následně nahrát ze zálohy systém, včetně všech nastavení, záplat a samozřejmě vašich dokumentů.

K tomu, abyste se ve svých zálohách vyznali, slouží aplikace Backup Image Browser, dále pak přehled událostí, naplánovaného zálohování a historie zálohování. Pro vaši lepší orientaci je připraven přehled disků (logických jednotek) se znázorněním využití kapacity, o provedené záloze vás informuje malá značka u ikony disku.

Výčet funkcí programu Drive Image by nebyl kompletní, kdybych ještě nezmínil možnost kopírování disků, jež se vám může hodit při přenášení vašeho systému a kompletního nastavení na nový disk. I zde na vás čeká průvodce, ve kterém zvolíte, ze kterého disku a kam se má kopírovat, včetně například kontroly souborového systému na obou discích. Aplikaci Drive Image nezbyvá než doporučit všem uživatelům, kteří si neradi přidělávají práci a raději svá data pravidelně zálohují. ■ ■ ■ Radek Kubeš

1000 CD Imation a film na DVD je Váš.

Výběr z 20 titulů.

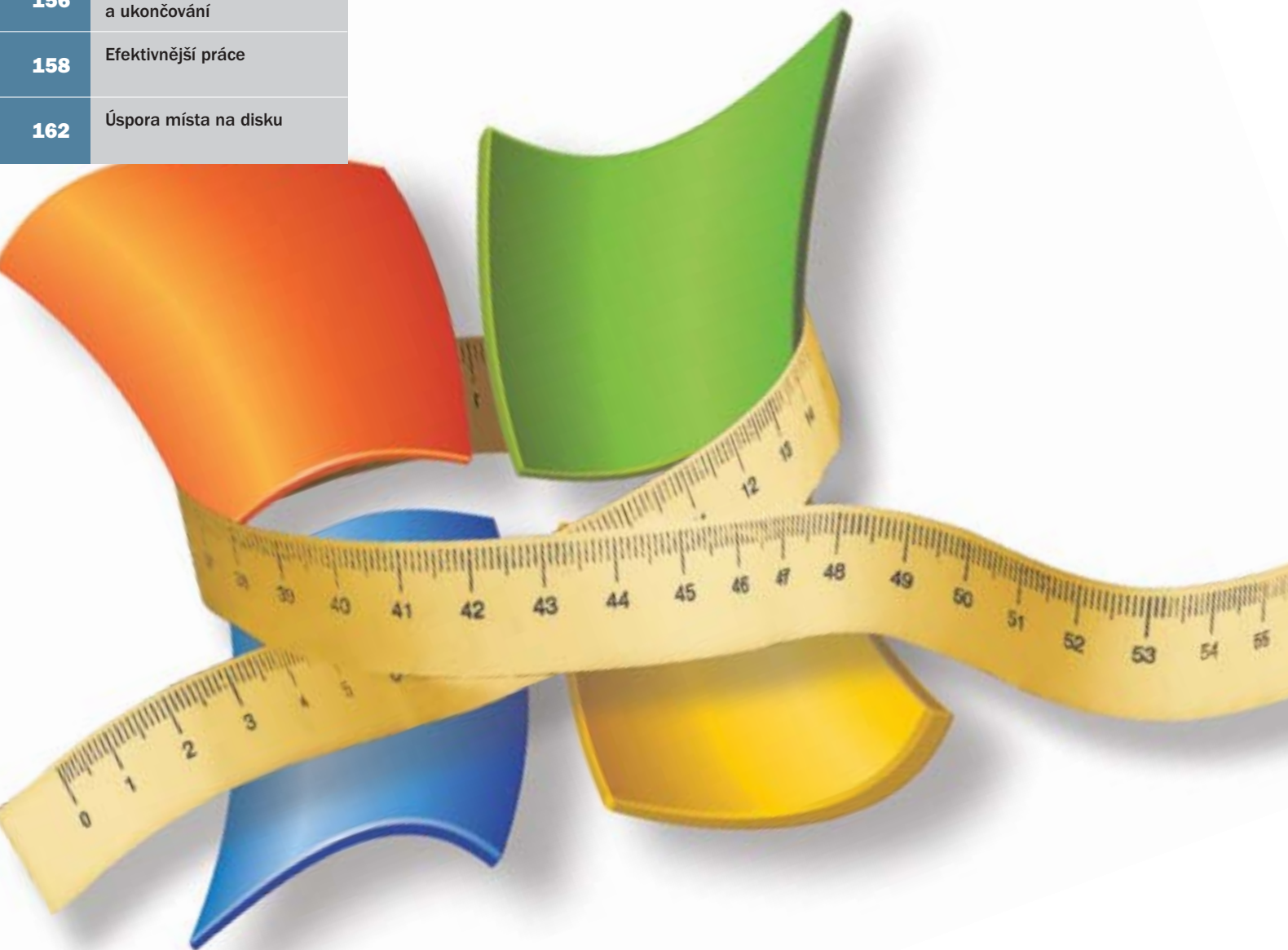
Akce začíná 15. 10.
a končí 15. 11. 2003

DISKUS
datamedia & storage

www.diskus.cz
Praha - centrála:
 Sokolovská 154, 180 00 Praha 8
 tel.: +420 266 315 401
 fax: +420 266 315 399
Praha - pobočka:
 Dittrichova 6, 120 00 Praha 2
 tel.: +420 224 923 345
 fax.: +420 224 923 345
Brno: Cejl 20, 602 00 Brno
 tel./fax: +420 545 213 082
Ostrava: Hudební 2
 709 00 Ostrava Mariánské Hory
 tel./fax: +420 596 624 745

OBSAH

156	Rychlejší spouštění a ukončování
158	Efektivnější práce
162	Úspora místa na disku

Tipy pro tuning

Odtučňovací kúra pro vaše Windows XP

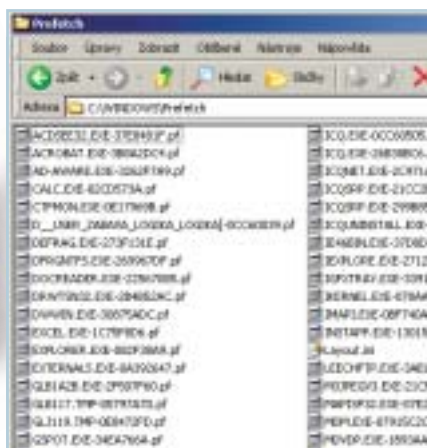
Spouštění programů snad už nemůže být pomalejší, otevírání oken trvá věčnost a než se počítač restartuje, je dost času na to, abyste si uvařili kávu. Zní vám to povědomě? Pak je na čase, abyste provedli malou zeštíhlovací kúru. Ukážeme vám, jak své Windows XP zase zrychlíte a zbavíte zbytečného balastu.

Rychlejší spouštění a ukončování

Po nějaké době se Windows spouštějí čím dál pomaleji. Spouštění systému brzdí ovladače, služby a automatické spouštění různých aplikací. Co s tím? Všechno, co nepotřebujete, hoďte přes palubu.

WINDOWS XP PRO, XP HOME MAZÁNÍ OBSAHU ADRESÁŘE PREFETCH

Spouštění Windows a programů urychluje tzv. optimalizace spouštění (viz rámeček). Složku Prefetch v adresáři Windows byste ale přesto měli čas od času (tak jednou až dvakrát měsíčně) vyprázdnit, aby si ji XP mohly znovu a optimálně naplnit. Označte všechny soubory a stiskněte klávesu Del. To je všechno.

Windows XP si ukládají odkazy na naposledy použité soubory do složky Prefetch. Doporučujeme soubory ve složce čas od času vymazat.

WINDOWS XP PRO, XP HOME SPRÁVA UKLÁDÁNÍ ODKAZŮ DO SLOŽKY PREFETCH

Funkci Prefetch můžete různě nastavovat, a dokonce ji i vypnout. Vypnutí má smysl tehdy, máte-li potíže při spouštění Windows nebo vlastníte-li starší počítač. Omezení rozsahu funkce Prefetch sice šetří místo na pevném disku, ale na druhou stranu zpomaluje práci.

Nastavení se provádí v registrech v klíči „HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\Session Manager\Memory Management\Prefetch Parameters“. Hodnota u „Enable Prefetcher“ označuje, jak je funkce nastavená:

- 0 – funkce je vypnutá;
- 1 – funkce jen pro aplikace;
- 2 – funkce jen pro spouštění Windows;
- 3 – funkce pro aplikace i spouštění Windows.

WINDOWS XP PRO, XP HOME DEFRAGMENTACE SPOUŠTĚČÍCH SOUBORŮ

Spouštění systému bude svižnější i po defragmentaci spouštěčích souborů (viz rámeček „Jak funguje optimalizace spouštění ve Windows XP“). Z nabídky Start vyberte „Spustit“ a do pole vepište:

```
Defrag c: -b
```

V registru můžete navíc i nastavit, aby Windows tuto defragmentaci prováděly automaticky při spouštění systému. Otevřete editor registru a najděte klíč

„HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Dfrg\BootOptimize Function“. Hodnotu „Enable“ v pravém okně nastavte na „Y“. Ve většině případů je tato hodnota ale už nastavena správně.

WINDOWS XP PRO, XP HOME OMEZENÍ POČTU PROGRAMŮ SPOUŠTĚNÝCH ZÁROVEŇ S WINDOWS

Vpravo na panelu nástrojů se schovává spousta ikon. Obvykle jsou to symboly nástrojů, které se spouštějí automaticky se spouštěním Windows. Protože si ale prakticky každá druhá aplikace (např. Quicktime, Real Player, WinDVD-Center, antivirus a spousta dalších) myslí, že by se měla spouštět automaticky nejlépe hned po spuštění Windows, začne panel nástrojů brzy přetékát. Navíc tyto nástroje na pozadí nepozorovaně požírají systémové zdroje. Proto doporučujeme omezit jejich počet na nezbytné minimum. Vyhodte všechny, které nepotřebujete. Automatické spouštění může být nastaveno v registrech, nebo může být program vložen do složky Po spuštění. K jejich deaktivování proto použijte nástroj Msconfig.

V nabídce Start zvolte „Spustit“ a zadejte příkaz „Msconfig“. Otevře se program Konfigurace systému. Přejděte na záložku „Po spuštění“. Na ní zjistíte, které programy se spouští automaticky s Windows a kde se tyto programy ukrývají. Aby se program už příště nespouštěl, odstraňte zatržení vedle →

KNOW-HOW

JAK FUNGUJE OPTIMALIZACE SPOUŠTĚNÍ WINDOWS XP

Jednou z největších novinek Windows XP byla optimalizace spouštění. Abyste pochopili, co naše tipy vztahující se k této funkci způsobují, měli byste vědět, co vůbec optimalizace spouštění je a jak funguje.

WINDOWS SI PAMATUJÍ SOUBORY

Optimalizace spouštění ovlivňuje jednak spouštění samotných Windows, jednak spouštění aplikací. Pokud například otevřete program Microsoft Word, zapíše si to Windows do souboru LAYOUT.INI uloženého ve složce WINDOWS\PREFETCH a vytvoří v této složce jeden nový soubor. Ten má název např. "WINWORD.EXE-259486DA.pf". Do tohoto nového souboru si Windows ukládají odkazy na soubory, které musí hlavní aplikace ještě spustit. V případě Wordu to mohou být

například různé doplňky, ale také obrázky a grafy.

OPTIMALIZACE PROBÍHÁ V PŘESTÁVKÁCH BĚHEM PRÁCE

Pokud uživatel s Windows momentálně nepracuje, provedou Windows optimalizaci spouštění a zapíše soubory podle údajů shromážděných v souboru LAYOUT.INI do vnější části pevného disku. Tím se urychlí přístup. Tento proces provádějí Windows automaticky každé tři dny. Jakmile příště spustíte některou z aplikací, uloží si Windows potřebné komponenty do paměti dřív, než o ně hlavní aplikace vůbec požádá. Jak mají Windows své pf soubory na pevném disku uspořádány, je vidět v souboru LAYOUT.INI ve složce Prefetch. Soubor LAYOUT.INI můžete otevřít v libovolném textovém editoru.

PLACENÁ INZERCE

17" LG Flatron 700P

www.mironet.cz

viditelná plocha 325x244 mm, bod 0,24 mm
max. rozlišení 1920x1444@65Hz
váha 18,0 kg

**cena na www.mironet.cz
4.999,-**

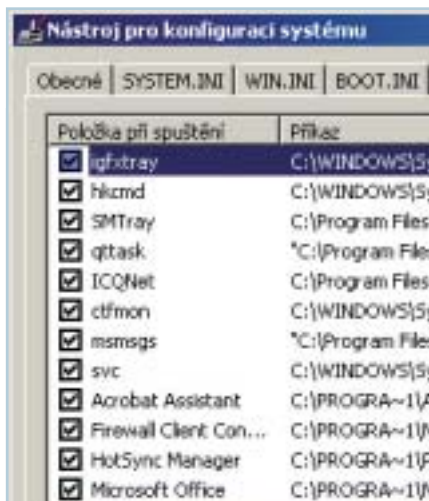
ceny s DPH

Nejnižší ceny v ČR

MIRONET ve svém e-shopu nabízí zaváděcí slevy až 31% proti koncovým cenám na prodejně. K tomu získá zákazník lokální servis a zboží je dodáno do 24 hodin.

→ jeho názvu. Pak už stačí potvrdit kliknutím na tlačítko „OK“ a restartovat počítač. Po spuštění Windows se objeví okno, ve kterém zaškrtněte „Tento dialog příště nezobrazovat...“, a klikněte na „OK“.

Pomocí nástroje MSCONFIG nedoporučujeme zastavovat, resp. zakazovat služby Windows – k tomu je příliš nepřesný.

S nástrojem MSCONFIG máte přehled o všech programech, které se spouštějí automaticky s Windows. Jednoduchým úkonem jim to můžete zakázat.

WINDOWS XP PRO, XP HOME RYCHLEJŠÍ UKONČOVÁNÍ PROGRAMŮ PŘI VYPÍNÁNÍ POČÍTAČE

Chcete vypnout počítač, ale některé aplikace ještě běží. Windows čekají nějakou dobu, než je násilně vypnou. To ale může trvat pěkně dlouho. Nechcete-li čekat, spusťte editor registru a vyhledejte klíč „HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\ControlSet001\Control“. V pravém okně klikněte na hodnotu „WaitToKillServiceTimeOuts“. Standardně je nastavena na 2000 milisekund. Doporučujeme změnit hodnotu na 100. Při vypínání se po uplynutí 100 milisekund ale stále bude zobrazovat okno, ve kterém se vás Windows budou ptát, jestli mají skutečně všechny aplikace ukončit. I zobrazování tohoto okna můžete potlačit, tj. nastavit odpověď vždy na ano. Vyhledejte v registru klíč „HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop“ a nastavte hodnotu „AutoEndTask“ na „1“.

Kdyby se náhodou stalo, že před vypnutím nebude nějaký soubor bezpečně uložen, nemusíte se bát. Příslušná aplikace se vás i nadále bude ptát, co chcete udělat. Automatické vyprazdňování složky TEMP nebo uvolňování virtuální pracovní paměti s tímto trikem nefunguje – oba procesy se při vypínání počítače jednoduše ukončí.

Efektivnější práce

Činnost Windows zatěžují služby a procesy probíhající na pozadí. Osvobodte svůj systém od této zbytečné zátěže a vypněte činnosti, které nepotřebujete.

WINDOWS XP PRO, XP HOME VYPNUTÍ NEPOTŘEBNÝCH SLUŽEB

Pod povrchem Windows XP pracují služby. Jsou to malé programky, které vyřizují různé systémové úkoly. Pracují nezávisle na přihlášeném uživateli. Patří k nim i služba služeb Internetový server ve Windows XP Professional. Bohužel při standardním nastavení pracuje těchto programů na pozadí mnohem víc, než uživatel skutečně potřebuje. Platí to zejména u pracovních stanic, které nejsou zapojeny do sítě.

Služby, které nepotřebujete, můžete jednoduše vypnout. V nabídce Start vyberte „Spustit“ a zadejte „services.msc“. Potvrďte kliknutím na „OK“.

Objeví se seznam veškerých služeb. Klepáním na název některé z nich otevřete dialogové okno „Vlastnosti“. V něm můžete změnit „Typ spouštění“ na „Zakázáno“. Tím službu vypnete.

Některé služby jsou pro bezproblémový chod Windows nezbytné. Které z nich můžete bez obav vypnout, se dozvíte v tabulce. V zásadě ale platí, že pokud si nejste sto procentně jisti, službu raději nevypínejte.

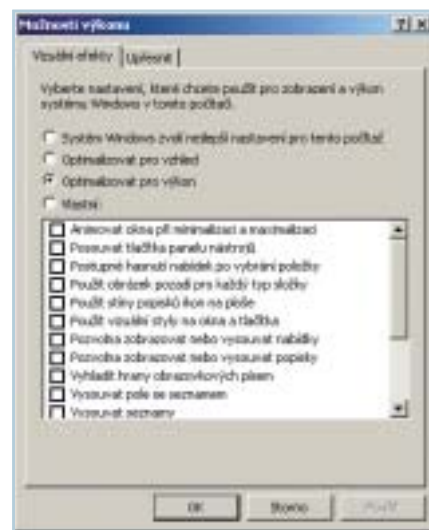
Název	Popis	Stav
Adaptér výkonu služby	Poskytuje křesťevně výkonu...	
ASPNCT State Service	Provides support for out-of...	
Automatická konfigurace	Poskytuje automatickou kon...	Spuštěno
Automatická aktualizace	Poskytuje stahování a instal...	Spuštěno
Centrální firewall pro připojení	Zajišťuje ochranu před nep...	
Centrální zabezpečení LIP	Poskytuje podporu pro heat...	
Chrániče úložné	Poskytuje chyby adresy GUID...	Spuštěno
Indexing Service	Indexuje obsah a vlastnosti...	
Server DHCP	Spravuje konfiguraci sítě, re...	Spuštěno
Server DNS	Přehledá a ukládá do paměti...	Spuštěno
Server služby dobování	Spravuje propojení mezi o...	Spuštěno
Správa počítače pro rychlost	Zpracovává rychlost správy...	
Coordinator DPC	Koordinuje transakce záloh...	
Pracovní služba	Filtrování zpráv Net send a z...	
Služba vzdáleného vy...	Spravuje databázi služba ná...	
Nový	Zpracovává rychlost správy...	Spuštěno
MS Software Shadow	Spravuje zobrazování sít...	
Nastavení služeb (WAS)	Poskytuje služby nastavení...	
Návrhová a odborná p...	Umožňuje spuštění návrh...	Spuštěno

Vypnutím některých služeb v konzole Služby můžete zrychlit svůj počítač.

WINDOWS XP PRO, XP HOME ODSTRANĚNÍ ZBYTEČNÝCH OKRAS Z PRACOVNÍ PLOCHY

Vzhled pracovní plochy Windows XP bezpochyby lahodí oku – animované nabídky, barevná tlačítka, zaoblená okna a další. Všechny tyto okrasy ale zbytečně ukrajují z výkonu počítače. Proto všem, kteří chtějí výkon počítače využívat na užitečnější věci, doporučujeme pestrout pracovní plochu vypnout.

V nabídce Start zvolte „Ovládací panely“. Používáte-li zobrazení podle kategorií, klikněte na „Výkon a údržba“ a pak na odkaz „Upravit vizuální efekty“. Jestliže používáte klasické zobrazení, poklepejte na ikonu „Systém“ a přejděte na záložku „Upřesnit“. Na ní pak v části „Výkon“ klikněte na tlačítko „Nastavení“. Na kartě „Vizuální efekty“ zaškrtněte „Optimalizovat pro výkon“. Windows se poté přepne do standardního zobrazení. Pokud by vám nějaký z efektů přece jenom chyběl, zaškrtněte „Vlastní“ a označte v seznamu efekty, které chcete používat. Výchozí nastavení obnovíte označením „Systém Windows zvolí nejlepší nastavení pro tento počítač“.

Optimalizujte Windows pro výkon a práce vám půjde rychleji.

WINDOWS XP PRO, XP HOME, 2000 LADĚNÍ PROCESŮ NA POZADÍ

Představte si, že právě zpracováváte nějaký DVD pomocí authoringového programu, ale zároveň potřebujete něco najít na internetu. Internetový prohlížeč se ale otevírá jen velmi pomalu, protože počítač prostě přidělil příliš mnoho výkonu filmu.

Pracujete-li s několika programy najednou, můžete jim určit priority. Funguje to přes Správce úloh systému Windows. Stiskněte najednou klávesy [Ctrl] + [Alt] + [Del]. Na záložce Aplikace klikněte pravým tlačítkem myši na program, který chcete urychlit, a z kontextové nabídky vyberte „Přejít k procesu“. Před sebou teď máte okno se zvýrazněným hlavním procesem vybraného programu na záložce „Procesy“. Klikněte na něj →

ZDE SE DOZVÍTE, K ČEMU JEDNOTLIVÉ SLUŽBY SLOUŽÍ A ZDA JE MŮŽETE BEZ OBAV VYPNOUT.		
NÁZEV SLUŽBY	Popis služby	Doporučení (spouštění)
SÍŤOVÁ SCHRÁNKA	Umožňuje prohlížeči síťové schránky ukládání a sdílení informací se vzdálenými počítači.	Zakázat
PŘIHLAŠOVÁNÍ K SÍTI	Podporuje předávací ověření přihlašovacích událostí účtů počítačů v doméně.	Zakázat, pokud není počítač v síti
AUTOMATICKÉ AKTUALIZACE	Povoluje stahování a instalaci důležitých aktualizací Windows.	Zakázat
SYSTÉM UDÁLOSTÍ MODELU COM+ A SYSTÉMOVÉ APLIKACE MODELU COM+	Aplikací, které komunikují s modelem COM+, je velmi málo.	Ručně
MOTIVY	Zprostředkovává správu motivů. Potřebujete pouze tehdy, používáte-li motivy XP.	Zakázat
PŘÍSTUP K ZAŘÍZENÍM STANDARDU HID	Umožňuje používání předdefinovaných tlačítek a klávesnic vstupních zařízení.	Zakázat
ZASÍLÁNÍ ZPRÁV O CHYBÁCH	Zasílá mj. zprávy o chybách Microsoftu.	Zakázat
NÁPOVĚDA A ODBORNÁ POMOČ	Pokud se obejdete bez nápovědy, můžete službu zakázat.	Zakázat
SLUŽBA MODELU COM PRO ZÁPIS NA DISK CD (IMAP)	Vlastní vypalovačka Microsoftu. Používáte-li nějaký vypalovací program, můžete službu zakázat.	Zakázat
INDEXING SERVICE	Indexuje obsah a vlastnosti souborů a zajišťuje rychlý přístup k souborům při vyhledávání. Zato ale výrazně zpomaluje počítač.	Zakázat
KOMPATIBILITA PRO RYCHLÉ PŘEPÍNÁNÍ UŽIVATELŮ	Tuto službu potřebujete pouze tehdy, sdílíte-li svůj počítač s dalšími uživateli a potřebujete mezi uživateli rychle přepínat.	Zakázat
ŠIFROVÁNÍ	Tato služba má smysl, pouze pokud pracujete s certifikáty. Budete ji ale potřebovat např. na stránkách s aktualizacemi Windows.	Zakázat
NETMEETING – VZDÁLENÉ SDÍLENÍ PLOCHY	Umožňuje autorizovaným uživatelům vzdálený přístup na plochu vašeho počítače. Může být nebezpečné.	Zakázat
ZPROSTŘEDKOVATEL ZABEZPEČENÍ NT LM	Poskytuje zabezpečení pro programy používající vzdálené volání procedur.	Zakázat
SMĚROVÁNÍ A VZDÁLENÝ PŘÍSTUP	Nabízí směrování v sítích. Prakticky nikdo tuto službu nepotřebuje.	Zakázat
SERVER	Podporuje sdílení souborů. Má smysl, pouze pokud pracujete v síti.	Zakázat u počítače, který není v síti
ROZPOZNAVÁNÍ HARDWARU	Tato služba se stará o rozpoznávání DVD v mechanice. Spouští dialog pro výběr akce.	Automaticky, případně zakázat a sledovat
SMART CARD	Spravuje přístup ke kartám typu smart card. Potřebujete tedy pouze v případě, že takévé karty používáte.	Zakázat
PODPORA KARET SMART CARD	Umožňuje používání starších verzí karet nepodporujících technologii plug and play.	Zakázat
SLUŽBA ROZPOZNAVÁNÍ POMOCÍ PROTOKOLU SSDP	Povoluje zjišťování zařízení UPnP v domácí síti.	Zakázat, bezpečnostní riziko!
TELEFONNÍ SUBSYSTÉM	Podporuje rozhraní telefonního subsystému (TAPI). Pokud toto rozhraní nepoužíváte, službu vypněte.	Zakázat
TELNET	Umožňuje vzdálenému uživateli připojit se k počítači a spouštět programy. Má smysl pouze pro administrátory, kteří chtějí počítač spravovat na dálku.	Zakázat
TERMINÁLOVÁ SLUŽBA	Má smysl pouze při práci v síti.	Zakázat
HOSTITEL ZAŘÍZENÍ UPNP	Poskytuje podporu pro hostování zařízení technologie Universal Plug and Play.	Zakázat, bezpečnostní riziko!
WEBOVÝ KLIENT	Umožňuje programům pro Windows vytvářet soubory pro internet a přistupovat k nim.	Zakázat
SYSTÉMOVÝ ČAS	Umožňuje synchronizaci data a času u všech klientů a serverů v síti.	Zakázat u počítače, který není v síti

PLACENÁ INZERCE

54 Mbps s 3Com bezdrátovou sítí 11g

- ⌚ Až 5x rychlejší než současné bezdrátové sítě 11b
- ⌚ Kompatibilita s 11b produkty
- ⌚ Bezpečné 128/256 WEP/WPA šifrování
- ⌚ Postavte jednoduchou a spolehlivou síť s produkty:

- 3Com OfficeConnect Wireless 11g Cable/DSC Gateway
- 3Com OfficeConnect Wireless 11g Access Point
- 3Com OfficeConnect Wireless 11g PC Card

Pro bližší informace kontaktujte společnost 3Com na tel: 227 315 801, www.3com.cz

3COM

www.oxydeal.cz

prodejní B2B systém nové generace

prodejní B2B systém nové generace

→ pravým tlačítkem myši a vyberte „Nastavit prioritu“. Poté si zvolte prioritu, např. „Vysoká“. Možnost „Reálný čas“ je vhodná pouze pro systémy se dvěma procesory.

Nevýhodou tohoto postupu je to, že jakmile program zavřete, Windows nastavenou prioritu zapomenou. Můžete si ale pomoci dávkovými soubory, které budou prioritu automaticky nastavovat. Například pro spuštění Internet Exploreru s vysokou prioritou budete potřebovat tento příkaz:

```
start /HIGH iexplorer
```

Označení priorit v angličtině od nejvyšší po nejnižší zní:

RealTime;
High;
AboveNormal;
Normal;
BelowNormal;
Low.

Toto nastavení se ale nezobrazuje ve Správci úloh – ten z nějakých neznámých důvodů ukazuje neustále prioritu „Normální“.

WINDOWS XP PRO, XP HOME MAZÁNÍ DLL Z HLAVNÍ PAMĚTI

Windows XP si ukládají DLL použitých programů do paměti. To paměť zbytečně zatěžuje a zpomaluje systém. Změnit to je jednoduché:

V nabídce Start vyberte „Spustit“ a zadejte „regedit“. V editoru registru přejděte na klíč „HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer“. V pravém okně klikněte pravým tlačítkem myši kamkoli na volné místo a vyberte „Nový – Řetězcová hodnota“. Zadejte název hodnoty „AlwaysUnloadDll“. Poklepejte na ni a jako hodnotu zadejte „1“.

WINDOWS XP PRO, XP HOME OKAMŽITÉ PŘEVEDENÍ ČEKÁJÍCÍCH PROCESŮ

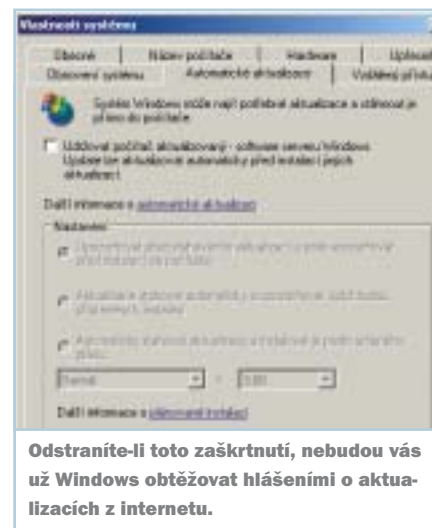
Jedním příkazem můžete Windows donutit, aby okamžitě provedly všechny procesy na pozadí, které normálně provádějí v klidovém stavu. K takovým procesům patří například optimalizace spuštění. Během 3D hry nebo dlouhých početních úloh by se tento proces spustil v době, kdy se vám to rozhodně nehodí. Z nabídky Start vyberte „Spustit“ a zadejte tento příkaz:

```
Rundll32.exe advapi32.dll,ProcessIdleTasks
```

Jakmile optimalizace proběhne, jsou Windows připraveny na plnění dalších úkolů.

WINDOWS XP PRO, XP HOME ZAKÁZÁNÍ AUTOMATICKÝCH AKTUALIZACÍ Z INTERNETU

Aktualizace z internetu zaplevelují počítač a obtěžují uživatele dialogovými okny v nevhodný okamžik. Také vám to vadí? Pak pryč s automatickými aktualizacemi! Otevřete „Ovládací panely“. Klikněte na „Systém“ a přejděte na záložku „Automatické aktualizace“. Na ní pak odstraňte zatřetí u „Udržovat počítač aktualizovaný“. Microsoft distribuuje pomocí této funkce i důležité bezpečnostní záplaty, proto byste měli pravidelně navštěvovat stránku s aktualizacemi. Dostanete se na ni přes nabídku Start – Programy – Windows Update.

WINDOWS XP PRO, XP HOME, 2000 ZAPÍNÁNÍ A VYPÍNÁNÍ SLUŽEB A PROCESŮ

Hry nebo náročné výpočty potřebují veškeré systémové zdroje. Pomocí dávkového souboru můžete všechny služby a procesy cíleně zapínat a vypínat.

→ **Ukončení služeb dávkovým souborem**

Otevřete Poznámkový blok a napište tento příkaz:

```
Net Stop „Automatické aktualizace“.
```

Soubor pak uložte s koncovkou .BAT. Můžete ho rozšířit o další služby uvedené v tabulce. Poklepáním na soubor ukončí Windows všechny služby, které jsou v něm uvedené. Vytvořte si ještě jeden dávkový soubor se stejnými službami, pouze před název služby napište „net start“. Poklepáním na tento soubor zase všechny služby spustíte.

Ukončení procesů jedním příkazem

Profesionálové pomoci dávkového souboru ukončují i procesy. Když se ve Správci úloh podíváte na záložku „Procesy“, zjistíte, kolik jich ve vašem počítači na pozadí běží. K jejich ukončení jedním dávkovým souborem budete potřebovat program PSkill. Najdete ho na internetové stránce www.sysinternals.com/ntw2k/freeware/pskills.shtml. Po jeho nainstalování vložíte do dávkového souboru např. příkaz:

```
C:\Program Files\pskill\ Pskill.exe trillian.exe
```

Tento příkaz ukončí komunikační program Trillian. Stejně to funguje i u dalších procesů. Ale pozor – nemůžete jen tak ukončit libovolný proces probíhající na pozadí. Jaké procesy se za jednotlivými zkratkami skrývají a zda je můžete bez obav vypnout, se dozvíte např. v přehledu na internetové stránce www.reger24.de/prozesse.html.

WINDOWS XP PRO, XP HOME, 2000 OMEZTE DR. WATSONA

Pro programátory je to užitečný nástroj, pro obvyčejného uživatele je spíš na obtíž. Proto pryč s diagnostickým nástrojem Dr. Watson. Otevřete editor registru a přejděte na klíč „HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\AeDebug“. Přes nabídku „Soubor – Export – Vybraná větev“ exportujte klíč do nějaké bezpečné složky a poté ho vymažte.

Pokud by vám Dr. Watson někdy přece jenom chyběl, poklepejte na exportovaný

soubor REG a poté do příkazové řádky vepište:

```
drwtsn32 -i
```

Tím se diagnostický nástroj znovu aktivuje.

WINDOWS XP PRO, XP HOME, 2000 ZABRÁNĚNÍ STRÁNKOVÁNÍ JÁDRA SYSTÉMU

Windows XP ukládají jádro systému a další data na pevný disk do souboru PAGEFILE.SYS. Tomuto procesu se říká stránkování nebo swapování. Jeho smyslem je uvolnit základní paměť RAM. U počítače se 128 MB RAM se to vyplatí, ale máte-li 256 a víc MB paměti, tak to spíš zdržuje. Stránkování můžete zakázat.

Spusťte editor registru a přejděte na klíč „HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Session Manager\Memory Management“. Označte „DisablePagingExecutive“ a nastavte hodnotu na „1“. Totéž provedte u hodnoty „LargeSystemCache“. Nyní budou Windows nechávat části jádra v základní paměti, čímž se systém zrychlí.

PLACENÁ INZERCE

Změna cen vyhrazena. Firmu ProCA připojte na Internet společnost InWay, www.inway.cz. Pentium® SpeedStep™ a Intel Inside® jsou ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami Intel Corporation nebo jejich průběžek ve Spojených státech a ostatních zemích. V

Počítač TESCO s procesorem Intel® Pentium® 4

STŘED VAŠEHO DIGITÁLNÍHO SVĚTA

TESCO AVP965 Professional
cena 24.499 Kč bez DPH

TESCO AVP965 Professional je nejvýkonnější model počítače z produktové řady určené pro podniky a kanceláře. Standardní konfigurace nabízí komfortní a vysoký výkon.

TESCO doporučuje pro vzdělání Microsoft® Windows® XP Professional.

- procesor Intel® Pentium® 4 2.4 GHz, HT
- Microsoft® Windows® XP Professional
- paměť 256 MB DDR 400 (dual DDR)
- HDD WD 120 GB SerialATA/100, 7200 ot./min.
- FDD TEAC 3,5" 1,44 MB
- CDD SONY, 52x rychlostní
- VGA ATI RADEON 9200, 64 MB DDR, AGP 8x
- 6ti kanálová integ. zvuk. karta, LAN 10/100 TPO
- skříň Middletower (ATX)
- klávesnice Chicony a myš Genius
- rozšířená nabídka služeb www.proca.cz/sluzby

záruka 3 roky

Počítače TESCO ...
... výkon pro náročné aplikace

více informací na
www.tesco.cz

Více informací o počítačích TESCO a autorizovaných prodejcích získáte na telefonním čísle: 567 578 810 nebo na www.tesco.cz. Výrobce a distributor počítačů TESCO: ProCA spol. s r.o., V Lužích 818 142 00 Praha 4, <http://www.proca.cz>

Úspora místa na disku

Nabobtnalé Windows nestojí jen čas, nýbrž zabírají také místo na disku. Odložte zbytečné megabyty a odstraňte nepotřebné příslušenství.

WINDOWS XP PRO, XP HOME ODSTRANĚNÍ FUNKCE KOMPRIMOVANÉ SLOŽKY

Používáte-li Winzip nebo Winrar, funkci Komprimované složky, která je součástí Windows XP a umožňuje zobrazovat obsah archivů, už nepotřebujete. Následujícím příkazem ji jednoduše odinstalujete. Z nabídky Start zvolte „Spustit“ a zadejte:

```
regsvr32 /u zipfldr.dll
```

Tímto příkazem ji zase nainstalujete:

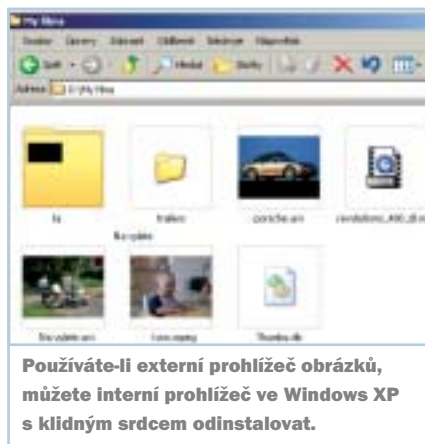
```
regsvr32 zipfldr.dll
```

WINDOWS XP PRO, XP HOME VYPNUTÍ NÁHLEDU PRO FILMOVÉ SOUBORY

Máte-li v počítači uloženo hodně filmů, může otevírání složky nějakou dobu trvat. Windows XP se totiž snaží zobrazit

u všech souborů náhled. Tomu můžete snadno zabránit.

Z nabídky Start vyberte „Spustit“ a zadejte „regedit“. V editoru registru přejděte na klíč „HKEY_CLASSES_ROOT\SystemFileAssociations\avi\shellex\PropertyHandler“. Zapamatuj-

te si hodnotu „Default“ (pro případ, že byste ji mohli obnovit) a vymažte ji. Složka s filmovými soubory se teď bude otevírat o poznání rychleji.

WINDOWS XP PRO, XP HOME MAZÁNÍ SLOŽKY UNDO PO AKTUALIZACÍCH

Jakmile nainstalujete aktualizace a bezpečnostní záplaty do Windows pomocí funkce automatické aktualizace nebo z internetové stránky, vytvoří Windows XP pod WINDOWS složku Undo. Soubory v této složce většinou začínají řetězcem \$NtUninstall. Po nějakém čase se slušně rozmnoží a zabírají na disku několik megabytů. Jestliže potřebujete místo, jednoduše je vymažte.

POZOR: Soubory vymažte, pouze jste-li si doopravdy jisti, že aktualizace nebudete chtít už nikdy odinstalovávat. Záznamy v nabídce „Přidat nebo odebrat programy“ pak totiž budou nefunkční.

WINDOWS XP PRO, XP HOME, 2000 ODSTRANĚNÍ NEPOTŘEBNÉHO PŘÍSLUŠENSTVÍ

Aniž by se vás na cokoli zeptal, zahltí instalační program Windows váš pevný disk →

PLACENÁ INZERCE

VYHODNOCENÍ

VELKÉ LETNÍ SOUTĚŽE

Správná odpověď na soutěžní otázku „Co pro Vás V-klub znamená?“ zní: Výhody po celý rok.

1. místo – zájezd s cestovní kanceláří Fischer pro 2 osoby v hodnotě 30 000 Kč

Ladislav Borzy, Praha 2,

2. místo – notebook

Kamil Koutník, Milevsko,

3. místo – stolní počítač

David Vyskočil, Svitavy,

4. místo – DVD přehrávač

Angelo Binzoni, Turnov,

5. místo – repro – domácí kino

Iveta Patočková, Praha 4,

6. místo – hifi věž

Milan Domlatil, Lanškroun,

7. místo – modem

Dana Pernicová, Brno,

8. místo – USB Flash disk

Jana Hemelíková, Praha 10,

9. místo – vypalovací mechanika CD-RW

Otomar Malý, Hajnice.

Výherci z 10. – 150. místa budou uvedeni na www.vklub.cz

FISCHER

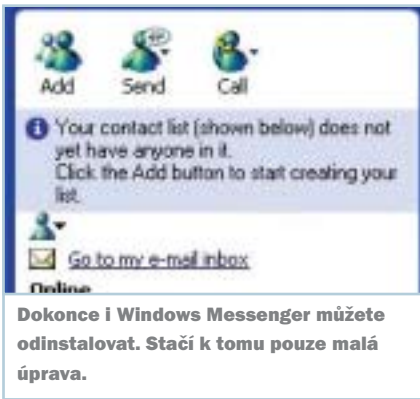
CHIP

počítač
pro každého

LEVEL

PlayStation 2
OFICIÁLNÍ MAGAZÍN - CZ

V KLUB

→ spoustou pomocných programů. I když je vůbec nepotřebujete, nedají se jednoduše odstranit pomocí dialogového okna „Přidat nebo odebrat programy“.

Přitom se tam ale skrývají. Aby se objevily, musíte provést malou úpravu v souboru SYSOC.INF. Přejděte do složky WINDOWS\INF a vyhledejte soubor SYSOC.INF. Otevřete ho v textovém editoru. Na některých řádcích narazíte na slovo „Hide“. Vymažte tato čtyři písmena a v dialogovém okně „Přidat nebo odebrat programy“ přejděte na „Přidat nebo odebrat součásti systému“. V seznamu se nyní objeví další nástroje, které můžete jednoduše odinstalovat tím, že odstraníte zaškrtnutí. Pokud nemůžete soubor SYSOC.INF najít nebo nefunguje zálohování, můžete si nainstalovat originál z instalačního CD. Stačí do příkazového řádku zadat příkaz:

```
expand f:\i386\sysoc.in_
C:\WINDOWS\inf\sysoc.inf
```

Místo „f“ samozřejmě zadejte písmeno své mechaniky.

WINDOWS XP PRO, XP HOME VYPNUTÍ NÁSTROJE OBNOVENÍ SYSTÉMU

Zní to jako paradox. Bezpečnost systému je v některých případech ohrožena zabezpečení dokumentů. To znamená, že pomocí funkce Obnovení systému se mohou obnovit i soubory, které jste úmyslně vymazali. Jestliže vám to vadí a jen neradí se vzdáváte místa na pevném disku, které tato funkce zabírá, můžete Obnovení systému vypnout.

V „Ovládacích panelech“ klikněte na „Systém“ a přejděte na záložku „Obnovení systému“. Na ní pak zaškrtněte „Vypnout nástroj Obnovení systému na všech jednotkách“.

WINDOWS XP PRO, 2000 VÍC MÍSTO OMEZENÍM PAMĚTI PRO OCHRANU SOUBORŮ

Systém ochrany souborů systému Windows zabráňuje tomu, aby nějaká aplikace přepsala základní systémové soubory. Je to dobrý nápad, ale má dva drobné nedostatky.

Zaprvé – ochrana brání i přepsání souborů například novějšími verzemi. Zadruhé – Windows ukládají soubory do skryté složky WINDOWS\SYSTEM32\DLLCACHE jako zálohu. A tato záloha může časem narůst do úctyhodných rozměrů. Na dvou náhodně vybraných počítačích jsme odhalili soubory o velikosti 190 MB, a dokonce 250 MB.

Co s tím? Můžete ochranu souborů vypnout a složku vymazat. Tím sice získáte volné místo na disku, ale na druhou stranu přijmete o důležité zabezpečení systému. Nebo můžete tuto funkci alespoň omezit.

Jak to funguje? V nabídce Start vyberte „Spustit“ a zadejte příkaz „gpedit.msc“. Otevře se konzola „Zásady skupiny“. Postup-

ně přejděte z „Konfigurace počítače“ přes „Šablony pro správu“ a „Systém“ až na „Program Ochrana souborů systému Windows“. Poklepejte na „Omezit velikost mezipaměti programu Ochrana souborů systému Windows“. V dialogovém okně zatrhněte „Povoleno“ a do pole „Velikost mezipaměti (MB)“ vepište velikost ve megabytech.

Do pole „Cesta k souborům mezipaměti“ zadejte cestu ke složce, do které chcete systémové soubory uložit. Poté restartujte počítač. Windows zaplní novou složku soubory a vyzvou vás k vložení instalačního CD. Na konec vymažte soubor DLLCACHE, který už teď není chráněn.

WINDOWS XP PRO, 2000 OCHRANA SOUBORŮ: RYCHLÉ NASTAVENÍ PRO EXPERTY

Ochrana souborů systému Windows lze nastavovat i pomocí příkazů. Nejprve vymažte vyrovnávací paměť zadáním příkazu do příkazové řádky

```
SFC /PURGECACHE.
```

Tím získáte volné místo. Poté nastavte maximální velikost složky příkazem

```
SFC /CACHE SIZE=50
```

Nyní už jen zaplňte složku potřebnými soubory. Vložte instalační CD a zadejte příkaz

```
SFC /SCANNOW
```

Windows si vyžádají instalační CD a zaplní vyrovnávací paměť. ■ ■ ■ Stephan Goldman, autor@chip.cz

PLACENÁ INZERCE

Tipy a triky pro Windows

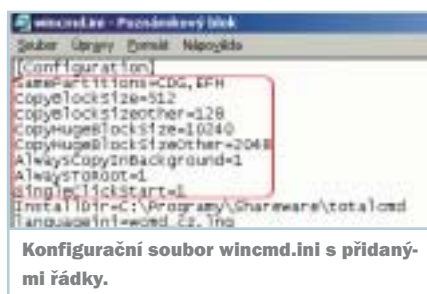
Total Commander a uživatelé ve Windows

V dnešním dílu se budeme zabývat nastaveními Total (Windows) Commanderu, která je možné změnit jenom editací jeho konfiguračního souboru a která jsou velice užitečná. V závěru se ale dostaneme i ke dvěma tipům přímo pro Windows.

RYCHLEJŠÍ KOPÍROVÁNÍ V TC

V prvním tipu si ukážeme, jak je možné v Total Commanderu (dále jen TC) dosáhnout zvýšení rychlosti kopírování souborů cca o 15 – 30 %.

1. V TC z menu Konfigurace vyberte Měnit konfigurační soubory přímo. Spustí se Poznámkový blok s otevřeným konfiguračním souborem wincmd.ini. Jestliže tento příkaz v menu nemáte nebo nefunguje, vyhledejte wincmd.ini přes prohlédávání Windows (měl by se nacházet v adresáři Windows – Start/Spustit/%windir%).
2. V daném konfiguračním souboru vyhledejte sekci [Configuration] a v ní vždy na nový řádek napište řetězec ve tvaru hodnota=údata (nebo upravte údaj již existující hodnoty) podle tab. 1. Příklad řádků:
CopyBlockSize=512


```
CopyBlockSizeOther=128
CopyHugeBlockSize=10240
CopyHugeBlockSizeOther=2048
```

3. Do stejné sekce přidejte na nový řádek (nebo zeditujte existující) hodnotu Same-

Partitions s údajem určujícím, které diskové oddíly se nacházejí na stejném fyzickém disku. Příklad: Pokud jednomu z disků patří oddíly C, D a G a druhému E, F, H, přidejte řetězec
SamePartitions=CDG,EFH.

4. Soubor uložte.

Změna se projeví po příštím startu Total Commanderu. Pro tento i následující tipy platí, že budete-li se chtít vrátit ke standardním hodnotám, všechny hodnoty popisova-

né v daném tipu z konfiguračního souboru wincmd.ini vymažte.

KOPÍROVÁNÍ V TC PODRUHÉ

Využíváte často možnost kopírování na pozadí – tj. tak, aby i při kopírování bylo možné s TC normálně pracovat? Následujícím nastavením docílíte, že kopírování bude probíhat už od začátku automaticky na pozadí a nebude potřeba jej k tomu pokaždé manuálně „nutit“. Do konfiguračního souboru wincmd.ini stačí do sekce [Configuration] přidat (nebo upravit existující) tento řádek: AlwaysCopyInBackground=1. Postup jeho přidání je stejný jako u předchozího tipu.

VŽDY ZOBRAZOVAT KOŘENOVÝ ADRESÁŘ (TC)

Tento tip vysvětlíme raději na příkladu: Jestliže se na jednom panelu „proklikáte“ na disku C do složky
Programy\Freeware\Utility\system a na druhém si vyberete k zobrazení též disk C, zobrazí se vám nikoli kořenový – hlavní adresář, ale právě ta složka, do které jste se v tom prvním panelu „proklikali“. Pro zobrazení kořenového adresáře vám tak nezbyvá nic jiného než „proklikat“ se zpět.

Tato vlastnost je pro někoho užitečná, někomu naopak vůbec nevyhovuje. Patříte-li do té druhé kategorie uživatelů a chcete ji vypnout, přidejte do konfiguračního souboru wincmd.ini do sekce [Configuration] řádek →

HODNOTA	vysvětlení	platné a doporučené hodnoty (v kilobajtech)
COPYBLOCKSIZE	Nastavení velikosti "bloku" dat, po kterém se data budou kopírovat v rámci jednoho disku (fyzického, tedy i v rámci jednotlivých oddílů jednoho disku).	Minimem a zároveň předvolenou hodnotou je 32, doporučená velikost závisí na velikosti vyrovnávací paměti vašeho disku – zadejte její polovinu (maximálně však 2048). Pokud neznáte velikost vyrovnávací paměti disku, zadejte 128 nebo 256 pro starší disky, nebo 512 či 1024 pro novější.
COPYBLOCKSIZEOTHER	Totéž jako předešlé nastavení, použije se při kopírování mezi dvěma fyzickými disky.	Minimem a zároveň předvolenou hodnotou je 32, optimum je 64 nebo 128.
COPYHUGEBLOCKSIZE	Nastavení velikosti "bloku" dat při kopírování velkých souborů přímým způsobem, tj. bez používání diskové vyrovnávací paměti.	Minimem a zároveň naší doporučenou hodnotou je 1024, pro rychlé disky můžete zkusit i dvojnásobek. Standardně je tato metoda vypnuta, u souborů s velikostí pod touto hodnotou se tento způsob používat nebude.
COPYHUGEBLOCKSIZEOTHER	Totéž jako předešlé nastavení, použije se při kopírování mezi dvěma fyzickými disky.	Minimem je 256, doporučujeme hodnotu 1024 nebo 2048. Standardně je i tato metoda vypnuta.

Při kopírování mezi dvěma fyzickými disky se používají nižší hodnoty než při kopírování v rámci jednoho disku proto, aby disky mohly číst/zapisovat současně.

Příkaz	Přihlášení povoleno:
NET USER TEST /TIMES:Po-Ne,18-24	denně od 18.00 do půlnoci
NET USER TEST /TIMES:Po-St,18-24;So,0-24;Čt,Pá,Ne,6-24	od pondělí do středy od 18.00 do půlnoci, v sobotu neomezeně, v ostatních dnech od 6.00 do půlnoci
NET USER TEST /TIMES:Po-St,8,23;So,6-12,15,18-24	od pondělí do středy od 8.00 do 9.00 a od 23.00 do půlnoci, v sobotu od 6.00 do 12.00, od 15.00 do 16.00 a od 18.00 do půlnoci, v ostatních dnech vůbec (!!!)
NET USER TEST /TIMES:ALL	vždy

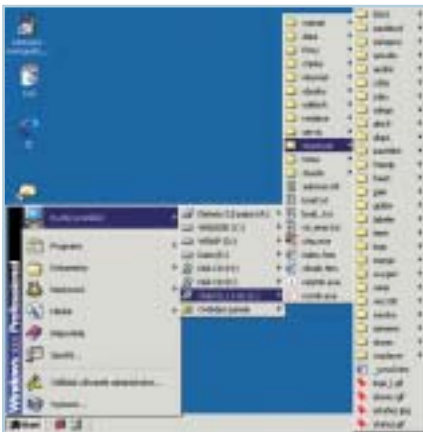
→ AlwaysToRoot=1 (nebo upravte údaj existující hodnoty na 1), opět stejným postupem jako u prvního tipu.

„JEDNOKLIKOVÝ“ TC

Sérii tipů vztahujících se k Total Commanderu zakončíme užitečným tipem nejen pro ty, kdo mají v Průzkumníku aktivován „jednoklikový“ režim, tj. spuštění aplikací/otevření souborů jen jedním kliknutím levým tlačítkem myši místo klasického „dvojkliku“ (vybrání souboru se pak realizuje už pohybem najetím kurzoru myši nad soubor). Chcete-li podobnou funkci aktivovat i v Total Commanderu, opět si otevřete konfigurační soubor wincmd.ini a do sekce [Configuration] dopište řádek SingleClickStart=1 (nebo změňte údaj existující hodnoty na 1).

PŘIHLÁŠENÍ UŽIVATELE JEN V URČITOU DOBU

Potřebujete ve Windows NT/2000/XP časově omezit přihlášení určitého uživatele? Zkusíte-li to přes dialogová okna Windows, neuspějete. Je třeba použít nástroj net, pracující pouze v Příkazovém řádku. Jak postupovat? Následovně:

Rychlý prohlížeč v menu Start

1. Jestliže ještě nemáte vytvořené uživatelské konto, které pak chcete časově omezit, udělejte to přes Ovládací panely → Uživatelé a hesla. Můžete použít i příkaz net user; je to poněkud zdoluhavější, ale máte k dispozici i doplňující volby, které nelze přes dialog Uživatelé a hesla nastavit. Náповědu můžete získat po zadání příkazu net user /help.

2. Spusťte Příkazový řádek (Start/Spustit/cmd).
3. Zadejte následující příkaz:
net user xxx /times:yyy
kde xxx je přihlašovací jméno uživatele a yyy doba, během které se uživatel může do systému přihlásit. Ta má syntaxi
aaa,bbb
aaa představuje den v týdnu, více dnů oddělených čárkou nebo rozpětí dnů s pomlčkou. Dny ze zadávají slovem a to, která slova jsou platná, záleží na jazykové verzi vašich Windows. Místo celého slova je však možné zadat i jeho zkratku (obvykle první dvě písmena z něj, to první musí být velké; ve Windows 2000 si lze platné zkratky ověřit příkazem net helpmsg 3768, ve Windows XP se po zadání daného příkazu zkratky nevyplní).

bbb představuje hodinu nebo interval hodin, během kterých se lze přihlásit, přičemž např. 22 znamená totéž jako 22 – 23.

Jednotlivé definice časových omezení se pak mezi sebou oddělují středníkem (aaa,bbb;aaa2,bbb2). Několik příkladů daného příkazu pro uživatele test najdete v tabulce. Změna nastavení uživatele by se měla projevit ihned.

Nezapomeňte – během dnů, které v příkazu neuvedete, se uživatel nebude moci přihlásit do systému vůbec! Daný postup nebyl otestován ve Windows XP Home Edition, je však velice pravděpodobné, že bude bez problémů fungovat.

RYCHLÝ PROHLÍZEČ V MENU START

A na závěr opět jeden kratičký, ale užitečný tip. Co myslíte, že se stane, když si do menu Start umístíte odkaz na „Tento počítač“ z pracovní plochy? Vytvořte si tím prohlížeč, který pro jeho šikovnost a rychlost možná začnete používat častěji než Průzkumníka.

Vytvoření takového odkazu je otázkou několika sekund: jednoduše ikonou „Tento počítač“ uchopíte a přetáhnete nad menu Start, chvilku počkáte, než se menu rozvine, a pak ikonku pustíte tam, kde ji chcete mít. Totéž můžete udělat i s ikonou Koše nebo Míst v síti. ■ ■ ■ Filip Hanker, www.regedit.sk, hanker@regedit.sk

Speciální balík pro tvůrce www stránek za neuvěřitelnou cenu 6 390 Kč bez DPH! Web Tools MX - tři špičkové programy Macromedia v předchozích verzích MX (Dreamweaver MX, Fireworks MX a Flash MX). Jakýkoliv program z této sady lze upgradovat (včetně upgrade na celé Studio MX 2004), takže Web Tools MX představují výborný základ pro každého webdesignéra.

Špička mezi editory webových stránek - umožňuje vizuální tvorbu dynamických aplikací s podporou ASP, ASP.NET, JSP, PHP a CFML, přímou editací HTML kódu a ladění ColdFusion aplikací.

Standard pro tvorbu webových interaktivních a multimediálních aplikací. Nově podporuje práci s videem, přímou komunikaci s aplikačními servery, načítání externích souborů a sdílení knihoven.

Bitmapové vektorový grafický editor, zaměřený na tvorbu a úpravu webové grafiky. Nabízí vše, co může profesionál potřebovat včetně optimalizace grafiky a exportu HTML pro interaktivní objekty.

macromedia
WebTools
MX

Nic výhodnějšího pro tvorbu, správu a provoz web stránek patrně nenajdete

Distribuce: **Digital Media s.r.o.**, Schweitzerova 22, 779 00 Olomouc, tel.: 585 22 72 72, fax: 585 43 67 37, email: obchod@digitalmedia.cz, web: www.macromedia.cz

1st Page 2000 2.0 Final

Freewarový nástroj pro profesionály

Program 1st Page 2000 je freewarový HTML editor, který svojí kvalitou předčí řadu komerčních produktů. Tvůrci vycházejí z populárního HTML editoru HomeSite. Aplikace si jsou podobné především ve stylu ovládání a v rozvržení pracovní plochy a jednotlivých panelů. Upozorníme vás na několik zajímavých funkcí.

Znáte-li HomeSite, nebude vám ovládání 1st Page dělat žádné problémy. Pár odlišností tu samozřejmě je, ale na to si rychle zvyknete. Program 1st Page není určen pouze profesionálním tvůrcům; může ho používat i začátečník, a to především díky čtyřem režimům, mezi kterými lze přepínat. Jde o režimy Normal, Easy, Expert

„Start Manager“, ve kterém kliknete na tlačítko „User Templates“ (pak si budete moci vybrat ze svých šablon).

Vytváření nového dokumentu můžete začít také konverzí. Zkuste příkaz „File/Convert Text File to HTML Document“. Objeví se okno, ve kterém vyberte příslušný textový soubor (bohužel není pod-

funkci, díky které se rychle dostanete tam, kam potřebujete.

ČASTO POUŽÍVANÉ KÓDY

Často používané kódy (skupiny tagů) si můžete uložit a v případě potřeby rychle vložit do HTML dokumentu. Poslouží vám k tomu panel myCode. V levé dolní části okna programu najdete pět tlačítek pro přepínání mezi jednotlivými panely (tyto panely lze skrýt/zobrazit pomocí příkazu „View/View Side Panel“ nebo pomocí tlačítka F9). Klikněte na tlačítko se symbolem „tužka“. Objeví se panel myCode – zde najdete v levé horní části dvě tlačítka.

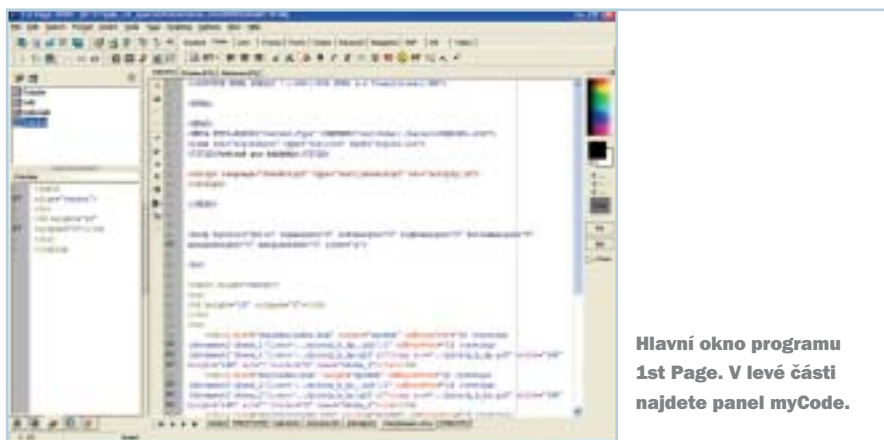
Klikněte na tlačítko „Create a new myCode template“. Objeví se okno „New: myCode“. Zde vyplňte *název kódu* (položka Description), *úvodní část kódu* (položka Start Text) a *závěrečnou část kódu* (položka End Text).

Použití je jednoduché. Označte příslušnou část v HTML dokumentu a poklepejte na požadovaný *název kódu* v levém panelu. Označená část se ohraničí *úvodní částí kódu* a *závěrečnou částí kódu*.

MÍSTNÍ NABÍDKA

Při tvorbě HTML kódu můžete také využít místní nabídku. Uvedeme si několik příkladů. Označte určitý tag a klikněte na něj pravým tlačítkem myši. Z místní nabídky vyberte příkaz „Edit Tag“. Objeví se okno, ve kterém lze definovat jednotlivé atributy označeného tagu. Tuto funkci lze však použít pouze u některých tagů.

Další velmi praktickou funkcí je možnost rychle otevřít požadovaný HTML soubor, jehož jméno se nachází v právě editovaném HTML dokumentu. Postupujte následovně. Označte ➔

Hlavní okno programu 1st Page. V levé části najdete panel myCode.

a Hardcore. Pro začátečníky doporučuji režim Easy; pro ostatní Expert (ten je také nejvíce podobný ovládání programu HomeSite). Přepínání mezi režimy lze realizovat přes nabídku „Options“.

START MANAGER, ŠABLONY A KONVERZE

Po spuštění programu se jako první objeví okno „Start Manager“, pomocí kterého můžete odstartovat vytváření nového dokumentu. Toto okno lze kdykoliv zobrazit klávesou F5.

Šablony nám mohou ušetřit dost práce. Chcete-li určitý HTML dokument uložit jako šablonu, zvolte příkaz „File/Save as Template“. Později můžete šablonu otevřít příkazem „File/New/From Template“. Otevře se okno

porován formát RTF). Vytvoří se nový HTML dokument (včetně základních tagů). Podobný je příkaz „File/Import Text File“. Tento příkaz však obsah vybraného textového souboru vloží na pozici kurzoru (tj. do aktuálního HTML dokumentu) a nebudou vložené žádné tagy (ty musíte doplnit sami). Obě popsané funkce jsou vhodné pouze pro jednoduchou konverzi textových souborů; nečekejte nic převratného.

ČASTO POUŽÍVANÉ SLOŽKY

V okně „Open“ (příkaz „File/Open“) najdete v dolní části položku „Favorites“ – sem si můžete umístit nejčastěji používané složky. Otevřete požadovanou složku a klikněte na tlačítko se znakem „plus“ (aktuální složka se pak vloží do seznamu). Jde o šikovnou

POZOR!

Spolu s programem se na pevný disk nainstalují i ukázky skriptů, z nichž jeden obsahuje trojského koně (soubor six buttons from hell.js). Není to soubor podstatný pro funkci programu a pokud jej nebudete používat, nehrozí vám žádné nebezpečí.

→ název souboru a z místní nabídky vyberte příkaz „Open File at Cursor“ (nebo aplikujte klávesovou zkratku Shift+Ctrl+Enter).

Hodit se může i příkaz „Highlight Pen“ – ten poslouží ke zvýraznění označené části kódu (označená část kódu se podbarví). Přes místní nabídku můžete také vkládat základní tagy (viz příkazy „HTML“, „Selected“ a „Make Link“). Potřebujete-li nápovědu k určitému tagu, klikněte na něj a stisknete tlačítko F1.

VLOŽENÍ OBRÁZKU

V horní části programu najdete důležité panely, které jsou vhodné pro vkládání tagů do vytvářeného HTML dokumentu. Podívejme se na panel „Standard“. Jsou zde tři šikovní tlačítka (jde o třetí, čtvrté a páté tlačítko zleva) pro rychlou definici tagu IMG.

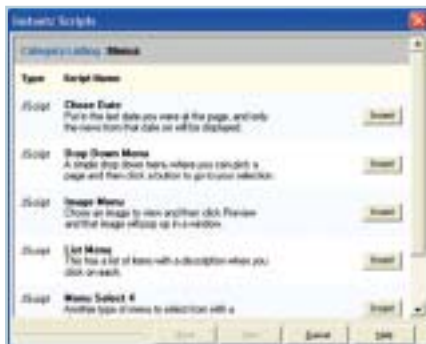
Tlačítko „Insert Image Quickly“ otevře okno, ve kterém stačí vybrat obrázek a kliknout na tlačítko „Open“. Do HTML dokumentu se vloží příkaz IMG se základními atributy. Přidání nových nebo editace stávajících atributů je na vás.

Tlačítko „Image Advanced“ otevře okno „Image“, jež nabízí více možností než okno v předchozím případě. Můžete zde vybrat obrázek a přímo nastavit řadu atributů.

Nejzajímavější je však tlačítko „Insert Rollover Image“ – to slouží k vložení obrázku (tlačítko, který se změní při akci „onMouseOver“ (tj. když myš ukáže na obrázek). V okně „Insert Rollover Image“ stačí vyplnit položky Normal Image, Rollover Image, Image Name a Link to.

ZÁSOBÁRNA SKRIPTŮ

Součástí programu 1st Page je slušná sbírka skriptů, jež můžete využít při své tvorbě. K dispozici jsou skripty těchto jazyků: JavaScript, VBScript, Perl a CGI. Vše najdete v nabídce „Scripting“.

Pomocí nástroje Instantz Scripts můžete rychle vložit požadovaný skript.

Zkuste například příkaz „Scripting/Instantz Scripts“. Objeví se okno „Instantz Scripts“ – najdete zde desítky užitečných

skriptů rozdělených do 21 skupin (jde například o skupiny Audio Effects, Background Effects, Clocks, Games, Menus).

Hodit se může také příkaz „Scripting/Common Javascript Wizard“, jež nabídne průvodce pro snadné vytvoření šesti javascriptových kódů. Určitě také oceníte příkaz „Scripting/Script Object Tree“ (ten zpřístupní přehledný strom javascriptových objektů) a příkaz „Scripting/Open Windows Script“ (spustí průvodce pro vytvoření často používaného skriptu „Open Window“).

SPECIÁLNÍ NÁSTROJE

V nabídce „Tools“ je několik zajímavých nástrojů. Bohužel většina z nich je pro HTML dokumenty s českými znaky nepoužitelná.

Použitelný je však nástroj „Tools/HTML Source Compressor“. Ten zmenší HTML dokument o 10 až 20 %. Docílí toho tak, že odstraní přebytečné mezery a nahradí některé tagy vhodnějšími. Tím se ušetří nejen čas při načítání stránky z internetu a místo na disku, ale HTML dokument se také stane těžko čitelným pro případné plagiátory. Doporučuji zálohovat původní HTML dokument a přesvědčit se, zda vám bude výsledek vyhovovat.

Někdy se může hodit také nástroj „Tools/Strip All Tags“. Tento nástroj odstraní z dokumentu všechny tagy (tj. převede HTML dokument na jednoduchý textový dokument).

VELKÁ/MALÁ PÍSMENA

Chcete-li mít tagy velkými písmeny, aktivujte příkaz „Edit/Insert Tags in Uppercase“ (od toho okamžiku budou mít všechny vkládané tagy velká písmena; dříve vložené tagy zůstanou tak, jak byly).

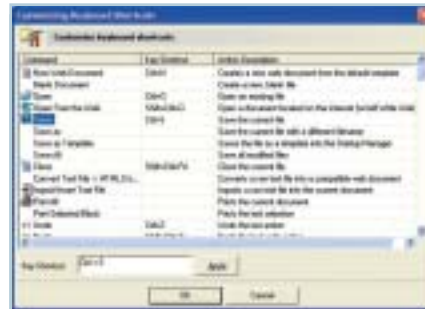
Potřebujete-li změnit písmena na velká/malá, využijte příkaz „Edit/Convert Selection Case“. Označenou část dokumentu tím změníte na velká/malá písmena (změní se vše, co jste označili; tj. nejen tagy, ale i obyčejný text).

KLÁVESOVÉ ZKRATKY

Nejpoužívanější příkazy mají přiřazeny klávesové zkratky. Tyto klávesové zkratky můžete změnit a můžete také přiřadit nové klávesové zkratky k libovolnému příkazu. Využijte k tomu příkaz „Options/Customize Keyboard Shortcuts“. Poté budete moci v okně „Customizing Keyboard Shortcuts“ měnit a nastavovat nové klávesové zkratky. U každého příkazu zde najdete platnou klávesovou zkratku a také stručný popis příkazu.

SPECIÁLNÍ NASTAVENÍ

Zvolíte-li příkaz „Options/Editing Preferences“, získáte přístup ke třem zajímavým nástrojům. První najdete na záložce „Highlighting“ – zde lze změnit barvy jednotlivých částí HTML dokumentu (kvůli přehlednosti jsou tagy, atributy a text zvýrazňovány různými barvami).

K často používanému příkazu si můžete přiřadit vlastní klávesovou zkratku.

Druhý nástroj se nachází na záložce „Auto correct“, kde můžete definovat automatické nahrazování (tj. určitý řetězec se automaticky nahradí řetězcem jiným; něco jako funkce „Automatické opravy“ ve Wordu).

K poslednímu nástroji se dostanete na záložce „Code templates“. Zde si můžete uložit části často používaných kódů a v případě potřeby je rychle vložit do dokumentu. Poté klávesovou zkratkou Ctrl+J (lze změnit v pravé dolní části okna) vyvoláte nabídku, ze které vyberete požadovaný kód. Jde o něco podobného jako u funkce „myCode“ (viz kapitola Často používané kódy). Uložené kódy ve funkci „myCode“ se však skládají ze dvou částí (úvodní a závěrečná část kódu ohraničí označenou část HTML dokumentu). ■ ■ ■ Norbert Gulevič, norbert.gulevic@vogel.cz

PLACENÁ INZERCE

MIRONET

Digitální fotoaparát
Canon PowerShot A70

ChipTip 10/03, 3x optický ZOOM
3,2 MPixel, ostření Sbodové AI/AF/manuální
pomocný AF reflektor, videosekvence

cena na www.mironet.cz
11.577,-
ceny s DPH

www.mironet.cz

Nejnižší ceny v ČR

MIRONET ve svém e-shopu nabízí zaváděcí slevy až 31% proti koncovým cenám na prodejně. K tomu získá zákazník lokální servis a dodávku zboží do 24 hodin.

Telemetrie na závodních okruzích

Boj o zlomky sekund

Český závodní tým MENX ve složení Enge, Janiš a Pergl letos vstoupil do seriálu závodů FIA GT třídy GT-N. Sedlá nový závodní vůz Ferrari 360GT a v akci jsme jej mohli vidět např. letos v květnu v rámci seriálu LG Super Racing Weekend na brněnském okruhu. Pro nastavení parametrů svého vozu využívá dnes bohatých možností počítačové telemetrie.

Být včele už dnes zdaleka není jen otázkou koní pod kapotou, brilantní techniky jízdy a ocelových nervů. Svou roli hraje i sledování a průběžné vyhodnocování všech parametrů, které rychlost vozu na trati ovlivňují, a jejich optimální doladování v průběhu závodu. A vzhledem ke skutečnosti, že každý zlomek sekundy hraje svou roli, se dnešní týmy už neobejdou bez využití výpočetní techniky.

Donedávna měl konkurenční výhodu před soupeři ten tým, ve kterém dokázal jezdec vždy přesně popsat své pocity z řízení vozu a jeho chování v extrémních situacích na trati a mechanik tento popis převést v optimální nastavení odpovídajících parametrů vozu.

Od té doby, co vstoupila do paddocků závodních okruhů telemetrie, se mnohé zjednodušilo, ale i naopak. Celý vůz a všechna jeho důležitá zařízení jsou prošípovány elektronickými čidly, které průběžně zaznamenávají všechny důležité parametry během tréninku a závodu. Při krátkých zastávkách v boxech se tato data přečtou, analyzují, provedou se potřebné změny v nastavení a nové hodnoty se opět „nahrají“ do elektronického řídicího systému vozu. Díky takto automatizovanému systému sběru a vyhodnocení dat má technik perfektní přehled o tom, co se s vozem při kroužení na závodní trati v extrémních podmínkách děje.

JAKÁ DATA SE VYHODNOCUJÍ?

Při jízdě se ukládají a následně přenášejí do počítače následující informace: momentální zdvih tlumičů, výkyv kol, poloha volantů, otáčky motoru, otáčky převodovky, rychlostní stupeň, rychlost, tlak benzínu, tlak oleje, spotřeba ben-

Tým využívá k telemetrii dva modely notebooků značky Mironet. Stažení zaznamenaných informací o posledním kole trvá 10 sekund. Z čidel vozu lze stahovat informace k jednotlivým kolům, jzdám i celým závodům.

zinu. Všechny hodnoty se sledují v čase a zpracovávají graficky. Záleží samozřejmě také na tom, zda jde o trénink, nebo už o závod.

Při tréninku díky informacím z analýzy od inženýrů technici provedou nastavení podvozku, mezi které patří tuhost tlumičů a geometrie, dále kontrolu všech funkcí vozu, větší úpravou na voze pak může být nové zpřevodování (výměna koleček v převodovce, např. při řazení ze stupně 2 na 3 je přetočená dvojka, ale podtočená trojka).

Při tréninku před závodem i v průběhu závodu neslouží telemetrie jen k nastavení auta,

ale také ke zkoumání jízdy jezdců na okruhu. Sleduje se, kdo a kdy brzdí a řadí, jak a jakou rychlostí projede jednotlivé zatáčky. Dále se postupuje tak, že se nalezne nejrychlejší kolo nejrychlejšího jezdce a porovná se s ostatními. Díky těmto informacím se učí ostatní jezdci týmu i řidič samotný (jiný způsob projeti zatáčky může být ztrátou nebo ziskem?).

KDY JSOU PROVÁDĚNY ANALÝZY

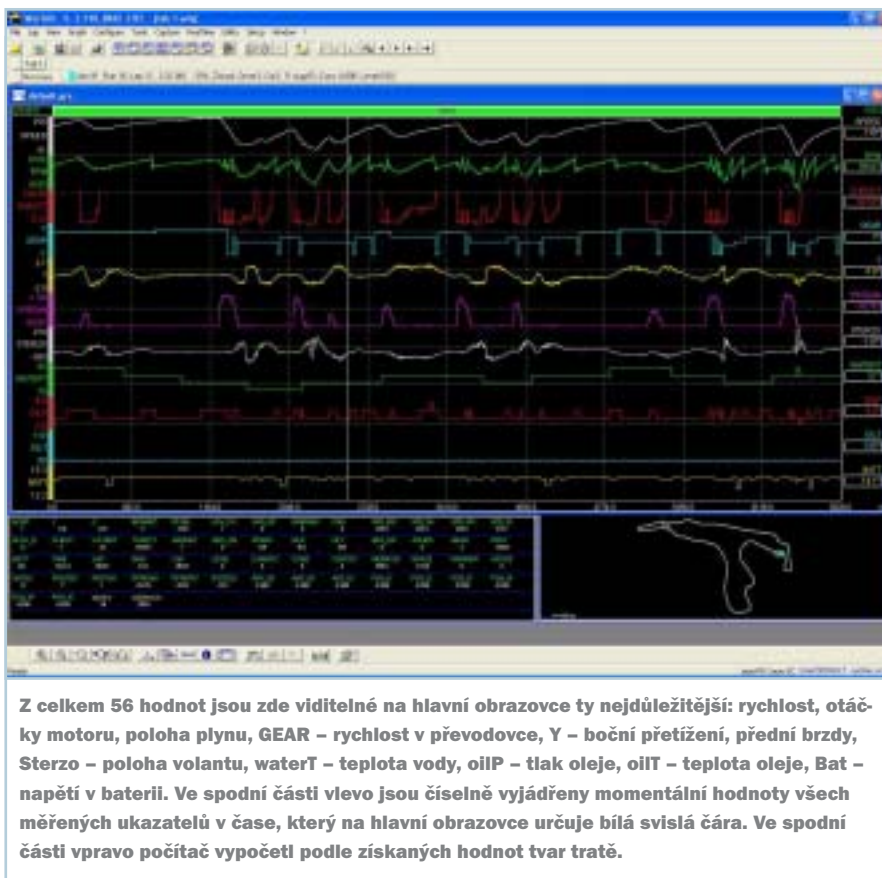
Analýzy dat se provádějí především při přípravě vozu a mimosoutěžních trénincích. Jeden z nich proběhl například v Mostě – slouží →

→ zejména k nastavení vozu. V sérii závodů FIA GT, které jsou plánovány na neděli, se provádí krátká analýza v rámci pátečního tréninku nebo sobotní kvalifikace – data se stáhnou při výměně jezdců a udělá se rychlá analýza s možným přenastavením vozu.

Hlubková analýza probíhá v pátek večer. Slouží k poradě jezdců a inženýrů ohledně taktiky závodu a nastavení vozu přesně na míru tratě. Další hlubková analýza probíhá v sobotu večer. Slouží k závěrečné poradě jezdců a inženýrů ohledně taktiky závodu a doladění vozu na míru tratě. Podle spotřeby benzínu se určí taktika příjezdů do boxů.

Při závodě se počítač připojuje k autu jen v případě, že vůz „nejede“ a je třeba okamžitě určit příčinu. O významu telemetrie nepochybuje ani Ivo Horn, technický ředitel týmu MENX. Říká: „Díky sběru dat jezdcí vidí každou vteřinu závodu a každý metr tratě. Je bez diskusí, kde mohli být rychlejší, kde se vyplatí zpomalit, jak moc brzdí, jak moc přidávají plyn. Srovnáním jednotlivých kol a jezdců se mohou poučit z chyb a ještě více zrychlit. Díky telemetrii máme také jasno, zda je chyba v jezdcí, nebo ve voze, a můžeme se přizpůsobit situaci.“ ■ ■ ■ Jiří Palyza

PLACENÁ INZERCE

Konfigurovat 10 nových účastníků **click!**
 Automaticky aktualizovat software IP telefonů **click!**
 Vyhodnotit seznam nepřijatých volání **click!**
 Připojit databázi zákazníků **click!**
 ... mnoho a mnoho dalších funkcí na **click!**

HiPath 5000 RSM IP komunikace 2. generace

SIEMENS

Global network of innovation

Zatímco hlavním přínosem 1. generace IP komunikace byly úspory vytvořené sjednocením komunikační infrastruktury, 2. generace přináší revoluci v produktivitě podnikových procesů:

- Výkonné a stabilní komunikace v reálném čase
- Nové aplikace a rozhraní pro efektivnější řízení a rozhodování
- Jednoduché a zároveň mocné nástroje pro centrální administraci

Pro další informace navštivte www.hipath.cz/5000

HiPath 5000 RSM – vyšší výkon na pouhé kliknutí

 Události na finančních trzích IT

Pohled za humna

Začátek října byl v České republice ve znamení Invexu. O dění na brněnském Výstavišti se jistě dočtete na jiných stránkách Chipu, takže my obrátíme svou pozornost jinam.

Zatímco Vladimír Mlynář hrál v Brně hry a propagoval svůj multimilionový portál, v jihovýchodní Asii se konal mnohem zajímavější veletrh a na západě Evropy probíhaly zápasy, jejichž výsledky by měly dost zajímat i nás. Reportéři předních světových periodik, kteří se koncem září procházeli výstavištěm v tchajwanském hlavním městě Tchaj-peji, zažívali dlouho nepoznaný pocit. Většina vystavovatelů zářila optimismem a odhady dalšího ekonomického růstu se pohybovaly v desítkách procent. Po více než dvou letech celosvětové počítačové recese zněly tyto hlasy jako z jiného světa. Je pravda, že svět počítačových a komunikačních technologií už jednou zažil období nerealistických prognóz a více či

méně úmyslných nadhodnocení ekonomického potenciálu. Poslední roky však analyticky naučily větší opatrnosti, a tak se nemůžeme divit jednomu z komentářů, jehož autorem byl údajně zástupce investiční společnosti Goldman Sachs: „Je skoro až znepokojivé, jak se všichni předhánějí v optimistických prohlášeních. Ať už jde o hardware, komunikace nebo oblast spotřební elektroniky.“

Trvale neudržitelný propad Každoroční Computex bývá poslední dobou považován za poměrně věrný indikátor celkového stavu ICT. Letos to platí dvojnásob, neboť byl kvůli epidemii SARS odložen na podzim, takže připadl na období před hlavní nákup-

ní sezonou; navíc se koná v oblasti, kde se montují produkty pro většinu nadnárodních počítačových společností. Jestliže tedy například Acer tvrdí, že v závěrečném kvartálu letošního roku očekává 30- až 40procentní nárůst odbytu notebooků (které dnes už tvoří nadpoloviční většinu prodeje PC), něco to asi znamená. A optimismus Aceru není ojedinělý. Společnost MSI, známá nejen u nás jako jeden z největších dodavatelů základních desek a obdobných polotovárů, zvýšila nedávno kapacitu svých výrobních linek o čtvrtinu, a přesto je vytížena minimálně do prosince. Navzdory zmíněné epidemii SARS počet vystavovatelů na Computexu oproti loňsku vzrostl a počet návštěvníků zůstal zhruba stejný. Myslíte, že v tomto případě ob stojí stará teorie o zaostalosti rozvojového světa? ➔

BLÝSKÁNÍ NA ČASY

Celosvětová konsolidace počítačového trhu úspěšně pokračuje. Technologický index NASDAQ sice v průběhu září na rozdíl od předcházejících měsíců příliš neposílil, ale těch několik málo publikovaných hospodářských výsledků se v drtivé většině řadí k příjemným překvapením. Dnešní burzovní přehled má jednoznačného vítěze. Kurz akcií společnosti **Transmeta** v polovině září během několika dnů vyskočil o více než polovinu. Na tomto vzestupu mají zásluhu strategická partnerství s významnými hardwarovými producenty – těmi jsou společnosti HP a nVidia. Jako první byla 15. září publikována zpráva o chystané spolupráci se společností HP. Ta totiž chystá oprášit program výroby tzv. tenkých klientů a ty mají být založeny na procesorech Transmeta. Společnosti Transmeta a nVidia vzápětí ohlásily spolupráci na dalším vývoji čipů Efficeon primárně určeného pro multimediálně zaměřené notebooky. Transmeta tak získává podporu finančně silných výrobců, což je věc, která firmě zatím v konkurenčním boji s AMD či Intelu dost chyběla. nVidia má ve finančním světě velmi dobrou pověst a její anga-

žovanost v projektu Efficeon pozici společnosti Transmeta výrazně vylepšila.

Firma **Red Hat** konečně dokázala naplnit opakované sliby a vykázala čistý zisk. Investoři s potěšením kvitovali i navýšení hotovostních rezerv společnosti o více než deset milionů USD. Firma Red Hat dosahuje poměrně zdravého hospodářského růstu, a podařilo se jí ustát licenční tlaky ze strany společnosti SCO, může se těšit z optimistického střednědobého výhledu. Je zajímavé, že se v první pětioci citli hned dva producenti pevných disků, ale tuto skutečnost bychom neměli přeceňovat, neboť v oblasti 15procentních nárůstů byl poměrně velký nával. V červenci polovině je dost zajímavý propad společnosti **Enterasys**, která se přitom před měsícem umístila v první pětioci nárůstů. Společnost vydala prognózu, podle níž v nadcházejícím čtvrtletí poklesne obrát o osm až třináct procent a celková bilance skončí v červených číslech. Několik investičních firem pak společnosti snížilo rating a finanční trhy zareagovaly 30procentním poklesem kurzu akcií. Konec měsíce září přinesl i jiné šokující novinky. Společnost **Sun Microsystems** totiž přehodnotila výsledky čtvrtého fiskálního

kvartálu, který skončil 30. června, a obohatila účetní bilanci o jednorázovou srážku ve výši 1,05 mld. USD. Z původního, sice hubeného, ale přece jen zisku (12 milionů USD) se tak najednou stala více než miliardová ztráta. Analytici sice odmítali přímo panikařit, ale miliardová výše ohlášené srážky přece jen všechny překvapila. A z dalších firem se zastavíme alespoň u společnosti **SGL**, která se propadá už delší dobu. Další ránu jí zasadila agresivní strategie firmy **SCO** s tvrdým ultimátem: SGL měla do 14. října „vyrovnat pohledávky“, jinak jí prý SCO odebere licenci na Unix. Světová počítačová komunita už delší dobu nebere SCO a její protilinuxový džihad příliš vážně a poukazuje na skutečnost, že společnost SCO pokračuje v tomto případě ve svém vydírání, aniž by přesněji specifikovala, jak má SGL „pohledávky“ vyrovnat. Také společnost **IBM**, která čelila podobnému útoku, s poklidem ultimátem SCO ignorovala a pokračuje v dodávkách svých unixových serverů i po 13. dubnu. Finanční trhy však vidí tuto hrozbu v jiném světle – třeba už jen proto, že SGL není v dobré finanční situaci a zvýšené výdaje za právní služby ji mohou brzo zruinovat. ➔

inzerce

→ **Pearl Harbour se opakuje** Asijské země jistě mají svá specifika a o neotřelé nápa- dy zde není nouze. Skutečným překvapením je však plánovaná expanze největších asijských ekonomik do oblasti softwaru. Zatímco americká vláda zápolila s Micro- softem jen u soudu, vlády Japonska, Jižní Koreje a Číny s ním hodlají svést souboj přímo v jeho hájemství. Podle japonského tisku chystají tyto státy spojený vývoj nového operačního systému, který by měl konkurovat dnes nejrozšířenějším Windows. Chystaný operační systém bude spadat do kategorie open source a zřejmě převezme řadu vlastností dnešního Linuxu. Podrobnosti celého projektu mají být oznámeny koncem letošního roku. Japonské elektro- nické koncerny nikdy nepřijímaly západní technologické standardy s velkým nadše- ním a dávaly přednost relativně otevřeně- ším normám, jak o tom svědčí i jejich inkli- nace k různým formám zapouzdřeného Linuxu. Čína má ještě další motivaci – rychle se stává největším světovým odbě- ratelem osobních počítačů, a pokud by přistoupila na platformu Windows, plynuly by přes Pacifik východním směrem ohromné licenční poplatky. Je pravda, že nás ve střední Evropě nemusí nějaký exotický operační systém příliš zajímat. U Microsof-

tu však asi nemají radost, neboť společ- nosti hrozí, že v konečném důsledku přijde skoro o polovinu celosvětového trhu. V dohledné době tedy můžeme očekávat zvýšené tlaky v podobě hrozby odebrání doložky nejvyšších výhod či celních sankcí založených na bázi celosvětové dohody o volném obchodu (GATT).

Zaplatíme za PlayStation? Souboje o celní sazby ostatně nejsou specialitou západní polokoule. Nedávno jsme tady psali o mimořádných clech uzavřených Evropskou unií na polovodičové produkty korejské společnosti Hynix. Další z podob- ných válek, vedená tentokrát mezi EU a společností Sony, vyvrcholila letos na pře- lomu září a října. Jde o to, zda je produkt PlayStation klasickou herní konzolou, nebo plnohodnotným počítačem. Evropská unie totiž povoluje bezcelní import počítačů, zatímco na herní konzoly dovozní clo uvalu- je. A britské ministerstvo financí v červnu 2001 zařadilo PlayStation 2 do kategorie výpočetní techniky. Jen o měsíc později pak následovala směrnice EU 1400/2001, která charakterizuje PlayStation jako zaří- zení primárně určené ke hrám, a tudíž pod- léhající dovoznímu clo. Společnost Sony si to ale nenechala líbit a hnala celou záleži-

tu do Štrasburku. Evropské směrnice pro definici výpočetní techniky (resp. produktu pro automatické zpracování dat) jsou tradičně byrokratické, a tudíž početné. V pří- padě konzoly PlayStation se jako klíčová ukázala možnost „naprogramování produk- tu ze strany zákazníků a uživatelů“. Zde při- šla společnost Sony se vsutku pádným argumentem: na platformu PlayStation byla portována jedna z verzí Linuxu včetně pro- gramovacích nástrojů. Evropský soud dal v úvodu za pravdu Evropské komisi a jejím argumentům, že PlayStation je přece na hraní, a tudíž jde o herní konzolu. Vyznění dokumentu se však stránku od stránky měnilo a v samotném závěru zaznělo kon- statování, že prvotní verdikt britského ministerstva má být závazný pro všechny orgány EU, a následná evropská směrnice že je neplatná. Společnost Sony tak získá- vá nejen morální satisfakci, ale také náhra- du všech škod. A ty se kromě soudních výdajů skládají také z celních poplatků vybraných od července 2001; jejich výše se odhaduje na několik desítek milionů eur. Evropská unie má sice dva měsíce na odvolání, ale přesto se nám podsouvá myš- lenka, zda nakonec nebudeme na uživatele konzol PlayStation 2 ještě všichni připlá- cet... ■ ■ ■ Karel Stachovec

→ **3Com a ti druzí** Nadílka finančních výsledků byla v měsíci září sice chudá, ale až na jedinou výjimku poměrně optimistická. Tou výjimkou je společnost **3Com**, která vykázala ještě vyšší ztrátu než před rokem, i když za to částečně může mimořádný odpis ve výši 50 milionů USD. Analytici byli alespoň částeč- ně potěšeni vyšším než očekávaným obratem. Spo- lečnost se nijak netajila, že nelze čekat výrazné zlep- šení a že situace zůstane až do konce roku zhruba

stejná. Mezitím 3Com uzavře svou irskou továrnu a výrobu postupně přenese do Asie a USA. Uvidíme, zda to pomůže.

Softwarové firmy jsou na tom podstatně lépe. Zvláště u společnosti **Adobe** panuje optimismus, výsledky výrazně překonaly očekávání. I situace v oblasti softwaru pro velké společnosti, představované zde firmou **Lawson**, se postupně zlepšuje. Společnost **Palm** se naopak chystá softwarových aktivit zbavit a transformovat svou divizi Palm- Source do samostatné firmy, zatímco hardwarová divize **Palm Solutions** se chystá pohltit konkurenční **Handspring**. Na zlepšených finančních výsledcích má údajně zásluhu především zdražení koncových produktů. Jestliže se finanční výsledky nejvíce promítly do akciového kurzu v případě firmy Red Hat, absolutně největší nárůst vykázala společ- nost **ATI**. Nejde jen o 71procentní nárůst obratu, ale také o podstatné zvýšení míry hrubého zisku (z 32,6 na 35,6 %). Z hlediska odbytu hráli v uplynulém období významnou roli dva odběratelé: společnost Apple si vybrala adaptéry ATI pro své Powerbooky a Micro- soft hodlá používat technologie ATI v nové generaci herních konzol Xbox.

VZESTUPY...				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	2. 9.	3. 10.	Absolutní	Absolutní
Transmeta	1,65	2,99	1,34	81,21 %
Red Hat	7,28	10,45	3,17	43,54 %
W. Digital	11,55	13,95	2,40	20,78 %
Motorola	10,64	12,28	1,64	15,41 %
Maxtor	11,36	13,10	1,74	15,32 %
... A PÁDY				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	2. 9.	3. 10.	Absolutní	Absolutní
Oracle	13,39	11,98	-1,41	-10,53 %
SGI	1,07	0,94	-0,13	-12,15 %
BEA Systems	14,48	12,67	-1,81	-12,50 %
Sun	3,99	3,31	-0,68	-17,09 %
Enterasys	5,95	4,15	-1,80	-30,25 %

Firma	Období	Obrat mil. USD	Změna oproti loňsku	Čistý zisk mil. USD	Změna oproti loňsku
3Com	Q1/04	162	-40 %	-106	+9 %
Adobe	Q3/03	319	+12 %	65	+37 %
ATI	Q4/03	381	+71 %	22	N/A
Lawson	Q1/04	88	+1 %	3,2	N/A
Micron	Q4/03	888	+19 %	-123	-79 %
Palm	Q1/04	177	+3 %	-22	-92 %
Progress	Q3/03	78	+13 %	7,3	+34 %
Red Hat	Q2/04	29	+36 %	3,3	N/A
Verity	Q1/04	27	+21 %	1,8	+32 %

Vysvětlivky

Q = čtvrtletí příslušného fiskálního roku, N/A = v předchozím roce firma nevykázala zisk, resp. ztrátu

inzerce

Názory a komentáře

Soumrak výstavnictví?

Možná jste navštívili Invex, snad ještě pořád největší výstavu informačních technologií ve východní Evropě. A možná jste si všimli, že se tento veletrh dost podstatně změnil.

Tak například akreditaci dostal tento rok jen ten, kdo je členem Svazu novinářů nebo aktivně píše pro nějaké periodikum, což musel při registraci dokázat: musel předložit časopis nebo na internetu ukázat svá díla. Osobně mi to vyhovuje, ostatně takhle s vámi zachází na CeBITu, na CES i na Comdexu. Vás to patrně moc zajímat nemusí, pokud se zrovna nechcete stát novináři, ale ze strany BVV je to posun k profesionálnímu řešení.

A co jinak? Invex mi letos připadl jako náhodné seskupení vystavování žádostivých firem; nebylo možné porovnat nabídku konkurentů, protože zastoupení některých společností, se kterými jsme se doposud pravidelně setkávali, letošní ročník úplně vynechala. Tím myslím Hewlett-Packard,

IBM, Olympus i další. Nicméně jsme se mohli setkat s tím, že zařízení těchto firem byla k vidění ve stáncích firem jiných. Není to nic nového, třeba takový Microsoft tento způsob používá už dlouho (samozřejmě nejen u nás, ale i na CES či na Comdexu). A tak jsme třeba mohli vidět nádherný skener ScanJet 4670 od firmy Hewlett-Packard, designem i možnostmi snad z příštího století, právě ve stánku Microsoftu pod hlavičkou „řešení pro práci s grafikou“. Možná se s tímto trendem budeme setkávat i nadále – a Microsoft třeba rád poskytne svým partnerům prostor, aby pod jeho křídly mohli prezentovat svá řešení, a i když zároveň nastaví dlaň, přijde je to levněji než samostatná účast na Invexu. Ostatně mně to připadalo logické, protože jsem si na místě mohl porovnat nabídku výrobků od různých firem, které se tak či onak popasovaly s řešením na určité jednotlicí platformě.

Trochu mne zklamala sekce B2B, kde možnosti jednat v klidu využily jen tři firmy, což se mi zdá málo – a svědčí to o klesajícím zájmu firem o výstavu. Můj kamarád si přesto Invex pochvaloval – v našem pivním stánku vytasil seznam dvaceti firem (některé už měl „odfajfkované“) a prohlásil: „Tohle bych objížděl čtrnáct dní, tady mi na to stačí den.“ Nepředpokládám, že se na Invexu budou uzavírat velké smlouvy, od těch dob jsme už hodně daleko, ale pro spoustu lidí může být Invex i dnes místem, kde mohou ihned posoudit a srovnat nabídku na trhu. Otázkou ovšem zůstává, jak to dále dělat a koho k tomu přizvat.

CHLÉB A HRY

Naprostá většina přichozích totiž na Invex jde nebo je sem dovezena za úplně jiným účelem. Říká se tomu lidová veselice – a letošní Invex ukázal, že oblíbené slovní spojení „Chléb a hry“ by mohlo být jednotlícím prvkem pro další ročníky. Došlo k výměně naprosto nevyhovujícího herního pavilonu, který už několik let praskal ve švech, a zastrčené haly X s utajenými novinkami

ze sekce DVD za pavilon Z. Abych však řekl pravdu, tato hala, kterou mám spojenou s prezentací vrtulí pro vodní elektrárny, když byl Invex ještě součástí strojírenského veletrhu, mi pro účel zábavy připadá málo vhodná. Bylo v ní nacpáno po celou dobu trvání Invexu, ale akusticky to nebylo nic moc. Vystavovaná zařízení z oblasti DVD, jako jsou domácí kina nebo obrovské televize, se v tomto prostoru úplně ztratila.

JAK DÁL – TOŽ OTÁZKA

V budoucnosti bude hodně záležet na tom, co pořadatelé Invexu řeknou vystavovatelům a zda Invex bude chtít obsáhnout všechno jako dosud – a na cestách kolem pavilonů se budou potkávat sběratelé všeho, tedy uživatelé, s „kravařáky“, kteří sem přijedou za obchodem. Určitě se opakují, ale veletrhy mají vážnou konkurenci v hypermarketech, kde můžete vidět nejnovější zboží – a hned si ho i koupit, a samozřejmě i v internetu, který ukáže vše nové v den, kdy je zboží uvedeno na trh. Na výstavách typu Invex můžete vidět jen něco – a většinou jen vidět, ne koupit.

Budoucnost výstavnictví vidím v profesionálnější orientaci na určitý problém. Počítače jsou už dávno spotřebním zbožím a najdete je třeba i o půlnoci v Tesco, kde si je můžete i koupit. Podobně je tomu s mobilními telefony a mnohým počítačovým příslušenstvím. Co ale lidi mohou hledat na výstavách typu Invex, to jsou řešení. Krokem k tomuto trendu byl například Wi-Fi pavilon. Ucelená řešení, přednášky, to je možná cesta do budoucnosti. Pak ale Invex musí znát odpověď na otázku, zda je pro něj důležitá návštěvnost davu, nebo spokojenost profesionálů. První případ je jasný: uměle získaná návštěvnost už dnes na firmy většinou neplatí, ty podpoří raději své prodejní kanály (viz neúčast distributorů). Druhá cesta zase tolik nevynese, ale pro lidi z oboru může být taková výstava i nadále místem pro setkávání, porovnávání a řešení problémů.

Jak to tedy bude dál? Nechtěl bych být v kůži pořadatelů... ■ ■ ■ Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

Milan Loucký – ředitel Vogel Computer Media a publicista

inzerce

Názory a komentáře

Canon versus Olympus, nebo Olympus versus Canon?

Jinde než u nás to snad ani není tak aktuální, ale protože na českém trhu bude soubor těchto dvou firem zjevně nějaký čas určovat dění v oblasti digitální fotografie, podívejme se, jak si tyto firmy vlastně stojí.

Canon jasně útočí na první pozici v kategorii opravdových digitálních SLR zrcadlovek a nijak se netají tím, že chce mít v této oblasti 50% podíl trhu. Této firmě se v minulosti dařilo plnit svá předsevzetí, i když o jejich záměru mohl leckdo pochybo-

Bohumil Herwig – volný novinář a publicista

vat. O tomto se však ve světle nové zrcadlovky EOS 300D pochybovat rozhodně nedá! Canon si navíc u nás vytvořil dosti silnou nástupní pozici i v oblasti běžných digitálních aparátů a zjevně míří výše. Co výše – řekl bych přímo na trůn! Olympus navíc nemá zrovna moc možností, jak mu v tom zabránit, a Canonu chybí ke štěstí jen nějaké levné kompakty, do kterých se mu však zjevně nechce. Bez nich ale trůnu opravdu nedobude.

Tržní podíl Olympusu naproti tomu neustále klesá. Ostatně co čekat, když měl kdysi nějakých 80 %. I když je dnes už pod polovi-

nou, domácím fenoménem, tak nějak se vymykajícím situaci snad v celém zbytku světa, stále ještě je. Podíl mu však u nás klesá překvapivě rychle. Není divu. Některá důležitá rozhodnutí byla učiněna za něj někde úplně jinde a v poslední době se zase pro změnu místo trhu „věnoval stavebnictví“ (právě otevřel svou novou budovu).

Vraťme se ale k high-endu. Digitální SLR zrcadlovky sice nejsou žádným hlavním proudem a extra velkým byznysem, ale jsou segmentem nesmírně prestižním. Canon tu má obrovské možnosti, Olympus naproti tomu prakticky nulové šance. Ale nemylte se. Nejde o soubor Davida proti Goliášovi. Olympus – a teď mluvím o firmě jako o celku – si svou cestu vybral sám. V nejmenším nepochybuji o zdravém rozumu českého zastoupení, ale to s pochybným zaměřením řady 4/3 na ryze profesionální segment nic neudělá, i když všichni vědí, že je to pitomost. A to naprostá. Nicméně alespoň jedna dobrá zpráva tu je – cenou míří E1 kamsi doprostřed, na jakýsi poloprofesionální segment. Otázkou, na kterou mi nikdy nikdo nedokázal smysluplně odpovědět, je, kdo jsou to ti poloprofesionálové. Dovedu ještě pochopit zakoupení Olympusu E20 s nevýměnnými objektivy profesionálem, který aparát používá ve studiu k pořizování malých fotek do katalogu, protože je tento přístroj velmi operativní. Nepochopím už ale to, proč by si za tímto účelem kupoval E1 a sadu dalších výměnných objektivů, když už doma jednu – a pro úplně jiný formát – má. Uvidíme. Obávám se však, že v tomto případě jen velký třesk...

O WINDOWS CE, PARDON, WINDOWS MOBILE

Tak se nám to vyvrátilo. Bohužel optimismus, kterému jsem neuvážen (znáte to – emoce) dal průchod v jednom z minulých čísel, nebyl zcela namístě. Chaos Microsoftu v terminologii totiž nebyl přejmenová-

ním Windows CE na Windows Mobile odstraněn zcela, ale jen trochu. Dva počítače, které jsem viděl a které byly touto novou verzí operačního systému vybaveny, totiž paradoxně název Windows Mobile nikde neměly, a aby se to nepletlo, mluvilo se v nich ještě o Windows CE .NET. Jak říkám, zmatek nad zmatek. Microsoftu to asi takhle vyhovuje. Alespoň mají lidé jako já o čem psát.

O DVD REKORDÉRECH

Tak jsem si vyzkoušel poslední Panasonic DMR-E100 a kompletní domácí kino s rekordérem SC-HT1000 a musím říci: Byla by to paráda, kdyby... Kdyby se totiž Panasonic také někdy zabýval detaily. U obou dálkových ovládní tradičně chybí tlačítko titulků a stejně tradičně ani jeden z přístrojů nejde prostřednictvím dálkového ovládní zapnout! V druhém případě se pak dodává zcela stejné dálkové ovládní, takže třeba přepnutí z nahrávání na DVD do poslechu rozhlasu vyžaduje zvednout se z křesla. Formát DVD-RAM a jeho například současné sledování a nahrávání pořadu samozřejmě nemá chybu, ale tohle mě na Panasonicu opravdu mrzí.

O GSM

Tak mi odchází v pořadí už druhá Nokia 6110i. S tou první jsem absolvoval martyrium dvou nepodařených oprav (při třetí mi ji vyměnili) a teď mě zjevně čeká to samé. Umí ještě vůbec někdo na této planetě dělat telefony, které alespoň chvíli vydrží? Ještě že mě alespoň potěšilo Bluetooth hands-free od Logitechu, které jsem na ni bez problémů napojil (jde to kupodivu i na telefony Ericsson) a které na jedno nabití vydrží pomalu třikrát déle než samotný telefon. Jestli sháníte něco podobného, tohle mohu doporučit. Připravte si ovšem 3000 korunek a zapomeňte na... Nokii.

■ ■ ■ Bohumil Herwig, bohous@herwig.cz

inzerce

inzerce

inzerce

Soutěž o digitální videokameru Canon MV600

Konečně digitální zrcadlovka!

Canon je tady s další novinkou v oblasti digitální fotografie. Tentokrát jde ovšem o počín takřka přelomový; novým modelem je jednooká digitální zrcadlovka s výměnným objektivem.

Společnost Canon je přesvědčena, že její novinka EOS 300D bude jednou z nejdůležitějších zákaznických zrcadlovek od modelu AE1, který byl uveden v roce 1976. Věří, že tak jako model AE1 zahájil revoluci v oblasti zrcadlovek tím, že byl celosvětově prvním fotoaparátem se zabudovaným mikroprocesorem, model EOS 300D bude představovat podobnou revoluci v oblasti zrcadlovek digitálních.

PŘESNÁ OPTIKA A OBRAZOVÝ SNÍMAČ

EOS 300D lze používat s libovolným objektivem Canon řady EF, která v současnosti zahrnuje více než 60 modelů.

Obrazový snímač velikosti APS-C poskytuje fotoaparátu 1,6násobné zvětšení proti 35mm filmovému formátu. Aby uživatelé EOS 300D mohli fotografovat v ekvivalentním rozsahu zoomu 28 – 90 mm, byl speciálně vyvinut nový objektiv (nebude prodáván samostatně, bude nabízen pouze společně s aparátem). Tento objektiv využívá výhody kompaktní velikosti snímače. Díky „systému s krátkým zadním zaostřením“ je možné objektiv přiblížit k obrazovému snímači více, než tomu bylo u předchozích modelů.

Obrazový snímač CMOS o velikosti 6,3 megapixelu je téměř identický se snímačem fotoaparátu EOS 10D. Vybrat lze z citlivostí ISO 100, 200, 400, 800 a 1600.

RYCHLÉ ZPRACOVÁNÍ OBRAZU A ZAOSTŘOVÁNÍ

Fotoaparát využívá velmi rychlý procesor Canon DIGIC (Digital Image Core). V procesoru jsou zabudovány složité algoritmy pro přesné zpracování funkcí, jako je např. vyvážení bílé a podávání barev. Sedm volitelných zaostřovacích bodů zajišťuje ultraširoký plošný AF, všeobecně se vyskytující pouze u nejmodernějších

zrcadlovek. Režimy zaostřování zahrnují jednosnímkový AF pro rychlé a přesné zaostřování jednotlivých snímků a inteligentní AF, který dokáže automaticky přepínat na servo pro trvalé sledování pohybu objektu. Tento režim je ideální pro sportovní fotografie. Ruční doostření lze provést z objektivu.

ŘÍZENÍ EXPOZICE

EOS 300D používá 35zónové měření TTL, pokrývající v podstatě celý rámeček. Tři režimy měření (poměrové, částečné a celoplošné se zdůrazněným středem) zajišťují vyvážené expozice za všech okolností. Společně s kompletní řadou automatizovaných a ručních režimů fotografování nabízí EOS 300D různé motivové režimy programem řízeného snímání, jako je např. „noční portrét“, „sport“, „detail“, „krajina“, „portrét“ a „vypnutý blesk“. Zabudovaný automatický blesk se vysouvá téměř 90 mm nad optickou osu pro snížení rizika jevu červených očí.

PŘÍZPŮSOBIVOST PŘI FOTOGRAFOVÁNÍ

Fotoaparát EOS 300D je vybaven vlastnostmi, které jsou zapotřebí k dosažení výborných výsledků téměř za jakýchkoli podmínek. Fotoaparát disponuje rozsahem rychlosti závěrky 1/4000 až 30 sekund, bulb a vysokorychlostní x-sync na hodnotě 1/200 s. Možné je také současné nahrávání snímku ve formátu RAW a JPEG (střední/jemný) a podporovány jsou 2GB a vyšší karty CompactFlash typu I a II. Volitelně jsou nabízeny drátové a bezdrátové infračervené dálkové ovladače. Standardní barevný prostor sRGB byl doplněn o prostor Adobe RGB. K dispozici je sedm nastavení automatického vyvážení bílé (včetně nastavení „zataženo“, „žárovka“, „zářivka“ atd.),

uživatelské vyvážení bílé a posouvání vyvážení bílé (WB-BKT) v rozsahu +/-3 kroky.

ROZSÁHLÉ DOPLŇKY

EOS 300D je dodáván společně s akumulátorem, nabíječkou, kabelem USB, videokabelem a širokým řemenem k nošení fotoaparátu, opatřeným zábranou proti smeknutí. S fotoaparátem získáte kompletní balík softwaru pro manipulaci se snímky a jejich přenos mezi počítačem a fotoaparátem, pro správu a tisk souborů a pro prohlížení a převod obrazových souborů RAW. Program PhotoStitch umožňuje bezešvé slučování snímků do panoramat.

Digitální fotoaparát EOS 300D se na tuzemském trhu prodává od října 2003. Jeho doporučená maloobchodní cena vč. DPH je 39 990 Kč (pouze tělo), EOS 300D KIT získáte za 42 990 Kč (KIT je včetně objektivu, speciálně vyvinutého pro tuto zrcadlovku, ekv. k 35mm filmu 28 – 90mm).

Odpovědi na soutěžní otázky pošlete na adresu Redakce Chipu, Na Florenci 19, 110 00 Praha 1, a to do 29. 11. (rozhoduje datum na poštovním razítku), nebo e-mailem na adresu soutez11@chip.cz. Hodně štěstí!

SOUTĚŽNÍ OTÁZKY:

1. Jakým typem snímače s jak velkým efektivním rozlišením disponuje Canon EOS 300D?
2. Lze u Canonu EOS 300D měnit objektiv a záblesková zařízení?
3. Kolik zaostřovacích bodů má CANON EOS 300D?

CENY PRO VÝHERCE:

1. Digitální videokamera Canon MV600
2. Fotoaparát Canon EOS 300 s objektivem EF28-90DC
3. Kompaktní fotoaparát Prima Zoom 90u

Odpovědi formou SMS zprávy

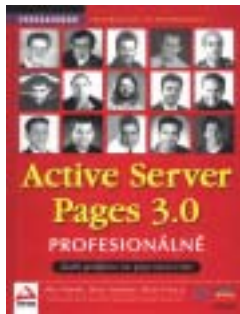
Odpovědi na soutěžní otázky lze zasílat formou SMS zprávy na číslo 9000106, a to ve tvaru:

VOGEL*CH11*1x2x3x*Jan Novak Vinohradska52 150 00 Praha5

Na začátek SMS zprávy napište slovo VOGEL. Příznak CH11, své odpovědi (za x dosaďte své typy) a kontaktní údaje od sebe oddělte hvězdičkou nebo čárkou. Pokud jste již zaregistrováni v SMS registraci 2003, můžete své jméno a adresu vynechat. Cena za odeslanou SMS zprávu je šest korun včetně DPH. SMS službu poskytuje společnost NetKit, s. r. o. **Infolinka** +420 284 820 470.

Active Server Pages 3.0

Alex Homer, Dave Sussman, Brian Francis | nakladatelství Computer Press a UNIS Publishing 2000, 1164 stran, 1200 Kč, v češtině, ISBN 80-8609-747-1

Technologie ASP je již dlouho významným fenoménem, který je jasnou protiváhou k oblíbenému jazyku PHP. V roce 1999 vyšla anglická kniha *Professional Active Server Pages 3.0*, která se stala bestsellerem. Nyní se tedy můžeme podívat na její kompletní českou verzi. Obsah této značně rozsáhlé knihy pokrývá nejen celou technologii ASP, ale také řadu souvisejících oblastí. Na publikaci pracovalo celkem 15 různých autorů, kteří jsou pochopitelně sami zkušenými programátory.

Obsah knihy je rozdělen do celkem 28 kapitol. První kapitola začíná historií dynamického generování stránek, informacemi o konfiguraci a správě ASP a IIS (Internet Information Serveru) a pokračuje kvalitním vysvětlením objektového modelu ASP 3.0 a přehledem všech důležitých nových vlastností.

V dalších kapitolách si postupně projdete jednotlivé vestavěné objekty ASP (Request, Response, Application, Session a Server), procesy na serveru, SSI direktivy, objekty skriptovací běhové knihovny a serverové komponenty Active Server Components.

V sedmé kapitole poznáte různé druhy chyb. Dozvíte se, jak chyby zpracovávat, hledat a hlavně odstraňovat. V osmé kapitole se konečně dostanete k jádru tvorby dnešních dynamických stránek a začnete se zabývat technologií ADO 2.5 (ActiveX Data Objects), databázemi a datovými sklady. Právě databáze jsou jedním z hlavních důvodů pro používání ASP. Proto je později důkladně popsán objektový model ADO 2.5 a následuje řada ukázkových zdrojových programů k procvičení tématu,

s databázemi a s návrhy na řešení často se vyskytujícími typických problémů. Jedenáctá kapitola je zcela prostoupena fenomenálním jazykem XML, který jako jediný dává šanci na překonání všech hranic a dosažení opravdu nezávislého formátu pro přenos dat mezi různými platformami. Univerzální přístup k datům (OLE DB), architekturu komponent a webových aplikací (Windows DNA), velmi důležitý komponentový objektový model COM (COM+) a tvorbu COM+ aplikací i komponent najdete ve čtyřech dalších kapitolách.

Druhá polovina knihy se plně věnuje skriptovým komponentám ASP, vytváření ASP komponent v jazyku C++, transakčním webovým aplikacím (MTS), integraci ASP s aplikacemi Back Office (Active Directory, Microsoft Message Queue Server, Collaboration Data Objects, Microsoft Exchange 5.5) a zabezpečení serveru Windows 2000 (včetně IIS 5.0 a SQL Serveru 7.0). Na konci knihy nás čeká optimalizace výkonu ASP, problematika vícenásobných webových serverů, případová studie *Řízení novin pomocí XML* a celkem sedm užitečných příloh.

Knihy je celkově výborná, při jejím překladu však bohužel došlo k mnoha chybám jak v textu, tak v příkladech, které často ani nemohou fungovat nebo dělají něco jiného. Méně pokročilí čtenáři tak mohou být dezinformováni, ale profesionál chyby snadno najde. Protože se jedná o dynamické téma, naleznete na stránkách p2p.wrox.com užitečnou on-line podporu knihy s diskusními fóry a opravami. S drobnými výhradami ji doporučuji všem mírně pokročilým programátorům. ■ ■ ■ Michal Pohořelský

Naučte se Python

Mark Lutz, David Ascher | Grada Publishing, Praha 2003, 360 stran, 390 Kč, v češtině, ISBN 80-247-0367-X

Programovací jazyk Python sice nepatří v dnešním programování k hlavnímu proudu, to ale neznamená, že ho lze pominout. Grada nyní nabízí čtenářům český překlad známé příručky *Learning Python*, kterou vydalo nakladatelství O'Reilly. Podívejme se na tuto knihu podrobněji.

Autoři se drželi osvědčeného schématu. V první kapitole se seznámíme se základy tohoto jazyka a naučíme se spouštět programy vytvořené v Pythonu v různých prostředích. Následuje řada kapitol, v nichž se seznámíme se syntaxí jazyka, naučíme se používat jeho datové typy a operátory, vytvářet třídy atd. Poslední tři kapitoly nabízejí stručný popis standardních modulů (tedy knihoven) včetně grafického uživatelského rozhraní a především několik rozsáhlejších

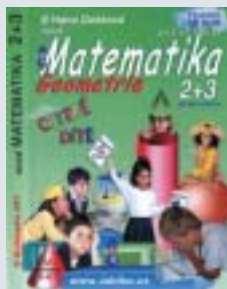
příkladů, jako je elektronická kniha přání a stížností vytvořená jako CGI skript. Dostane se i na Jython, variantu Pythonu přenesenou do Javy. Kapitoly končí cvičeními; jejich výsledky najdeme spolu s dalšími užitečnými informacemi v dodatcích. Zdrojové kódy příkladů je možné získat na internetu.

Jazyk překladu je snesitelný: knihu lze číst, aniž bychom si museli věty překládat zpět do angličtiny a hádat, co vlastně měli autoři na mysli. Je zřejmé, že překladatel věděl, o čem mluví (což bohužel u mnoha jiných překladů nelze pokaždé říci).

Je to dobře napsaná kniha, kterou je možné použít jako učebnici Pythonu a z níž se lze tento jazyk naučit, neboť nepředpokládá žádné předběžné znalosti o programování. ■ ■ ■ Miroslav Virius

Recenze dalších knih najdete na CD Chip Plus.

Novinky na stříbrných discích

CHYTRÉ DÍTĚ – MATEMATIKA 2 + 3

Multimedia ART, Praha

499 Kč

Tento CD-ROM seznamuje žáky 2. a 3. tříd ZŠ se základními matematickými a především geometrickými pojmy, jako je přímka, úsečka, úhel, mnohoúhelníky, trojúhelníky, obvody, váhy, prostorová tělesa, závorky apod. Kromě názorných animací jsou připraveny dvě skupiny testů a cvičných úloh, které pomáhají procvičovat probírané pojmy.

7 bodů

ARTOPEDIA 2

Terasoft, Hořovice

999 Kč

Aktualizovaná a výrazně rozšířená verze galerie světového malířství nabízí v ukázkách téměř 9500 obrazů od 1220 autorů. K dispozici je několik typů prohlížení: podle slohového zařazení, podle abecedního řazení jmen autorů, podle námětů obrazů, podle doby vzniku obrazu. Speciální nabídkou je téma Biblické a mytologické příběhy.

9 bodů

VŠEZNÁLEK TO VÍ

Silcom Multimedia, Opava

599 Kč

Tento CD-ROM je určen pro děti od 3 let, kterým nabízí pomoc při učení se základním pojmům okolního světa. Výuka je rozdělena do sedmi tematických částí: hodiny, kalendář, barvy, tvary, slabikář, matematika a lidské tělo. Pro chvíle odpočinku jsou připraveny omalovánky a soubor jednoduchých testů získaných znalostí.

8 bodů

TS – NĚMČINA 2 PRO ŠKOLÁKY

Terasoft, Hořovice

600 Kč

Druhý díl nově zpracované řady CD-ROM pro výuku jazyků. Podkladem je pětice nejpoužívanějších učebnic pro výuku němčiny na ZŠ. Slovní zásoba (podle zvolené učebnice) je rozdělena do 19 tematických okruhů. Při výuce slovíček je kladen důraz na porozumění mluvenému i psanému textu a na vytváření potřebných logických vazeb.

8 bodů

VELKÝ A/Č A Č/A SLOVNÍK

Leda, Voznice

14 800 Kč

Slovníková databáze firmy Leda nabízí elektronickou podobu snad nejkvalitnějšího českého lexikografického díla – Velkého A/Č a Č/A slovníku autorů Haise a Hodka. Slovník nabízí 281 000 anglických slov a sousloví a 454 000 českých ekvivalentů. Zahnuje slovní zásobu periodického tisku, prózy, poezie, dramatu a populárně-vědecké literatury.

8 bodů

Další informace naleznete i s ukázkami obrazovek na Chip CD.

Didakta – Geometrie 2

Geometrické pokračování

V Chipu 7/03 jsme představili velmi zajímavý CD-ROM pro podporu výuky geometrie. Autoři z opavské firmy Silcom Multimedia připravili pro zájemce jeho pokračování. V podtitulu tohoto CD je uvedeno heslo „Výpočty a měření“, které plně charakterizuje jeho zaměření.

Uživatelské prostředí programu je stejné jako u ostatních CD řady Didakta (možnost volby tématu a typu úlohy, potřeba zadat jméno studenta, počet generovaných cvičení a příp. zvolit skupinu příkladů). Celkem 23 typů úloh je rozděleno do šesti tematických okruhů: Obrazce a tělesa, Měrné jednotky, Úhly, Obsah a obvod, Objem a povrch a Pravoúhlý trojúhelník.

Mezi připravenými úlohami najdete jednoduché příklady zaměřené na rozpoznávání tvarů základních geometrických obrazců a těles, na určování počtů jejich vrcholů, hran a stran, na určování prvků, jako jsou strany, výšky a těžnice rovinných útvarů. Správné určování jednotlivých prvků je i základem pro výpočetní úlohy, kde je potřeba podle konkrétního zadání hodnot různých prvků dopočítat chybějící údaje.

Program umožňuje procvičovat výpočty obvodů a obsahů rovinných útvarů (pravoúhelníků, trojúhelníků, rovnoběžníků, lichoběžníků, kruhů a složených obrazců) a objemů a povrchů prostorových útvarů typu krychle, kvádrů, hranolu, válce, jehlanu nebo kužele. Kromě úloh, v nichž jsou velikosti jednotlivých prvků explicitně zadány, jsou připraveny úlohy, kde je potřeba potřebné hodnoty prvků nejdříve „změřit“ pomocí posuvného měřítka a teprve potom vypočítat požadovanou hodnotu. K výpočtům lze využít speciální „zapisovací“ kalkulačku s definovanými potřebnými funkcemi. Pro úspěšné zvládnutí podobných typů příkladů nechybí ani úlohy zaměřené na přepočty a porovnávání různých veličin.

Zajímavou částí programu jsou úlohy věnované úhlům, odhadům jejich velikosti a přesnému měření hodnot. K tomu slouží speciální úhломěr, který velmi reálně simuluje měření pomocí skutečného měřidla.

V poslední části menu naleznete úlohy pro procvičování užití Pythagorovy věty a goniometrických funkcí; jedná se o úlohy typu „dopočítej chybějící údaje“.

Určitou zajímavostí jsou skládačky, kdy pomocí standardního drag & drop skládáte jednotlivé díly do předem určeného obrazce. Nesmlouvavým omezením řešení je přednastavený interval 30 sekund, během nichž musíte úlohu vyřešit.

CD-ROM Geometrie 2 je určitě vhodným pomocníkem pro mnoho školáků. ■ ■ ■ Milan Pola

DIDAKTA – GEOMETRIE 2

Program pro podporu výuky geometrie.

Vydal/poskytl Silcom Multimedia, Opava
<http://www.silcom-multimedia.cz>

Cena 599 Kč

TS – Český jazyk 4

Ach jo, zase ta čeština

Podobným povzdechem doprovází mnozí žáci ZŠ hodiny českého jazyka. Přitom čeština je velmi malebný jazyk, i když ne zrovna z nejsnadnějších. Pokud se ale výuka češtiny podá zábavnou formou, jistě zaujme mnoho školáků (a nejen je).

Firma Terasoft je známa svými úspěšnými (zejména pokud jde o obsah) produkty pro podporu výuky předmětů na základních školách. Přitom tituly zaměřené na výuku českého jazyka patří dlouhodobě k nejprodávanějším.

Nejnovější vydání výuky českého jazyka má pořadové číslo čtyři a podtitul **Zábavná mluvnice brouka Koumese**. Využívá oblíbené počítačových her a nabízí procvičování nezáživné češtiny v zajímavém provedení dobrodružné hry, při které musí hráči prokázat nejen důvtip a bystrý mozek, ale také velmi dobrou znalost českého pravopisu. K atraktivnosti dvou variant hry jistě přispívá i skutečnost, že je namluvil Jiří Lábus a že je v nich mnoho graficky poutavých animací.

Pro méně hravé je na CD připravena i klasická varianta procvičování a testování gramatických jevů českého jazyka, probíraných na základních školách. Předností programu je možnost nastavení značného počtu parametrů, určujících obsah aktuální nabídky úloh jak podle ročníků školních osnov, tak i podle jednotlivých skupin gramatických jevů. Program tak lze snadno přizpůsobit k procvičování právě té látky, kterou žáci zrovna probírají ve škole.

Kromě práce přímo na počítači si lze pomoci speciálního tiskového modulu vytisknout – opět s možností přesného určení probíraných jazykových kategorií – pracovní listy právě s takovým obsahem, který potřebujete. Navíc v provedení s vynecháním procvičovaných jevů (vhodném pro psaní testů), nebo naopak včetně doplnění správných řešení (to poslouží jako učební pomůcka).

V programu je připraveno přibližně 15 tisíc doplňovaných jevů. Pokud při doplňování zapíšete správné řešení, je vše v pořádku a program pokračuje dál. Když se ale spletete, potom program v režimu procvičování oznámí nejen chybu, ale dozvíte se i odůvodnění správného řešení. Součástí balení je i tištěná 150stránková brožura **Diktáty a cvičení z českého jazyka** s uvedenými správnými řešeními. Napsat tedy všechny texty připravené v programu i v učebnici bez jediné chybičky bude výkon hodný zvláštního uznání.

Pro vysokou užitečnou hodnotu tyto zajímavé hry, procvičování a testy z českého jazyka všem (i sobě) vřele doporučujeme.

■ ■ ■ Milan Pola

TS – ČESKÝ JAZYK 4

Zábavná mluvnice brouka Koumese.

Vydal/poskytl Terasoft, Hořovice
<http://www.terasoft.cz>

Cena 1049 Kč

Novinky na stříbrných discích

DOBRODRUŽSTVÍ POZNÁNÍ 2

LANGMaster Group, Praha

999 Kč

Titul obsahuje tři části (celkem 8 CD-ROM): Svět kolem nás – rozsáhlý přírodovědný úvod pro mladší i starší děti, samostatně distribuovaný pod názvem Přírodověda 1 (9 – 12 let); Říše čísel – výuka matematiky pro pokročilé starší školáky (Matematika 2, 12 – 16 let); Království rostlin – botanika opět pro starší školáky (Biologie 1, 12 – 16 let).

10 bodů

ŠKOLA HROU – MATEMATIKA 2

LANGMaster Group, Praha

499 Kč

Podpora výuky matematiky v oblasti přirozených čísel, zlomků, desetinných čísel, celých čísel, mnohoúhelníků a jejich vlastností, obsahu mnohoúhelníků a hranolů. Stručný výklad a praktické příklady k procvičování slouží ke snazšímu pochopení obávaného předmětu. Vše je doplněno mnoha obrázky, animacemi, videonahrávkami.

10 bodů

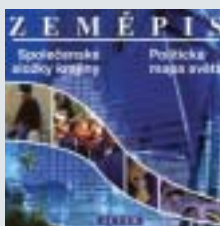
ŠKOLA HROU – FYZIKA 2

LANGMaster Group, Praha

499 Kč

Probíraná témata: částicová stavba látek (mj. Pascalův a Archimédův zákon), přeměny energie při tepelných dějích (zákon zachování energie), elektrické pole, obvod stejnosměrného proudu, magnetické pole, výroba a přenos elektrické energie a mnoho dalších. Ostatní vlastnosti jsou obdobné jako u jiných titulů řady Škola hrou.

10 bodů

ZEMĚPIS

Alter, Praha

244 Kč

Elektronická učebnice zeměpisu je určena především žákům 8. a 9. tříd ZŠ a příslušných ročníků víceletých gymnázií. Proti klasickým tištěným učebnicím nabízí řadu dalších zajímavých informací jak textových, tak i obrazových a zvukových. Velmi cenné jsou také důležité hypertextové odkazy na aktuální internetové stránky.

8 bodů

ZONER MEDIA EXPLORER 6.0

Zoner Software, Brno

999/1699 Kč

U nás nejrozšířenější program pro práci s obrazovými informacemi nabízí desítky nových funkcí, které ještě více podporují komplexní získávání, úpravy, archivaci a publikování především vašich digitálních fotografií. Zdrojem dat kromě digitálních fotoaparátů mohou být i skenery, internet, obrazovka počítače apod. Verze programu: Home a Professional.

10 bodů

Další informace naleznete i s ukázkami obrazovek na Chip CD.

PŘEDPLATNÉ CHIPU

Stálým předplatitelům zasíláme v dostatečném předstihu před skončením předplatného složenku a zálohovou fakturu na další předplatitelské období.

Novým předplatitelům (soukromým osobám i firmám) je určen objednávací kupon. Lze použít i vlastní písemnou objednávku, musí však obsahovat všechny údaje požadované na předtištěném kuponu. Objednávky přijímáme poštou na adresu redakce, faxem na číslo **225 018 900**, prostřednictvím webových stránek (www.vogel.cz), na e-mailové adrese abonence.chip@vogel.cz. Do jednoho týdne od obdržení objednávky vám zašleme zálohovou fakturu s poštovní poukázkou typu „A-V“. Zkontrolujte prosím veškeré údaje na zálohové fakturu. Pokud jsou některé nesprávně uvedeny, urychleně nám to sdělte. Předjedete tak následnému vrácení vystaveného daňového dokladu nebo nedoručení časopisu na správnou adresu.

Zaplatit předplatné můžete prostřednictvím vystavené poštovní poukázky nebo převodem na základě údajů uvedených na zálohové fakturu. Pokud uvedete v objednávce IČO a DIČ firmy, vystavíme vám po obdržení platby daňový doklad.

Pozor! – platíte-li ze **sporožirového účtu**, nezapomeňte nám sdělit k číslu účtu banky i specifický symbol vašeho účtu. Pokud chcete zaplatit bez vyčkání na zálohovou fakturu a „A-V“ poukázku, platbu proveďte na náš abonentní účet 481841803/0300 u ČSOB Praha 1. Současně nám pošlete i objednávku s uvedením čísla účtu a variabilního symbolu, ze kterého provádíte převod.

S platbou neotálejte, objednané výtisky zasíláme až po obdržení platby. Uzávěrka objednaných a zaplacených výtisků je vždy 14 dní před expedicí nového čísla.

Od čísla 1/03 je cena samostatně prodáváného výtisku (se dvěma přílohami CD-ROM) 155 Kč nebo (s jednou přílohou DVD) 198 Kč, abonenti ovšem výrazně ušetří, a to takto:

Cena za roční předplatné Chipu s CD (12 po sobě jdoucích výtisků) je **1344 Kč**, resp. **780 Kč bez příloh CD-ROM**, za půlroční předplatné (6 čísel) zaplatíte **672 Kč**, resp. **414 Kč bez CD-ROM**, za čtvrtletní předplatné (3 čísla) zaplatíte **336 Kč**. Tyto zvýhodněné sazby (při ročním předplatném přijde jedno číslo Chipu s CD-ROM na pouhých 112 Kč) platí jen pro uvedenou počty výtisků; při objednání jiného počtu se za každý výtisk účtuje plná prodejní cena plus poštovné. Lze objednat i předplatné s Chip DVD, které bude vycházet od ročníku 2004 v každém lichém čísle (1/04, 3/04, 5/04, 7/04, 9/04, 11/04). Cena ročního předplatného **Chipu s DVD je 1500 Kč**, za půlroční předplatné zaplatíte **750 Kč** a za čtvrtletní předplatné **375 Kč**. V měsících, kdy nebude přílohou Chipu DVD, čtenář obdrží Chip s 2 CD. **Adresa** (resp. adresy) pro dodávání časopisu může být jiná než adresa plátce (nezapomeňte, že formát časopisu je A4 a nejede se do běžné domovní schránky). Časopis vám můžeme zaslat i doporučeně – příplatek za jednu zásilku (dle momentálně platného ceníku) pak činí 25 Kč, tj. 300 Kč za rok (při doporučeně zaslání není sleva na poštovném). Předplacené výtisky zasíláme i do ciziny s výjimkou SR – cena předplatného se pak zvyšuje o sazby poštovního plátce v době vystavení faktury.

Další informace o předplatném vám rádi poskytneme v pracovní dny od 8.00 do 16.30 hodin na číslech 225 018 942, 225 018 944.

AKO NA SLOVENSKU?

V SR je cena za jednotlivé číslo (vrátane 2 CD-ROM) 225 Sk.

Předplatné v SR je možné objednat takto:

Chip + CD-ROM ročně (12 čísel) za **2208 Sk**, **polročně** (6 čísel) za **1158 Sk**, **čtvrtročně** za **609 Sk**, **alebo Chip bez CD-ROM ročně** (12 čísel) za **1332 Sk**, **polročně** (6 čísel) za **690 Sk**, **alebo Chip DVD ročně** (12 čísel) za **2532 Sk**, **polročně** (6 čísel) za **1266 Sk**, **alebo čtvrtročně** za **633 Kč**.

Objednat je možné i s uvedenými varianty.

Časopis vám můžeme posílat i doporučeně – příplatek za jednu zásilku (podla momentálně platného ceníku) je potom 22 Sk.

Abonenciu Chipu na Slovensku zabezpečuje výhradně:

Magnet-Press Slovakia, s. r. o.

Teslova 12, P. O. BOX 169, 830 00 Bratislava 3

tel./fax: (+421 2) 44 45 45 59, 44 45 06 97

e-mail: magnet@press.sk

Na túto adresu zasielajte objednávky predplatného, ako i všetky platby poštovou poukázkou typu C. Pri platbe poštovou poukázkou uveďte v správe pre prijímateľa názov časopisu (Chip s CD-ROM, alebo Chip s CD-ROM doporučené, alebo Chip bez CD-ROM), obdobie predplatného (ročné, alebo polročné) a údaj, od ktorého čísla požadujete dodávku. Ak chcete platiť prevodom z bežného účtu, zašlite na uvedenú adresu písomnú objednávku a počkajte na obdržanie faktúry.

POZOR – v SR nepoužívajte predtlačný objednávkový kupon!

POZOR! DOČASNÁ ZMENA SÍDLA VYDAVATELSTVÍ A REDAKCE CHIPU:

Vogel Burda Communications, s. r. o.,

t. č.

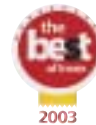
Na Florenci 19, 110 00 Praha 1

(Pro poštovní styk používejte původní adresu!)

Magazín informačních technologií, ročník 13
ISSN 1210-0684; MK ČR 5361

Toto číslo vyšlo 24. 10. 2003

Redakce časopisu Chip je členem hodnotící komise ocenění „The Best of Invek“.

Šéfredaktor: Ing. Jiří Palyza

Zástupce šéfredaktora: Ing. Josef Mika

Redakce: Martina Bartůňková, Vlastimil Bret (Chip CD), Ing. Helena Hajsterová, Ing. Josef Chládek (grafika, Linux, Mac),

Mgr. Petr Kratochvíl (internet), Ing. Martin Kučera (Chip CD), Michal Novák (Chip CD, www.chip.cz),

Miroslav Stoklasa (hw), Ing. Pavel Trousil (hw), chip@vogel.cz

Sekretariát: Zdena Šlégrová, Jana Kalašová, tel. 225 018 566, 225 018 568

Inzerce ČR: Ing. Hana Vančurová (vedoucí), Eva Brožková, Ing. Radana Nouzůvková, inzerce.chip@vogel.cz,

tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Inzerce SR: Magnet-Press Slovakia, Teslova 12, P. O. Box 169, 830 00 Bratislava 3, magnet@press.sk, tel./fax: (+421 2) 4445 0693

Předplatné: Lucie Hošková, abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942 (prac. dny 8–16 hod.)

Distribuce: Alena Philipppová, distribuce@vogel.cz, tel. 225 018 928

Technický úsek: Radim Zeman, Pavel Zima

E-mail: U členů vydavatelství lze použít adresu ve tvaru jmeno.prijmeni@vogel.cz

Adresa redakce: Chip, Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Telefonní a faxová čísla

Sekretariát: tel. 225 018 566, 225 018 568, fax 225 018 500

Inzerce: tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Externí spolupracovníci: Dr. Ing. Bedřich Beneš, Ing. Ladislav Bittner, Ing. Milan Brož, CSc., Ing. Jan Buriánek, RNDr. Ondřej Čada, Mgr. Jiří Donát, Martin Dvořáček, Jakub Formánek, Ing. Jaroslav Franěk, Ing. Miroslav Herold, CSc., Ing. Jiří Chrustawczuk, Radek Kubeš, Ing. Petr Matiasovits, Ing. Lukáš Mikšíček, Adam Nosek, Ing. Milan Pinte, Michal Pohořelský, Mgr. Milan Polá, CSc., Ing. Michal Prádko, doc. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., Štefan Stieranka, Michal A. Valášek, Ing. Miroslav Vírius, CSc., Ing. Petr Vostrý, Petr Zákostelný, Ph.D. Ing. Ivan Zelinka, doc. Ing. Jiří Žára, CSc.

Design a sazba: Vogel Burda Communications DTP – Viktor Janeba, Honza Kalaš, Milan Kratochvíl, David Vladyka

Foto: Martin Trysčuk

Osvit a tisk: Tiskárna Reprint

Reklama: V případě obdržení vadného výtisku nebo CD se obračtejte na naše oddělení předplatného (abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942), kde vám bude defektní exemplář vyměněn za nový.

Za obsah inzerce ručí zadavatel.

Za původnost a obsahovou správnost příspěvku ručí autor. Právní režim autorských děl nabídnutých redakci se řídí zejména autorským zákonem č. 121/2000 Sb. a dalšími českými právními normami.

Rukopisy redakce nevrací. V případě přijetí díla k uveřejnění redakce autora o této skutečnosti uvědomí. Tím nabývá vydavatel práva k šíření přijatého díla časopiseckou formou včetně možností zveřejnění na WWW stránkách časopisu, vydání na CD-ROM nebo jiným způsobem v elektronické podobě.

Autorská odměna bude poskytnuta jednorázově do pěti týdnů po prvním uveřejnění příspěvku ve vyšší určené interním sazebníkem a zahrne i odměnu za případné vydání díla v elektronické podobě.

Všechna práva k uveřejněným dílům jsou vyhrazena. Přetisk, přepracování, překlad do jiného jazyka a jiné užití díla nebo jeho části, jakož i zařazení díla do jiného díla (souborného, spojení s dílem jiným, zařazení do jakékoliv formy elektronické publikace ap.) bez souhlasu vydavatele jsou zakázány. Autorské právo k časopisu a navazujícím elektronickým publikacím vykonává vydavatel.

Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1.

V ČR rozšiřuje společnost PNS, a. s.,

na Slovensku Mediaprint & Kapa Pressegrasso, s. r. o.

O vydavateli: Časopis Chip vychází v licenci německého nakladatelství Vogel Burda Holding, G.m.b.H., ve vydavatelství Vogel Burda Communications, s. r. o. (IČO 45280681) jako měsíčník divize Vogel Computer Media.

Jednatel společnosti: Ing. Pavel Filipovič, pavel.filipovic@vogel.cz

Ředitel Computer Media: Ing. Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

Výrobní ředitelka: Ing. Vladimíra Kuklovská, vladimira.kuklovska@vogel.cz

Marketing: Ing. Petr Moláček (vedoucí), Ing. Radek Benda, Michaela Hájková, marketing@vogel.cz,

tel. 225 018 544, 225 018 546, 225 018 540

Adresa vydavatelství: Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Adresa pobočky v Brně: BVV – pavilon B, Výstaviště 1, 647 00 Brno

Vedoucí pobočky Ing. Martina Olšanová, tel. a fax 541 159 758, mobil 602 689 473

Vogel Burda Communications, s. r. o., dále vydává časopisy **Cool Logo Mobil**, **LEVEL**, **MEDIAshop**, **Oficiální Play-Station 2 magazín** a **Počítač pro každého**. Podrobnější informace o vydavatelství a jeho produktech viz www.vogel.cz, na www.chip.cz najdete i vlastní stránku Chipu.

International Connection

CIS: 100440,67

Advertising: Vogel Burda Holding, G.m.b.H., Pöccistr. 11, D-80336 München; Erik N. Wicha, ewicha@vogel.de,

Tel. (+49 89) 74 64 23 26, Fax (+49 89) 74 64 22 17. More information about the publishing house and its

products is also available on www.vogel.cz.

SEZNAM INZERCE

3COM, PRAHA	159	DISK MULTIMEDIA, BOSKOVICE	129	OKI SYSTEMS, PRAHA	135, 149
A.P.C., ISSY LES MOULINEAUX	27	DISKUS, PRAHA	155	OLYMPUS OPTICAL, HAMBURG	93
ABACUS COMPUTER, ČESKÉ BUDĚJOVICE	57	DXT COMPUTERS, PRAHA	63	OLYMPUS, PRAHA	103
ABI, PRAHA	63	ELAP, PRAHA	59, 71	ORANGE & GREEN SOLUTIONS	137
ACER, PRAHA	29	ELKO TRADING, BRNO	65	PENTEC, PRAHA	14
AGORA PLUS, BRNO	75	FIC	187	PROCA, PRAHA	11, 99, 117, 161
AKTIS, PRAHA	119	FISCHER, PRAHA	147	Q-GIR, OSTRAVA	163
ALLIED TELESYN	81	FUJITSU SIEMENS, PRAHA	85	RIDEA DISTRIBUTION, CHOMUTOV	15, 69
ALWIL SOFTWARE, PRAHA	97	GRADA PUBLISHING, PRAHA	171	SIEMENS, PRAHA	169
AMOS SOFTWARE, PRAHA	2	GRISOFT, BRNO	17, 121	SOFTWARE MEDIA, PRAHA	171
AOC EUROPE, BERLIN	107	HP TRONIC, ZLÍN	74, 98	STANFORD, PRAHA	66
ASUSTEK, TAIPEI	23, 39, 41, 43	IMPROMAT, ZLÍN	77	STORMWARE, JIHLAVA	33
AT COMPUTERS, OSTRAVA	67, 73	JANUS, PRAHA	115	STRATOSFÉRA, PRAHA	151
AV MEDIA, PRAHA	13	KOMERČNÍ BANKA, PRAHA	25	SUMA, PRAHA	145
AVM COMPUTERSYSTEME, BERLIN	21	KONSIGNA, PRAHA	7, 19	SVAZ ÚČETNÍCH, PRAHA	72
AVSP, LIBEREC	127	KYE, TAIPEI	91	SVĚT HARDWARE, PRAHA	160
BROTHER INTERNATIONAL, BRNO	105	KYOCERA MITA, PRAHA	125	SYMANTEC, RATINGEN	79
CANON CZ, PRAHA	31, 153	LANGMASTER, PRAHA	175	TECOM, PRAHA	55
CASABLANCA, PRAHA	76	LEDA, VOZNICE	95	THOMSON MULTIMEDIA, PRAHA	89
CÍGLER SOFTWARE, BRNO	70	LEVI INTERNATIONAL	188	TREND MICRO, UNTERSCHLEISSHEIM	139
CIPA, PRAHA	150	LEXMARK, PRAHA	113	UMAX, PRAHA	45, 109
COMPLET, PRAHA	61	LIBRA ELECTRONICS, ČESKÉ BUDĚJOVICE	49	UNICORN, PRAHA	35
COMPUTER HELP, PRAHA	76	MINOLTA, BRNO	111	UPC ČESKÁ REPUBLIKA, PRAHA	87
CREATIVE LABS, VARŠAVA	123	MIRONET, PRAHA	6, 83, 133, 157, 167	UVDT, PRAHA	175
DIGITAL MEDIA, OLOMOUČ	141, 165	NEC, PRAHA	68	VUMS DATACOM, PRAHA	173

FOTOSOUTĚŽ

OLYMPUS

A. kategorie TUZEMSKO

1. Danes Burket z Třebíče
2. David Kolouch z Prahy 5 – Stodůlek
3. Veronika Sklenářová ze Strakonice

B. kategorie ZAHRANIČÍ

1. Jiří Mátl z Brna
2. Gabriela Panáková z Nededzy (SR)
3. Milan Ječný z Turnova

C. kategorie ORIGINALNÍ NÁPAD

1. Radovan Toť z Hořovic
2. Alena Chaloupková z Prahy 4
3. Božena Javůrková z Jiřikova

Vítězci každé kategorie získávají digitální fotoaparát Olympus C150, druzí obdrží pouzdro Crumpler na mobilní telefony a třetí dostanou tričko Olympus.

Na fotografie se můžete podívat na našich stránkách www.vogel.cz.

CHIP

LEVEL

počítač
pro každéhoPlayStation 2
OFICIÁLNÍ MAGAZIN-CZ

O ČEM SI PŘEČTETE V PROSINCI

Chip 12/03 vyjde 21. 11. 2003

50 tipů pro optimální počítač, mnohé z nich patří do kategorie „nepostradatelné“ – to pro vás připravujeme na příště. Pokud vám není lhostejná rychlost, zabezpečení a efektivita vašeho PC, nenechte si ujít rady z oblasti vylepšení vlastností Windows, Office a dalších aplikací (Nero, Windows Media Player, Win Zip atd.).

50 Tipů

HUDEBNÍ PAUZA

Dalo by se říci, že pro poslouchání hudby na počítači zcela postačuje i přehrávač záznamů, který je součástí Windows. Mnoha uživatelům jeho možnosti ale nestačí. Samozřejmě, Windows Media Player 9 je o hodně pohodlnější, ale stejně mnozí dávají přednost programům od jiných výrobců kvůli většímu množství funkcí, ale třeba i proto, aby „se odlišovali“. Připravili jsme pro vás přehled jednoduchých MP3 přehrávačů, které spolehlivě plní své funkce a jsou navíc zdarma.

SUSE DESKTOP

Firma SuSE věří, že úspěch rozšíření Linuxu je třeba hledat na stolech kancelářů. To alespoň naznačuje nedávné uvedení nového operačního systému pro pracovní stanice, nazvaného SuSE Linux Desktop, na český trh. Systém obsahuje známý free balík OpenOffice.org, ale spustíte v něm i MS Office, můžete si prohlížet internetové stránky v Mozille i v MSIE a jako poštovního klienta používat Evolution nebo Outlook.

JEDNODUCHÁ NÁPOVĚDA

Vytvořit jednoduchou elektronickou knihu dokáže každý uživatel, který je zručný v práci s textovými editory. Také nápověda, kterou obsahuje prakticky každý program (ve formátech HLP a CHM), je vlastně variantou elektronických knih. Podnikaví tvůrci programů dávno pochopili, že se na tom dá docela dobře vydělat, a vytvořili několik aplikací, které umožňují vytvářet ve vizuálních prostředích nápovědy k programům. Následně se rozšířilo používání tradičních „nápoředových“ souborových formátů pro vytváření nejrůznějších elektronických knih, archivů časopisů a internetových prezentací.

ACROBAT 6 CZ

Recenzi šesté verze programu Adobe Acrobat jsme už přinesli. Dnes už není horkou novinkou ani jeho česká verze, ale přinejmenším za krátkou recenzi jistě stojí. Jde totiž o program s tak užitečnými funkcemi a tak univerzálním použitím, že se týká prakticky každého uživatele výpočetní techniky.

HDTV neboli televize s vysokým rozlišením je pojem, o kterém se mluví už poměrně dlouho. Krystalicky jasný obraz bez rušivých pruhů a chvění, velkou barevnou hloubku a plastické zobrazování si však zatím mohli dopřát pouze v USA. V roce 2004 ale startuje první HDTV také v Evropě. Podíváme se zblízka na její perspektivy a možné další využití.

Počítače postavené na základních deskách pro Athlon XP jsou cenově výhodnější a prodejci tvrdí, že si ani výkonově nezádají s obdobnými PC s „čistokrevným“ Intel. Proto jsme pro vás otestovali motherboardy pro Athlon XP, abyste sami mohli porovnat poměr cena/výkon a rozhodnout se, čím svůj počítač vybavíte. Navíc přidáme i několik novinek pro nový 64bitový Athlon – dočkáme se výrazného zrychlení?

Výpočetní výkon i užitná hodnota kapesních počítačů se neustále přibližují úrovni, na kterou jsme zvyklí u stolních PC. Důležitou skupinou pomocných programů pro tyto přístroje jsou souborové manažery. Proto jistě uvítáte přehled některých programů, které můžete použít pro organizování informací uložených na nejrůznějších paměťových médiích svých kapesních pomocníků.

Pozn.: Redakce si vyhrazuje právo na případné změny.